

1.11.2018
Eduskunnalle

Kehityspolitiikan tulosraportti 2018

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Yhteenveto

Suomen kehityspolitiikka ja -yhteistyö tuottavat tulosta

Kehityspolitiikan tulospöytäkirja 2018 esittelee Suomen kehityspolitiikan ja -yhteistyön vuosina 2015–2018 raportoituja tuloksia.

Suomi ja sen yhteistyökumppanit saavuttavat kehityspolitiikalle asetettuja tavoitteita verrattain hyvin. Suomi saa aikaan myönteistä kehitystä, joka edistää globaalia vakautta ja hyvinvointia. Suomella on relevanttia osaamista, kokemusta ja voimavaroja.

Tuloksia syntyy yhteistyössä kehitysmaiden, kehitysrahoituslaitosten tai järjestöjen ja muiden kumppanien kanssa. Suomen kehityspolitiikan painopisteet kiinnittyvät tiiviisti YK:ssa hyväksytyihin Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteisiin. Tulostieto on ryhmitetty Suomen kehityspolitiikan neljän painopisteen mukaiseen järjestykseen.

Kaikkein tuloksellista työ on ollut silloin, kun Suomen rahalliseen tukeen on yhdistynyt poliittinen vuoropuhelu, asiantuntemus ja vaikuttaminen. Tällöin saavutetut tulokset ja Suomen työn vaikuttavuus ovat myös kestävämpiä. Esimerkki tällaisista tuloksista on onnistunut tuki kokonaisen maan koulutusjärjestelmälle. Suomi on onnistunut erityisesti sellaisilla aloilla, joilla se toimii keskeisimpien arvojensa pohjalta tasa-arvoa, osallisuutta ja syrjimättömyyttä edistäen.

Naisten ja tyttöjen oikeus omaan kehoonsa on parantunut: 1,5 miljoonaa naista sai ehkäisypalveluja ja muita seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyviä palveluja. Suomen kehitysyhteistyö on tukenut yhteisöjä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa, ja humanitaarinen apu on auttanut selviämään konfliktien ja katastrofien jaloissa. Suomen tuella 2,5 miljoonaa ihmistä sai puhdasta vettä ja lähes kuusi miljoonaa ihmistä käymälän.

Monet raportissa esitellyistä tuloksista liittyvät Suomen vaikuttamistyöhön, jota on vaikea mitata numeerisesti. Se voi tuottaa merkittäviäkin politiikkatuloksia esimerkiksi suuntaamalla monenkeskisten järjestöjen tai koko yhteiskunnan toimintaa Suomelle tärkeisiin kysymyksiin. Suomen vaikuttamismahdollisuudet pohjautuvat usein Suomen rahoitusosuuksiin.

Haasteellisinta tulosten saavuttaminen oli siellä, missä kumppanuutta heikensivät eri tavoin epävakaa tilanne. Suomen on otettava nykyistä paremmin huomioon nämä riskit. Hauraissa oloissa hyvä tulos voi olla jo se, että saavutettu kehitys kyetään säilyttämään eikä tilanne käänny huonompaan suuntaan.

Tämän hallituskauden uutuus ovat kehityspoliittiset finanssisijoitukset ja lainat, joilla pyritään vahvistamaan kehitysmaiden oman talouden kantokykyä ja veropohjan rakentamista. Tätä rahoitusta on suunnattu erityisesti ilmastonmuutoksen torjuntaan ja siihen sopeutumiseen. Uuden rahoitusmuodon tuloksista ei ole vielä raportoitua tietoa käytettävissä. Lahjamoitoisen avun rinnalla finanssisijoitukset lisäävät yhteistyötä yksityissektorin kanssa ja tuovat kestävän kehityksen tueksi tarvittavia yksityisiä rahoitusvirtoja. Rahoituspohjan huomattava laajentaminen on välttämätöntä, jotta Agenda 2030:n tavoitteisiin voidaan päästä.

Kehityspolitiikan tuloksia on vähentänyt vuonna 2016 nopeasti toteutettu ja merkittävä määrärahaileikkaus, joka kohdistui etenkin monenkeskiseen kehitysyhteistyöhön, kansalaisjärjestöihin sekä kehitysyhteistyön henkilöstöresursseihin. Ilmastorahoitus laski leikkausten yhteydessä erityisen paljon.

Yksi tämän raportin olennaisista viesteistä on, että Suomen on jatkossa järkevää keskittyä rajalliseen määrään johdonmukaisia teemoja ja toimintoja. Tuloksellisuus edellyttää pitkäjänteisyyttä niin resurssien kuin painopisteiden osalta. Onnistunut kehityspolitiikka vaatii jatkuvaa uudistumista ja sellaisen uuden tiedon seuranta, jota työn tuloksellisuudesta karttuu. Suomen kykyä ennakoita ja hallita toimialaan kuuluvia riskejä sekä asettaa realistisia tavoitteita on kriittisten arvioiden jälkeen kehitetty ja kehitetään. Varojen väärinkäyttöön puututaan aina.

Myönteiset tulokset rakentavat yhteiskuntia, hyvinvointia ja globaalia vakautta. Ne edistävät Suomen ulkopolitiikan tavoitteita ja kansainvälisten sitoumusten toteuttamista. Kehitysyhteistyö on tärkeä keino vaikuttaa ihmiskunnan suurten ongelmien ratkaisemiseen.

Keskeisiä tuloksia

NAISET JA TYTÖT

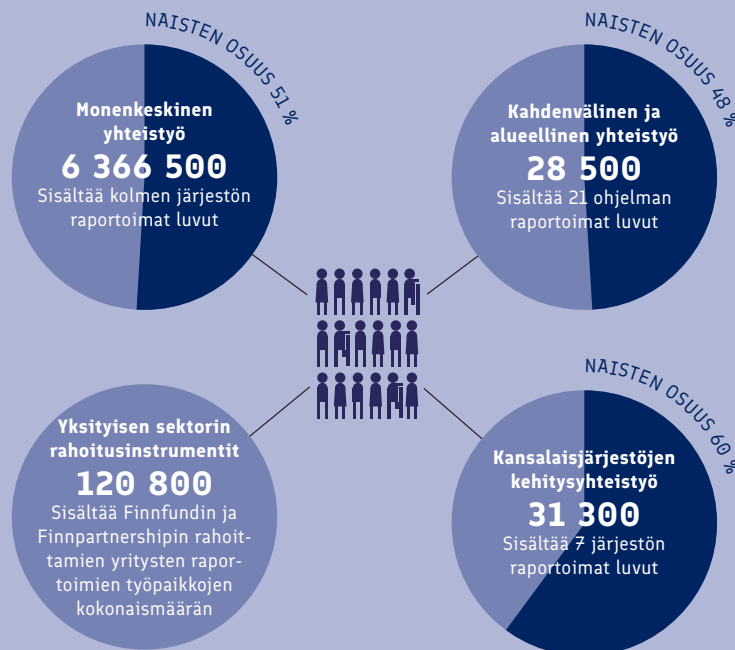
Yhä useampi nainen saa ehkäisyn

yli **1,5 miljoonaa** naista ja tyttöä käytti seksuaali- ja lisääntymis-terveyspalveluja Suomen kahdenvälisen yhteistyön tuella vuosina 2015–2017

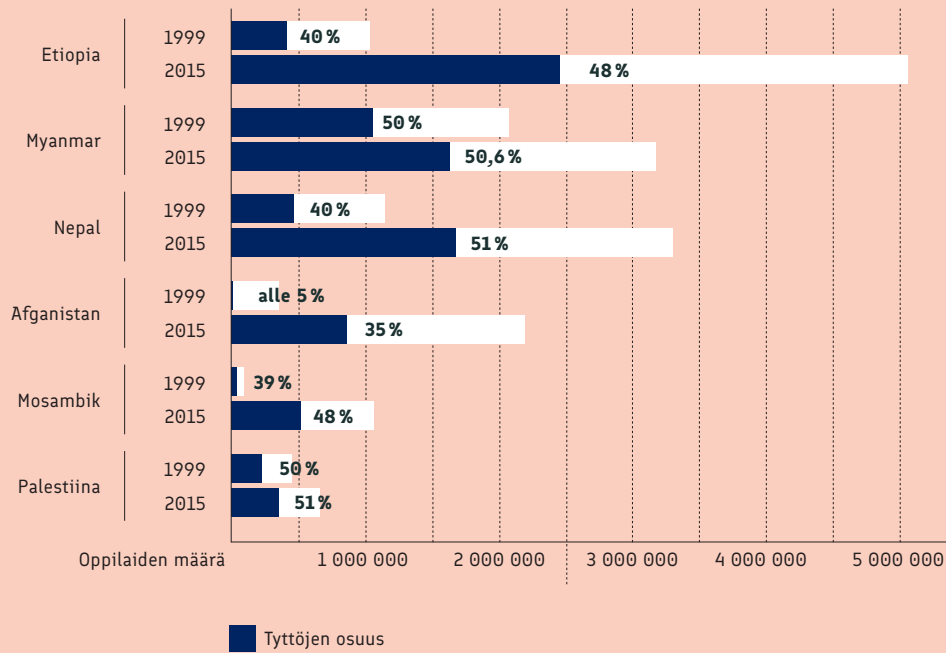
yli **56 miljoonaa** naista käytti ehkäisyä EU:n tuella vuosina 2014–2016

TALOUS JA TYÖ

Työpaikkoja etenkin naisille

Enemmän lapsia yläkouluun Suomen kumppanimaissa

LÄHDE: UM/UNESCO

Ruokaa ja puhdasta vettä miljoonille

SUOMEN TUKEMAT PIENVILJELIJÄT

PIENVILJELIJÖIDEN
MÄÄRÄ

433 270

NAISTEN OSUUS

54 %

HYÖDYNSAAJIEN
KOKONAISMÄÄRÄ
SIS. PERHEENJÄSENET

2 062 200

KANSALAI SJÄRJESTÖYHTEISTYÖ

LÄHDE: UM

VESIHUOLLON JA SANITAATION SAANEET IHMISET

Työn tuloksista hyötynneet, henkeä

VESIHUOLTO

2 466 700

SANITAATIO

5 940 500

KOULUJEN
VESIHUOLTO JA
SANITAATIO

661 380

KAHDENVÄLINEN YHTEISTYÖ

LÄHDE: UM

Apua ennätyksellisiin humanitaarisiin tarpeisiin

VUONNA 2017

12 miljoonaa

pakolaista ja 36 miljoonaa maan sisällä siirtynyttä
sai tukea YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:ltä

91 miljoonaa

ihmistä sai ruoka-apua 83 maassa Maailman ruokaohjelmalta WFP:ltä

Suomen humanitaarisen avun vievät perille YK-järjestöt, Kansainvälisen Punaisen ristin ja Punaisen Puolikuun liike sekä kuusi kotimaista järjestöä. Suomen rahoitusosuudet kansainvälisissä järjestöissä vaihtelevat.

Johtopäätökset

1

Suomen kannattaa keskittää riittävät resurssit tärkeimpien tavoitteiden saavuttamiseen

2

Tulokset edellyttävät linjan säilymistä ja kykyä reagoida muutoksiin

3

Arvopohjaisuus lisää vaikuttavuutta

4

Hauraita ja konfliktimaita on tuettava pääsemään jaloilleen

5

Kehitysyhteistyön toimeenpanon ja kehitysrahoituksen uudistamista on syytä jatkaa

6

Kehitystulokset voivat vahvistua kokonaisvaltaisemmalla yhteistyöllä

Esipuhe

Suomen kehityspolitiikan ensimmäinen tulosraportti osoittaa, että Suomen kehityspolitiikalla ja -yhteistyöllä myötävaikutetaan aikamme suurimpien kehityshaasteiden ratkaisemiseen. Moni myönteinen muutos kehityksessä jäisi syntymättä ilman Suomen kehitysyhteistyövaroja, osaamista, eri sidosryhmien aktiivisuutta ja tuhansien eri puolilla maata toimivien ihmisten vapaaehtoistyötä.

Suomalaisten on syytä olla ylpeitä tehdystä työstä. Erityisen iloinen olen saavutuksista naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseksi. Esimerkiksi työmme seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien puolesta parantaa miljoonien naisten ja heidän perheidensä elämää. Myös pienemmillä luvuilla on merkitystä: esimerkiksi muutamien satojen ihmisten osallistuminen demokraatiakoulutukseen erittäin herkässä kehitysvaiheessa olevassa Myanmarissa on urauurtavaa eikä sen vaikutusta voida numeroin edes mitata.

Raportista nousee esille tärkeä viesti uhista: ilmastonmuutoksen, konfliktien ja luonnonkatastrofien haasteisiin vastaamiseksi sekä yhteiskuntien sopeutumiskyvyn vahvistamiseksi on kehityspolitiikan keinovalikoimaa laajennettava nykyisestä. Meidän on kyettävä reagoimaan nopeammin kuin mihin Suomi – ja koko kansainvälinen yhteisö – on tähän mennessä pystynyt. Tarvitaan lisää uudenlaista kehitys- ja ilmastorahoitusta, joka luo ripeästi sekä painetta että mahdollisuuksia ilmastotoimiin hallitusten ja yksityisen sektorin piirissä. Konfliktitilanteissa taas

tarvitaan entistä vahvempaa kehityspolitiikan, rauhantien ja ulkopolitiikan yhteistoimintaa.

Tämä raportti annetaan eduskunnalle erittäin tärkeään aikaan. Valmistauduttaessa seuraavaan vaalikauteen on tarpeen pohtia, miten Suomen kehitysrahoituksessa voidaan saavuttaa 0,7 prosentin taso, kuinka pitää kiinni hyviä tuloksia tuottavasta työstä ja kuinka uudistaa työtä aiheuttamatta tuloksia heikentäviä heilahduksia. On myös pohdittava sitä, mikä on paras tapa saada suomalainen osaaminen ja tietotaito kestävän kehityksen käyttöön kehitysmaiden omistajuutta heikentämättä.

Kehityspolitiikka on merkittävä osa Suomen kehitysmaiden kanssa tekemää työtä maailmanlaajuisten haasteiden ratkaisemiseksi ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Kehitysyhteistyöllä on suomalaisten periaatteellinen ja vakaana säilynyt tuki. Tehdyn työn arvo ja mahdollisuudet tunnustetaan. Nyt meillä on aiempaa parempi kokonaiskuva siitä, mitä tuloksia syntyy – ja mitkä ovat haasteemme ja vahvuutemme eri osa-alueilla. Toivonkin tämän raportin edistävän yhteiskunnallista keskustelua kehityspolitiikasta.

Helsingissä 1. marraskuuta 2018

Anne-Mari Virolainen

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri

Ulkoministeriö
Taitto: Jarkko Hyppönen
Paino: Grano Oy, Helsinki, 2018

ISBN 978-952-281-586-6

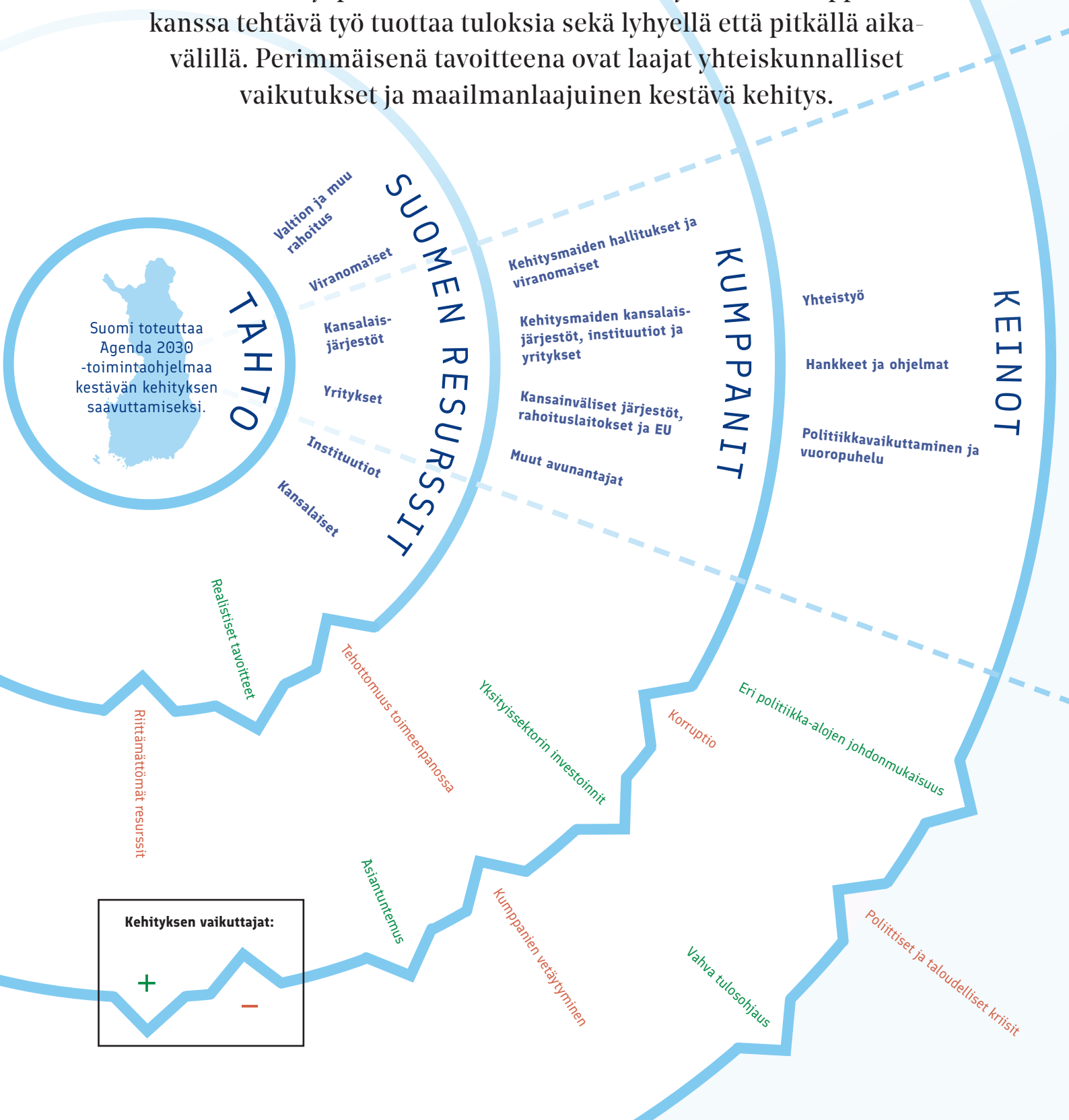

Sisällysluettelo

3	Esipuhe
	Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Anne-Mari Virolainen
6	Kohti kestävää kehitystä
8	1 JOHDANTO
18	2 TULOKSET
20	Globaali kehitystilanne
22	Naiset ja tytöt
22	Globaali tilanne ja mitä Suomi tekee
24	Suomi ajaa seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia
26	Naiset ja tytöt: päätöksenteko, talous, turvallisuus
30	Talous ja työ
30	Globaali tilanne ja mitä Suomi tekee
32	Yrityksiä ja työpaikkoja köyhimpiin maihin
34	Talous ja työ: vastuullisuus, kauppa, innovaatiot
36	Toimiva yhteiskunta
36	Globaali tilanne ja mitä Suomi tekee
38	Suomi on haluttu kumppani opetussektorilla
40	Toimiva yhteiskunta: rauha, demokratia, verotus, kansalaisyhteiskunta
44	Luonnonvarat
44	Globaali tilanne ja mitä Suomi tekee
46	Ilmastorahoituksella kiire
48	Miljoonien ihmisten ruokaturva on kohentunut
49	Puhdasta vettä, käymälöitä ja terveyttä miljoonille
50	Miljoonat saaneet sähköä koteihinsa
51	Metsät kartalle ja kestävään käyttöön
52	Humanitaarinen apu
52	Globaali tilanne ja mitä Suomi tekee
54	Suomi on edelläkävijä vammaisten oikeuksien edistämisessä
58	Pakolaisuus nousi maailman huomioon
60	3 TOTEUTUS
62	Suomi saavuttaa tavoitteitaan varsin hyvin
70	Suomen arvojen ja periaatteiden toteutuminen kehityspolitiikassa
72	Riskienhallinta on osa kehitysyhteistyötä
74	Kehitysyhteistyö on tehostunut
76	4 JOHTOPÄÄTÖKSET
83	Viitteet
85	LIITTEET
87	1. Raportissa käytetyt lyhenteet
88	2. Lähdeluettelo
90	3. Kestävän kehityksen tavoitteet
92	4. Kehityspolitiikan painopisteiden tuloskartat
102	5. Metodologiset määritelmät
102	a. Tilastolliset käsitteet
103	b. Aggregaatti-indikaattorit
107	c. Kehityspolitiikan markkerit

Kohti kestäväää kehitystä

Suomen kehityspolitiikka tähtää siihen, että yhdessä kumppanien kanssa tehtävä työ tuottaa tuloksia sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Perimmäisenä tavoitteena ovat laajat yhteiskunnalliset vaikutukset ja maailmanlaajuinen kestävä kehitys.

VÄLITTÖMÄT TULOKSET

Naiset ja tytöt

Koulutetut tytöt ja naiset
Seksuaali- ja lisääntymisterveys
Osallistuminen päätöksentekoon ja talouteen
Vapaus väkivallasta ja hyväksikäytöstä

Talous ja työ

Ihmisarvoinen työ
Vireä yritystoiminta
Vastuullisuutta tukevat kaupan säännöt
Kestävää kehitystä tukevat innovaatiot

Toimiva yhteiskunta

Demokraattiset poliittiset instituutiot
Tasavertaiset julkiset palvelut
Laadukas koulutus kaikille
Sananvapaus ja kansalaisyhteiskunta

Luonnonvarat

Turvallinen ja ravitseva ruoka
Turvallinen vesi, sanitaatio ja hygienia
Kohtuuhintainen uusiutuva energia
Kestävästi hallitut luonnonvarat

Humanitaarinen apu

Suojaa, ruokaa ja hoitoa
Käynnistyneet palvelut
Kriisistä toipuminen
Suojelu ja ennaltaehkäisy

2030
Naisten ja tyttöjen
oikeudet ja asema
ovat vahvistuneet

Kehitysmaiden
omat taloudet
ovat luoneet
enemmän
työpaikkoja,
elinkeinoja ja
hyvinvointia

Yhteiskunnat
ovat aiempaa
demokraattisempia
ja paremmin
toimivia

Ruokaturva sekä
veden ja energian
saatavuus ovat
kohentuneet ja
luonnonvaroja
käytetään
kestävämmiin

Ihmisenkiä
on pelastettu,
häätä lievitetty
ja ihmisarvoa
ylläpidetty

LAAJAT YHTEISKUNNALLISET VAIKUTUKSET

- 1 EI KÖYHYTTÄ
- 2 EI NALCAA
- 3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA
- 4 HYVÄ KOULUTUS
- 5 SUKUPUOLITEN TASA-ARVO
- 6 PUHDAS VESI JA SANITAATIO
- 7 EDULLISTA JA PUHDASTA ENERGIAA
- 8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA
- 9 KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA
- 10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN
- 11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT
- 12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA
- 13 ILMASTOTEKOJA
- 14 VEDENALAINEN ELÄMÄ
- 15 MAANPÄÄLLINEN ELÄMÄ
- 16 RAUHA, OIKEUDELLISUUS JA HYVÄ HALLINTO
- 17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

Vahvistunut osaaminen

Valmistunut kaivo, liesi,
maankäyttösuunnitelma

Hyväksytty laki

Uusi järjestelmä

Parantunut palvelu

Yrityksen syntyminen

Käynnistynyt hätäapu

Kehitysmaiden oma toiminta

Luonnonkatastrofit

Hyvä johtajuus

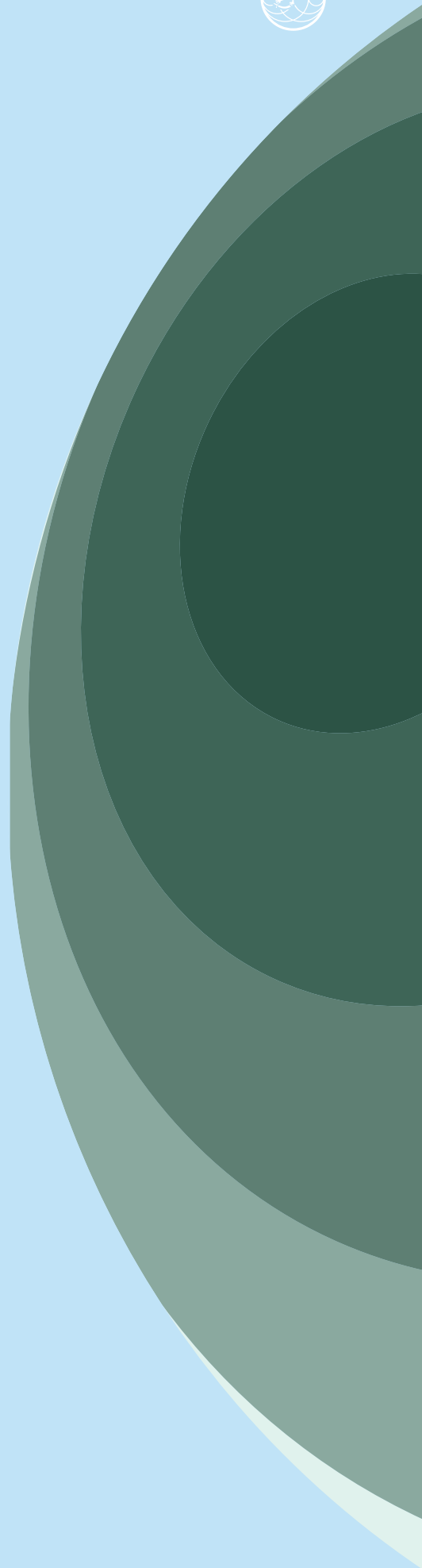
Pääomapako

Kansainvälinen yhteistyö

Sodat ja konfliktit

1 JOHDANTO

Suomen kehityspolitiikka ja -yhteistyö tuottavat tulosta

Kehityspolitiikalla edistetään ulkopolitiikan tavoitteita ja kansainvälisten sitoumusten toteuttamista. Työ parantaa ihmisten elämää ja rakentaa yhteiskuntia sekä turvallisuutta. Tulokset syntyvät rahoituksen ja vaikuttamistyön avulla.

Tämä tulosraportti kertoo, miten Suomen toiminta maailmanlaajuisten kehitystavoitteiden saavuttamiseksi on viime vuosina onnistunut. Raportti esittelee kehityspolitiikan ja -yhteistyön keskeiset tulokset Suomen valitsemisissa painopisteissä sekä humanitaarisessa avussa. Lisäksi raportti antaa katsauksen kehityspolitiikan toteutuksesta ja siitä, mitä ulkopuoliset arvioijat Suomen toiminnasta sanovat.

Raportissa esitellään vuosien 2015–2018 aikana raportoituja tuloksia. Useat niihin liittyvät yhteistyöohjelmat on aloitettu jo aiempien hallituskausien aikana, varhaisimmat jo vuonna 2006.

Suomi kerää tietoa yhteistyön edistymisestä eri tavoin. Maakohtaisen yhteistyön hankkeista, kansalaisjärjestöiltä ja muilta Suomen kumppaneilta saadaan vuosittain tiedot tuloksista ja arviot onnistumisesta. Työn edistymistä voidaan

monissa asioissa seurata ja mitata indikaattorein: esimerkiksi tyttöjen osuus koulun aloittavista lapsista tai vesihuollon piiriin päässeiden määrä. Tässä raportissa esitellään 11 seurantaindikaattorin mukaiset tulokset asioista, joissa tulostieto on voitu koota yhteen useista eri puolilla maailmaa toteutettavista ohjelmista. Koska kaikkia tavoitteita ei voida mitata numeroin eikä koota yhteen, raportti sisältää myös tapausesimerkkejä ja yksittäisten kumppaneiden tuloksia.

Tulokset syntyvät aina yhteistyöllä. Suomi toimii yhdessä kehitysmaiden ja muiden maiden hallitusten, viranomaisien ja kansalaisten, järjestöjen, rahoituslaitosten ja muiden toimijoiden kanssa – ja yhä harvemmin toteuttaa ohjelmia itse. Tuloksiin vaikuttavat sekä Suomen että muiden toimijoiden toimet, mutta niiden lisäksi myös kriisit, luonnonmullistukset ja muut vaikutusvaltamme ulottumattomissa olevat tekijät.

Haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten tukeminen vaikeissa olosuhteissa on usein kaikkein hankalinta, kalleinta ja epävarmintä. Silti se on Suomen kehityspolitiikan tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti kaikkein tärkeintä.

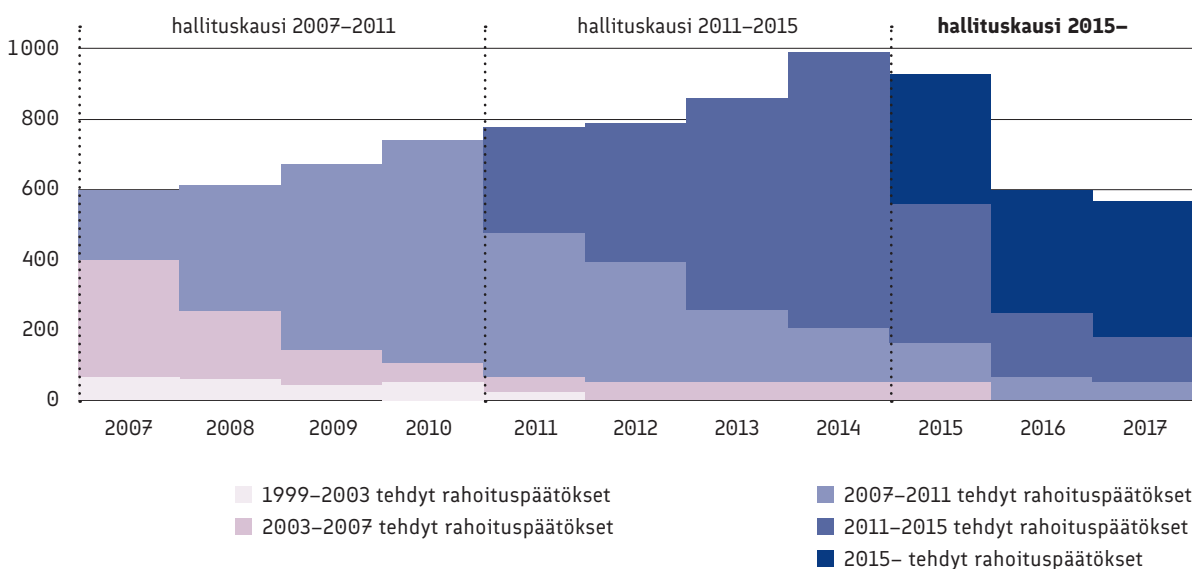
Mikä on tulos?

Kehityspolitiikan ja -yhteistyön tulokset voidaan jaotella välittömiin ja keskipitkän aikavälin tuloksiin sekä pitkän aikavälin vaikutuksiin. Esimerkiksi vesialan yhteistyössä välitön tulos voi olla kaivon valmistuminen. Keskipitkän aikavälin tulos on kyläyhteisön toimiva yhteistyö puhtaasta veden ja sanitaation hallinnoimisessa. Pitkän aikavälin vaikutus se, että ihmisillä on käytössä puhdasta juomavettä eli heidän oikeutensa puhtaaseen veteen toteutuu kestäväällä tavalla.

Osa kehitysyhteistyön vaikutuksista ja tuloksista on yksiselitteisesti nähtävissä, osa on vaikeammin hahmotettavissa. Esi-

OHJELMAT JATKUVAT YLI HALLITUSKAUSIEN

Varsinaisen kehitysyhteistyön maksatukset sen mukaan, millä hallituskaudella ohjelma on päätetty käynnistää¹.

LÄHDE: UM

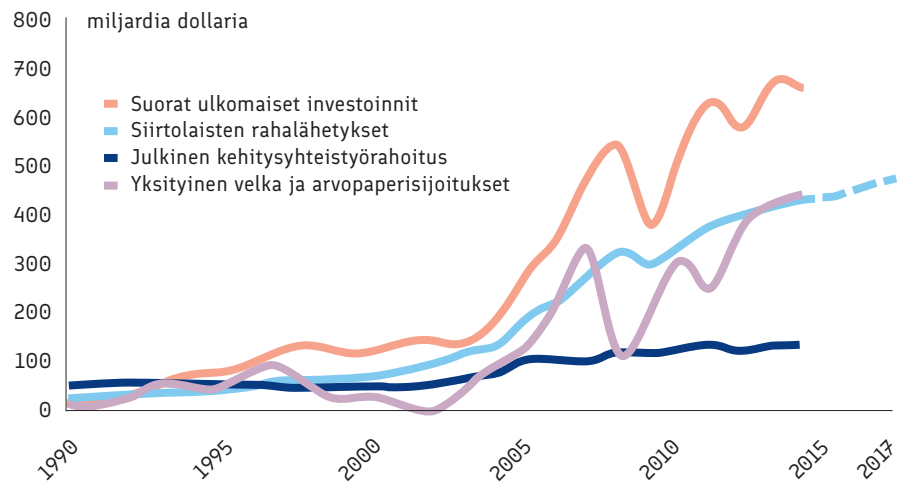
Mitä ovat kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö?

Kehityspolitiikalla tarkoitetaan laajasti toimintaa, joka tähtää maailmanlaajuisesti köyhyyden vähentämiseen, ihmisoikeuksien toteutumiseen ja kestäväen kehityksen edistämiseen. Kehityspolitiikkaa on esimerkiksi Suomen poliittinen vaikuttamistyö kansainvälisissä järjestöissä ja vuoropuhelu kehitysmaiden edustajien kanssa.

Kehitysyhteistyö viittaa toimintaan, jota rahoitetaan valtion talousarviossa kehitysyhteistyöhön suunnatuilla varoilla². Sitä toteutetaan yhteistyössä kumppanien – kuten kehitysmaan hallinnon tai kansalaisjärjestöjen – kanssa. Kehitysyhteistyö on yksi kehityspolitiikan keino.

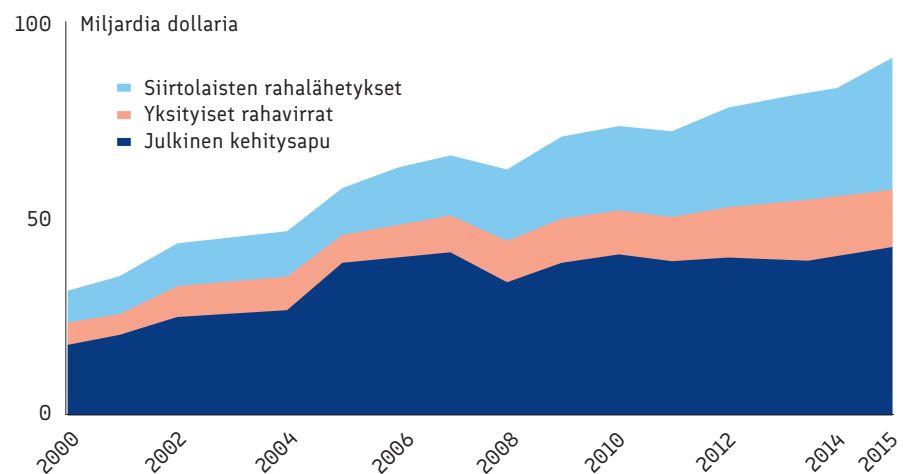
Kehitysrahoitus kattaa erilaiset rahoitusvälineet, joita käytetään kehityspolitiikan tavoitteiden toteuttamiseen. Näitä ovat esimerkiksi julkinen kehitysyhteistyö, kehitysmaiden omat verotulot sekä kotimaiset ja ulkomaiset investoinnit. Julkisen kehitysyhteistyön suhteellinen osuus kehitysmaihin suuntautuvista rahavirroista on jatkuvasti pienentynyt samalla, kun muun rahoituksen osuus on kasvanut. Kehitysyhteistyön merkitys on kuitenkin yhä suuri etenkin vähiten kehittyneissä ja hauraissa valtioissa. Lisäksi kehitysyhteistyövaroja käytetään yhä useammin muun rahoituksen houkuttelemiseen kehitysmaihin.

KEHITYSMAIHIN KOHDISTUU ENEMMÄN INVESTOINTEJA³

LÄHDE: MAAILMANPANKKI

VÄHITEN KEHITTYNEISSÄ MAISSA KEHITYSAVULLA SUURI MERKITYS

LÄHDE: OECD

merkiksi ihmisten asenteisiin vaikuttaminen on tärkeää työtä, jonka tulokset syntyvät hitaasti.

Mitä pidemmälle tulosten ketjussa mennään, sitä enemmän muilla kuin pelkästään Suomen toimilla on merkitystä ja vaikutusvaltaa.

Suomen toiminnan vaikuttavuuteen liittyy joka vaiheessa oletuksia toimintaympäristöstä sekä muiden ja Suomen omasta toiminnasta. Yhteistyöhön liittyviä oletuksia ja riskejä kartoitetaan ohjelmien suunnitteluvaiheessa ja seurataan

toteutuksen aikana. Jos tilanne muuttuu, toimeenpanoa mukautetaan. Toisaalta esimerkiksi konfliktin tai kriisin yhteydessä kehityspolitiikan keinot eivät riitä, vaan tarvitaan muitakin toimia, esimerkiksi kriisinhallintaa.

Millaisilla panoksilla tulokset ovat syntyneet?

Suomen kehityspolitiikan panoksia ovat valtion talousarviossa myönnetty kehitysyhteistyömäärärahat, valtion lainat ja finanssisijoitukset sekä ulkoministeriön ja

muun valtionhallinnon henkilötöpanokset. Merkittävä voimavara ovat myös suomalaiset sidosryhmät: niiden palkka- ja vapaaehtoistyötä tekevien aika ja osaaminen, yksityiset lahjoitus- ja investointivarat, yhteistyö ja innovaatiot.

Valtion kehitysyhteistyömäärärahat ovat yhtäältä ulkoministeriön hallinnoimaa varsinaista kehitysyhteistyötä sekä toisaalta muita menoja, jotka tilastoidaan kehitysyhteistymaksatuksiksi. Muu kehitysyhteistyö on esimerkiksi Finnfundin tekemät sijoitukset kehittyviin maihin tai Suomen osuus EU:n kehitysyhteistyöstä. Myös Suomesta turvapaikkaa hakeneiden ihmisten ensimmäisestä vuodesta aiheutuneet kulut lasketaan tietyiltä osin mukaan.

Vuosina 2006–2015 varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahat kasvoivat tasaisesti. Lisäksi kolmen vuoden ajan Suomi suuntasi päästöhuutokaupasta syntyneitä tuloja kehitysyhteistyöhön. Vuosina 2013–2015 niitä kohdennettiin lisätalousarviomenettelyllä yhteensä 142,8 miljona euroa.

Vuodesta 2016 alkaen Suomi leikkasi varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoja merkittävästi. Samaan aikaan perustettiin uusi kehityspoliittisten finanssijoitusten momentti, mikä mahdollistaa uudenlaisten rahoitusvälineiden käytön. Niiden käyttöön liittyy selkeä odotus tuotosta ja sijoitusten saamisesta

Mihin Suomi on sitoutunut?

Suomen kehityspolitiikan ja -yhteistyön lähtökohdiana ovat YK:n jäsenmaiden vuonna 2015 sopimat kestävä kehityksen tavoitteet eli Agenda 2030 (liite 3) sekä kehitysrahoitus-sitoumukset⁴.

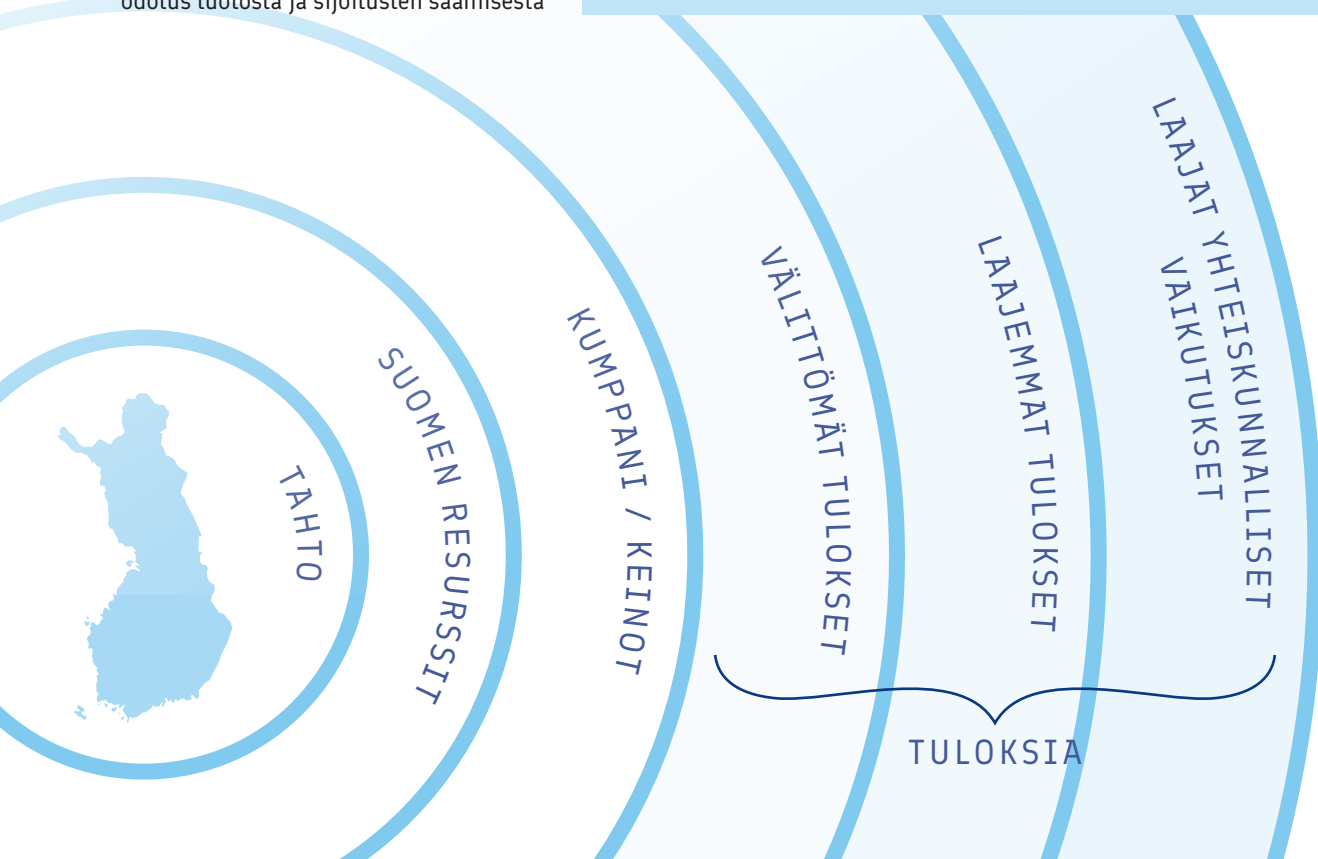
Yhteinen Agenda 2030 -toimintaohjelma ohjaa kestävä kehityksen hyväksi tehtävää työtä vuosina 2016–2030. Sopimukseen sisältyy 17 pää- ja 169 alatavoitetta. Pyrkimyksenä on turvata hyvinvointi ympäristölle kestävällä tavalla, vähentää eriarvoisuutta ja poistaa äärimmäinen köyhyys maailmasta vuoteen 2030 mennessä.

Agenda 2030 koskee maailman kaikkia maita – niin kehittyviä kuin kehittyneitä. Ensisijainen vastuu sen toimeenpanosta on valtioilla. Suomi on laatinut kansallisen toimeenpanosuunnitelman Agenda 2030:n toteuttamiseksi⁵.

Agendan toteutuminen edellyttää tavoitteiden tueksi kohdistuvan kansallisen ja kansainvälisen julkisen ja

yksityisen rahoituksen voimakasta kasvua. YK on arvioinut lisätarpeen olevan 2500 miljardia dollaria vuosittain. Teollisuusmaiden yhteistyöjärjestö OECD:n mukaan virallinen kehitysapu vuonna 2017 oli 147 miljardia dollaria. Sen merkitys kehitysmaiden rahoituksessa on viime vuosina muuttunut: vähiten kehittyneiden maiden rahoituksessa kehitysavulla on edelleen ratkaiseva rooli, kun taas muissa kehitysmaissa investointien ja yksityisten rahalähetysten merkitys on jatkuvasti kasvanut. Uusien rahoitusmallien, tieteen, teknologian ja innovaatioiden valjastaminen sekä eri toimijoiden aktiivinen osallistuminen ovatkin keskeinen osa Agenda 2030:n toteutusta.

Agenda 2030:n keskeinen periaate on, että ketään ei jätetä kehityksestä jälkeen. Tämä tarkoittaa, että kaikkien heikoimmassa asemassa oleviin kiinnitetään Suomen kehityspolitiikassa huomiota aiempaa enemmän.

ajan mittaan takaisin. Finanssisijoitukset täydentävät varsinaista kehitysyhteistyötä, ja myös niiden avulla Suomi edistää kehityspoliittisia tavoitteitaan.⁷

Henkilöpanosten kehityskaari on vastaavanlainen. Kun kehitysyhteistyömäärärahat kasvoivat, kehityspoliittikkaa hallinnoivan ja valtaosin toimeenpanevan ulkoministeriön henkilöresursseja kasvatettiin. Tämä lisäsi määräraikaisten kehitysyhteistyön ammattilaisten osuutta ja vahvisti ministeriön osaamista. Vuonna 2016 kehitysyhteistyön määrärahojen leikkauksen yhteydessä kehitysyhteistyön hallintoa pienennettiin vastaavasti 35 henkilötyövuoden verran.

Koska kehitysyhteistyö ja muut ulkoasiainhallinnon tehtävät on integroitu osaksi ministeriön tehtäviä, kehityspoliittikkaan suunnattujen henkilöresurssien kokonaiskuva on vaikea määritellä. Voidaan arvioida, että tällä hetkellä kehitysyhteistyötehtäviä hoidetaan ulkoministeriössä ja edustustoissa noin 179 henkilötyövuoden edestä eli tehtävissä on noin 7,5 prosenttia ulkoministeriön henkilöstöstä. Vuonna 2011 osuus oli noin 9,3 prosenttia.

Sidosryhmien henkilöresurssit ovat kasvaneet ja supistuneet. Vapaaehtoistyön rooli puolestaan on kasvanut yhä merkittävämmäksi. Kansalaisjärjestöt arvioivat vuonna 2016 kehitysyhteistyön vapaaehtoistyön määräksi 460 000 tuntia, joka vastaa noin 250:tä henkilötyövuotta.

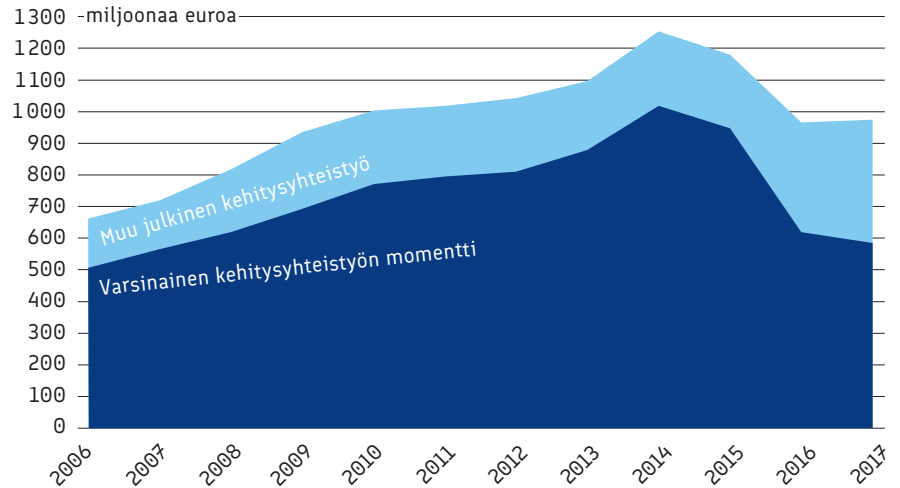
Millä aloilla Suomi toimii?

Suomen kehitysyhteistyössä ovat painotuneet samat alat varsin pitkäjänteisesti. Tämä näkyy myös viime hallituskausien aikaisissa maksatuksissa. Merkittävimpinä yhteistyöaloina ovat tasaisesti säilyneet kehitysmaiden julkisen hallinnon ja yhteiskunnan sekä opetuksen kehittäminen. Energia-alaa kasvattavat uudet finanssisijoitukset. Myös konfliktien ehkäisy on kasvanut, kun taas metsätalouden, vesi- ja sanitaatioalan sekä maatalouden asemat ovat vaihdelleet ja terveys- ja väestöpolitiikan merkitys on vähentynyt.

Vuodesta 2015 alkaen on seurattu myös uusien rahoituspäätösten kohdistumista nykyisiin kehityspoliittisiin painopisteisiin. Tämän jakauman perusteella

MUUN KEHITYSYHTEISTYÖN OSUUS MAKSATUKSISTA KASVANUT

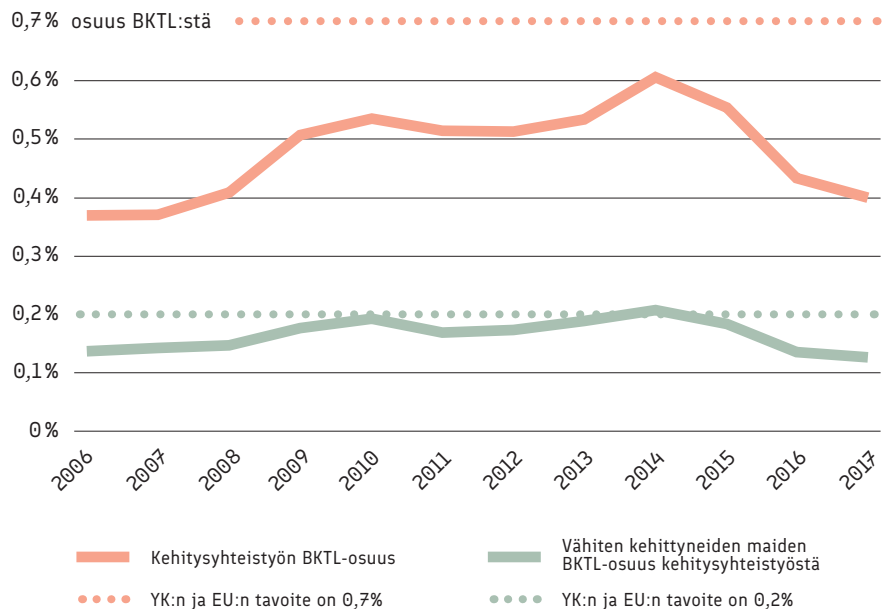
Varsinaisen ja muun kehitysyhteistyön maksatukset vuosina 2006–2017
Muuhun kehitysyhteistyöhön tilastoidaan esimerkiksi pakolaisten vastaanottokuluja, kehitysyhteistyön osuus EU:n talousarviosta sekä kehitysyhteistyön finanssisijoitukset⁶.

LÄHDE: UM

SUOMI JÄÄ KANSAINVÄLISISTÄ TAVOITTEISTA

Kehitysyhteistyömaksatusten osuus bruttokansantulosta.

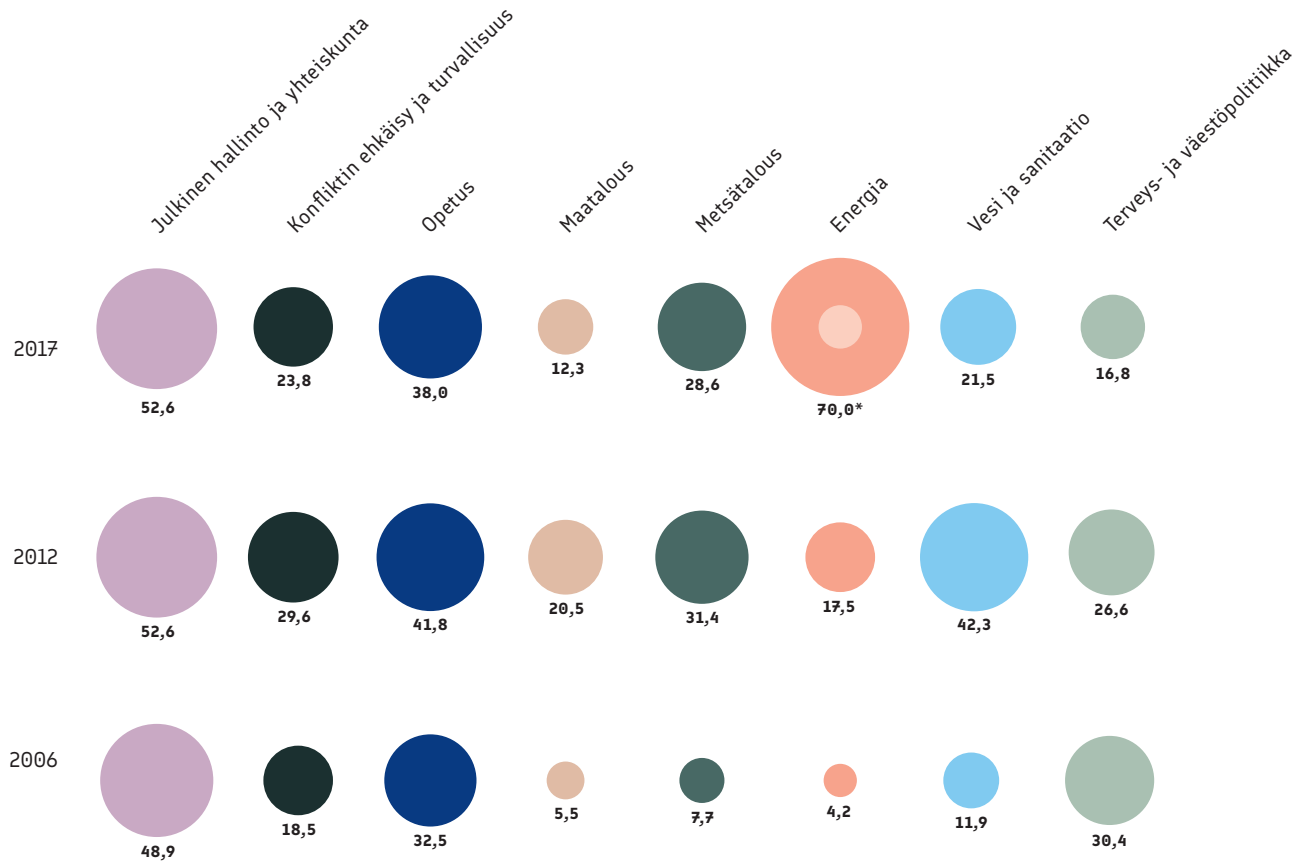
LÄHDE: UM

voidaan arvioida, kuinka hyvin työ toteuttaa kehityspoliittisia suuntaviivoja. Painopisteet kattavat useita toimialoja. Esimerkiksi julkisen hallinnon ja yhteiskunnan sekä opetuksen toimialat edistävät Toimiva yhteiskunta -painopisteen tavoit-

teita. Se on myös tällä hallituskaudella aloitettujen ohjelmien merkittävin kohde, erityisesti Suomen maaohjelmissa ja kansalaisyhteiskuntayhteistyössä.

MERKITTÄVIMMÄT TOIMIALAT SÄILYNEET LÄPI VUOSIEN

Maksatukset valikoiduille sektoreille vuosina 2017, 2012 ja 2006, miljoonaa euroa.⁸

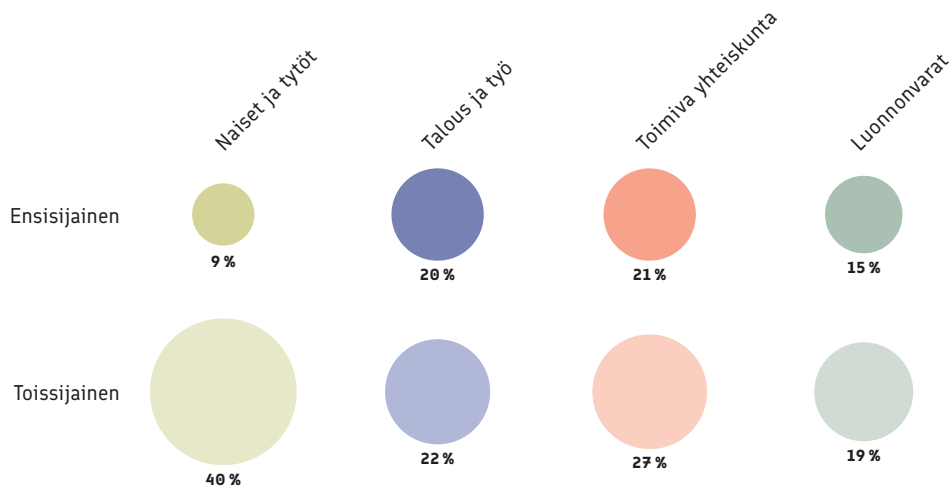

* = Sisältää 68 miljoonan euron sijoituksen IFC-ilmastorahastoon sekä Finnfundin sijoituksista palautuvaa pääomaa 5 miljoonaa euroa (netto). Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön 7 miljoonaa euroa.

LÄHDE: UM

HALLITUSKAUDEN PAINOPISTEET NÄKYVÄT UUSISSA OHJELMISSA

Vuosien 2015–2017 rahoituspäätökset sen mukaan mitä painopistettä ohjelmat ensi- ja toissijaisesti edistävät. Ensisijaisia painopisteitä voi olla vain yksi, toissijaisia useampia.⁹

LÄHDE: UM

Suomi vaikuttaa rahoitusta laajemmin

Tässä raportissa kerrotaan pääasiassa Suomen rahoittamien ohjelmien kokonaistuloksia, Suomen osuutta erittelemättä. Tämä siksi, että rahoitusosuudet eivät kerro kaikesta työn tuloksista. Niihin vaikuttavat myös Suomen ohjelmissa luodut innovaatiot, vuoropuhelu ja muu politiikkavaikuttaminen, joiden merkitystä ja osuutta on vaikea erotella. Tulokset ovat kehitysmaiden omia, Suomi myötävaikuttaa niiden syntymiseen. Rahoituksen strateginen suuntaaminen, yhdistettynä vaikuttamistyöhön ja osaamisen vahvistamiseen, voi laventaa Suomen työn vaikutukset ohjelmien tuloksia laajemmiksi.

Esimerkiksi Etiopiassa yleissivistävän opetuksen laatu kehittävässä yhteisrahoitusohjelmassa Suomen rahoitusosuus on alle viisi prosenttia 440 miljoonan dollarin ohjelmasta, jossa suurin rahoittaja on Maailmanpankki. Ohjelmalla vähennetään koulupudokkuutta ja parannetaan keskeisten oppiaineiden opetusta ja oppikirjoja, oppimistuloksia ja koulun läpäisyä. Hyödynsaajina ovat Etiopian peruskoulun ja lukiotason oppilaat, joita on noin 28,5 miljoonaa. Nämä kaikki hyötyvät Suomen ra-

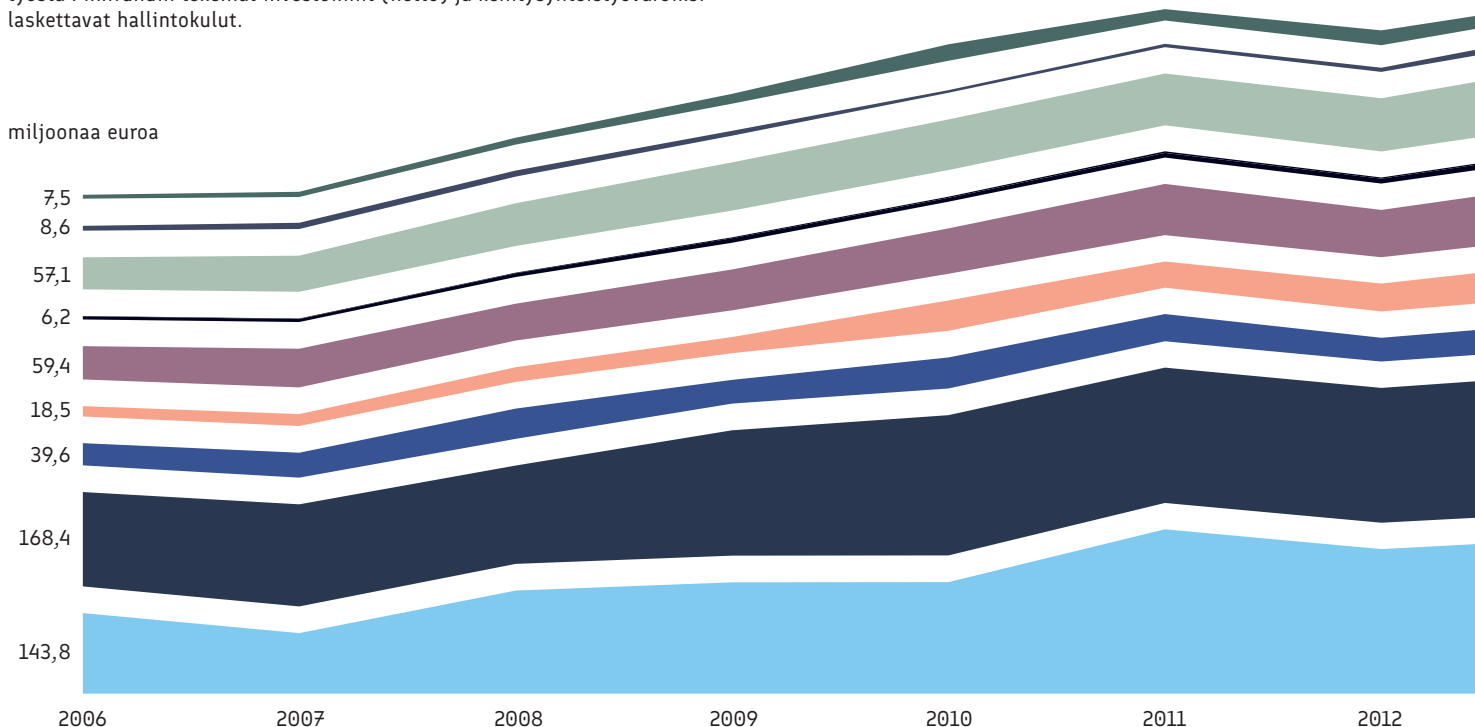
hoituksesta. Lisäksi Suomi vaikuttaa opetuksen kehittämiseen aktiivisella politiikkadialogilla ja teknisellä avulla. Niiden avulla koulutuksen alueellinen ja sukupuolten tasa-arvo sekä inklusiivinen eli kaikille sopiva opetus on sisällytetty ohjelman keskeisiin tulosalueisiin.

Suomen ja Etiopian kahdenvälisessä maarekisteröintihankkeessa Suomen rahoitusosuus on 90 prosenttia ja Etiopian valtion 10 prosenttia hankkeen noin kahdeksan miljoonan euroa budjetista. Hankkeen ansiosta 16 000 ihmistä sai maanomistusasiakirjat vuonna 2015 ja 155 000 ihmistä vuonna 2017. Suomen työn vaikutukset ovat kuitenkin ohjelmaa laajemmat: Suomen ohjelmassa – suoralla rahoituksella ja teknisellä tuella – on kehitetty maarekisteröinnin tietojärjestelmä, jonka Etiopian viranomaiset ottavat asteittain käyttöön eri puolilla Etiopiaa. Järjestelmää tullaan käyttämään myös Maailmanpankin ja brittien maarekisteröintihankkeissa, joiden budjetti on yli 100 miljoonaa dollaria. Hyödynsaajat lasketaan miljoonissa kun tietojärjestelmä on otettu käyttöön maanlaajuisesti.

VIIME VUOSINA MERKITTÄVIÄ MUUTOKSIA YHTEISTYÖMUODOISSA

Varojen jakautuminen käyttötavan ja/tai kumppanin mukaan 2006–2017

Varsinaisen kehitysyhteistyön momentin maksatukset sekä muusta kehitysyhteistyöstä Finnfundin tekemät investoinnit (netto) ja kehitysyhteistyövaroiksi laskettavat hallintokulut.

Suomi parantaa työnsä tuloksellisuutta

Suomen kehitysyhteistyössä noudatetaan tulosohjauksen periaatteita. Huomio kiinnitetään etukäteen asetettujen tulostavoitteiden saavuttamiseen. Edistymistä seurataan vuosittain tilannetta arvioiden. Toimintaa muutetaan, jos tavoitteisiin pääseminen sitä edellyttää.

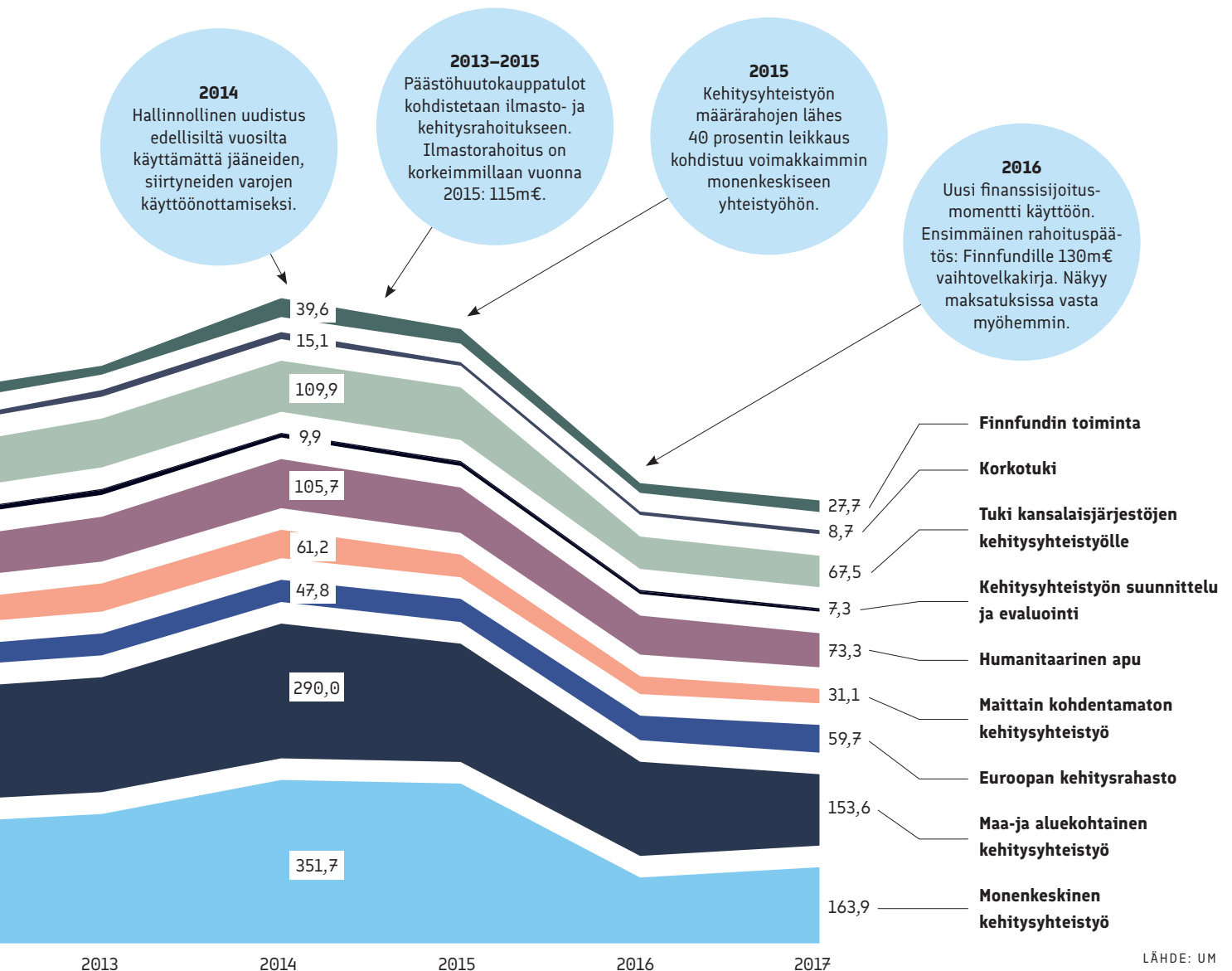
Tulosohjausta on kehitetty johdonmukaisesti vuodesta 2005 lähtien. Sitä ennen mittarit ja raportointitavat vaihtelivat paljon.

Vuodesta 2016 lähtien kehittämistyössä on kiinnitetty erityistä huomiota kehityspolitiikan kokonaisvaltaiseen ohjaukseen. Tulostietoa kootaan yhteen, sitä analysoidaan ja kokonaisuutta ohjataan, jotta asetettuihin kehityspoliittisiin tavoitteisiin päästäisiin.

Tulosohjausta kehitetään edelleen. Pyrkimyksenä on,

että tulostietoa saataisiin aiempaa helpommin – hyödyntäen useampia yhdenmukaisia mittareita ja raportointikäytäntöjä sekä sähköisiä järjestelmiä. Huomiota kiinnitetään tulostiedon analysointiin ja siitä oppimiseen. Kehityspolitiikan ohjauksen tulisi jatkossa perustua entistä vankemmin työn toteutuksesta kumpuavaan tietoon ja osaamiseen sekä kykyyn reagoida toimintaympäristön muutoksiin.

Tällä vuosituhannella kukin hallitus on linjannut kehityspolitiikkaa uudelleen niin sanottujen kehityspoliittisten ohjelmien tai selontekojen kautta. Näitä koskeva evaaluaatio vuodelta 2015¹⁰ osoittaa, että toimintamalli on tuonut Suomen kehityspolitiikkaan poukkoilevuutta. Arvioinnin mukaan tämä on osaltaan heikentänyt Suomen toiminnan vaikuttavuutta.

2

TULOKSET

Globaali kehitys

Naiset ja tytöt

Talous ja työ

Toimiva yhteiskunta

Luonnonvarat

Humanitaarinen apu

Globaali kehitys kaipaa lisävauhtia

Äitiyskuolleisuus on vähentynyt, työn tuottavuus kohenee ja yhä useampi saa sähköä. Toisaalta ilmastonmuutoksen torjunta ja eriarvoisuuden vähentäminen etenevät liian hitaasti.

Maailma on kehittynyt monessa asiassa parempaan suuntaan. Toisaalta Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttaminen edellyttää tähänastista rivakampaa otetta. Kolme vuotta tavoitteiden hyväksymisen jälkeen YK:n pääsihteeri António Guterres vaati kesän 2018 raportissaan nopeita toimia¹.

Myönteistä on se, että useilla aloilla on saatu aikaan merkittäviä myönteisiä muutoksia. Äitiyskuolleisuus Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa on laskenut 35 prosenttia ja alle viisivuotiaiden kuolleisuus jopa 50 prosenttia vuosisadan vaihteen jälkeen. Tyttöjen riski joutua lapsiavioliittoon Etelä-Aasiassa on vähentynyt yli 40 prosenttia. Pääsy sähköhuollon piiriin on tilastojen mukaan yli kaksinkertaistunut vähiten kehittyneissä maissa. Työn tuottavuus on maailmanlaajuisesti parantunut, ja työttömyysluvut ovat laskeneet.

Pääsihteerin raportti osoittaa kuitenkin useita alueita, joilla edistys ei ole riit-

tävää. Äärimmäisessä köyhyydessä elää edelleen noin 783 miljoonaa ihmistä. Heikoin tilanne on syrjityillä ja marginalisoiduilla ihmisillä. Nuorten todennäköisyys jäädä työttömäksi on maailmassa kolme kertaa suurempi kuin aikuisten. Saharan eteläpuolisen Afrikan hedelmällisessä iässä olevilla naisilla esiintyy HI-virusta kymmenen kertaa enemmän kuin maailmassa keskimäärin. Yli puolet kaikista lapsista ja nuorista ei saavuta lukemisen ja matematiikan osaamisessa edes vähimmäisvaatimuksia. Lähes miljardi maaseudun ihmistä elää ilman sähköä. 90 prosenttia maailman kaupunkiväestöstä hengittää saastunutta ilmaa.

YK:n pääsihteeri pitää kestävästä kehityksen merkittävimpänä haasteena kansainvälisen yhteisön hitautta. Naisten heikko asema, konfliktit, ilmastonmuutos ja eriarvoisuus ovat ongelmia, joiden ratkaisemisessa ei ole edetty tarpeeksi nopeasti.

Vaikkeinta kestävästä kehityksen tavoit-

teiden saavuttaminen on hauraissa maissa, joissa väkivaltainen konflikti tai heikko hallinto vaikeuttavat työtä. Kehitysyhteistyöllä on merkittävä rooli näiden maiden tukemisessa. On arvioitu, että vuonna 2030 jopa 80 prosenttia maailman köyhimmistä ihmisistä elää hauraissa ja konflikteille alttiissa maissa, jos kansainvälinen toiminta ei muutu.

Äärimmäinen köyhyys vähentynyt
Agenda 2030:n ensimmäinen tavoite on poistaa äärimmäinen köyhyys maailmasta vuoteen 2030 mennessä. Äärimmäisen köyhänä pidetään henkilöä, joka elää alle 1,90 Yhdysvaltain dollarilla päivässä.

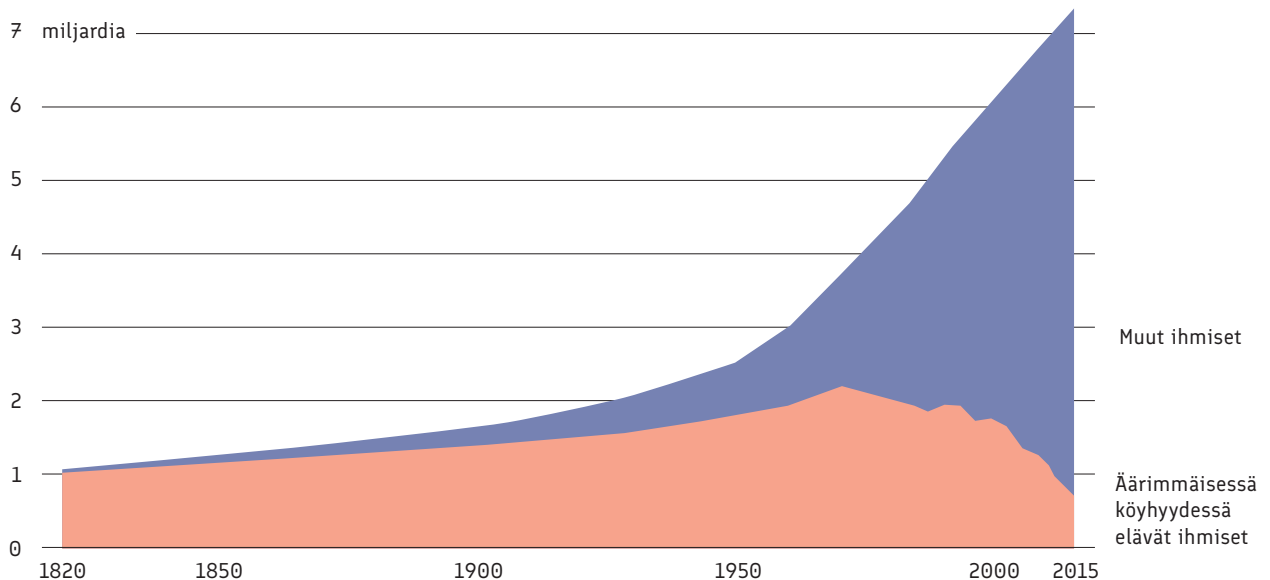
Vuoden 1990 jälkeen äärimmäisessä köyhyydessä elävien määrä ja suhteellinen osuus on globaalisti vähentynyt. Samana aikana maailman väkiluku on kasvanut 2,3 miljardilla.

Tuorein YK-tilasto on vuodelta 2013. Sen mukaan äärimmäisessä köyhyydessä eli 11 prosenttia maailman väestöstä.

YHÄ HARVEMPI ELÄÄ ÄÄRIMMÄISESSÄ KÖYHYDESSÄ

Väestö ja äärimmäinen köyhyys vuosina 1820–2015, miljardia ihmistä

Äärimmäisen köyhyden määritelmässä (nyt 1,90 USD/päivä) on otettu huomioon valuuttakurssin vaikutus ja rahan arvon muutokset eri aikoina.

LÄHDE: OUR WORLD IN DATA / WORLD POVERTY IN ABSOLUTE NUMBERS – OWID BASED ON WORLD BANK (2016) AND BOURGUIGNON AND MORRISSON (2002)

Tämä on kolmasosa siitä joukosta, joka luettiin äärimmäisen köyhiksi vuonna 1990.

Köyhyys on vähentynyt onnistuneimmin Aasiassa, mutta ei kaikissa Aasian maissa. Myös Saharan eteläpuolisessa Afrikassa äärimmäisessä köyhydessä elävien ihmisten suhteellinen osuus on pienentynyt. Määrällisesti heitä on kuitenkin nyt enemmän kuin kaksikymmentä vuotta sitten. Tämä johtuu erityisesti eliniän pitenemisestä ja nopeasta väestönkasvusta. Suuri osa äärimmäisen köyhistä elää haurassa olosuhteissa ja on vaikeasti saavutettavissa.

Eriarvoisuus maiden sisällä kasvanut

Taloudellinen eriarvoisuus maiden välillä on vähentynyt, mutta maiden sisällä se on kasvanut. Kehitysmaissa bruttokansantuotteen vuosikasvu on ollut keskimäärin 11 prosenttia vuosina 1990–2010. Yli 75 prosenttia maailman väes-

töstä asuu yhteiskunnissa, joissa tulot jakautuvat nyt epätasaisemmin kuin vuonna 1990. Talouskasvun tuoma vaurastuminen tapahtuu epätahtisesti eivätkä kaikki yhteiskunnat toimi epätasa-arvon kitkemiseksi.

Agenda 2030:n tavoitteena on vähentää maiden sisäistä köyhyttä siten, että kansallisesti määriteltujen köyhyysrajojen alapuolella elävien naisten, miesten ja lasten osuus väestöstä puolittuu.

Myös eriarvoisuuden vähentämiselle on asetettu omat tavoitteensa. Yksi mitareista on väestön köyhimmän 40 prosentin tulotaso. Tämän ryhmän tulojen pitäisi kasvaa nopeammin kuin maan tulojen keskimäärin. Tilastoa on kerätty 94 maasta. Niistä 60:ssä tavoite toteutui ja köyhimmän väestönosan tulot kasvoivat koko väestöä nopeammin vuonna 2018.

Köyhyys ja eriarvoisuus eivät liity vain rahan. Eriarvoisuuden taustalla on usein syrjintä, ja syrjintä itsessään johtaa usein köyhyteen. Syrjityksi tuleminen vähen-

tää ihmisen vaikutus- ja valinnanmahdollisuuksia, vaikeuttaa hänen pääsyään koulutukseen ja työhön, johtaa heikompaan terveyteen ja tekee ihmisen monin tavoin haavoittuvaksi.

Yksi syrjitty ryhmä ovat vammaiset henkilöt. Maailmanpankin arvion mukaan äärimmäisessä köyhydessä elävistä ihmisistä noin viidennes on vammaisia. Maailman noin miljardista vammaisesta henkilöstä 80 prosenttia (800 miljoonaa) elää kehitysmaissa. Heitä ei ole otettu köyhyyden vähentämispyrkimyksissä huomioon läheskään tarpeeksi.

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen ei ole mahdollista ilman, että syrjiviin lainsäädäntöihin, rakenteisiin ja asenteisiin puututaan ja lähtökohdaksi otetaan kaikkien ihmisten oikeudet. Tästä on hyötyä sekä yksilöille että yhteiskunnille. Pelkästään vammaisiin kohdistuvan syrjinnän arvioidaan vievän 3–7 prosenttia kehitysmaiden bruttokansantuotteesta.

GLOBAALI NAISET J

Tasa-arvon saavuttamisessa edistystä ja haasteita

Suomi keskittyy naisten ja tyttöjen koulutukseen

Suomi ajaa sukupuoliteoista opetusta koulujärjestelmissä. Tyttöjen koulutus saa Suomelta erityishuomiota, koska juuri sillä on merkittäviä kerrannaisvaikutuksia perheelle ja koko yhteiskunnalle. Suomi edistää myös vammaisten naisten ja tyttöjen pääsyä peruskouluun ja ammatilliseen koulutukseen.

Suomi vahvistaa naisten roolia päätöksenteossa ja taloudessa

Suomi edistää naisten ja tyttöjen oikeutta osallistua päätöksentekoon ja saavuttaa taloudellinen itsenäisyys. Kokonaisuuteen kuuluvat poliittinen päätöksenteko, konfliktinratkaisu, työ ja sosiaaliturva sekä omistus- ja perintöoikeus. Sukupuolten tasa-arvo on monessa asiassa kehityksen avain.

Naisten ja tyttöjen asema ja oikeudet ovat vahvistuneet viime vuosikymmeninä. 1990-luvun alussa maailman tytöistä **koulun** aloitti vain reilu kolmannes. Vuonna 2017 tyttöjä ja poikia oli koulun aloittajissa lähes yhtä paljon. Tyttöjen koulunkäynti kuitenkin keskeytyy poikia useammin. Tähän vaikuttavat esimerkiksi tyttöjen kotityöt, teiniraskaudet ja poikien koulutusta suosivat asenteet.

Kolmenkymmenen viime vuoden aikana naispuolisten **kansanedustajien** määrä on maailmassa kaksinkertaistunut. Kaikista parlamentaarisista silti vain viidennes on naisia.

Köyhyysrajan alapuolella elävistä 70 prosenttia on naisia. Naiset tekevät valtaosan maailman palkattomasta hoivatyöstä, joka ei näy virallisissa työ- ja tuottavuustilastoissa. Palkattomalla hoivatyöllä on yhteys naisten heikompään työmarkkina-asemaan. Työikäisistä naisista puolet ja miehistä 70 prosenttia tekee työtä kodin ulkopuolella.

TILANNE A TYTÖT

Seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet

ovat vahvistuneet: vuodesta 1990 äitiyskuolleisuus on laskenut peräti 44 prosenttia maailmanlaajuisesti. Synnytäminen ilman ammattiapua on käynyt harvinaisemmaksi, mutta edelleen joka neljäs äiti joutuu synnyttämään ilman kättilöä tai muuta ammattilaista. Joka toinen minuutti nainen kuolee raskauteen tai synnytykseen.

Yhä useammalla naisella on pääsy perhesuunnittelupalveluihin mukaan lukien seksuaalikasvatukseen. Maailmassa on silti arviolta 225 miljoonaa naista, jotka haluaisivat käyttää ehkäisyä mutta joilla ei ole siihen mahdollisuutta.

Naisten avioitumisikä on maailmanlaajuisesti noussut. Silti edelleen noin 700 miljoonaa naista on avioitunut alle 18-vuotiaana – ja näistä kolmannes alle 15-vuotiaana. Kouluttamattomista tytöistä jopa 60 prosenttia päätyy avioliittoon alaikäisinä ja joka vuosi yli seitsemän miljoonaa lasta syntyy alle 18-vuotiaille tytöille. Raskauteen ja synnytykseen liittyvät komplikaatiot ovat maailmanlaajuisesti nuorten tyttöjen suurin kuolinsyy.

Naisiin kohdistuva **väkivalta** on edelleen mittava ihmisoikeusongelma kaikkialla maailmassa. Maailmanlaajuisesti joka kolmas nainen kokee elämänsä aikana seksuaalista tai muuta fyysistä väkivaltaa. Surmatuista naisista joka toinen on kuollut oman lähimpiinsä tappamana. Kolmasosassa maista perheväkivaltaa ei määritellä rikokseksi. 37 maassa raiskaus ei johda syytteen, jos raiskaaja on naisen nykyinen tai tuleva aviomies. Sukuelimet on silvottu tätä nykyä arviolta 200 miljoonalla naisella ja tytöllä.

Kehitysmaissa elävistä noin 800 miljoonasta vammaisesta valtaosa on naisia (noin joka viidennellä naisella on jonkinlainen vamma). Vammautumisen taustalla on väkivaltaa ja syrjintää sekä hoidotta jääntä raskausaikana ja synnytyksessä. Maailman terveysjärjestö WHO arvioi, että vuosittain noin 20 miljoonaa naista vammautuu raskauteen ja synnytykseen liittyvien komplikaatioiden takia. **Vammaisilla naisilla** on arvioiden mukaan 4–10 kertaa vammattomia suurempi riski joutua seksuaalisen tai muun fyysisen väkivallan kohteeksi.

Suomi tukee seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia

Suomi pitää kiinni periaatteesta, että maailman jokaisella tytöllä ja naisella on perustava oikeus määrätä omasta kehostaan ja elämästään. Kyse on tytön ja naisen ihmisoikeuksien toteutumisesta. Samalla vaikutetaan koko perheen ja yhteiskunnan hyvinvointiin ja kestävään talouskehitykseen.

Suomi jatkaa työtä väkivallan vähentämiseksi

Suomi lähtee siitä, että jokaisella ihmisellä on oikeus elää ilman väkivaltaa tai sen uhkaa. Siksi Suomi toimii väkivallan vähentämiseksi monella tasolla: vaikuttamalla lainsäädäntöön ja asenteisiin, levittämällä tietoa ja tarjoamalla konkreettista tukea väkivallasta tai sen uhasta kärsineille naisille ja tytöille.

Suomi nostaa esiin moniperusteista syrjintää

Vammaisia ja esimerkiksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia naisia ja tyttöjä syrjitään samanaikaisesti usealla eri perusteella. Tämä on tärkeä huomioida esimerkiksi pakolaiskysymyksissä sekä sota- ja konfliktialueilla. Suomi vaikuttaa vammaisten aseman ja ihmisoikeuksien vahvistumiseen sekä kansainvälisissä neuvotteluissa että konkreettisoin toimin.

Suomi ajaa seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia

Vielä kolmisenkymmentä vuotta sitten Saharan eteläpuolisissa maissa asuvista naisista vain 13 prosenttia käytti ehkäisyä. Nyt luku on noin 30 prosenttia.

Naisten oikeuksia väheksyvät asenteet vaikeuttavat naisten asemaa. Tasa-arvon hyväksi tehtävän työn rahoittaminen on vaikeutunut. Erityisen haastava ala ovat naisten seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet, joista on sovittu muun muassa YK-tasolla. Monet maat ovat pyrkineet heikentämään naisten ja tyttöjen oikeuksia esimerkiksi abortin saamiseen. Kansainvälisissä neuvotteluissa yhteistä linjaa ei ole välttämättä löytynyt edes EU-maiden välillä. Silti työ tuottaa hyviä tuloksia.

Suomi tekee kansainvälistä yhteistyötä eri maiden kanssa, jotta seksuaali- ja lisääntymisterveyttä sekä -oikeuksia koskeva kansainvälinen yhteisymmärrys ei murennu. Yksistään aiemmin sovituksessa pysyminen vaatii jatkuvaa työtä sekä kansainvälisissä neuvotteluissa että rahoituksesta päätettäessä.

Suomi tekee suurimman osan seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvästä työstään YK:n väestörahasen UNFPA:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen kaut-

ta. UNFPA:n tavoitteena on, että jokainen lapsi saisi syntyä maailmaan mahdollisimman turvallisesti ja toivottuna. Suomi kuuluu UNFPA:n pitkäjänteisiin ja tärkeisiin tukijoihin.

Yhä useammin työtä tehdään haurailla alueilla, joissa tilanteet voivat muuttua nopeastikin ja työtä vaikeuttavat poikkeusoloihin tyypillisesti liittyvät ongelmat, kuten heikko turvallisuustilanne, veden ja energian saatavuus ja pitkäjänteisen suunnittelun hankaluus.

Yhdysvaltojen tiukentunut aborttilinjaus synnytti uuden liikkeen

Suomella on ollut merkittävä rooli vuonna 2017 perustetussa SheDecides-liikkeessä, jonka tarkoituksena on edistää naisten ja tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja oikeuksien toteutumista. SheDecides perustettiin sen jälkeen, kun Yhdysvallat päätti lopettaa tuen järjestöille, joiden palveluihin kuuluu raskaudenkeskeytyksiin liittyvää toimintaa tai tiedotusta.

SheDecides kasvoi nopeasti kansainvälisestä konferenssista globaaliksi poliittiseksi ja yhteiskunnalliseksi liikkeeksi. Se painottaa tyttöjen ja naisten itsemääräämisoikeutta muun muassa kumppanista, naimisiinmenosta, lasten hankkimisesta

ja ajankohdasta. Vuoden 2017 aikana SheDecides-kriteerit täyttävää rahoitusta annettiin noin 440 miljoonaa euroa, josta Suomen osuus oli 41 miljoonaa.

Seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia edistävät

- seksuaalikasvatus
- nuorisoystävälliset terveyspalvelut
- ehkäisy
- neuvolapalvelut ja turvallinen synnytys
- mahdollisuus turvalliseen raskauden keskeytykseen
- naisiin kohdistuvan väkivallan vastustaminen
- haitallisten käytänteiden vastustaminen (sukuelinten silpominen, lapsiavioliitot)

Yhä useampi nainen saa ehkäisyn

yli **1,5 miljoonaa** naista ja tyttöä käytti seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluja Suomen kahdenvälisen yhteistyön tuella vuosina 2015–2017²

yli **56 miljoonaa** naista käytti ehkäisyä EU:n tuella vuosina 2014–2016

243 000 henkilöä sai seksuaali- ja lisääntymisterveyden palveluita ja -kasvatusta

Suomen World Visionin, Väestöliiton ja WWF Suomen tuella vuonna 2017

UNFPA:n tuella 2014–2017

3,3 miljardia kondomia

21 miljoonan ei-toivotun raskauden ehkäiseminen

47 000 kättilöä 39 maassa

6 miljoonaa vaarallista aborttia ei toteutunut

noin 40 miljoonaa nuorta seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluiden piiriin

yli 6 700 yhteisöä luopui tyttöjen sukuelinten silpomisesta 2015–2017

Suomi antoi vuosina 2014–2017 UNFPA:lle perusrahoitusta noin 115 miljoonaa euroa. Tämä vastasi noin yhdeksää prosenttia UNFPA:n perusrahoituksesta. Tällä osuudella Suomi oli perusrahoittajista viidenneksi suurin.

TULOSESIMERKKI

Suomen somalit kouluttavat turvallisiin synnytyksiin

Somaliassa Hargeisan sairaalaan Suomen ja Kansainvälisen siirtolaisjärjestö IOM:n tuella perustetut äitiys- ja synnytysosastot ovat pelastaneet lukuisia vastasyntyneitä. Imeväiskuolleisuus on laskenut 24 prosentista viiteen prosenttiin vuosina 2014–2017.

Aloitteentekijöinä ja kouluttajina ovat jo kymmenen vuoden ajan toimineet myös Suomen somaleihin kuuluvat lääkärit ja sairaanhoitajat. Koulutuksen on saanut 700 somalialaista terveysalan työntekijää. Sairaalaan on rakennettu myös dialyysi- ja tehohoitoyksiköt sekä hammashoitola.

Suomen Punaisen Ristin kautta on tuettu seitsemää pysyvää ja kahta liikkuvaa klinikkaa Somaliassa. Vuonna 2017 hoitoa sai 66 600 potilasta. Heistä 42 prosenttia oli alle 5-vuotiaita ja 62 prosenttia naisia tai tyttöjä.

TULOSESIMERKKI

Afganistanissa ehkäisyn käyttö lisääntyy

Jo 3,7 miljoonaa afganistanilaista on saanut perhesuunnittelupalveluja Marie Stopes Internationalin kautta vuosina 2002–2017. Suomi tukee järjestöä.

Afganistanissa ehkäisy on tabu. Siksi ratkaiseva on Marie Stopesin toimintatapa. Kun uskonnolliset johtajat vaimoineen on ensin saatu mukaan, palveluja on voitu tarjota myös muille. Klinikoilla on erityisesti miehille varattuja päiviä, joiden aikana hoidetaan esimerkiksi sukupuolitauteja, impotenssia ja lapsettomuutta. Monissa moskeijoissa jaetaan kondomeja. Palveluita täydentävät autoihin rakennetut liikkuvat klinikat ja puhelinneuvonta.

Naiset ja tytöt: päätoksenteko, talous, turvallisuus

TULOSESIMERKKI

Työ kodin ulkopuolella vahvisti itsenäisyyttä ja tasa-arvoa

Suomi rahoitti vuosina 2014–2016 kolmea naisten keskusta Jordanian suurimalla pakolaisleirillä Za'atariilla. Keskusten tarkoituksena oli tarjota ammatillista koulutusta, ansiotuloja ja oikeudellista tukea kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville naisille, usein yksinhuoltajaäideille.

Palveluiden piiriin pääsi yli 10 000 naista. Naiset muun muassa ompelivat vaatteita leirillä syntyville vauvoille Suomen äitiyspakkauksien tapaan. 91 prosenttia osallistujista koki, että hanke oli kasvattanut heidän omanarvontuntoaan ja itsenäisyyttään. Naisiin kohdistuva perheväkivalta väheni hankkeen aikana viidenneksen.

Naisia päättäjiksi

Suomen tuen avulla naisten osallistuminen päätöksentekoon Keniassa, Tansaniassa ja Nepalissa on lisääntynyt. Naiset ovat saaneet koulutusta ja opastusta ehdokkaaksi ryhtymisessä ja kampanjoinnissa. Myös puolueita ja vaalien järjestäjiä on koulutettu tasa-arvoajatteluun. Suomen tasa-arvotyöstä hiljattain valmistunut ulkoinen arviointi³ on todennut, että erilaisten teemojen yhdistäminen toimii. Esimerkiksi teknisten taitojen ja johtajuuden vahvistaminen on tuloksellista rinnakkain.

Suomi työskentelee etenkin YK:n tasa-arvojärjestön UN Womenin kanssa ja kautta. Suomi on järjestön suurimpia valtionrahoittajia ja osallistuu aktiivisesti järjestön toimintaa ohjaavien monivuotisten strategioiden laadintaan ja toimeenpääntöön. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö on mukana UN Womenin HeForShe-kampanjassa, jolla edistetään sukupuolten tasa-arvoa.

Suomen tuella on lisätty naisten osallistumista myös luonnonvarojen kestävään hallintaan ja rauhanrakennukseen sekä ilmastoneuvotteluihin. Suomen rahoituksella on laadittu kansallisia ilmastoteemaisia tasa-arvosuunnitelmia. Suomi on vaikuttanut siihen, että sukupuoli-näkökulma otetaan huomioon monissa kansallisissa ja kansainvälisissä aavikoitumis- ja biodiversiteettisopimuksissa sekä ympäristö- ja ilmastopimuksissa.

Suomen lähtökohta on, että naiset on

otettava mukaan myös kaikkiin rauhaa ja turvallisuutta koskeviin neuvotteluihin ja päätöksentekoon jo siksi, että tutkitusti rauhansopimukset ovat kestävämpiä, jos naiset ovat olleet mukana rauhanprosesseissa. Kansainvälisesti toimintaa ohjaa YK:n päätöslauselma 1325, joka käsittelee naisia, rauhaa ja turvallisuutta. Käytännössä naiset kuitenkin usein edelleen sivuutetaan kokonaan tai heille ei anneta todellista neuvottelu- tai päätäntävaltaa. Suomi tukee naisten osallistumista rauhanprosesseihin. Lisäksi Suomi tukee esimerkiksi kansallisten toimintaohjelmien laadintaa muun muassa Afganistanissa, Nepalissa ja Kosovossa.

Taloudellista itsenäisyyttä

Yhdessä Kansainvälisen työjärjestön ILO:n kanssa Suomi on edistänyt tasa-arvoisia työmarkkinoita ja naisten pääsyä säälliseen työhön. Aikaansaannoksia ovat muun muassa työmarkkinaosapuolille järjestetyt tasa-arvokoulutukset, analyysit ja suositukset naisten työelämäoikeuksista. Tarve tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävälle työlainsäädännölle on suuri – esimerkiksi Tunisiassa ja Egyptissä vain yksi neljästä naisesta on mukana työelämässä, vaikka nuorten naisten osuus korkeakoulutetuista on korkea.

Naisten taloudellista itsenäisyyttä on parannettu erilaisin pienyrityttösuojelmin. Esimerkiksi Women's World Banking edistää naisten pääsyä pankkipalveluiden piiriin. Tälläkin hetkellä maailmassa on

UN Womenin tuella

vuoden 2017 aikana

27

maassa hyväksyttiin naisten ja tyttöjen oikeuksia vahvistavia lakeja

31

maassa avustettiin **121 000**:ta naista ja tyttöä kriiseissä

Lähes **7 000** naisjohtajaa, ehdokasta ja poliittista päättäjää sai koulutusta **32** maassa

59 turvataloa ja **67** monitoimikeskusta toimi osana humanitaarista apua

Lisäksi vuosina 2014–2017

58

maassa vahvistettiin naisten osallistumismahdollisuuksia politiikkaan

43

maata lisäsi tasa-arvon edistämiseen tarkoitettuja budjettivaroja

57

maassa tarjottiin naisille taloudellisia palveluita, muun muassa työllistymispalveluita

1,3 miljoonaa

miestä ja poikaa teki tasa-arvoa edistäviä sitoumuksia HeForShe-aloitteen kautta

52

maata vahvisti lainsäädäntöä, jolla pyritään puuttumaan naisiin ja tyttöihin kohdistuvaan väkivaltaan

yli **300** rauhanturvaoperaatioihin lähtevää naista sai koulutusta

Vuosina 2014–2017 Suomi antoi UN Womenille perusrahoitusta yhteensä 54 miljoonaa euroa. Keskimäärin 11 prosentin rahoitusosuudella Suomi oli perusrahoittajista sijoilla 1.–4.

TULOSESTIMERKKI

Naisia suojeleva lainsäädäntö parantunut Nepalissa

Nepal on ponnistellut kauan kohti vakaampaa demokratiaa. Naisten tilanne Nepalissa on kuitenkin edelleen heikko. Ihmis-oikeuksia puolustavat naiset ovat suuressa vaarassa niin sukupuolensa kuin työnsä puolesta. Väkivalta ja jopa murhat eivät ole harvinaisia.

KIOS-säätiö on rahoittanut WOREC-järjestöä ja sen perustamaa naispuolisten ihmisoikeuspuolustajien verkostoa. Yli 7 000 ihmistä on saanut tietoa naisten oikeuksista. Lisäksi mediakampanjat ovat tavoittaneet tuhansia. Verkoston ahkeran kampanjoinnin tuloksena maan perustuslakiin sisällytettiin naisten oikeuksia koskeva artikla. Ihmis-oikeuksia puolustavien naisten työn tuloksena myös perheväkivaltaa ja raiskauksia koskeviin lakeihin on tehty parannuksia.

yli miljardi naista, joilla ei ole pankkitiliä.

Naisten pääsy työmarkkinoille on ihmis-oikeus ja vahvistaa taloutta. Pelkkä osallistuminen ei vielä auta purkamaan epätasa-arvoisia ja naisia syrjiviä rakenteita työmarkkinoilla tai yhteiskunnassa. Rakenteet syntyvät ahtaista sukupuolirooleista ja voivat näkyä esimerkiksi siten, että naiset tekevät suurimman osa palkattomasta sekä matalapalkkaisesta työstä.

Turvaa ja oikeuksia tytöille

Naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan osalta Suomi vaikuttaa sekä yhteiskunnallisiin rakenteisiin että käytäntöihin. Suomi rahoittaa muun muassa UNFPA:n Somalian-maaohjelmia, jonka kautta annetaan käytännön apua ja palveluja seksuaalista ja sukupuolittunutta väkivaltaa kohdanneille. Vuonna 2017 noin 7 600 seksuaalista väkivaltaa kokenutta sai palveluita ja noin 6 000 henkilöä sai psykososiaalista tukea.

Arviolta jopa 200 miljoonan naisen ja tytön sukuelimet on silvottu. Lisää työtä tarvitaan sosiaalisten normien muuttamiseksi siten, että yhä useammat miehet ja pojat antavat tukensa perinteen lopettamiselle.

Silvonnasta vastaista työtä tekevät useat suomalaisjärjestöt (Pelastakaa Lapset, Plan International Suomi, Solidaarisuus, Suomen Lähetysseura ja World Vision). Muutoksentehtäviksi on valjastettu myös entiset silpojat sekä paikalliset mielipidevaikuttajat ja päättäjät. Solidaarisuus, Suomen World Vision ja Plan International Suomi ovat paikallisten kumppanijärjestöjensä kautta tavoittaneet 85 000 henkilöä. Nämä ovat vieneet viestiä eteenpäin 300 000 kuulijalle Etiopiassa, Keniassa ja Somalimaassa vuosina

2015–2017. Tulokset ovat olleet hyviä: järjestöjen työalueilla parhaimmillaan yli 90 prosenttia tytöistä on säästynyt silpomiselta. Ellei tapaa saada lopetetuksi, maailmanlaajuisesti vuoteen 2030 mennessä arvioidaan silvottavan ainakin 15 miljoonaa tyttöä lisää.

Tasa-arvon näkökulma mukaan kaikkeen toimintaan

Naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen on tällä hallituskaudella ensimmäistä kertaa nostettu Suomen kehityspolitiikassa erilliseksi painopisteeksi. Tämä vaatii vielä kehittämistyötä.

Kehityspoliittinen toimikunta (KPT) ja tuore ulkoinen arviointi ovat kiinnittäneet huomiota rahoituksen leikkauksiin ja ulkoministeriön vähäisiin henkilöresursseihin naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman parantamiseen tähtäävässä työssä⁴. Ministeriössä on leikkausten myötä pyritty keskittämään resursseja erityisesti naisten ja tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeuksien hyväksi tehtävään työhön.

KPT on peräänkuuluttanut vahvempaa otetta sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamiseen kaikilla politiikka-alueilla, moniperustaiseen syrjintään sekä siihen, että tasa-arvolla tulee olla näkyvä rooli myös yksityissektorin yhteistyössä. Ministeriö päivittää ohjeistuksensa tasa-arvon valtavirtaistamisesta ja lisää koulutusta. Rakenteilla on myös työkaluja, joilla tasa-arvoanalyysi otetaan osaksi kaikkien uusien rahoituspäätösten suunnittelua. Tuoreen ulkoisen arvioinnin mukaan ministeriön kannattaa myös selkeyttää tasa-arvostrategiaansa ja kehittää tasa-arvoanalyysin lisäksi seurantaa, arviointia ja sisäistä oppimista.

Naisten pääsy työmarkkinoille on ihmisoikeus ja vahvistaa taloutta.

1,4 miljoonaa

naista pääsi pankki- ja rahoituspalveluiden piiriin Women's World Bankingin tuella

25 miljoonaa

lapsiavioliittoja estettiin kuluneen vuosikymmenen aikana UNICEF:n arvion mukaan

Suomella onnistumisia strategisessa tasa-arvotyössä

Suomi tekee tasa-arvotyötä myös kansainvälisten järjestöjen sisällä. Suomi onnistui yhdessä muiden kanssa vaikuttamaan siihen, että Maailmanpankin köyhimpiin maihin kohdistuvan rahaston (IDA18) työssä sukupuolten tasa-arvo on myös seuraavalla rahoitusjaksolla keskiössä. Suomi on myös vaikuttanut siihen, että ihmisoikeudet, naiset ja tytöt sekä vammaisten tasavertaiset mahdollisuudet otetaan huomioon Maailmanpankin ohjelmissa. Suomi rahoittaa Maailmanpankin vammaisasiantuntijan tehtävää ja rahastoa, joka keskittyy ihmisoikeuksien huomiointiin kaikessa toiminnassa.

Suomi on myötävaikuttanut siihen, että YK:n palestiinalaispakolaisjärjestössä (UNRWA) on tehty tasa-arvostrategia naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseksi. Palestiinalaisilla pakolaisnaisilla on erityisiä vaikeuksia esimerkiksi työnsaannissa.

Suomi on ajanut onnistuneesti vammaisten ja haavoittuvimmassa asemassa olevien naisten ja tyttöjen parempaa huomioimista myös UN Womenin ja UNICEF:n työssä. Suomen rahoituksella UNICEF laati ohjeistuksen vammaisten lasten huomioimisesta humanitaarisissa kriiseissä.

Vuoden 2017 alusta Suomi toimi teollisuusmaiden järjestön OECD:n gender-verkoston johdossa. Verkosto sopii kaikkien avunantajien yhteisistä suuntaviivoista tasa-arvon edistämiseksi. Suomella oli edustaja myös Maailmanpankkiryhmän sukupuolten tasa-arvoa koskevassa neuvoa-antavassa elimessä vuosina 2016–2018.

Koska Suomi on leikannut kehitysrahoitustaan monilta kansainvälisiltä järjestöiltä tuntuvasti, mahdollisuudet päästä järjestöjen päätöksentekoihin ovat viime vuosina kaventuneet. Tämä vaikeuttaa Suomen mahdollisuuksia parantaa naisten ja tyttöjen asemaa maailmanlaajuisesti.

GLOBAALI TALOUS

Kehitykseen vauhtia kestävästä liiketoiminnasta ja innovaatioista

Äärimmäinen köyhyys on maailmassa vähentynyt. Etenkin Kiinassa ja muualla Itä- ja Kaakkois-Aasiassa talouskasvu on ollut voimakasta, ja uudet **työpaikat** ovat vähentäneet köyhyyttä tehokkaasti. Maailmassa on silti edelleen valtava – ja kasvava – pula työpaikoista.

Maailmanlaajuisesti yli 190 miljoonaa ihmistä on työttöminä. Heidän lisäksi yli 730 miljoonaa ihmistä elää köyhyydessä työnteosta huolimatta. Työmarkkinoille arvioidaan tulevan joka vuosi 50 miljoonaa uutta ihmistä. Erityisen voimakasta kasvu on Saharan eteläpuolisessa Afrikassa, jossa 375 miljoonaa nuorta kasvaa työikäisiksi seuraavien viidentoista vuoden kuluessa.

Kansainvälinen kauppa ja kehittyvien maiden osuus kaupasta ovat kasvaneet merkittävästi kymmenen viime vuoden aikana. Silti vähiten kehittyneiden maiden osuus koko maailman viennistä on vielä alle prosentin. Kaupankäynti sekä kyky houkuttaa investointeja ovat sidoksissa kehitysmaiden yksityissektorin

Suomi edistää mahdollisuuksia työhön ja elinkeinoihin

Suomi ajaa haavoittuvassa asemassa olevien miesten ja naisten mahdollisuuksia säälliseen työhön, elinkeinoihin ja toimeentuloon. Suomi edistää kehitysmaiden pienten ja keskisuurten yritysten pääsyä liiketoiminnan kehityspalveluihin ja tukee työ- ja elinkeinomahdollisuuksia luovia, osallistavia liiketoimintamalleja.

TILANNE JA TYÖ

vahvuuteen ja **monipuolisuuteen** sekä osaavan työvoiman saatavuuteen. Suurin osa maailman köyhistä asuu Saharan eteläpuolisessa Afrikassa ja Etelä-Aasiassa maissa, joissa yksityisen sektorin kehitystä rajoittavat monet rakenteelliset ongelmat.

Agenda 2030 korostaa **yksityisen sektorin merkitystä ja vastuuta** kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Yritykset ovat tärkeitä uusien työpaikkojen luojina ja avainasemassa innovatiivisten teknologioiden ja ratkaisujen kehittämisessä. Yrityksillä, joiden arvoketjut ovat maailmanlaajuisia, on suuri valta ja vastuu vaikutuksistaan. Vuonna 2011 hyväksytyt YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia ohjaavat periaatteet olivat suuri edistysaskel yritysvastuun saralla. Niiden noudattamista ja toimeenpanoa kehitetään edelleen. Tällä hetkellä 14 EU-maata on laatinut kansalliset toimeenpanosuunnitelmat periaatteiden käyttöönottoon. Suomi on mukana tässä joukossa.

Teknologian huima kehitys on siivittänyt tuottavuuden kasvua, luonut uusia yritystoiminnan mahdollisuuksia, parantanut tiedon saatavuutta ja auttanut tuomaan palveluita syrjäisille alueille. Köyhimmissä maissa jo lähes 70 prosentilla ihmisistä on matkapuhelinliittymä – alemman keskitulotason maissa 94 prosentilla. Yhä useammalla on myös pääsy internetiin. Internetin käyttäjien osuus on kaikkein köyhimmissä maissa kasvanut vuosina 2006–2016 yhdestä prosentista yli viiteentoista prosenttiin. Uuden tietotaidon, teknologian ja innovaatioiden hyödyntämisessä ja tuottamisessa on kehitysmaissa kuitenkin vielä suuria haasteita.

Suomi kehittää kestäväää ja monipuolista yksityistä sektoria

Suomi tukee kehitysmaiden liiketoimintatoimintaympäristöjen kehittämistä ja ilmastokestävää teknologiaa hyödyntävää kasvuyrittäjyyttä. Suomen tuella kehitetään myös kehitysmaiden alueellista kauppaa, joka luo mahdollisuuksia erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille.

Suomi tukee vastuullista liiketoimintaa ja kauppaa

Suomi tukee kehitysmaiden kykyä toimia kansainvälisessä kauppajärjestelmässä ja ihmisoikeuksien edistämistä kauppasopimuksissa. Suomi tukee myös YK:n liiketoimintaa ohjaavien ihmisoikeusperiaatteiden tunnettua, käyttöönottoa ja toteutuksen arviointia.

Suomi kannustaa hyödyntämään uutta tietoa, tekniikkaa ja innovaatioita

Suomi tukee yliopistojen, tutkimuslaitosten ja yritysten työstä syntyvän uuden tietotaidon, teknologioiden ja innovaatioiden valjastamista kestäväää kehitystä edistämään. Suomi vahvistaa kehitysmaiden PK-yritysten mahdollisuuksia käyttää digitaalisia ja ilmastokestäviä teknologioita. Lisäksi Suomi edistää innovaatio- ja teknologiakehittämisen rahoitusta.

Yrityksiä ja työpaikkoja köyhimpiin maihin

Agenda 2030 korostaa yksityisen sektorin merkitystä kehitystavoitteiden saavuttamisessa. Sen myötä yhä useampi kehystoimija – Suomi mukaan lukien – on kehittänyt uusia tukimuotoja ja tiivistänyt yhteistyötä yksityisen sektorin toimijoiden kanssa. Suomi on panostanut kehitysmaiden yksityisen sektorin innovaatiokapasiteetin kasvattamiseen, suomalaisen osaamisen ja ratkaisujen hyödyntämiseen sekä ilmastokestävän liiketoiminnan tukemiseen.

Suomi edesauttoi 2015–2017 kehitysmaiden yksityisen sektorin monipuolistumista. Suomi tuki eri yhteistyömuodoillaan liiketoimiympäristöjen ja alueellisen kaupan kehitystä sekä erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä sekä naisyrittäjiä. Yrityksiä tuettiin kehitysmaissa monin eri tavoin – muun muassa helpottamalla pääsyä liiketoiminnan tukipalveluihin, rahoitukseen ja innovaatiopalveluihin. Myös investoinnit esimerkiksi energia-alalle vahvistivat talouden perusedellytyksiä.

Suomalaisten yritysten investointeja, osaamista ja innovaatiokapasiteettia valjastettiin kehitystavoitteiden saavuttamiseen. Liikekumppanuusohjelma Finnpartnershipin ja Business with Impact BEAM-ohjelman kautta yhteensä 254 yritystä sai tukea kehitysmaaliiketoimintakumppanuuksien tai innovaatioiden kehittämiseen.

Tukea kohdistettiin etenkin köyhimpiin maihin, joissa tarpeet ovat suurimpia. Vuoden 2017 lopussa Finnfundin kaikista sijoituksista kahden köyhimmän maaluokan osuus oli yli puolet (52 prosenttia). Finnpartnershipin vähiten kehittyneisiin maihin myönnetyn tuen osuus kasvoi vuoden 2016 kymmenestä prosentista 31 prosenttiin vuonna 2017. Suomi oli onnistuneesti mukana vaikuttamassa myös siihen, että Maailmanpankki toimii nyt lisätäkseen elinkeinotoimintaa erityisesti hauraimmissa ja konflikteista kärsineissä kehitysmaissa.

Suomen eri kumppanuuksissa tuettiin yksityisen sektorin työpaikkojen synty-

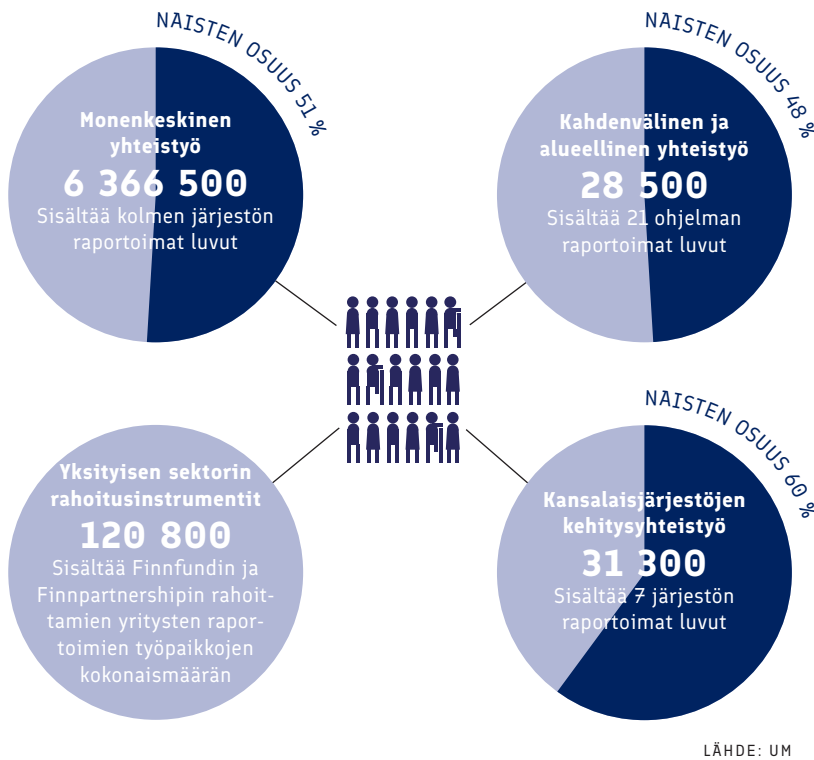
mistä sekä niiden laadun parantumista. Suomelle on erityisen tärkeää, että työmahdollisuuksia luodaan naisille. Tuetuista työpaikoista noin puolet oli naisten työpaikkoja.

Tukimuotojen ja yhteistyön kehittäminen jatkuu

Kehityspoliittinen toimikunta ja OECD ovat suositelleet, että Suomi selkiyttäisi strategisia tavoitteitaan yksityisen sektorin kehittämistyölle ja kumppanuuksille. Suomella tulisi olla nykyistä selkeämmät periaatteet ja arviointimenetelmät, joiden varassa toimintaa voidaan ohjata. Ministeriö on käynnistänyt työn ehdotusten toteuttamiseksi.

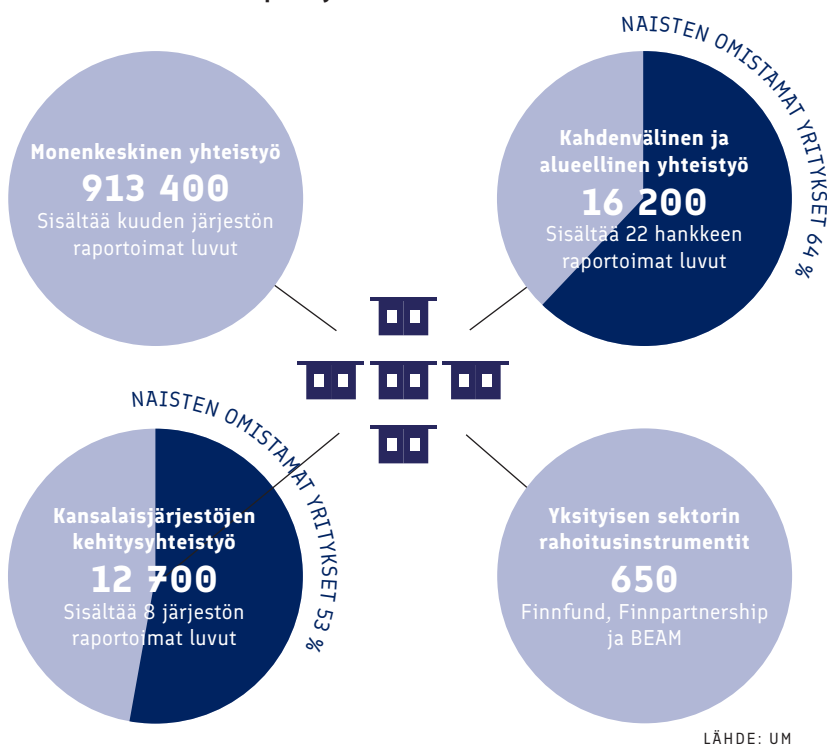
Tulevaisuudessa on tärkeää arvioida, ovatko nykyiset rahoitusmuodot riittäviä, kun halutaan kokeilla uusia toiminta- ja yritys yhteistyömuotoja ja kantaa niihin liittyvät riskit. Eri instrumenttien, ohjelmien ja toimijoiden välisiä synergioita kehitetään edelleen.

SUOMEN TUELLA TYÖPAIKKOJA⁵

SUOMEN TUELLA YRITYSTOIMINTAA⁶

Erlaisia rahallisia tukia, liiketoiminnan tukipalveluita, koulutusta ja/tai kaupankäynnin tukemista saaneet

Finnfundin rahoittamat rahoituslaitokset ovat edelleen rahoittaneet 482 600 pientä ja keskisuurta yritystä sekä noin 4,5 miljoonaa mikroyritystä. Monenkeskisen yhteistyön kautta yli 600 000 pienyrittäjää tai PK-yritystä on päässyt rahoituspalveluiden pariin.

TULOSESIMERKKI

Parempia työpaikkoja

Säällinen työ takaa elämiseen riittävän toimeentulon, ei uhkaa henkeä tai terveyttä, kunnioittaa oikeutta järjestäytyä, ei syrji ja mahdollistaa riittävän levon.

► Reilu Kauppa ry:n kautta Suomi on tukenut Perun kahviusuuskuntia koulutuksin. Osuuskuntien työolot ja palkkaus paranivat, ja työtyytyväisyys nousi 10 prosentista 60 prosenttiin.

► Sambiasa Suomen tukema YK-ohjelma on tuottanut 4 300 uutta säällistä työpaikkaa sambialaisille. Lisäksi 3 500 työpaikan laatu parani, lakeja uudistettiin ja sosiaaliturva koheni.

► Tunisiassa ja Egyptissä Suomi on tukenut naisten pääsyä työmarkkinoille työjärjestö ILO:n kanssa. 1 200 haavoittuvassa asemassa ollutta naista on saanut ammatillista ja yrittäjyyskoulutusta, minkä tuloksena 60 prosenttia työllisti itsensä tai sai palkkatyön.

► Abilis-säätiön tuella työtä ja toimeentuloa saivat vuosittain tuhannet vammaiset ihmiset muun muassa pienyrittäjinä.

► Suomen ammattiliittojen solidaarisuuskeskus SASK edistää kotiapulaisten oikeuksia. Mosambikissa kotiapulaiset, joista yli 80 prosenttia on naisia, saivat vuonna 2016 oikeuden sosiaaliturvaan. Jopa 80 000–120 000 naista sai oikeuden sairaus- ja äitiysvapaaseen ja eläkkeeseen.

Talous ja työ: vastuullisuus, kauppa, innovaatiot

TULOSESTIMERKKI

Alueellista kauppaa ja työpaikkoja Keski-Aasiaan

Suomen tuella on kehitetty Kirgisian, Tadžikistanin ja Uzbekistanin ulkomaankauppaa YK:n ohjelmassa. Vuosina 2015–2017 lähes 7 000 yrittäjää sai tukea kaupan käyntiin tai koulutusta tuotannon ja arvoketjujen tehostamiseen. Viranhaltijoita koulutettiin ulkomaankaupassa ja kaupan esteiden vähentämisessä.

Uzbekistanilaiset ja kirgisialaiset yritykset onnistuivat saamaan aikaan useita merkittäviä vientisopimuksia Eurooppaan, Aasiaan ja Venäjälle. Sopimusten arvo oli yhteensä noin 400 miljoonaa dollaria. Kysyntää on ollut vaatteille, pähkinöille, maitotuotteille ja kuivahedelmille. Hanke on luonut lähes 800 uutta työpaikkaa.

Tadžikistanissa kehitettiin mobiilisovellus maataloustuotteiden markkinahintojen seuraamiseen. Sitä hyödynnetään yli 200 000 käyttäjää.

Vastuullista liiketoimintaa

Koska yritystoiminnalla on huomattava merkitys kehitysmaissa, on kansainvälistä sääntelyä yritysten vastuusta ihmisoikeuksien toteutumisessa kehitetty vuosittuhannen vaihteesta alkaen. Suomi on ensimmäisten maiden joukossa kansallisesti sitoutunut toimeenpanemaan YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevia ohjaavia periaatteita. Tältä pohjalta työ- ja elinkeinoministeriö ja ulkoministeriö ovat lisänneet vuoropuhelua sidosryhmien kanssa ja tuottaneet ohjelmajulkaisuja.

Suomen tukeman YK:n yritysverkoston Global Compactin kautta yli 9 000 yritystä on sitoutunut vastuullisen yritystoiminnan periaatteisiin. Suomen rahoittama International Service for Human Rights järjestö kehitti ihmisoikeuspuolustajien suojelua edistävää ohjeistusta ja perusti foorumin, joka tuo yhteen ihmisoikeuspuolustajat ja monikansalliset yritykset.

Köyhimmät maat hyötymään kaupasta

Yhtenä Agenda 2030 -tavoitteena on kehitysmaiden viennin merkittävä lisääminen ja erityisesti vähiten kehittyneiden maiden osuuden kaksinkertaistaminen maailman kokonaisviennistä. Suomella on ollut tärkeä rooli kansainvälisessä kaupassa tukevan kehitysyhteistyön aloitteissa.

Maailman kauppajärjestön WTO:n Trade Facilitation Agreement yksinkertaistaa kaupankäynnin menettelyjä. Tästä hyötyvät etenkin kehitysmaiden pienet ja keskikokoiset yritykset. Suomi on ollut mukana edistämässä sopimuksen syntyä ja

tukenut sen toimeenpanoa kehitysmaissa seuraavin tuloksin: 37 kehitysmaata on huomioinut kaupan kehittämisen kehitysstrategiassaan; itäisen ja eteläisen Afrikan tulliorganisaatio on saanut koulutusta ja asiantuntija-apua ja viisi itäafrikkalaista rajanylityspaikkaa on uudistettu. Työn tuloksena myös ugandalaisten viejien kulut ovat alenneet miljoona dollaria vuodessa ja Tansaniassa kauppatavaroiden alkuperätodistusten käsittelyaika on lyhentynyt 3-4 päivästä yhteen tuntiin.

Innovaatiot kestävä kehityksen moottorina

Digitaalisen kehityksen ja innovaatioiden merkitys on korostunut globaalissa kehitysyhteistyökeskustelussa, missä Suomella on ollut aktiivinen rooli. Kumppanimaiden innovaatiokapasiteetin sekä tietoyhteiskuntakehityksen tukeminen on Suomen vahvuus.

Yksi keskeinen rahoitusmuoto innovaatiotoiminnalle on ulkoministeriön ja Business Finlandin BEAM-ohjelma, jonka kautta on kehitetty ratkaisuja esimerkiksi digitaalisten palvelujen, terveydenhuollon, oppimisen, rakentamisen, liikenteen ja uusiutuvan energian alalla. Hankkeita toteuttavat suomalaiset yritykset, kansalaisjärjestöt sekä tutkimus- ja koulutuslaitokset.

Monenkeskisessä toiminnassa Suomi on onnistuneesti ollut luomassa digitaalista ja innovaatiotoimintaa. Maailmanpankissa Suomi on tukenut näitä ensimmäisten maiden joukossa. Suomen vaikuttamistyön tuloksena myös UNFPA:lla ja UNICEF:lla on innovaatiotoimintaa. Suomi on vuodesta 2016 rahoittanut

ITÄISEN AFRIKAN ALUEELLISEN KAUPPAYHTEISTYÖOHJELMAN (TRADE MARK EAST AFRICA) AVULLA

14 000 naiskauppiasta sai koulutusta

5 rajanylitysasemaa parannettiin

MONENKESKISTEN TOIMIJOIDEN KAUPPA- JA KEHITYSYHTEISOHJELMAN (EIF) ANSIOSTA

37 maata huomioi kaupan kehittämisen
kehitysstrategiassaan vuosina 2016–2017

286 virkamiestä ja **25** yksityisen sektorin
edustajaa koulutettiin kauppaan liittyvistä teemoista

66 tuottajaa/yhdistysten edustajaa sai tietoa
arvoketjuihin osallistumisesta vuonna 2016

Suomen rahoitus EIF-ohjelmalle vuosina 2014–2019 on yhteensä 12 miljoonaa euroa. Suomen tuki on ohjelman aikana (2006–2022) noin 7 prosenttia sen kokonaisrahoituksesta.

14 maata vahvisti innovaatiotoimintaa tukevia palveluja ja yli 2 700 yritystä hyötyi Suomen vuosina 2015–2017 tukemista neljästä kahdenvälisestä tai alueellisesta innovaatioalan kehitysyhteistyöohjelmasta tai -rahastosta

kummankin innovaatorahastoja. Merkittävä saavutus vuonna 2017 oli päätös YK:n ensimmäisen UN Technology Innovation Labin (UNTIL) perustamisesta Espoon Otaniemeen. Syksyllä 2018 toimintansa aloittava laboratorio pyrki valjastamaan suomalaista osaamista koulutuksen, terveyden, kiertotalouden sekä rauhan ja turvallisuuden alalla kehitysmaiden tarpeisiin.

Suomalaisten ja kehitysmaiden korkeakoulujen välisessä yhteistyössä on vuosina 2013–2018 muun muassa kehitetty korkeakoulujen opetusmenetelmiä ja opinto-ohjelmia, jotta opiskelijat saivat paremmin työpaikkoja ja yritykset työntekijöitä. Työtä on tehty esimerkiksi Myanmarissa, Kirgisiassa, Nepalissa, Etiopiassa, Tansaniassa, Ugandassa, Keniassa, Namiabiassa, Vietnamissa ja Andien alueella.

TULOSESIMERKKI

Innovaatiokumppanuuksilla uuteen yhteistyöhön Vietnamissa

Suomen ja Vietnamin välinen innovaatiokumppanuusohjelma (IPP2) on kehittänyt Vietnamin innovaatiopolitiikkaa ja startup-ympäristöjä. IPP:ssä luotuja toimintatapoja on otettu käyttöön tiede- ja teknologiaministeriössä ja kaksi isoa kaupunkia on perustanut innovaatiokeskuksen ohjelman tukemana. Yli 50 yliopistoa ja oppilaitosta ympäri maata on aloittanut innovaatiotoiminnan IPP:n avulla. Noin 100 hallinnon ja yliopistojen johtajaa on saanut koulutusta innovaatiojohtamiseen ja -rahoitukseen.

Kasvuyritysten kiihdyttämö-ohjelman tukemat 18 yritystä ovat luoneet liki 700 uutta työpaikkaa. Yritykset ovat laajentuneet Yhdysvaltojen, EU:n ja Aasian markkinoille. IPP on myös luonut pohjaa tiede-, teknologia- ja innovaatioyhteistyölle Vietnamin ja Suomen välillä. Lisäksi ohjelma on käynnistänyt suomalaisten ja vietnamilaisten kaupunkien välisen smart city -yhteistyön ja on auttanut 18:aa suomalaista pk-yritystä kartoittamaan pitkäaikaisen toiminnan edellytyksiä Vietnamin markkinoilla.

GLOBAALI TOIMIVA YH

Kansalaisten osallisuus on kohentunut mutta oikeuksia poljetaan

Demokratiakehitys on monella mittarilla mennyt globaalisti parempaan suuntaan viimeksi kuluneiden 40 vuoden aikana. Naisten poliittinen osallistuminen on nykyään tavallisempaa. Kolmenkymmenen viime vuoden aikana naisparlamentaarikkojen osuus parlamenttipaikoista on noussut yli 10 prosenttiyksikköä. Nyt se on lähes 24 prosenttia.

Viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana on kehitys monessa maassa kääntynyt kuitenkin huonompaan. Kansainvälistä normistoa haastetaan, ja itsevaltaiset käytännöt ovat lisääntyneet. Ne koskettavat jo 2,5:tä miljardia ihmistä. **Demokratiaa** rapautetaan monessa maassa, ihmisoikeuspuolustajien toimintamahdollisuuksia rajoitetaan ja oikeusvaltioperiaatteita kyseenalaistetaan.

Vuoteen 2010 asti konfliktien määrä väheni, mutta sittemmin ne ovat taas yleistyneet ja muuttuneet monimutkaisemmiksi ja pitkäkestoisemmiksi. Vuonna 2016 konflikteissa kuoli kaksi kertaa enemmän siviilejä kuin vuonna 2010. Konfliktialueilla hallinto on usein heikko tai ei ole edes läsnä, kansalaisvapauksien ja demokratian tila on heikko ja suurelta osalta väestöä puuttuvat edellytykset toimeentulon hankkimiseen ja oman tulevaisuutensa rakentamiseen.

Lähes kaikissa kehitysmaissa on viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana uudistettu julkista taloushallintoa. Joissain maissa edistys on ollut merkittävää, kun

Suomi vahvistaa rauhan ja demokratian edellytyksiä

Suomi vahvistaa poliittisten instituutioiden, kuten puolueiden ja parlamenttien, demokraattisuutta. Naiset osallistuvat politiikkaan edelleen miehiä vähemmän. Siksi edistetään erityisesti naisten ja haavoittuvassa asemassa olevien osallistumista yhteiskuntien kehittämiseen ja konfliktien ratkaisuun.

TILANNE Yhteis- KUNTA

taas toisissa kehitys polkee paikallaan. On opittu, että parlamentit on otettava mukaan taloushallinnon kehittämiseen. Niillä on tärkeä rooli lainsäädännön uudistuksissa ja talousarvioiden hyväksymisessä.

Kehitysmaat haluavat eroon apuriippuvuudesta. Ne pyrkivät kattamaan julkiset menonsa kasvattamalla talouksiaan ja keräämällä riittävästi **veroja**. Myös verotusta organisoimaan ja verotulojen käytöstä päättämään tarvitaan osaavat, demokraattisesti valitut päätöksentekijät sekä selkeät, yhteisesti sovitut, pääomapakoa hillitsevät säännöt. Kehitysmaiden verotulot ovat kasvaneet 15 viime vuoden aikana keskimäärin 1,6 prosenttia vuodessa. Vähiten kehittyneissä maissa kootut verotulot vastavat 15:tä prosenttia bruttokansantuotteesta. Suunta on oikea, mutta tulos jää selvästi jälkeen OECD-maiden keskiarvosta, joka on 34 prosenttia.

Toimivan demokratian ja hyvän hallinnon edellytys on koulutettu väestö. Nykyään jo 91 prosenttia maailman lapsista aloittaa alakoulun. Vuonna 2004 neljännes maailman yläkouluikäisistä ei käynyt koulua. Vuonna 2014 heitä oli enää 16 prosenttia. Tyttöjen ja poikien välinen ero koulun pääsyssä on lähes hävinnyt. Ongelma ei enää ole niinkään koulun pääsy, vaan siellä pysyminen ja opetuksen laatu. **Oppimistulokset** ovat monissa maissa keskimäärin heikkoja muun muassa siksi, että luokat ovat ylisuuria ja opettajien koulutus riittämätöntä.

Demokratian näkökulmasta myönteistä on, että kansalaisten osallistuminen julkiseen keskusteluun ja poliittiseen elämään on monissa maissa lisääntynyt. Kansalaisjärjestöjä on entistä enemmän. Toisaalta hälyttävää kehitystä on sananvapauden ja muiden **kansalaisvapauksien** rajoittaminen monissa maissa. CIVICUS-järjestön mukaan kansalaisvapauksia rajoitettiin vuonna 2017 yli sadassa maassa – yli puolessa maailman kaikista valtioista. Rajoitukset heikentävät demokratian edellytyksiä olennaisesti.

Suomi tukee tehokasta veronkantoa ja avointa varainkäyttöä

Suomi on viime vuosina vahvistanut työtään kehitysmaiden verotuksen kehittämiseksi. Veronkeruun kehittämisen lisäksi Suomi painottaa rahojen käyttöä ja valvontaa: onko verotuksesta avointa tietoa saatavilla ja päätyvätkö varat köyhyyden vähentämisen kannalta tärkeimpiin julkisiin palveluihin.

Suomi keskittyy perusopetuksen rakenteisiin ja laatuun

Suomen tuki painottuu perusopetukseen ja opetuksen laadun parantamiseen pääasiassa kumppanimaiden kansallisten opetussektorin kehittämisohjelmien kautta. Näin Suomi pystyy vaikuttamaan opetusalaan koskeviin rakenteisiin ja suuriin kokonaisuuksiin, kuten opetussuunnitelmiin, opetushallinnon kehittämiseen ja myös vähemmistöt huomioivaan koulutuspolitiikkaan.

Suomi edistää sananvapautta ja kansalaisten osallisuutta

Suomi toimii sananvapauden ja muiden kansalaisvapauksien hyväksi sekä kansainvälisessä yhteistyössä että käytännön hankkeissa. Diplomatian keinoin Suomi edistää tiedon julkista saatavuutta, päätösten läpinäkyvyyttä, päättäjien vastuuvollisuutta ja heidän valvontaansa. Yhteistyössä kansalaisjärjestöjen kanssa Suomi tukee myös kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntatoimijoita.

Suomi on haluttu kumppani opetussektorilla

Suomi on noussut merkittäväksi opetusalan kehityskumppaniksi Mosambikissa, Etiopiassa, Nepalissa, Palestiinalaisalueella, Afganistanissa ja Myanmarissa. Suomi tukee näissä maissa opetussektorin uudistamiseen ja kehittämiseen tähtääviä ohjelmia.

Tulosten taustalla on pitkäjänteinen yhteistyö maiden opetusviranomaisten ja toisten avunantajien kanssa. Taloudellisen tuen lisäksi Suomi on vaikuttanut opetuksen rakenteisiin ja linjauksiin sekä antanut asiantuntija-apua opetuksen laadun ja koulutusjärjestelmien kehittämiseksi. Mukana ovat olleet Suomen opetushallitus ja monet muut suomalaiset opetusalan tuntijat.

Suomen tukemista maista Mosambikissa, Etiopiassa, Nepalissa, Myanmarissa, Palestiinassa ja Afganistanissa alakoulun aloittaa yli 90 prosenttia oppilaisista. Näissä maissa yläkoulun aloittaa vain

keskimäärin 38 prosenttia ikäluokasta. Tämä on yhteensä 3,2 miljoonaa nuorta. Yhteistyömaissa tyttöjen osuus yläkoulun aloittavista nuorista on noussut keskimäärin 36 prosentista 47 prosenttiin viidessätoista vuodessa.

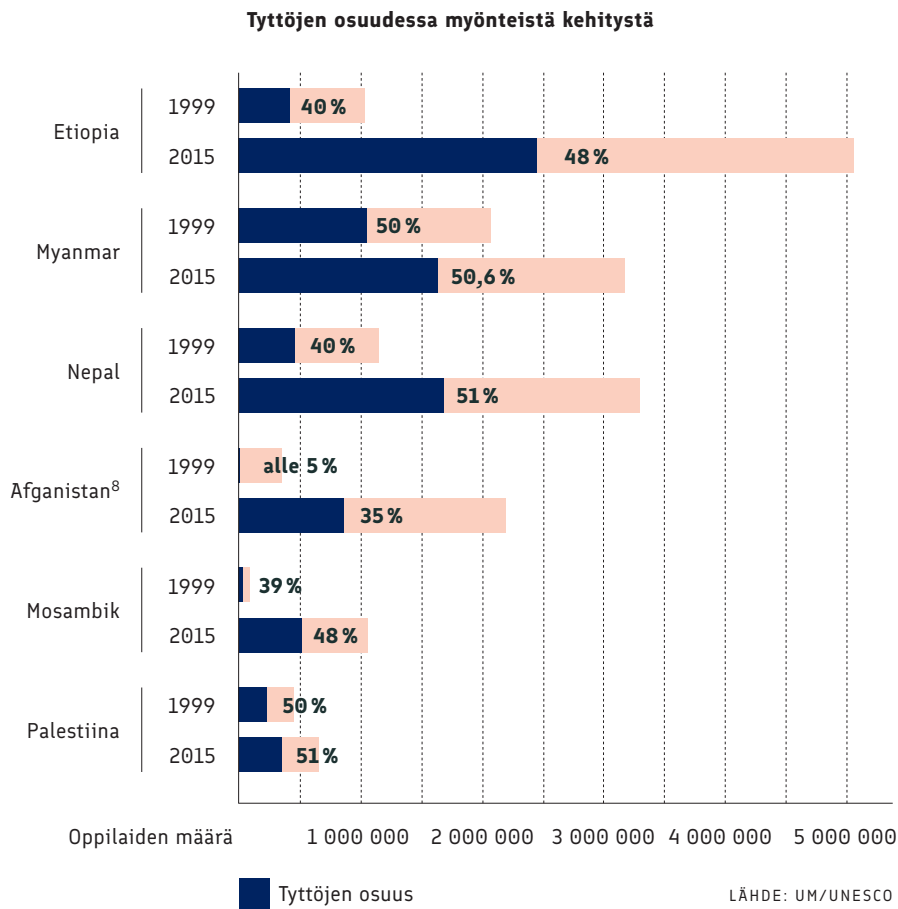
Nepalissa Suomi tukee koulutyön kehittämistä oppilaskeskeisempään suuntaan ja työelämätaitojen liittämistä opetussuunnitelmaan. Näin Suomi on osaltaan vahvistanut paikallisten toimijoiden kykyä toteuttaa uutta kansallista opetussuunnitelmaa. Jo aiemmin Suomi tuki Nepalia luomaan oppimisen arviointijärjestelmän, jonka ansiosta nykyään Nepalilla on tietoa koululaisten oppimistuloksista.

Kehitysmaiden koulua käyvien oppilaiden oppimistulokset ovat kuitenkin erittäin heikkoja. Oppimisen kriisin taustasyistä ja ratkaisusta on ryhdytty puhumaan viime vuosina aiempaa enemmän. Elokuussa 2018 valmistunut selvitys⁷ toteaa, että Suomella olisi paljon annetta-

vaa opetuslalla ja esitti Suomen kansainvälisen roolin vahvistamista jatkossa. Opetuksen laatuun voidaan vaikuttaa muun muassa opettajien koulutuksella, opettajien määrän lisäämisellä niin, että opetusryhmiä voidaan pienentää, sekä laadukkaammilla opetusmateriaaleilla ja oppimistulosten seurannalla.

Kansainvälisen yhteistyön foorumeilla Suomen opetusalan vaikutusmahdollisuudet ovat viime vuosina heikentyneet. Tämä johtuu siitä, että alan merkittäviksi toimijoiksi nousseet aloitteet, kuten Global Partnership for Education tai koulutusta humanitaarisissa tilanteissa tukeva Education Cannot Wait – rahasto, eivät ole Suomen rahoituskohteita. Ilman rahoitusosuutta kansainvälisiin keskusteluihin ei tule kutsua eikä politiikkavaikuttaminen täten näissä prosesseissa onnistu. Myös alalla toimiville YK-järjestöille (Unesco, UNICEF) Suomen rahoitus on laskenut merkittävästi.

YLÄKOULUA KÄYVIEN MÄÄRÄ KASVANUT MERKITTÄVÄSTI SUOMEN KUMPPANIMAISSA⁹

Suomi seuraa erityisesti tyttöjen osuutta yläkoulun aloittaneista, koska se on kriittinen taitekohta koulupolulla. Maiden välillä on suurta vaihtelua poliittisesta tilanteesta riippuen. Afganistanissa osuus hyppäsi alle viidestä prosentista 35 prosenttiin 16 vuodessa. Etiopiassa ja Mosambikissa kehitys on ollut vakaata, ja sukupuolten tasa-arvo yläkoulun aloittaneissa on lähes saavutettu.

Noin 5,3 miljoonaa lasta kävi alakoulua EU:n tuella vuonna 2016. Heistä tyttöjä oli noin puolet. EU:n tukemissa maissa alakoulun suorittaa 78 prosenttia lapsista – 13 prosenttia enemmän kuin vuonna 1999. Saharan eteläpuolisissa maissa osuus on alhaisin, keskimäärin 68 prosenttia.

TULOSESIMERKKI

Kaikkien oikeus opetukseen edistynyt

Suomi on saanut aikaan myönteistä kehitystä inklusiivisen eli kaikille sopivan opetuksen saralla Etiopiassa. Suomi on ajanut esimerkiksi sitä, että vammaisten lasten tulee voida käydä koulua siinä missä muidenkin. Etiopiassa inklusiivisen koulujärjestelmän uudistus vaikuttaa yli 30 000 koulun opetussuunnitteluun.

Etiopiassa suotuisan kehityksen taustalla on myös monta järjestöä, joukossa suomalaisiakin. Abilis-säätiö on kouluttanut poliitikkoja vammaiskysymyksissä ja opettanut vammaisille naisille lukutaitoa ja yrittäjyyttä. Suomen Lähetysseuran opettajainkoulutuksen ansiosta maaseudulle on saatu satoja kuurojen lasten luokkia. Kynnys ry:n kautta kuurosokeat ovat päässeet ammatilliseen koulutukseen.

Myönteinen kehitys näkyy myös muualla. Pelastakaa Lapset -järjestön, Plan International Suomen ja Kirkon Ulkomaanavun hankkeissa on tuettu haavoittuvassa asemassa olevien lasten pääsyä esi- tai perusopetukseen 18 maassa. Haavoittuvuutta voivat aiheuttaa mm. vammaisuus, etninen tausta, aseellinen konflikti ja/tai luonnonkatastrofi.

Toimiva yhteiskunta: rauha, demokratia, verotus, kansalaisyhteiskunta

Rauhaa ja demokratiaa

Suomen työ toimivien yhteiskuntien kehittämiseksi perustuu laajaan demokratianäkemykseen, jonka mukaan nähdään, että ihmisoikeuksien, demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja hyvän hallinnon edistäminen ja korruption kitkeminen ovat kaikki tärkeitä demokratian vahvistamiseksi.

Suomi toimii yhä enemmän hauraissa valtioissa tai alueilla, joilla on meneillään konflikteja tai eletään niiden jälkeistä aikaa. Suomi on panostanut erityisesti kansallisen sovinnon rakentamiseen ja rauhan edellytysten luomiseen tukemalla osapuolten välistä vuoropuhelua, kansallisten rauhansuunnitelmien tai perustuslakien laadintaa.

Suomi edistää rauhaa myös Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelmia tukemalla. Niiden avulla teema on saatu näkyväksi Keniassa, Afganistanissa, Nepalissa, Jordaniassa, Irakissa ja Tuniassa.

Suomi korostaa rikosten tutkimisen ja asiallisten oikeudenkäyntien merkitystä sekä konfliktien uhrien oikeuksista huolehtimista. Suomi on yksi Kansainvälisen rikostuomioistuimen uhrirahaston merkittävimmistä tukijoista ja on rahoittanut erityisesti seksuaali- ja sukupuolittuneen väkivallan vastaista työtä. Vuonna 2016 uhrirahaston työstä hyötyi suoraan yli 100 000 ja epäsuorasti reilut 350 000 ihmistä.

Suomi tukee myös Syyrian sotarikoksia koskevaa vastuuvollisuusmekanismia, jonka YK perusti 2016. Tarkoitus on koota tietoa ja todisteita myöhempää rikostutkintaa ja syytteiden nostoa varten. Suomi oli mekanismin ensimmäisiä ja suurimpia rahoittajia miljoonan euron rahoituksellaan.

Suomi tukee myös monipuoluejärjestelmien kehittymistä ja parlamenttien työtä. Esimerkiksi Mosambikissa Suomi on tukenut parlamentin sekä läänin- ja kunnanvaltuustojen kykyä valvoa luonnonvarojen käyttöä ja hallintaa sekä huolehtia niistä saatujen tulojen kohdistamisesta. Tansaniassa puolestaan parlamentti hyväksyi muun muassa Kepan ja sen paikallisen kumppanin Tax Justice Coalitionin vaikuttamisen tuloksena kaivoslain, joka antaa parlamentille lisää valtuuksia valvoa kaivosalan sopimuksia.

Edustuksellisen demokratian kokonaisuuteen liittyy vaalitarkkailu, joka tukee demokratian kehittymistä ja kansalaisten luottamusta vaalijärjestelyihin. Suomi lähetti vuosina 2015–2018 yhteensä 216 vaalitarkkailijaa EU:n ja Etyjin vaalitarkkailutehtäviin.

Koska Suomella on merkittävää osaaamista tällä alalla, Suomen omaa kykyä kehitysmaiden oikeusvaltioiden vahvistamiseksi kehitetään parhaillaan. Suomi on tukenut pyrkimyksiä oikeusvaltion vahvistamiseksi ja oikeuspalveluiden lisäämiseksi Nepalissa, Myanmarissa, Kirgi-

Rauhantyötä

24 konfliktimaata
jossa välitetään rauhaa

31 kansallista rauhanprosessia
tuettu

400 paikallisen tason
konfliktinratkaisua tuettu

siassa, Tadžikistanissa, Afganistanissa ja Pohjois-Afrikan alueella. Suomelle on tärkeää turvata oikeuspalvelujen saataavuus ja syrjäisemmillä seuduilla asuvien kansalaisten yhdenvertaisuus palvelujen saannissa.

Toimivaa taloushallintoa ja verotusta

Suomi tukee laajasti kehitysmaiden julkisen taloushallinnon vahvistamista. Työtä tehdään kahdenvälisesti ja kehitysrahoituslaitosten kautta. Suomi on myötävaikuttanut siihen, että Somalia alkaa kilpailuttaa julkisia hankintojaan. Tansaniassa on julkisen taloushallintojärjestelmän osalta saatu vahvistettua erityisesti tulonkantoa, budjetin toimeenpanoa ja seuranta. Afganistanin tilintarkastusviraston tarkastukset kattavat tätä nykyä kaikki ministeriöt. Keniassa hallintoa on ha-

Naiset mukaan rauhanprosesseihin

Suomi kouluttaa syyrialaisia naisia rauhan rakentajiksi ja tukee Syyrian kansalaisyhteiskunnan dialogia Suomen Lähetysseuran ja UN Womenin kautta. Naiset pääsevät vaikuttamaan Syyrian rauhanrakentamiseen sekä maan sisällä että kansainvälisesti.

Etelä-Sudanissa suomalaisen konfliktinratkaisujärjestön CMI:n ja Kirkon Ulkomaanavun tuella on edistetty naisten osallisuutta ja kykyä toimia poliittisessa ja rauhanvälitystyössä. Työn tuloksena naisparlamentaarikot ovat välittäneet rauhaa kahdeksassa osavaltiossa viemällä paikallisten nais-toimijoiden ja aktiivien viestejä päätöksentekoon. Boman osavaltio oli vuonna 2017 ensimmäistä kertaa moneen vuoteen vapaa väkivaltaisesta konfliktista uskonnollisten ja perinteisten rauhanvälittäjien työstä syntyneen rauhansopimuksen ansiosta.

TULOSESIMERKKI

Parlamentaarista demokratiaa

19 maassa tuettu parlamenttien, puolueiden tai paikallisten päätöksentekuelinten demokratisoitumista kahdenvälisen ja kansalaisjärjestöyhteistyön avulla¹⁰

29 vaalit, jotka riippumattomat EU-tarkkailijat ovat todenneet vapaiksi ja rehellisiksi

Yli **68** miljoonaa uutta äänestäjää rekisteröity
37 maassa UNDP:n tuella

Oikeudenmukaista hallintoa

Oikeusapupalveluja ja -neuvontaa tarjottiin yli

187 000 kertaa

yhteensä 25 maassa kahdenvälisen ja kansalaisyhteistyön avulla. Näistä vähintään 80 000 kertaa palvelu kohdistui naisille¹¹

Julkishallinnon järjestelmät (kuten hankinnat, verohallinto ja taloushallinto) ovat vahvistuneet **96** maassa Maailmanpankin avulla

Julkisen sektorin läpinäkyvyys ja vastuullisuus parantuivat
18 Afrikan maassa Afrikan kehityspankin avulla

jautettu onnistuneesti, ja kylien naiset ja miehet pääsevät mukaan budjetintekoon noin neljäsosassa piirikunnista.

Kehitysmaat menettävät niille kuuluvia tuloja verojen välttelyn, harmaiden rahavirtojen ja pääomapaon seurauksena. Yhteistyö näiden ilmiöiden torjumiseksi on viime vuosina käynnistynyt nopeasti. Vastatakseen globaalin tutkimustiedon puutteeseen Suomi on rahoittanut tutkimusta laittomista ja harmaista rahavirroista.

Global Financial Integrity -järjestö arvioi, että laittomat pääomavirrat kehitysmaista nousivat jopa 620–970 miljardiin dollariin vuonna 2014. Saharan eteläpuolinen Afrikka kärsii ilmiöstä eniten. Suomi tukee OECD:n ja Afrikan verohallintojen foorumin (ATAF) kautta myös sitä, että kehitysmaiden edustajat pääsevät mukaan päättämään kansainvälisistä verosäädöksistä.

Kehitysmaissa Suomi rahoittaa verovirastojen veronkantokyvyn parantamista. Suomen kumppanimaat ovat aiempaa omavaraisempia ja rahoittavat itse peruspalveluitaan. Verotulot ovat kasvaneet, esimerkiksi Mosambikissa ne vastaavat jo 25:tä prosenttia bruttokansantulosta. Suomen tuella on koulutettu parlamentaarikkoja verovarojen vastuulliseen ja tehokkaaseen käyttöön sekä toimittajia käytön seurantaan. Oletuksena on, että veronmaksuhalukkuus lisääntyy kun kansalaiset, yritykset ja investoijat tietävät, että järjestelmä on oikeudenmukainen ja verovarot myös käytetään läpinäkyvästi yleiseen hyvään.

Työ kannattaa: Teollisuusmaiden järjestön OECD:n arvion mukaan esimerkiksi verotarkastajien koulutukseen käytetyt rahat tuottavat itsensä moninkertaisina takaisin.

Sananvapaus on demokratian edellytys

Suomen rahoittamat kansalaisjärjestöt ovat vahvistaneet sanan- sekä yhdistymis- ja kokoontumisvapauksia useissa maissa. Suomen tukemien kansalaisjärjestöjen kautta on lisätty ihmisten tietoa oikeuksistaan, muutettu lainsäädäntöä sekä vahvistettu kansalaisyhteiskunnan kykyä ja valmiuksia edistää oikeuksiaan. Esimerkiksi Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskuksen (SASK) tekemän

Verotus tehostuu

18 valtiossa

on tehostettu yritysverotusta ja toimeenpantu kansainvälisiä verotussääntöjä OECD:n verotus ja kehitys -ohjelman avulla

20 maata

on saanut teknistä tukea ja yli 150 afrikkalaista verovirkailijaa on koulutettu Afrikan verohallintojen foorumin (ATAF) kautta

Kehitysmaissa on peritty veroja

330 miljoonan

Yhdysvaltain dollarin arvosta Tax Inspectors Without Borders -ohjelman tuen ansiosta

Suomi rahoitti Tax Inspectors Without Borders-ohjelmaa vuosina 2015–2017 yhteensä 800 000 eurolla. Suomen osuus vastaa noin 10 prosenttia ohjelman tähänastisesta rahoituksesta.

Tukea kansalaisyhteiskunnalle

Yhteensä **2370** kansalaisyhteiskunnan toimijaa sai Suomelta tukea eri kanavia pitkin vuosina 2015–2017¹²

129 000 ihmisoikeuspuolustajaa koulutettu EU:n tuella vuosina 2014–2016

960 toimittajaa koulutettu Viestintä ja kehitys -säätiön (VIKES) tuella vuosina 2015–2017

valistus- ja neuvontatyön tuloksena hallituskauden aikana 450 000 ihmisen tietoisuus työelämän oikeuksista vahvistui ja Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiön (KIOS) tuen kautta nostettiin 11 ryhmäkannetta, joilla pyritään vaikuttamaan perusoikeuksien toteutumiseen kumppanimaissa.

Suomi on tukenut myös kansainvälisiä kansalaisjärjestöjä näiden työssä haavoittuvimmissa asemassa olevien oikeuksien toteutumiseksi. Tukea on suunnattu muun muassa vammaisten oikeuksien vahvempaan huomioimiseen, seksuaali-

vähemmistöjen oikeuksien edistämiseen sekä etnisten, uskonnollisten ja kielellisten vähemmistöjen osallisuuden edistämiseen.

Suomi on pitkään tukenut YK:n kasvatus- ja kulttuurijärjestön Unescon sananvapaus- ja viestintähankkeita. Vuonna 2017 Suomi valittiin Unescon hallintoneuvostoon nelivuotiskaudeksi. Suomelle tärkeät asiat – naisten ja tyttöjen koulutus, nuorisotyöttömyyden ja syrjäytymisen torjunta, sananvapaus ja vapaa tiedonvälitys – hyväksyttiin Unescon nelivuotishjelmaan.

TULOSESIMERKKI

Politiikot kouluun Myanmarissa

Myanmarissa järjestettiin ensimmäiset demokraattiset vaalit vuosikymmeeniin vuonna 2015. Puolueiden kansainvälinen demokraattiyhteistyö Demo ry on järjestänyt hollantilaisen NIMD-järjestön kanssa eri osavaltioiden poliitikoille vajaan kuukauden kestäviä monipuoluepohjaisia politiikkakouluja vuodesta 2014 lähtien. Kesään 2018 mennessä politiikkakoulun on käynyt 200 poliitikkoa 35 puolueesta. Vähintään kolmasosa kursseille osallistujista on naisia. Kursseilla poliitikot ovat ensimmäistä kertaa harjoitelleet monipuoluejärjestelmässä työskentelemistä. Esimerkiksi viimeisimmän kurssin osallistujista 90 prosenttia kertoi tiivistävänsä yhteistyötä toisten puolueiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa koulutuksen jälkeen.

Suomen
tuella on
lisätty
ihmisten
tietoa
omista
oikeuksistaan.

TULOSESIMERKKI

Yritysverotuksen lakimuutos kansalaisjärjestöjen vaatimuksesta Vietnamissa

Vietnam on hyväksynyt yrityslakiuudistuksen, joka edellyttää monikansallisilta yrityksiltä maakohtaista raportointia Vietnamin veroviranomaisille. Uudistuksen taustalla on laaja kansalaisjärjestöverkosto ja sen yhteistyö yrityksistä edustavan Kauppa- ja teollisuuskamarin sekä veroviranomaisten kanssa.

Työn käynnisti Suomen tuella kansalaisjärjestö Oxfam, joka pitää lakiuudistusta merkittävänä askelena oikeaan suuntaan. Järjestö jatkaa työtä, jotta raportit olisivat julkisia. Näin kansalaisyhteiskunta voisi myös valvoa verotusta. Oxfam aikoo käyttää Vietnamin hankkeesta opittua toimintamallia myös muissa hankkeissaan.

Oikeudenmukainen ja läpinäkyvä verojärjestelmä on tärkeä, jotta veroja halutaan maksaa. Vietnamsa jopa 40 prosenttia julkisesta opetuksesta ja terveydenhoidosta on rahoitettu tavallisten yksityisten ihmisten maksuilla, ei verovaroista.

GLOBAALI LUONNO

Suomi tukee ilmastonmuutoksen rajoittamista ja siihen sopeutumista

Suomi tähtää siihen, että kehitysmaat voivat aiempaa paremmin edistää ilmastonmuutoksen hillintää ja kiertotaloutta. Samoin vahvistetaan maiden kykyä varautua ja sopeutua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Suomen tuella vahvistetaan kumppanimaiden kansallista suunnittelua siten, että ilmastonmuutos otetaan paremmin huomioon.

Suomi edistää ruoan tuotantoketjujen kestävyttä

Suomi parantaa pienviljelijöiden mahdollisuuksia tuottaa ruokaa kestävästi ja ilmastoälykkäästi. Viljelijät tarvitsevat tietoa, taitoa ja tuotantopanoksia sekä oikeuden käyttää maata. Suomen tuki parantaa ruoan laatua ja maatalouden tuottavuutta. Viljelijöitä tuetaan tekemään yhteistyötä, löytämään markkinat, kytkeytymään arvoketjuihin ja siten lisäämään tuloja.

Ilmastonmuutos vaikuttaa ruoan, veden ja energian saatavuuteen

Ilmastonmuutos, ihmisen aiheuttama ympäristön tilan heikentyminen ja luonnon monimuotoisuuden kato muuttavat elinolosuhteita maapallolla ennennäkemätöntä vauhtia. Tuntuvin ilmastonmuutos ja ympäristöongelmat koskettavat niitä, joilla on vähiten osaamista, keinoja ja rahoitusta muutoksen hallintaan.

Maapallolla elää nyt 7,6 miljardia ihmistä. Väkiluvun arvioidaan nousevan 9,8 miljardiin vuoteen 2050 mennessä. Juomakelpoinen vesi uhkaa monin paikoin loppua, ja ruoantuotanto ei välttämättä riitä kasvavalle väestölle.

Luonnonvarojen ehtymisestä ja väestönkasvusta huolimatta **ruokaturva** on viime vuosikymmeninä kohentunut. Vuosina 2000–2016 riittämättömästä ravinnosta kärsivien osuus laski vajaasta 15 prosentista 11 prosenttiin. Silti edelleen noin 815 miljoonaa ihmistä kärsii ruoan puutteesta, ja heidän lisäksi kaksi miljardia ihmistä ei saa ruoastaan riittävästi vitamiineja ja kivennäisaineita. Ilmastonmuutoksen vaikutukset – kohoava lämpötila, sademäärien ja ajankohtien muutokset sekä lämpötilahuiput, rankkasateet ja kuivuusjaksot – näyttävät kohottavan nälänhätien riskiä.

TILANNE LUONNORVARAT

Maapallolla on runsaasti **vettä**, mutta kaikista vesivaroista vain kolme prosenttia on makeaa vettä. Kosteikoista ja soista 87 prosenttia on tuhoutunut. Vain 0,3 prosenttia maailman vesivaroista on ihmisen käytettävissä. Toisaalta vesihuoltotilanne on merkittävästi kohentunut: kolmenkymmenen viime vuoden aikana 2,6 miljardia ihmistä on päässyt vesihuollon piiriin. Ilman käymälää elävien määrä on puolittunut. Silti edelleen 844 miljoonaa ihmistä elää ilman perustasoista vesihuoltoa ja 2,3 miljardia ilman perustasoista käymälää. Vähiten vettä on siellä, missä ihmisiä elää eniten. Ilmastonmuutos ja metsäkato vaikuttavat merkittävästi veden kiertokulkuun sekä lisäävät tulvia ja kuivuutta.

Sähkön saatavuus on vuoden 2011 jälkeen parantunut selvästi. Sähköverkon ulkopuolella 150 miljoonaa ihmistä on hyötynyt hajautetusta uusiutuvasta sähköntuotannosta, erityisesti aurinkoenergiasta. Kuitenkin miljardi ihmistä elää edelleen ilman sähköä. Ruoanvalmistus avotulella altistaa joka päivä kolme miljardia ihmistä, etenkin naista ja tyttöä, savulle. Savun terveyshaitat aiheuttavat enemmän kuolemia kuin malaria, aids ja tuberkuloosi yhteensä. Fossiiliset polttoaineet ovat merkittävien ilmastopäästöjen lähde. Siksi uusiutuvat energiaratkaisut ja fossiilisten polttoaineiden tukien poisto ovat tärkeitä ilmaston suojelussa.

Metsiä häviää nyt 3,3 miljoonaa hehtaaria vuodessa, mikä kiihdyttää ilmastomuutosta ja vaikuttaa veden kiertokulkuun. Lisäksi metsien monimuotoisuus vähenee varsinkin, jos tilalle istutetaan vähälajista metsää.

Pariisin ilmastopöytäkirjassa on sovittu toimista ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja sen vaikutuksiin sopeutumiseksi. Tämä edellyttää kestävään tuotantoon ja kulutukseen siirtymistä ja luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Ympäristö- ja ilmastonäkökohdat sekä ruoan, veden, energian ja metsien väliset yhteydet on otettava huomioon kaikessa toiminnassa.

Suomi huolehtii mahdollisuuksista vesihuoltoon ja sanitaatioon

Suomi keskittyy perustasoiseen vesihuoltoon, käymälöihin ja hygienian käytäntöihin kotitalouksissa sekä kouluissa ja terveyskeskuksissa. Ihmisten ja yhteisöjen tietoisuutta ja kykyä toimia vahvistetaan ja palveluita parannetaan. Suomi osallistuu vesihuoltopalvelujen järjestämiseen humanitaarisissa kriiseissä ja kiinnittää erityistä huomiota haavoittuvimmassa asemassa oleviin.

Suomi keskittyy kohtuuhintaiseen ja uusiutuvaan energiaan

Suomen tuella vahvistetaan ihmisten, yhteisöjen ja viranomaisten sekä pienten ja keskisuurten yritysten valmiuksia ottaa käyttöön puhtaita ja tehokkaita energian perusratkaisuja erityisesti maaseudulla. Suomi huolehtii siitä, että uusiutuvan energian ratkaisut hyödyttävät etenkin naisia ja tyttöjä.

Suomi edistää uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä

Suomen tuella kehitetään metsäkartoituksia ja tietojärjestelmiä, joiden avulla resursseista saadaan parempaa tietoa. Tämä tukee ilmasto- ja ympäristösopimusten toimeenpanoa. Suomen tuella on perustettu suojelualueita ja vahvistettu luonnonvarojen kestävää käyttöä. Kestävällä metsätaloudella Suomi vahvistaa talouksien perustaa, vähentää köyhyyttä ja lisää sidosryhmien osallistumista.

Ilmastorahoituksella kiire

Maailmanlaajuiset ilmasto- ja ympäristösopimukset edellyttävät Suomelta sekä kansallisia toimia että tukea kehitysmaiden toimille. Suomi osallistuu ilmastonmuutoksen torjuntaan kaikilla tasoilla globaaleista neuvottelupöydistä paikallisiin hankkeisiin ja vauhdittaa työtä suomalaisella tietotaidolla.

Teollisuusmaat ovat sitoutuneet saamaan liikkeelle rahoitusta kehitysmaiden ilmastotoimiin vuosittain eri lähteistä 100 miljardia dollaria vuoteen 2020 mennessä. Näiden rahoituslupausten avulla myös kehitysmaat on saatu sitoutettua ilmastotoimiin.

Suomi on vaikuttanut siihen, että kehitysrahoituslaitokset suuntaavat yhä suuremman osan rahoituksestaan ilmastohankkeisiin. Myös suomalainen Finnfund arvioi kaikkien sijoitusten ilmastovaikutuksia ennen sijoituspäätöstä. Vuonna 2017 Suomi ja Kansainvälinen rahoitusyhtiö IFC perustivat yhteisen ilmastorahaston, johon Suomi päätti sijoittaa 114 miljoonaa euroa. Rahaston ensimmäinen yritysinvestointi tehtiin heinäkuussa 2018. Sen tavoitteena on kehittää kolmen

gigawatin edestä tuulivoimaa ja muita uusiutuvaa energiaa yhdeksässä Afrikan maassa.

Suomi rahoittaa Vihreää ilmastorahastoa (GCF) ja Maailmanlaajuisista ympäristörahastoa (GEF), jotka tukevat ilmasto- ja ympäristösopimusten toimeenpanoa. Jo pitkään toimineen Maailmanlaajuisen ympäristörahaston työn tuloksena myös suojelualueiden määrä on kasvanut, ja pientilallisten maankäyttöä on saatu kestävämmäksi. Samoin rahoitus on auttanut laatimaan luonnon monimuotoisuuden suojelusuunnitelmia ja toteuttamaan kestävänsä metsätalouden hankkeita.

Vihreän ilmastorahaston toiminta on vasta alkuvaiheessa, joten saavutetuista tuloksista on mahdollista raportoida vasta myöhemmin. Maailmanlaajuisen ympäristörahaston ja Vihreän ilmastorahaston hyväksymien hankkeiden yhteenlaskettu päästövähennysodotus on 2,75 miljardia hiilidioksidiekvivalenttia tonnia¹³. Tähän tarvitaan kaikkien rahoittajien yhteenlaskettu tuki¹⁴.

Vihreä ilmastorahasto rahoittaa myös hankkeita, jotka auttavat ihmisiä sopeutumaan ilmastonmuutokseen. Näiden

hankkeiden yhteisvaikutuksena odotetaan, että 217 miljoonan ihmisen selviytymis- ja sopeutumiskyky kohentuu.

Monilla Suomen tukemilla hankkeilla on muiden kehityshyötyjen lisäksi ilmastohyötyjä. Näitä on etenkin luonnonvarasektorilla, esimerkiksi uusiutuvan energian, yhdenmetyksen vesivarainhallinnan, ilmastoälykkään maatalouden sekä metsäsektorin hankkeissa. Maastrategioissa ilmastonmuutos otetaan huomioon kumppanimaan kehitykseen vaikuttavana tekijänä.

Suomen tuen avulla kehitysmaiden valmiudet toteuttaa kansallista ilmastopoliittikkaa ovat vahvistuneet. Tuloksena on kattavia ilmastosuunnitelmia eri aloilla sekä päästöverotusta ja -kauppaa. Suomi on esimerkiksi ollut mukana kehittämässä maailman suurinta päästökauppajärjestelmää Kiinassa ja hiiliveron toimeenpanoa Etelä-Afrikassa. Lisäksi Suomi ajaa ilmaston kannalta haitallisten fossiilisten polttoaineiden tukien poistamista.

Suomi on ollut kokoaan suurempi ilmastotoimija, mutta viime vuosien rahoitusleikkaukset ovat heikentäneet Suomen politiikan uskottavuutta ja vaikutusmahdollisuuksia.

Fossiilisten polttoaineiden haitalliset tuet pois

Suomi pyrkii siihen, että fossiilisiin polttoaineisiin kohdistuvat haitalliset tuet poistetaan. Suomi on mukana kansainvälisessä Friends of the Fossil Fuel Subsidy Reform-ryhmässä, joka ajaa fossiilisten polttoaineiden tukijärjestelmän uudistamista ja tehostamista tai haitallisista tuista luopumista.

Suomen politiikkajohdon mukaisuudessa olisi kuitenkin parantamisen varaa, sillä Suomi itse tukee fossiilisten polttoaineiden käyttöä kotimaassa erityisesti verohuojennuksin. Vuonna 2018 fossiilisten polttoaineiden tukien yhteismääräksi Suomessa on arvioitu noin miljardi euroa¹⁵.

Ilmastotoimet tasa-arvon edistäjänä

Suomen vaikuttamistyöllä ja rahoituksella

sukupuolten tasa-arvon näkökulma sisällytettiin Pariisin ilmastopöytäkirjaan 2015.

kansainvälinen ilmastopöytäkirja sai ensimmäisen sukupuolten tasa-arvosuunnitelman vuonna 2017.

60 kehitysmaiden naisdelegaattia 44 maasta on osallistunut ilmastoneuvotteluihin.

ilmastoneuvottelujen yhteydessä on järjestetty 10 koulutusta, joihin on osallistunut lähes **400 delegaattia**.

on laadittu **21 kansallista** ilmasto- ja tasa-arvosuunnitelmaa, esimerkiksi Jordaniaan, Mosambikiin, Nepaliin ja Peruun.

kiinnitetään huomiota siihen, että ilmastopolitiikka ja -toimet edistäisivät myös sukupuolten välistä tasa-arvoa; toisaalta tasa-arvo tehostaa ilmastotoimia.

TULOSESIMERKKI

Yhteistyö Andeilla helpotti tulviin varautumista

Andien alueellisessa hydro-meteorologian hankkeessa Ilmatieteen laitoksen ja Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijat auttoivat alueen maita kehittämään vesi-, ilmasto- ja sääpalvelujaan sekä varautumaan ilmastoriskeihin. Bolivia, Ecuador, Kolumbia ja Peru ovat hyvin haavoittuvia ilmastomuutoksen aiheuttamien tulvien ja toisaalta kuivuuden takia.

Hankkeessa luotiin uusi työkalu tiedon vaihtamiseen.

Samoin syntyi Andien alueellinen havainnetietokanta, jonka kautta maat pystyvät hyödyntämään toistensa tuottamaa dataa.

Suomen kehitysyhteistyö meteorologian alalla on maailman kärkeä. Suomen tuella useiden muidenkin kehitysmaiden ilmatieteen laitokset ovat kehittäneet tieto- ja ennakkovaroitustjärjestelmiään sekä sääpalvelujaan. Tämä on välillisesti hyödyttänyt jopa 280:tä miljoonaa ihmistä.

SUOMEN TUKEMAT PIENVILJELIJÄT

PIENVILJELIJOIDEN
MÄÄRÄ

NAISTEN OSUUS

HYÖDYNSAAJIEN
KOKONAISMÄÄRÄ
SIS. PERHEENJÄSENET

433 270

54 %

2 062 200

KANSALAI SJÄRJESTÖYHTEISTYÖ¹⁶

473 000

40 %

2 381 360

KAHDENVÄLINEN YHTEISTYÖ¹⁷

2 200 000

79 %

11 000 000

YKSITYISEN SEKTORIN YHTEISTYÖ¹⁸

–

40 %

318 000 000

MONENKESKINEN YHTEISTYÖ¹⁹

LÄHDE: UM

TULOSESIMERKKI

Ruokaturva parani Keniassa

Noin 30 000 viljelijän ja heidän perheidensä ruokaturva parani Länsi-Keniassa vuosina 2004–2016. Suomi tuki monipuolisesti kestävien lajikkeiden ja viljelymenetelmien käyttöönottoa, kuten kastelua ja kalkitusta satojen parantamiseksi. Sen ansiosta maaseudun pienviljelijöiden tulot kasvoivat noin 70 prosenttia.

Kun tuotteiden laatu ja säilyvyys parantui ja kyläteitä korjattiin, myös markkinointi tuli helpommaksi. Perheiden ravitsemus parani kotipuutarhojen hoidon sekä sikojen, vuohien ja kanojen kasvatuksen ansiosta. Yrittäjyyskoulutus vahvisti nuorten mahdollisuuksia. Naisten itsetunto ja vaikuttamismahdollisuudet perheissä ja yhteisöissä paranivat.

Miljoonien ihmisten ruokaturva on kohentunut

Suomi on kahdenvälisillä ja kansalaisjärjestöhankkeilla tukenut noin 900 000:ta ruoantuottajaa, minkä ansiosta yli neljä miljoonaa ihmistä voi luottaa saavansa ruokaa sekä tänään että huomenna. Suomi on kohentanut ruokaturvaa myös vaikuttamalla kansainvälisissä järjestöissä ja rahoittamalla monenkeskisiä ja yksityissektorin hankkeita.

Suomi on työssään keskittynyt kestäväen ja ilmastoälykkään maatalouden kehittämiseen pientiloilla sekä arvoketjujen rakentamiseen. Ruoan tuottajien, jakelijoiden ja myyjien yhteistyö parantaa tehokkuutta ja tuottaa lisätuloja verrattuna tilanteeseen, jossa jokainen kasvattaa, kokoaa, kuljettaa ja myy tuotteensa yksin.

Etiopiassa Suomen tukema ruoan arvoketjuohjelma auttoi lähes 100 000:ta pienviljelijää nostamaan tuottavuutta, paran-

tamaan tuotteiden laatua, löytämään markkinat ja lisäämään tuloja. Työpaikat lisääntyivät koko arvoketjussa. Mosambikissa onnistuttiin parantamaan 15 000 viljelijäperheiden ruokaturvaa ja ravinnon monipuolisuutta, mutta tuottavuus ei kohonnut, koska työtä vaikeuttivat tulvat, kuivuus ja poliittiset selkkaukset.

Suomen tukemista pienviljelijöistä huomattava osa on naisia. Tätä voi pitää merkittävänä onnistumisena. Kansalaisjärjestöt onnistuivat naisten voimaantumisen erityisen hyvin.

Ruokaturvan kehittäminen on pitkäjänteistä työtä, koska siihen vaikuttavat niin luonnonolosuhteet, hallinnon toiminta kuin politiikka. Tulosten saavuttaminen syrjäisillä alueilla vie aikaa, koska välimatkat ovat pitkiä ja infrastruktuuri sekä palvelutarjonta usein heikkoja.

VESIHUOLLON JA SANITAATION SAANEET IHMISET

Työn tuloksista hyötynneet, henkeä

VESIHUOLTO

44 560

SANITAATIO

33 680

KOULUJEN VESIHUOLTO
JA SANITAATIO

14 660

KANSALAI SJÄRJESTÖYHTEISTYÖ²⁰

2 466 700

5 940 500

661 380

KAHDENVÄLINEN YHTEISTYÖ²¹

187 935 600

109 587 200

15 401 400

MONENKESKINEN YHTEISTYÖ²²

LÄHDE: UM

Puhdasta vettä, käymälöitä ja terveyttä miljoonille

Suomi on vesialan yhteistyömais-
saan vahva vaikuttaja. Suomi vai-
kuttaa politiikkaan ja toteuttaa
vesialan kehitysyhteistyöohjelmia. Suomi
on panostanut nimenomaan maaseudun
vesihuollon ja sanitaation järjestämiseen
paikallisten yhteisöjen kanssa Etiopiassa,
Keniassa ja Nepalissa.

Käymälöiden rakentamisessa Suomi
tukee kotitalouksien ja yhteisöjen omaa
aktiivisuutta. Suomen vesialan kehitysyh-
teistyö edistää myös vesihuollon pitkä-
jänteistä suunnittelua ja ihmisten yhden-
vertaista kohtelua. Samalla parannetaan
vesialan kaupallisia mahdollisuuksia.

Vesialan ohjelmissa Suomi on saavut-
tanut erinomaisia tuloksia. Yhteistyö-
ohjelmissa vesihuollon piiriin pääsi vuo-
sina 2014–2017 lähes 2,5 miljoonaa ih-

mistä. Sanitaation piiriin pääsi ohjelmien
tuella lähes kuusi miljoonaa ihmistä.
Kouluissa vesi- ja sanitaatiopalveluista
hyötyi 660 000 koululaista. Jatkossakin
vesihuoltorakenteiden ylläpitoon tulee
kiinnittää huomiota.

Globaalisti Suomi tukee ajatusta, että
vesialalle luotaisiin maailmanlaajuinen
yhteistyöjärjestelmä. Tämä on tärkeää
makean veden varantojen niukentuessa.
Suomi edistää rajavesisopimuksia ja nii-
den toimeenpanoa. Rajat ylittävien vesi-
varojen yhteinen hallinnointi vähentää
konfliktien riskiä.

Käytännön työ etenkin maaseudulla
jatkuu, mutta määrärahaileikkausten seu-
rauksena tuloksia vesialalta voidaan vas-
taisuudessa odottaa vähemmän.

TULOSESIMERKKI

Kyläyhteisön vastuu vesihuollosta varmistaa tulokset Etiopiassa

Vuonna 2003 Etiopian ja
Suomen yhteisrahoitteisessa
vesihuolto- ja sanitaatio-oh-
jelmassa siirryttiin uuteen
toimintamalliin. Sen sijaan,
että varat olisi kanavoitu
julkishallinnon kautta, ne
ohjattiinkin suoraan kyläyh-
teisöille. Välittäjinä toimivat
ammattimaisesti toimivat
pienrahoituslaitokset.

Kun vastuu vesipisteiden
rakentamisesta siirtyi
kyläyhteisöille, yhteisöjen
omistajuus vahvistui,
rakennusnopeus jopa viisin-
kertaistui ja työn laatu ja
kestävyys paranivat.

Vuosien varrella toteutusmal-
li on levinnyt ja kattaa nyt
lähes kymmenen prosenttia
koko Etiopian vesihuollosta.
Uudistusten ansiosta vuosit-
tain noin 300 000–400 000
uutta hyödynsaajaa Etiopian
maaseudulla saa puhdasta
vettä. Nykyisin Etiopian
hallitus maksaa 60–70
prosenttia ohjelman koko-
naisbudjetista, mikä osoittaa
hallinnon voimakasta
sitoutumista hankkeeseen.

TULOSESIMERKKI

Tehokkuus tuo säästöjä

► Thaimaassa tarkkelys-
tehtaiden jätevesi on aikai-
semmin puhdistettu avoimis-
sa altaissa. Hajuhaittojen
lisäksi tämä käytäntö lisää
metaanipäästöjä ilmakehään.
Suomen tuella rakennettiin
kaksi biokaasulaitosta, joista
toinen on Thaimaan suurin.

► Moderni puuliesi polttaa
puun täydellisemmin kuin
vanhanaikainen liesi tai
avotuli. Suomi on tukenut
kenialaista liesivalmistajaa
lisäämään tuotantoaan, ja
vuosina 2015–2017 uuden-
laisia liesiä myytiin 120 000.
Koska polttopuuta kuluu
vähemmän, puun hankintaan
ei tarvitse käyttää aikaa yhtä
paljon kuin ennen.

► Tansaniassa Suomi on
tukenut aurinkovalaisinten
valmistajaa, joka työllistää
etenkin naisia. Yrityksen
valaisimilla on jo noin
280 000 käyttäjää.
Koska aurinkovalaisimen
käyttö tulee halvemmaksi
kuin perinteisen öljy-
lampun, kotitalouksien
säästöksi arvioidaan
23 miljoonaa euroa.²⁷

SÄHKÖHUOLLON PIIRIIN PÄASSEET KOTITALOUDET

KOTITALOUKSIEN LUKUMÄÄRÄ

2 800

KANSALAI SJÄRJESTÖYHTEISTYÖ²³

694 000

KAHDENVÄLINEN YHTEISTYÖ²⁴

145 240

YKSITYISEN SEKTORIN YHTEISTYÖ²⁵

19,4 miljoonaa

MONENKESKINEN YHTEISTYÖ²⁶

LÄHDE: UM

Miljoonat saaneet sähköä koteihinsa

Kodit kaikkialla maailmassa tarvitsevat sähköä vähintään valaistukseen. Myös mobiililaitteiden lataus ja yritystoiminta tarvitsevat sähköä kipeästi. Lämmitykseen ja ruoanvalmistukseen käytetään kehitysmaissa usein polttopuuta tai puuhiiltä. Tästä koituu savuhaittoja ja tulipalovaaraa. Polttoaineen hankinta aiheuttaa vaivaa, vie aikaa ja tuottaa kuluja.

Suomi on rahoittanut energia-alan yrityksiä ja parantanut edellytyksiä tuottaa kohtuuhintaista sähköä kehitysmaissa. Monella sähköyhtiöllä ei ole varaa investoida tehokkuutensa parantamiseen. Esimerkiksi Dar-es-Salaamin sähköverkon nykyaikaistaminen Tansaniassa vähensi sähkökatkoja ja -hävikkiä.

Kehityspankit edistävät siirtymää älykkäisiin energiajärjestelmiin ja uusiutuvaan energiaan. Finnfund rahoittaa

useita uusiutuvan energiantuotannon suuria hankkeita. Kansalaisjärjestöt auttavat ihmisiä käyttämään paikallisia uusiutuvia energialähteitä.

Ilman sähköhuoltoa olevien ihmisten määrä pienenee, mutta ruoanvalmistusratkaisujen kehitys ei pysty kattamaan väestönkasvun aiheuttamaa lisätarvetta. Myös pitkäjänteiseen ja kokonaisvaltaiseen yhteistyöhön sekä energiatehokkuuden edistämiseen on panostettava enemmän.

Energiakumppanuushankkeissa (EEP) tuetaan kasvuvaiheen yrityksiä rahoituksella ja asiantuntijapalveluilla. Suomi on rahoittanut 200:a yritystä Afrikassa, Kaakkois-Aasiassa ja Etelä-Amerikassa. Koska toiminta painottuu yritysten kasvuvaiheeseen, tulosten odotetaan lisääntyvän merkittävästi vielä tukivaiheen jälkeen. Hankkeet edistävät myös kumppanuuksia suomalaisyritysten kanssa.

KESTÄVÄN KÄYTÖN PIIRIIN SAATU MAA-ALA

KESTÄVÄN KÄYTÖN PIIRIIN SAATU MAA-ALA, HEHTAARIA

650 700

KANSALAI SJÄRJESTÖYHTEISTYÖ²⁸

1 779 800

KAHDENVÄLINEN YHTEISTYÖ²⁹

814 900

YKSITYISEN SEKTORIN YHTEISTYÖ³⁰

18 937 310

EUROOPAN UNIONIN TYÖ

LÄHDE: UM

Metsät kartalle ja kestäväan käyttöön

Suomi on kokoaan suurempi toimija metsäalan kehitysyhteistyössä. Suomi on johtanut useissa maissa hallituksen ja kehityskumppaneiden metsä- tai luonnonvararyhmää. Suomi on 2015–2017 vaikuttanut laittomia hakkuita ja metsäkatoa torjuvien ja metsien hyvää hallintoa edistävien EU-hankkeiden ohjaukseen 15 maassa. Tuki on vaikuttanut muun muassa siihen, että 2018 EU:n ja Vietnamin välillä tehdään sopimus laittomien hakkuiden ja puukaupan torjumisesta ja hyvästä metsähallinnosta.

Hyvä esimerkki pitkäjänteisen metsäyhteistyön tuloksista on laittomien hakkuiden saaminen kuriin Laosissa. Suomi on yhdessä Maailmanpankin kanssa rahoittanut kestäväan metsätalouden ohjelmaa, jonka tuloksena laittomat hakkuut ja niihin liittyvä puun vienti vähentyivät

vuoden aikana (2016–2017) jopa 75 prosenttia. Tästä noin puolet voidaan lukea ohjelman ansioksi. Onnistuminen oli mahdollista, koska Laosin poliittinen johto tuki hanketta, paikallinen henkilöstö sitoutui työhönsä ja käytössä olivat nykyaikaiset työvälineet.

Suomi on aiemmin tehnyt metsäalan yhteistyötä paljolti valtioiden kanssa, mutta viime vuosina se on suhteellisesti lisännyt järjestö- ja EU-yhteistyötä. Finnfundin rahoituksen avulla kasvatetaan 867 000 hehtaaria metsää, josta 814 900 hehtaaria on jo kansainvälisen kestäväan metsätalouden sertifiointin piirissä.

Kestävät tulokset luonnonvara-aloilla edellyttävät pitkäaikaista, 10–20 vuoden sitoutumista, sekä näiden alojen välistä tiivistä yhteistyötä ja politiikkajohdon mukaisuutta.

TULOSESIMERKKI

Metsätiedon käsittelyyn ohjelmisto

YK-järjestö FAO on Suomen rahoituksella kehittänyt tietojärjestelmän metsävarojen kartoittamiseen ja metsätiedon käsittelyyn. Ilmaisen Open Foris -ohjelmiston avulla maat voivat kartoittaa metsävarojaan luotettavasti. Ohjelmisto on käytössä jo yli 50 maassa.

TULOSESIMERKKI

Liiketoiminta torjumaan aavikoitumista

Alueellinen ohjelma loi Pohjois-Afrikkaan ja Lähi-itään maankäyttö- ja liiketoimintamalleja, jotka hidastavat aavikoitumista. Esimerkiksi Marokon eteläosan aavikkokeitilla kehitettiin ekoturismia, luotiin alueille keitaiden verkosto sekä yhteisyritys, joka nyt auttaa alueen muitakin yhdistyksiä ja osuuskuntia.

Suomi tuki ohjelmaa vuosina 2001–2016. Viimeisessä vaiheessa Suomen rahoitus oli kolme miljoonaa euroa. Se auttoi YK:n kehitysjärjestöä ja kohdemaita kokoamaan yhteensä noin 15 miljoonaa euroa lisärahoitusta maailman ympäristörahasolta, Japanin hallitukselta, maiden omista budjeteista ja yksityisiltä tahoilta.

GLOBAALI HUMANITAA

Suomi suuntaa apua pahimpaan hätään

Humanitaarisella avulla Suomi pelastaa ihmishenkiä, lievittää kärsimystä ja inhimillistä hätää sekä ylläpitää ihmisarvoa konfliktien ja luonnonkatastrofien aiheuttamien kriisien aikana ja välittömästi niiden jälkeen. Suomi suuntaa apua sinne, missä avuntarve ja hätä ovat suurimmat. Lähtökohtana ovat humanitaariset periaatteet ja luotettavat tarvearvioinnit.

Ennätysmäärä ihmisiä tarvitsi hätäapua

Vuosina 2015–2017 maailman **humanitaarisen avun** tarve nousi ennätyskorkealle. Vuoden 2017 lopussa yhteensä 136 miljoonaa ihmistä 25 maassa oli akuutin kriisiavun tarpeessa. Kotinsa oli joutunut jättämään lähes 69 miljoonaa ihmistä. Heistä yli 25 miljoonaa oli pakolaisia, 40 miljoonaa maansa sisällä siirtymään joutuneita ja reilut kolme miljoonaa turvapaikan hakijoita.

Neljä viidesosaa **avuntarvitsijoista** eli pitkittyneiden konfliktien keskellä. Suurimmat humanitaarisen avun tarpeet olivat Syyriassa ja sen naapurimaissa, Jemenissä, Etelä-Sudanissa, Kongon demokraattisessa tasavallassa, Somaliassa, Nigeriassa ja Sudanissa. Syyriassa avun tarvitsijoita oli yli 13 miljoonaa,

Suomi toimittaa ruokaa, terveyttä ja rakenteita

Suomen humanitaarinen apu kohdennetaan toimiin, joiden elämää ylläpitävä vaikutus on merkittävien: hätäsuojat ja perustarvikkeet, vesi ja sanitaatio sekä ruoka-apu. Lisäksi tuetaan kärsimystä vähentäviä ja ihmisarvoa suojelevia toimintoja kuten ravitsemus, terveys, koulunkäynti, suojeleminen, psykososiaalinen tuki, seksuaalisen väkivallan estäminen ja uhrien tukeminen. Suomi tukee myös avun tehokasta koordinaatiota, logistiikkaa ja tietoliikennettä.

TILANNE RINEN APU

joista kuusi miljoonaa oli lapsia. Konfliktin runtelemassa Jemenissä 22 miljoonaa ihmistä eli peräti 80 prosenttia koko väestöstä tarvitsi apua.

Myös luonnononnettomuudet vaikuttivat. Vuonna 2015 Nepalin maanjäristys vaati jälkijärjestyksineen lähes 9 000 kuolonuhria ja vaikutti miljoonien nepalilaisten elämään. El Niño -sääilmiö aiheutti kuivuutta ja tulvia erityisesti Afrikan sarvessa ja eteläisessä Afrikassa. Puhuttiin nälänhätien aikakauden paluusta. Yli 20 miljoonan ihmisen ruoansaanti vaikeutui ja akuutisti aliravittujen lasten määrä kohosi merkittävästi. **Hätäapua** tarvittiin kuivuuden takia Somaliassa, Etiopiassa ja Keniassa. Vuosina 2015–2016 hätäapua **tarvittiin** myös Malawissa ja Zimbabwessa. Myönteistä edellisvuosiin verrattuna oli se, että esimerkiksi Somaliassa ja Etiopiassa hallitus pystyi vastaamaan tarpeisiin aiempaa vahvemmin, ja nälänhätä onnistuttiin torjumaan.

Rikkomukset kansainvälistä humanitaarista oikeutta vastaan sekä siviilikohteisiin ja **avustusoperaatioihin** tehdyt iskut ja väkivalta vaikeuttivat monissa maissa humanitaarisen avun toimittamista perille. Vuonna 2017 humanitaarisiin avustusoperaatioihin kohdistui 158 iskua, joissa sai surmansa 139 avustus-työntekijää. Epävakaa ja arvaamaton turvallisuustilanne hankaloitti työtä merkittävästi.

Suomi antaa apua useita kanavia pitkin

Humanitaarisen avun kanavina toimivat YK-järjestöt, Kansainvälisen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liike ja kuusi kotimaista järjestöä: Suomen Punainen Risti, Kirkon Ulkomaanapu, Suomen Pelastakaa Lapset, Suomen World Vision, Fida International ja Plan International Suomi Säätiö.

Suomi kannattaa joustavaa apua ilman turhia kuluja

Merkittävä osa Suomen tuesta myönnetään joustavana alueellisesti tai maittain kohdennettuna tukena ja yleistukena. Periaatteet hyväksyttiin maailman humanitaarisessa huippukokouksessa vuonna 2016. Suomi tukee järjestöjä siirtymään tavara-avusta suoraan avuntarvitsijoille annettavaan raha- tai kuponkiapuun. Tämä lähestymistapa leikkaa logistiikan kuluja, tukee paikallisen talouden elpymistä ja parantaa avunsaajien valinnanmahdollisuuksia.

Suomi reagoi avunpyyntöihin nopeasti

Suomi toimii kriiseissä nopeasti ja etupainotteisesti: valtaosa määrärahoista kohdennetaan heti budjettivuoden alussa, humanitaarisen avun yhteisvetoomuksen pohjalta. Ennakoimattomiin kriiseihin liittyviä rahoituspäätöksiä tehdään tarpeen mukaan pitkin vuotta, alle 72 tunnin kuluessa siitä, kun Suomi on vastaanottanut avunpyynnön.

Suomi on edelläkävijä vammaisten oikeuksien edistämisessä

Suomi keskittyy humanitaarisessa avussaan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin ihmisiin. Erityisen vaikeassa tilanteessa ovat usein vammaiset henkilöt: luonnononnettomuuksien ja konfliktien yhteydessä heidän riskinsä menehtyä on noin nelinkertainen ei-vammaisiin nähden. Maailmassa elää noin miljardi fyysisesti tai psyykkisesti vammaista ihmistä. Kriisitilanteissa he ovat eniten apua tarvitsevien joukossa.

Viime vuosiin asti humanitaariset toimijat eivät ole kiinnittäneet riittävästi huomiota vammaisten tilanteeseen ja heidän tarpeisiinsa. Vammaiset henkilöt ovat jääneet helposti näkymättömiin ja ilman palveluita. Myös pakolaisleireillä vammaiset ovat usein muita heikommassa asemassa muun muassa peruspalveluihin liittyvien fyysisten esteiden vuoksi. Riippuvuus muiden avusta altistaa vammaisia hyväksikäytölle ja väkivallalle. Erityisesti naiset ja tytöt kohtaavat syrjintää sekä vammansa että sukupuolensa vuok-

si. Heihin kohdistuva syrjinnän sekä seksuaalisen ja muun väkivallan riski on moninkertainen verrattuna vammattomiin naisiin ja tyttöihin.

Suomen näkemyksen mukaan vammaisten aseman parantaminen humanitaarisessa avustustyössä on asia, johon kaikkien järjestöjen tulee puuttua toimintansa suunnittelussa, toteutuksessa ja seurannassa. Siksi Suomi on johdonmukaisesti ja määrätietoisesti kiinnittänyt aiheeseen huomiota humanitaaristen järjestöjen johtoelimissä sekä kansainvälisissä tapahtumissa. Suomi on muun muassa korostanut tarvetta huomioida vammaiskysymykset riittävän kattavien taustatietojen, toimintaohjeiden ja erikseen nimitettyjen vastuuhenkilöiden avulla. Suomi on myös hakenut aktiivisesti tukea vammaisteemalle muun muassa EU:n kehitysministeriöltä ja muilta samanmielisiltä mailta. Erityismaininnan ansaitsee läheinen yhteistyö Australian kanssa. Lisäksi suomalaiset ja kansainväliset vammaisjärjestöt ovat kiitettävällä

tavalla huolehtineet vammaisten aseman näkyvyydestä myös humanitaarisessa avustustyössä, muun muassa vammaistyön kansainvälisen yhteistyöverkoston kautta (Global Action on Disability, GLAD).

Yhteistyössä muiden kanssa Suomi nosti vammaisten henkilöiden oikeudet esille vuonna 2016 järjestetyssä Maailman humanitaarisessa huippukokouksessa. Siellä hyväksyttiin julistus Charter on Inclusion of Persons with Disabilities in Humanitarian Action, jonka tähän mennessä on allekirjoittanut yli 150 toimijaa. Julistuksessa sitoudutaan konkreettisiin toimiin vammaisten ihmisten aseman parantamiseksi kriisioloissa. YK:n pääsihteeri nimesi julistuksen yhdeksi huippukokouksen tärkeimmistä tuloksista.

Humanitaaristen järjestöjen yhteistyöverkosto IASC kehittää parhaillaan ohjeistusta vammaisten asemasta humanitaarisessa avussa. Suomi tukee rahallisesti vuonna 2018 valmistuvan ohjeistuksen laatimista.

Järjestöjen humanitaarisen vammaistyön tuloksia

Suomen World Visionin hankkeissa on rakennettu teknisesti yksinkertaisia ja esteettömiä käymälöitä pakolaisleireille Ugandaan, Keniaan ja Irakiin. Työn tuloksena yli 20 000 vammaista ihmistä pakolaisleireillä saa puhdasta vettä ja ruokaa, pääsee esteettömästi käymälään ja peseytymään sekä käymään koulua.

Pelastakaa Lapset -järjestön hankkeissa Somalian Baidoassa on kohdennettu käteispua perheille, joissa on vammainen huoltaja tai vammainen lapsi. Perheet ovat lisäksi saaneet yksilöllistä palvelu-ohjausta ja psykososiaalista tukea. Koska käteisavun saajat määrittävät yhdessä yhteisökomiteoiden kanssa, yhteisöjä on koulutettu ymmärtämään vammaisten lasten ja aikuisten tarpeet. Valistustyöllä on näin vaikuttettu laajemmin yhteisöjen asenteisiin.

Avustusjärjestöjen henkilökuntaa on Suomen tuella koulutettu ottamaan vammaiset paremmin huomioon. World Vision on yhteistyömaissaan auttanut muitakin järjestöjä huomaamaan vammaistyön tärkeyden.

Konfliktit Etelä-Sudanissa ja Kongon demokraattisessa tasavallassa ovat ajaneet yli miljoona ihmistä pakolaisiksi Ugandaan. Kirkon Ulkomaanapu on järjestänyt siellä opettajille täydennyskoulutusta vammaisten tarpeista. Vuosina 2015–2017 järjestö koulutti 460 vammaisten erityisopettajaa. Vuonna 2015 Kirkon Ulkomaanapu perusti ensimmäisen esteettömän, vammaisille suunnatun koulun Adjumaniin, Ugandaan. Myös Jordaniassa Kirkon Ulkomaanapu on järjestänyt vammaisuuteen liittyvää koulutusta Za'atrin ja Azraqin pakolaisleireissä sekä paikallisyhteisöissä. Koulut ja harraste-toimintatilat on tehty esteettömiksi. Järjestö on jakanut apuvälineitä. Yhdessä Handicap Internationalin kanssa Kirkon Ulkomaanapu tuki vuonna 2017 yli 180:tä vammautunutta henkilöä saamaan liikkumista helpottavan apuvälineen. 120 ihmistä sai proteesin.

Plan International Suomi on kouluttanut 29 vapaaehtoista sekä kumppanijärjestöjen työntekijää parantamaan vammaisten lasten tasavertaista tilannetta urheilun avulla Azraqin pakolaisleirillä Jordaniassa.

Suomen Punainen Risti on rekrytoinut kansainväliselle liikkeelleen/järjestölleen Geneveen suomalaisen vammaisasiosta vastaavan henkilön, jonka tehtävä on kehittää Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun toimintaa vammaisystävällisiksi globaalisti.

Apua akuuttiin hätään

Suomi myötävaikutti yhteistyössä muiden avunantajien kanssa siihen, että akuutti aliravitsemus ja kuoleisuus saatiin monissa kriiseissä pysäytettyä tai kääntymään laskuun. Tämä saavutettiin ruoka-avustuksilla, tukemalla raskaana olevien naisten ja imettävien äitien ja pienten lasten hätäravitusohjelmia, investoimalla vesihuoltoon ja sanitaatioon sekä panostamalla sota- ja katastrofitilanteessa tarvittaviin terveys- ja sairaalapalveluihin.

► Merkittävä osa ruoka-avusta kanavoitiin Maailman Ruokaohjelman kautta. WFP paransi vuonna 2017 kaikkiaan **91 miljoonan ihmisen ruokaturvaa 83 maassa**. Tämän lisäksi jaettiin käteistä ja kuponkeja. ► Noin 36 miljoonalle ihmiselle saatiin puhdasta vettä, hygieniää ja kohentuneita käymälöitä Punaisen Ristin kansainvälisen liikkeen (IFRC ja ICRC), Kirkon Ulkomaanavun, Suomen World Visionin, Plan International Suomen ja Suomen Pelastakaa Lapset ponnistelujen tuloksena.

► Terveyssektorilla panostettiin sota- ja katastrofitilanteessa tarvittaviin terveys- ja sairaalapalveluihin. Vuoden 2017 aikana ICRC suoritti 136 000 kirurgista leikkausta. Suomen Punainen Risti (SPR) osallistui lähettämällä mm. ICRC:n Mosulin operaatioon 11 terveystaustaista avustustyöntekijää, lääkkeitä ja lääkinnällisiä tarvikkeita 256 000 euron arvosta sekä kenttäviestintäyksikön. Samalla SPR toimi muiden osallistuvien Punaisten Ristien puolesta koordinaattorina henkilökunnan ja logistiikan osalta sekä pääkumppanina komitealle.

Suojelua kriiseistä kärsiville

Kotinsa jättämään joutuneet ja muut haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset, mukaan lukien vammaiset, saivat suojelua ja heidän ihmisoikeutensa toteutuivat paremmin kriiseissä.

► YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n kautta Suomi oli mukana tukemassa yli **12:ta miljoonaa pakolaista ja lähes 36:ta miljoonaa maan sisällä siirtymään joutunutta**. Paikallisten markkinoiden toimivuuden takaamiseksi osa avusta annettiin

käteisenä: 500 miljoonaa dollaria jaettiin yli 8 miljoonalle ihmiselle. Järjestö auttoi puoli miljoonaa pakolaista palaamaan turvallisesti kotimaahansa. Vuonna 2017 Suomi oli UNHCR:n 24. suurin rahoittajamaa. Suomen rahoitusosuus oli 20 miljoonaa euroa, josta korvamerkitsemättömän rahoituksen osuus oli 7 miljoonaa.

► Kirkon Ulkomaanapu jakoi hätäsuojia ja majoitusta vajaalle 39 000 ihmiselle.

► Sukupuolista ja seksuaalista väkivaltaa kokeneille ihmisille tarjottiin tukea ja ennaltaehkäistiin UNFPA:n kautta. Esimerkiksi Syyriassa tällaista apua annettiin yli 10 000 ihmiselle.

► Suomi painotti myös lastensuojelua. Kirkon Ulkomaanapu tarjosi psykososiaalista tukea 61 000 lapselle. Pelastakaa Lapset kanavoi Irakissa ja Somaliassa apua vajaalle 18 000 lapselle ja huoltajalle. Plan International Suomen lastensuojelu tavoitti yli 5 000 lasta ja vanhempaa.

Tukea selviytymiseen ja toipumiseen

Perheiden ja yhteisöjen selviytymiskykyä parannettiin ja toipumista tuettiin. Kriiseistä huolimatta lapsia autettiin saamaan opetusta ja kouluun pääsyä mahdollistettiin eri tavoin. Lisäksi suuntaamalla apua elinkeinojen elpymiseen mm. jakamalla maataloustyökaluja ja siemeniä tuettiin ruokatuotannon ja toimeentulon vahvistamista.

► YK-järjestö UNRWA:n kautta Suomi tuki **yli puolen miljoonan palestiinalaispakolaislapsen** koulutusta. Liki 8 000 nuorta sai ammattillista koulutusta, ja 39 000 ihmistä sai mikrolainan.

► Kirkon Ulkomaanavun työn tuloksena yli 55 000 lasta ja nuorta sai koulutusta. Järjestö rakensi myös luokkahuoneita.

► Plan International Suomen työ mahdollisti varhaiskasvatusta yli 3 500 lapselle. Fida International suuntasi tukea lasten koulunkäyntiin 11 koulussa ja kahdessa lasten toimintakeskuksessa Kongon demokraattisessa tasavallassa.

Suomi oli mukana tukemassa yli 12:ta miljoonaa pakolaista ja lähes 36:ta miljoonaa maan sisällä siirtymään joutunutta.

TULOSESIMERKKI

Syyrialaisista puolet on paennut sotaa

Kahdeksatta vuotta riehuva Syyrian sota on aikamme laajakantoisin humanitaarinen kriisi. Puolet Syyrian väestöstä on paennut väkivaltaisuuksia kotimaahan tai ulkomaille. Syyria on viime vuosina ollut Suomen suurin humanitaarisen avun kohde.

Vuonna 2017 noin 637 000 lasta sai psykososiaalista tukea, ja yli miljoona lasta pääsi kouluun Syyriassa. UNICEF kunnosti Suomen rahoituksella 105 koulua.

Maaileman Ruokaohjelma teki Syyriassa yli 300 ilmapudotusta vuosina 2016–2017 saarretuille alueille. Niiden avulla saatiin perille 6 000 tonnia ruokaa, hygienia- ja terveystarvikkeita saarroksissa oleville 93 000 ihmiselle. Hanketta pidetään humanitaarisen avun historiassa ainutlaatuisena.

TULOSESIMERKKI

Elämä jatkuu maanjäristyksen jälkeen

Vuonna 2015 Nepalia järjestytti kaksi voimakasta maanjäristystä. Vajaat 9 000 ihmistä kuoli, 600 000 kotia tuhoutui ja 2,8 miljoonaa ihmistä jäi kodittomiksi.

Kirkon Ulkomaanapu käynnisti ulkoministeriön tuella avustuseroationsa välittömästi. Ruoka- ja välttämättömyystarvikkeiden jakelu tavoitti liki 29 000 henkilöä. Suojien rakentaminen auttoi yli 10 000:ta ihmistä. Lisäksi peltilevyistä tehty hätämajoitus palveli 8 000:ta ihmistä.

Suomen Punainen Risti puolestaan lähetti maanjäristysalueelle yli 30 delegaattia arviointi-, logistiikka- ja viestintätehtäviin. Näiden joukossa oli lisäksi röntgenyksikkö kenttäsaairaalaan ja avustustarvikkeita lääkinällisiin tarpeisiin.

TULOSESIMERKKI

Lastensuojelua Irakissa ja Somaliassa

Pelastakaa Lapset Suomen tuella on koulutettu sosiaalityöntekijöitä ja vapaaehtoisia lastensuojelukomiteoita Somaliassa ja Irakissa. Näiden ansiosta lähes 7 000 tyttöä ja yli 5 000 poikaa on saanut apua jouduttuaan väkivallan uhriksi, hylätyksi tai eroon perheestään.

Pelastakaa Lapset on kouluttanut vanhempia ja huoltajia vanhemmuudessa ja järjestänyt tiedotuskampanjoita uskonnollisille ja perinteisille johtajille, yhteisöjen jäsenille ja viranomaisille. Tämä ennaltaehkäisevä työ on saavuttanut yli 3 500 naista ja 2 000 miestä. Aikuisien tietämys suojaa lapsia väkivallalta ja nopeuttaa avun saantia.

Pakolaisuus nousi maailman huomioon

Suomi on mukana Afganistanin jälleenrakennuksessa

TULOSESIMERKKI

Citizen Charter on yksi Maailmanpankin hallinnoiman Afganistanin jälleenrakennusrahaston ohjelmista. Ohjelma on ollut aktiivinen loppuvuodesta 2016. Toiminnan yhtenä tarkoituksena on varmistaa, että paluumuuttajille on tarjolla peruspalveluita ja työtä. Työpaikkoja täytettäessä otetaan huomioon erityisesti hädänalaisimmassa asemassa olevat perheet.

Tähän mennessä ohjelma on tavoittanut yli 2 400 yhteisöä. Hyödynsaajina on ollut noin 42 000 paluumuuttajien kotitaloutta. Suomen suunniteltu maksuosuus Citizen Charterissa on noin kolme prosenttia.

Viime vuosina pakolaisuus on noussut keskeiseksi humanitaariseksi ja kehityskysymykseksi. Sen ratkominen edellyttää laajaa kansainvälistä yhteistyötä ja uusia toimintamalleja. YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n mukaan vuoden 2017 lopussa kotinsa oli joutunut jättämään yli 68,5 miljoonaa ihmistä, joista rekisteröityjä pakolaisia oli yli 25,4 miljoonaa. Suurin osa maailman pakolaisista on lapsia. Merkittävä osa maailman kaikista pakolaisista tulee tällä hetkellä Syyriasta.

Pakolaisista 85 prosenttia elää kehitysmaissa. Suurin osa pysyy kotimaassaan. Ennen kuin ihminen lähtee pakolaiseksi toiseen maahan, hän on usein siirtynyt kotimaansa sisällä jo monia kertoja. Pakolaisten enemmistö pysyy myös omilla maanosissaan: Afrikan pakolaisista yhdeksän ja Aasian pakolaisista kahdeksan kymmenestä ei siirry maanosansa ulkopuolelle.

Monet pakolaisia vastaanottavista maista ovat itse köyhiä tai korkeintaan keskitalon maita. Merkittäviä pakolaisten vastaanottajia ovat mm. Etiopia, Kenia, Libanon, Iran, Uganda ja Sudan. Suurin pakolaisväestö elää tällä hetkellä Turkissa. Vastaanottajamaat tarvitsevat tukea. Humanitaarisen avun rinnalla vastaanottajamaille kanavoidaan myös kehitysyhteistyövaroja vahvistamaan maiden julkisia pal-

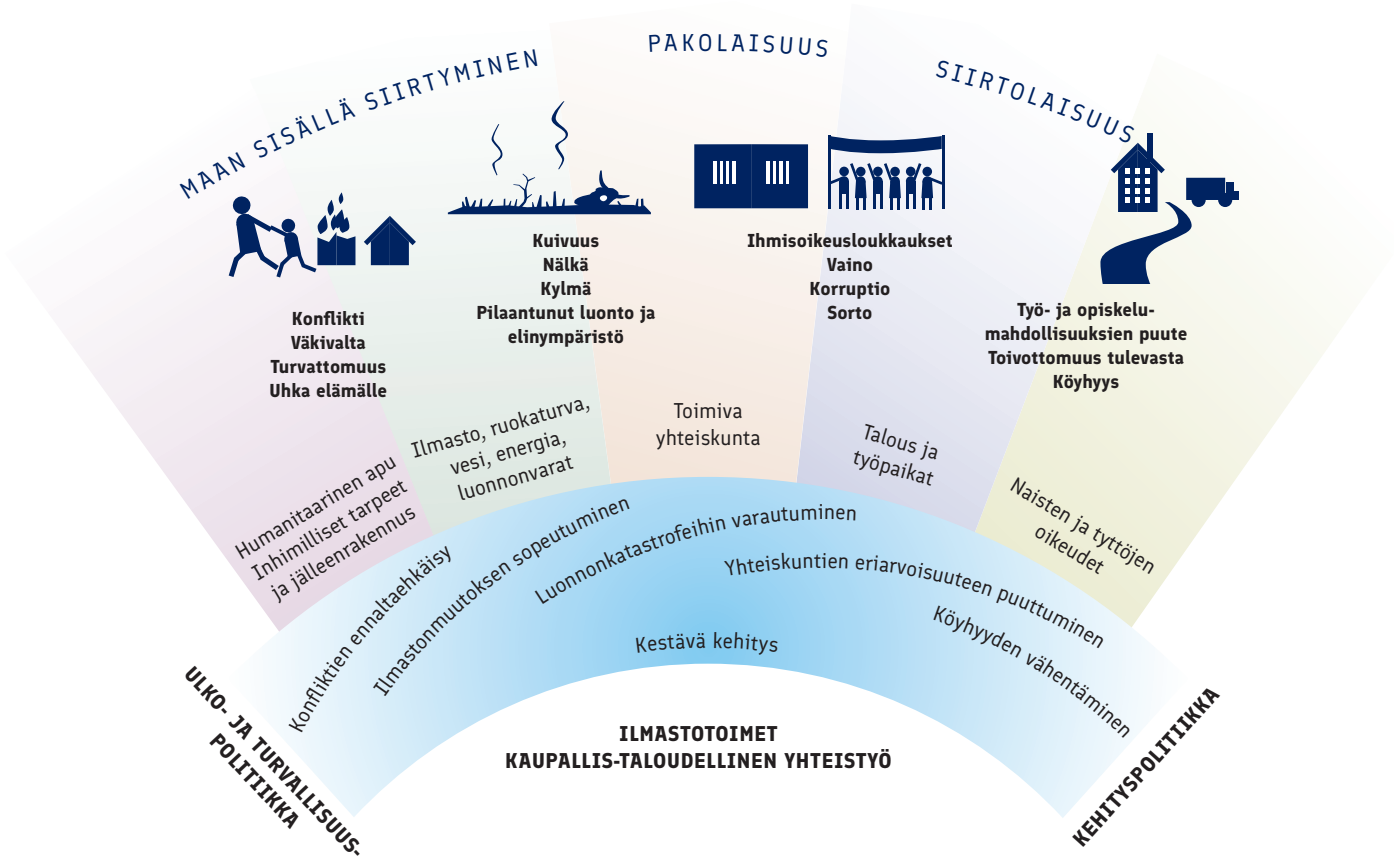
veluja, infrastruktuuria ja työmarkkinoita.

Suomi on kansainvälisillä foorumeilla vaikuttanut pakolaisuutta koskevan kansainvälisen yhteistyön vahvistamisen puolesta. Syyskuussa 2016 YK:n jäsenmaat hyväksyivät julistuksen³¹, jolla ne sitoutuivat edistämään pakolaisten, turvapaikanhakijoiden ja siirtolaisten oikeuksia, suojelua ja avustamista. Suomi sitoutui lisäämään tukea maille, joita laajamittaiset muuttoliikkeet koskettavat.

Kaikella pitkäjänteisellä kehitysyhteistyöllä, jolla tavoitellaan pitkän aikavälin yhteiskunnallisia kestäviä vaikutuksia, voidaan katsoa välillisesti vaikutettavan sekä pakotettuun että vapaaehtoisen muuttoliikkeeseen. Kehitysyhteistyö ja humanitaarinen apu ovat kuitenkin vain osa laajempaa keinovalikoimaa. Konfliktinehkäisy, kriisinhallinta, ilmastonmuutoksen vastainen työ ja kaupallistaloudellinen yhteistyö ovat kaikki keinoja, joilla voidaan vaikuttaa muuttoliikkeiden taustalla vaikuttaviin tekijöihin.

Eryteisesti vuodesta 2015 alkaen muuttoliike Eurooppaan kasvoi merkittävästi. Vuonna 2016 Välimeren yli pakeni EU:hun 363 000 ihmistä, joista noin 5 000 katosi tai kuoli. Muuttoliikekysymykset ovat nousseet keskeiseksi osaksi EU:n vuoropuhelua ja yhteistyötä kumppanimaiden

KEHITYSPOLITIIKKA VAIKUTTAA VÄLILLISESTI MUUTTOLIIKKEESEEN

ja muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa. Myös Suomi on osallistunut EU:n muuttoliikealoitteisiin Afrikan hätärahas- ton ja Turkki-sopimuksen kautta.

Afriikka-hätärahas- to tukenut siirtolaisten paluuta

EU:n Afriikka-hätärahas- to perustettiin vuonna 2015 Vallettan muuttoliikehuip- pukokouksessa. Hätärahas- tolla pyritään parantamaan muuttoliikkeen hallintaa ja ihmisten selviytymiskykyä. Rahasto tukee myös taloutta ja työpaikkojen luomista.

Rahaston koko oli toukokuussa 2018 noin 3,4 miljardia euroa. Tästä 88 prosenttia on EU:n budjetista ja Euroopan kehitysrachastosta, loput jäsenmailta ja muilta rahoittajilta. Suomi on viiden mil- joonan euron osuudella hätärahas- ton kes- kikokoinen lahjoittajamaa. Rahastoon suunnatut varat lasketaan kehitysyhteis- työvaroiksi.

Vuonna 2017 rahaston hankkeita te- utettiin Länsi-Afrikassa ja Sahelin alueella, Pohjois-Afrikassa ja Afrikan sar- vessa. Kehityshankkeissa vahvistettiin peruspalveluja, ruokaturvaa ja koulutus- ta. Rahaston tuella 13 000 ihmistä palasi vapaaehtoisesti kotiseudulle Libyasta ja Nigeristä. Noin 2 700 ihmistä pelastet- tiin aavikolta. Siirtolaisten paluuta koti- seuduilleen on tuettu esimerkiksi tar- joamalla starttirahaa oman yrityksen perustamiseen. Itä-Afrikassa tuettiin 73 000 somalialaisen pakolaisen paluuta Keniasta Somaliaan.

Turkki-sopimuksen rahoituksella yli miljoonalle tukea selviytymiseen

Euroopan unioni ja Turkki tekivät maaliskuu- na 2016 julkilausuman ja sopimuksen siitä, millainen on Turkin rooli Syyriasta ja muualta Lähi-idästä paenneiden ihmisten

vastaanotossa ja koordinoinnissa. Kolmen miljardin euron kokonaistuesta yksi miljar- di rahoitetaan EU:n budjetista ja kaksi mil- jardia euroa EU:n jäsenmaiden budjeteis- ta. Suomen rahoitusosuus on 28 miljoonaa euroa vuosina 2016–2019. Rahoitus laske- taan kehitysyhteistyövaroiksi.

Tuen tavoitteena on turvata Syyriasta Turkkiin tulneiden ihmisten välittömät pe- rustatarpeet: ruoka, terveyspalvelut, majoit- tus ja koulutus. Tuen avulla on käynnis- tetty EU:n kaikkien aikojen suurin huma- nitaarinen hanke, The Emergency Social Safety Net. Sen kautta 1,2 miljoonaa syyrialaispakolaista on saanut käteis- avustusta elämiseen. Tähän mennessä noin 600 000 syyrialaislasta ja -nuorta on päässyt kouluun Turkissa. Tarkoitus on, että avunsaajien ei tarvitsisi turvau- tua hätätilanneratkaisuihin, kuten velan- ottoon, lasten laittamiseen töihin tai tar- peellisen omaisuuden myyntiin.

3 TOTEUTUS

Maa- ja aluekohtainen yhteistyö

Monenkeskinen yhteistyö

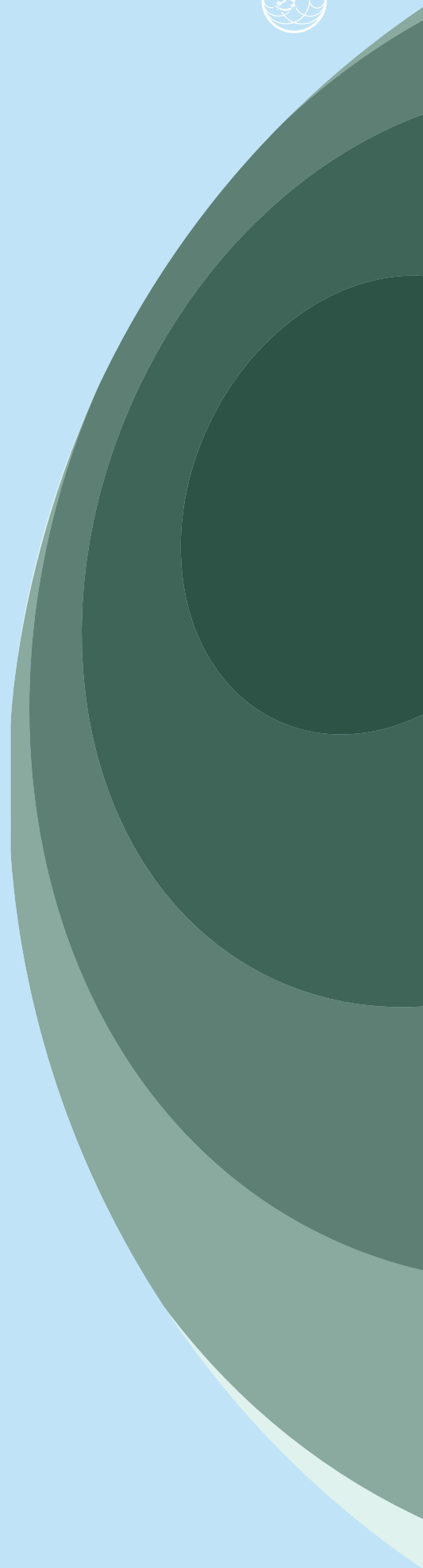
Ohjelmataukea saavat järjestöt

Finnfund ja Finnpartnership

Arvot ja periaatteet

Riskienhallinta

Ulkopuoliset arviot

Suomi saavuttaa tavoitteitaan varsin hyvin

Suomi toteuttaa kehityspolitiikkaansa useiden eri yhteistyömuotojen kautta. Toteutuksen edistymistä ja onnistumista seurataan jatkuvalla tiedonkeruulla, tilastoinnilla ja analysoinnilla. Tiedon perusteella toimintaa ohjataan ja voidaan tarvittaessa muuttaa.

Maa- ja aluekohtainen yhteistyö

Suomi tekee yhteistyötä suoraan kehitysmaiden kanssa 13 kehityspoliittisen maaohjelman pohjalta. Maaohjelmat vuoteen 2019 asti on laadittu Afganistanin, Etiopian, Irakin/Syyrian, Kenian, Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueen, Mosambikin, Myanmarin, Nepalin, Palestiinalaisalueiden, Sambian, Somalian, Tansanian ja Vietnamin yhteistyölle. Vuonna 2017 tämän yhteistyömuodon osuus kehitysyhteistyön kokonaisuudesta oli 27 prosenttia.

Maaohjelmissa määritellään yhteistyön painopisteet ja eri aikavälin tulostavoitteet sekä keskeisimmät yhteistyöhankkeet. Työn etenemistä seurataan

jatkuvasti ja tuloksista raportoidaan vuosittain. Maa- ja aluekohtaisen kehitysyhteistyön kokonaiskuva saadaan synteisiraportista, joka laaditaan maaohjelmien vuosiraporttien pohjalta.

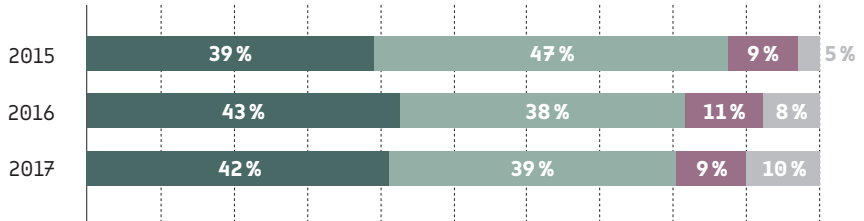
Vuosina 2015–2017 maaohjelmien välittömät tulostavoitteet saavutettiin pääasiassa hyvin tai kohtalaisesti. Pidemmän aikavälin tulostavoitteiden tilanne on samansuuntainen, joskin heikosti saavutettuja tulostavoitteita oli vähän suurempi osuus, 17 prosenttia. Tavoitteista 46 prosenttia oli saavutettu hyvin ja 35 prosenttia kohtalaisesti. Tätä selittää aikajänne: pidemmän aikavälin tavoitteiden oletetaan toteutuvan vasta lähempänä

ohjelmakauden loppua. Vuosi 2017 oli ensimmäinen kerta, kun myös pidemmän aikavälin tulostavoitteiden seuranta koottiin yhteen. Jatkossa myös tämän kehittymistä voidaan seurata.

Maaohjelmat tuottavat konkreettisia tuloksia kaikilla niillä aloilla, jotka Suomi on valinnut maakohtaisen yhteistyön painopisteiksi. Suomen vahvuutena näyttäytyy selvästi opetusala. Erityisesti maaseudun köyhät hyötyvät saavutetuista tuloksista ruokaturvan, veden, energian ja luonnonvarojen kestävän hallinnan edistämisessä. Onnistumisten taustalla on pätevän henkilöstön, riittävän rahoituksen, pitkäaikaisen yhteistyön ja luotet-

MAAOHJELMATAVOITTEET SAAVUTETAAN VALTAOSIN

Maaohjelmien välittömien tulostavoitteiden saavuttaminen¹

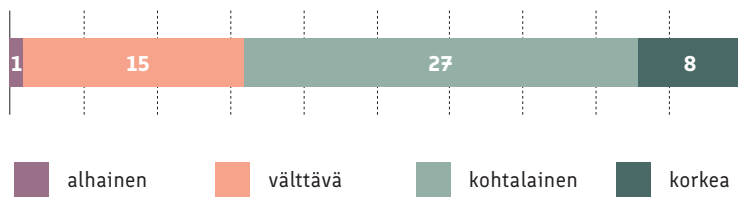

- tulokset saavutettu hyvin = yli 80% vuoden tulostavoitteesta saavutettu, etenee mallikkaasti, ei tarvetta muuttaa suunnitelmia
- kohtalaisesti = 60–80% vuoden tulostavoitteesta saavutettu, yleisesti etenee mallikkaasti, mutta tarvitaan muutoksia/nopeutusta
- heikosti = 0–60% vuoden tulostavoitteista saavutettu, ei etene toivotusti, merkittävät korjausliikkeet tarpeen.
- ei raportoitavissa

LÄHDE: UM

ARVIO HANKKEIDEN LAADUSTA

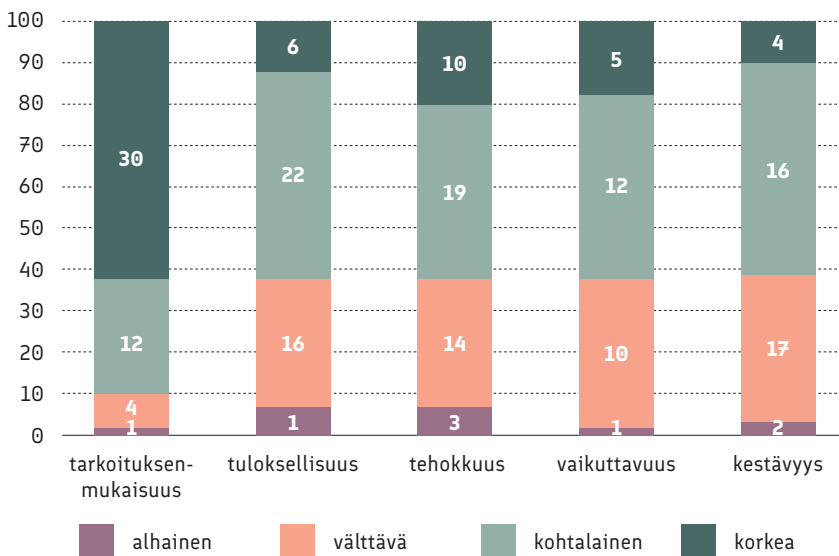
Vuosina 2015–2017 arvioitujen 50 kahdenvälisen ja monenkeskisen hankkeen laatu

LÄHDE: UM/ PARTICIP GMBH

TARKOITUKSEN MUKAISUUDESTA KIITOSTA

Vuosina 2015–2017 arvioitujen 50 hankkeen tarkempi laadun tarkastelu; prosenttia

LÄHDE: UM/ PARTICIP GMBH

tavien kumppanien yhdistelmä. Lisäksi onnistumiseen vaikuttavat suunnittelun perustana oleva realistinen suunnittelu sekä oikein valitut keinot.

Vaikka yhteistyön välittömät tulokset olisivat hyviä, tämä ei välttämättä johda tavoiteltuihin laajempiin yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Tämä voi johtua siitä, että tavoite on asetettu turhan kunnianhimoiseksi. Ulkoisten arvioiden mukaan Suomen suunnitelmissa näin usein on. Yhteiskunnalliset vaikutukset ovat monien tekijöiden summa, eikä Suomi voi vaikuttaa näistä kovinkaan moniin. Tavoiteltuihin muutoksiin tarvitaan usein paljon aikaa ja suotuisia olosuhteita.

Suurimmassa osassa kumppanimaita yhteistyöhön vaikuttavat konfliktit: aseelliset ja muut selkkaukset, kärjistyneet ristiriidat ja epävakaus. Konfliktien vaikutus kuitenkin vaihtelee. Joissakin tapauksissa konflikti estää tulosten saavuttamisen kokonaan tai melkein kokonaan, joissakin tapauksissa tulokset voidaan saavuttaa konfliktista huolimatta. Suomi kehittää osaamistaan siinä, miten toimitaan konfliktien keskellä ja hauraissa toimintaympäristöissä.

Useita maaohjelmia on hallituskauden alun määräraha-leikkauksen jälkeen pienennetty huomattavasti. Tämä on vähentänyt maaohjelmien joustavuutta, ja tavoitteiden saavuttaminen on käynyt hankalammaksi. Ministeriön henkilöstövähennykset ovat pienentäneet Suomen näkyvyyttä ja osallistumista maatasolla, mikä heikentää maaohjelmien vaikuttavuutta. Vastaisuudessa tavoitteet on suhteutettava paremmin käytössä olevaan henkilöstöön ja varoihin. Synergian hyödyntämistä maaohjelmien ja samoissa maissa tehtävän muun kehitysyhteistyön ja -politiikan välillä on kehitettävä edelleen.

Yksittäiset hankkeet

Ulkoministeriö tilaa säännöllisesti niin sanottuja metaevaluaatioita eli arvioin- teja, joissa kootaan yhteen useiden eri hankkeiden arvioinnit. Vuonna 2018 julkaistussa metaevaluoinnissa toteutettiin metodologinen laatuarviointi ja summa- tiivinen sisältöarviointi 50 hajautetusta evaluointiraportista, jotka oli tehty syys- kuun 2015 ja elokuun 2017 välisenä aika-

ESIMERKKI: ETIOPIA

Suomen vuosille 2016–2019 laaditun Etiopian maaohjelman tulostavoitteiden saavuttamistaso vuosina 2016 ja 2017

LAAJA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTUSTAVOITE	LAAJA TULOSTAVOITE	VÄLITÖN TULOSTAVOITE	TULOS-TAVOITTEEN SAAVUTTAMISEN TILANNE 2016	TULOS-TAVOITTEEN SAAVUTTAMISEN TILANNE 2017
1. Vuoteen 2025 mennessä Etiopian maaseudun ihmiset hyötyvät kestävästä kasvusta ja säällisistä elinkeinoista	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Maatalous tarjoaa säällisen ja kestäväen toimeentulon Amharan osavaltion maaseudun asukkaille ▶ Etiopian maaseudun asukkaiden maanhallintaoikeus on turvattu ja mahdollisuudet osallistavaan maankäytön hallintaan ovat parantuneet 	<p>Tiettyjen lajien tuottavuus ja arvoketjut kehitetty</p> <p>Maatalouden kaupallinen orientaatio on vahvistunut. PK-yrityksiä ja säällisiä työpaikkoja on syntynyt ja säilytynyt</p> <p>Amharan ja Benishangul- Bumuzin osavaltioissa on luotu avoin ja tasa-arvoinen maanhallinto</p> <p>Maaseudun maahallinto ja maankäytön kapasiteetti on parantunut em. osavaltioissa</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>
2. Vuoteen 2025 mennessä ihmiset tuntevat paremmin vesi-, sanitaatio- ja hygienia-käytäntöjä, ja pääsy puhtaaseen veteen ja terveyden paraneminen ovat toteutuneet	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Etiopian maaseudun ihmisillä on pääsy puhtaaseen juomaveteen ja sanitaatio- ja hygieniapalveluihin kansallisten standardien ja tavoitteiden mukaisesti ▶ Yhteisöt ovat voimaantuneet hallinnoimaan vesi-, sanitaatio- ja hygieniapalvelujaan ja niihin liittyvää toimintaa 	<p>Puhtaan veden kattavuuden kansalliset tavoitteet saavutetaan tietyissä maakunnissa</p> <p>Yhteisö- ja institutionaalisen sanitaation ja hygienia kansalliset tulostavoitteet saavutetaan tietyissä maakunnissa</p> <p>Yhteisöt hallinnoivat vesi-, sanitaatio- ja hygieniapalveluja tietyissä maakunnissa.</p> <p>Naisten pääsy ja kontrolli vesi-, sanitaatio- ja hygieniapalvelujen hallintoon ja siihen liittyvään yrittäjäsyyteen on kasvanut tietyissä maakunnissa.</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>
3. Vuoteen 2025 mennessä kaikkien pääsy laadukkaaseen perusopetukseen on toteutunut	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Perusopetuksen laatu on parantunut ▶ Perusopetukseen pääsy ja sen yhdenvertaisuus on parantunut 	<p>Opetus ja oppimisympäristö perusopetuksessa on parantunut</p> <p>Opetushallinnon eri tasojen instituutiot ovat vahvistuneet</p> <p>Vammaisten tyttöjen ja lasten pääsyn ja osallisuuden esteet ovat vähentyneet</p> <p>Inklusiivisen koulutuksen tukijärjestelmä on vahvistunut</p> <p>The inclusive education support system is strengthened</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>	<p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p> <p>●</p>

KANSAINVÄLINEN ARVIO SUOMEN 7 MONENKESKISEN YHTEISTYÖKUMPPANIN KYVYSTÄ SAAVUTTAÄ TAVOITTEITAAN

● Erittäin hyvä
 ● Hyvä
 ● Heikko
 ● Erittäin heikko

Tavoitteiden saavuttamisen kokonaisarvio	Afrikan kehitys pankki	UNDP	Latinalaisen Amerikan kehitys pankki	UNEP	UNICEF	OCHA	Maailman pankki
Tavoitteiden saavuttamisen kokonaisarvio	●	●	●	●	●	●	●
Saavutetuksi arvioidut tulokset	●	●	●	●	●	●	●
Hyöty kohderyhmille	●	●	●	●	●	●	●
Policy- / kapasiteetti vaikutus	●	●	●	●	●	●	●
Sukupuolten välisen tasa-arvon tulokset	●	●	●	●	●	●	●
Ympäristötulokset	●	●	●	●	●	●	●
Hallintotulokset	●	●	●	●	●	●	●

Maailmanpankille kiitosta huolellisuudesta ja moitteita hitaudesta

Vuosina 2015–2016 laadittiin MOPAN-arvio Maailmanpankin tuloksellisuudesta ja tehokkuudesta.

Vahvuudet

- Ylivertainen maailmanlaajuinen kattavuus ja rahalliset resurssit
- Vahva maatason osallistuminen
- Kyky ennakoida ja mukautua muuttuvaan maailmanlaajuiseen toimintaympäristöön
- Tiukka seuranta-, tilivelvollisuus- ja huolellisuusjärjestelmä

Kehittämisaalueet

- Strategisen ja operationaalisen toimintamallin edelleen kehittäminen siten, että toiminta monimutkaisissa tilanteissa on tehokkaampaa
- Tietoon perustuvan päätöksenteon ja hallinnan vahvistaminen
- Tuloksista ja tuloksellisuudesta raportoinnin edelleen kehittäminen
- Kumppanuuksien kehittämisen napakoittaminen
- Toimeenpanon vauhdittaminen

na. Raporteissa käsiteltiin sekä kahdenvälisiä että monenkeskisiä hankkeita.

Laatu- ja sisältöarvioinnin mukaan 70 prosenttia arvioiduista hankkeista oli laadultaan kohtalaisia tai sitä parempia.

Suomen vahvuuksiin kuuluu metaeva-luaation mukaan etenkin hankkeiden tar-koituksen mukaisuus: hankkeet vastaavat Suomen ja kumppanin sekä lopullisten hyödynsaajien kehityspoliittisia tarpeita. Tämä arvio on linjassa aiempien arvioi-den kanssa. Suomen tukemien hankkei-den haasteena on arvioiden mukaan tu-lostojen kestävyys yhteistyön päättymisen jälkeen. Tähän muidenkin avunantajien haasteeseen on jatkossa kiinnitettävä eri-tyistä huomiota jo suunnitteluvaiheesta lähtien.

Monenkeskinen yhteistyö

Monenkeskisten toimijoiden kanssa teh-tävän yhteistyön onnistumista seurataan kansainvälisen arvioinnin ja Suomen omien vaikuttamissuunnitelmien avulla. Vuonna 2017 tämän yhteistyömuodon osuus kehitysyhteistyön kokonaisuudesta oli 29 prosenttia.

Kansainvälinen yhteistyöverkosto Mul-tilateral Organisation Performance Asses-sment Network (MOPAN) arvioi monen-keskisten toimijoiden johtamista ja tulostojen saavuttamista säännöllisesti. Sen avulla rahoittajat ohjaavat monenkeskisiä toimijoita esimerkiksi niiden johtoeli-missä. MOPAN-verkoston muodostaa 18 maata, joiden osuus on yli 95 prosenttia monenkeskisten toimijoiden kehitys-yhteistyövaroin saadusta rahoituksesta. Myös Suomi on MOPAN:n jäsen. MOPAN:n arvioinnissa ovat mukana strateginen johtaminen, operatiivinen hallinto, kump-panuudet, toimeenpano ja tulokset. Näitä arvioidaan 12 niin sanotun avainindikaat-torien ja yksityiskohtaisempien indikaatto-rien avulla. Johtamista ja tulosten saavut-tamista arvioivia raportteja on tehty kah-den vuoden sykleissä 12–15 toimijasta kerrallaan. Arviointityökalu kunnioittaa toimijoiden erilaisuutta, ja sitä kehitet-ään edelleen.

MOPAN-verkosto julkaisi 12:ta monen-keskistä toimijaa koskevat arviot keväällä 2017. Toimijoista seitsemän on Suomen tärkeimpiä monenkeskisiä kumppaneita (Afrikan kehitys pankki, Latinalaisen Ame-

rikan kehityspankki, UNDP, UNEP, UNICEF, OCHA ja Maailmanpankki). Keväällä 2019 valmistuvat seuraavat 14 arviointia, joista lähes kaikki ovat Suomen kannalta merkittäviä.

Vuoden 2017 arviointien mukaan Suomen tärkeimmät kumppanit saavuttavat tavoitteitaan kohtuullisen hyvin. Yksityiskohtaisemmassa tarkastelussa on vain hieman eroavaisuuksia: Afrikan kehityspankki ja UNICEF onnistuvat erinomaisesti, kun mitataan vaikutuksia kehitysmaiden politiikkaan, lainsäädäntöön ja toimintakykyyn. Ympäristön kestävyden ja ilmastonmuutoksen huomioon ottamisessa UNEP ja UNDP saavat erinomaisen arvosanan, kun taas Afrikan kehityspankilla on samoissa asioissa joitakin ja OCHA:lla merkittäviä haasteita.

Monenkeskisiin toimijoihin vaikuttaminen

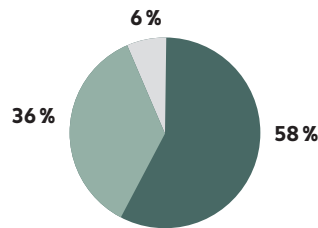
Suomi on laatinut omat vaikuttamistavoitteet ja -suunnitelmat 21 keskeiselle monenkeskiselle kumppanille. Näitä ovat AfDB, AsDB, EIF, GCF, GEF, ICRC, IDB, IFAD, ISDR, Maailmanpankkiryhmä, OCHA, OECD-DAC, UNDP, Unesco, UNEP, UNFPA, UNHCR, UNICEF, UNRWA, UN Women ja WFP. Tavoitteiden etenemistä arvioidaan vuosittain.

Vaikuttamistavoitteita on kahdenlaisia. Yhtäältä ne koskevat temaattisia muutoksia, joita Suomi tavoittelee monenkeskisen toimijan työskentelyssä. Toisaalta tavoitteita on asetettu sen mukaan, miten Suomi toivoo monenkeskisen toimijan parantavan omaa tuloksellisuuttaan ja tehokkuuttaan. Lisäksi suunnitelmat sisältävät tavoitteita suomalaisten rekrytointien ja hankintojen edistämisestä.

Vuosien 2015–2017 raportointi osoittaa, että Suomen vaikuttamistyö saa tavoiteltuja muutoksia hyvin aikaan. Esi merkiksi sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisessä Suomi on onnistuneesti vaikuttanut monenkeskisten kumppanien strategioihin. Vammaisten naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman parantaminen näkyy nyt vahvemmin UN Womenin strategisessa suunnitelmassa. Myös Maailmanlaajuinen ympäristöraho (GEF) on päivittänyt sukupuolten välistä tasa-arvoa koskevan linjauksen. Maailman ruokaohjelmassa (WFP) vastaavan linjauksen toi-

MONENKESKINEN TYÖ KEHITTYNYT SUOMEN TOIVOMAAN SUUNTAAN

Suomen tavoittelemien muutosten toteutuminen monenkeskisessä yhteistyössä²

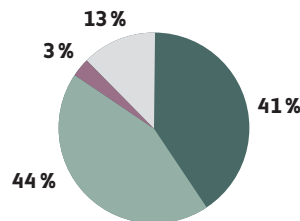

- Hyvä: täysin saavutettu tai etenee mallillaan; ei tarvetta muuttaa suunnitelmia tai toimintaa
- Tyydyttävä: etenee mallillaan, mutta joitain muutoksia suunnitelmaan, keinoihin tai vauhtiin on tarpeen tehdä
- Epätyydyttävä: ei etene – merkittäviä muutoksia tarvitaan
- ei vielä ajankohtainen

LÄHDE: UM

MONENKESKISEN TYÖN TULOKSELLISUUS KOHENTUNUT

Suomen tavoittelemien tuloksellisuus- ja tehokkuustavoitteiden toteutuminen monenkeskisessä yhteistyössä²

- Hyvä: täysin saavutettu tai etenee mallillaan; ei tarvetta muuttaa suunnitelmia tai toimintaa
- Tyydyttävä: etenee mallillaan, mutta joitain muutoksia suunnitelmaan, keinoihin tai vauhtiin on tarpeen tehdä
- Epätyydyttävä: ei etene – merkittäviä muutoksia tarvitaan
- ei vielä ajankohtainen

LÄHDE: UM

Kansalaisjärjestöjen ohjelmatuella toteutettavan kehitysyhteistyön tavoitteet

- ▶ Vahvistaa kansalaisyhteiskuntien ja niiden eri toimijoiden asemaa vapaan kansalaistoiminnan kanavana kehitysmaissa;
- ▶ Lisää paikallisten ihmisten ja yhteisöjen vaikutusmahdollisuuksia sekä oikeuksien haltijoiden ja vastuunkantajien toimintakykyä;
- ▶ Tukee yhteiskunnan eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta oikeusvaltion ja demokratian edistämiseksi;
- ▶ Edistää ihmisoikeuksien ja kestävän kehityksen toteutumista;
- ▶ Antaa suomalaisille tietoa kehitysyhteistyön tuloksista sekä ajankohtaisista kehityskysymyksistä ja ihmisten välisestä globaalista keskinäisriippuvaisuudesta.

meenpano on tuonut tasa-arvotyöhön lisää varoja ja lisännyt teeman näkyvyyttä järjestön maakohtaisissa strategioissa.

Sen sijaan suomalaisyritysten ja monenkeskisten toimijoiden välisen yhteistyön edistämiseksi on ollut haasteita. WFP:n osalta tämä lisättiin vuoden 2017 vaikuttamissuunnitelmaan, mutta vuoden aikana tuli selväksi, ettei suomalaisyritysten kiinnostus vastaa WFP:n tarpeita (WFP painotti kokeilevaa yhteistyötä hankintojen sijaan).

Suomi on onnistunut vaikuttamisessa parhaiten, kun se on fokusoinut viestijään ja priorisoinut tavoitteitaan sekä toiminut pitkäjänteisesti ja selkeällä profiililla. Vaikuttavuus lisääntyy, kun Suomi ottaa vastuurooleja ja hakeutuu aktiivisesti yhteistyöhön samanmielisten kanssa. Myös eri mieltä olevien kanssa käytävä vuoropuhelu parantaa työn vaikuttavuutta. Onnistumisten taustalla ovat myös vuosikeskustelut järjestöjen kanssa, edustustoverkoston hyödyntäminen, korkean tason tapaamiset sekä yhteydenpito monenkeskisten toimijoiden hallintoon myös johtokuntakokousten välillä. Lisäksi tärkeä rooli on ollut epävirallisilla tapaamisilla ja suhteiden luomisella organisaatioiden pääjohtajiin ja muuhun korkeimpaan johtoon.

Vaikuttamissuunnitelmat on laadittu koko hallituskaudelle, joten tavoitteiden saavuttamista tai saavuttamatta jäämistä vuonna 2017 ei vielä voida pitää onnistumisena tai epäonnistumisena.

Työ monenkeskisten toimijoiden tuloksellisuuden ja tehokkuuden parantamiseksi vaatii pitkäjänteisyyttä. Jatkossa Suomen on huolehdittava siitä, että tavoitteenasettelu ja ajoitus ovat realistisia. Vastaisuudessa organisaatioiden tuloksellisuutta ja tehokkuutta tulee tarkastella nykyistä yhdenmukaisemmin ja järjestelmällisemmin läpi monenkeskisen järjestelmän.

Yksi kehittämismahdollisuus piilee maatason yhteistyössä. Kun Suomi tekee maatasolla yhteistyötä monenkeskisten toimijoiden kautta ja kanssa, se voi hyödyntää tätä kokemusta vaikuttaessaan laajemmin näihin organisaatioihin. Tämä edellyttää tietojärjestelmien kehittämistä sekä nykyistä parempaa koordinaatiota ministeriön sisällä. Asian nosti esille

Järjestöt tavoittavat ihmisiä, joita on vaikea saavuttaa muilla keinoin.

myös hiljattain valmistunut ulkoinen arviointi³, joka totesi, etteivät globaalitason vaikuttamistavoitteet siirry maastoon toimintaan.

Vaikka Suomi onnistuukin vaikuttamaan monenkeskisten toimijoiden työhön, monet asiat ovat vaikutusvaltamme ulottumattomissa. Esimerkiksi seksuaalija lisääntymisterveyden ja -oikeuksien hyväksi tehtävää työtä vaikeuttaa tätä nykyä konservatismiin nousu monissa maissa. Myös se, että Suomen rahoitus monille järjestöille on merkittävästi pienentynyt tai loppunut kokonaan, rajoittaa vaikutusmahdollisuuksiamme. Vaikuttamistyötä hankaloittavat lisäksi henkilöstön vähäisyys, vaihtuvuus ja monet kilpailevat prioriteetit.

Ohjelmataukea saavat kansalaisjärjestöt

Ulkoministeriöllä on käytössä useita rahoitusmuotoja kansalaisyhteiskunnan toimintaan. Vuonna 2017 kansalaisyhteiskunnan tukemisen osuus kehitysyhteistyön kokonaisuudesta oli 12 prosenttia.

22 suomalaiselle kansalaisjärjestölle

myönnetään useita hankkeita kattavaa ohjelmataukea. Ohjelmataukea saavat Konfliktinratkaisujärjestö CMI, Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö DEMO, FIDA International, Frikyrklig Samverkan, Kirkon Ulkomaanapu, Pelastakaa Lapset, Plan International Suomi, Reilu kauppa, Suomen ammattiliittojen solidaarisuuskeskus SASK, Solidaarisuus, Suomen Lähetysseura, Suomen Pakolaisapu, Suomen Punainen Risti, Suomen World Vision, Taksvärkki, WWF Suomi sekä erityissäätiöt: Abilis-säätiö, Siemenpuu ja Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOS. Myös vasta yhdistyneet Kepa ja Kehys (nyk. FINGO) sekä Vammaiskumppanuus saavat ohjelmataukea.

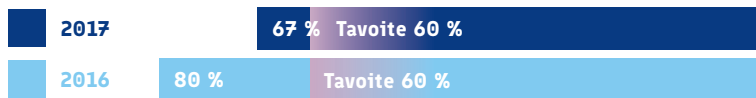
Ulkoministeriö teetti vuosien 2016–2017 aikana kolmiosaisen evaluaation kaikkien monivuotista ohjelmataukea saavien kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöohjelmista⁴. Yhteensä arvioitiin 22 järjestön ohjelmaa sekä tuloksellisuuden seuranta ja tulosjohtamista. Kuuden järjestön osalta tarkasteltiin myös Suomen rahoittaman humanitaarisen avustustoiminnan onnistumista ja sen koordinaatiota pitkäjänteisen kehitysyhteistyön kanssa.

Evaluoitien mukaan kansalaisjärjestöjen ohjelmat tuottavat tehokkaasti välittömiä tuloksia, erityisesti palvelun tarjonnassa, ja kohdistuvat ruohonjuuritasolle. Kansalaisjärjestöt toimivat useasti hyvin haurailta alueilla ja haasteellisissa toimintaympäristöissä. Siellä ne saavuttavat kohderyhmiä, joita on vaikea saavuttaa muita avustuskanavia käyttäen. Ohjelmataukea saaneet kansalaisjärjestöt edistävät ihmisoikeuksia moninaisin tekein ja lähestymistavoin. Esimerkiksi naisten osallistumista lisäävät hankkeet kohentavat sukupuolten tasa-arvoa. Kumppanimaiden kansalaisyhteiskunnan kapasiteetin kasvattamisen ja vaikuttavuuden tukemisessa tuloksia tulee jatkossa vielä kohentaa.

Hankkeilla on vahva paikallinen omistajuus. Tulokset kestävät paremmin, kun yhteistyössä on vahvistettu osaamista ja toimittu tasavertaisina kumppaneina. Kestävyys onnistuu usein, jos valtiolliset toimijat ovat halukkaita ottamaan kansalaisjärjestöjen aloitteet haltuunsa ja tukemaan niitä. Näin tapahtuu varsinkin, jos

KEHITYSRAHOITUSYHTIÖ FINNFUNDIN KEHITYSTULOKSET VUOSINA 2016–2017

Kehitysvaikutuksiltaan hyviksi tai erinomaisiksi arvioitujen hankkeiden osuus kaikista uusista sijoituspäätöksistä. (Finnfundin kehitysvaikutusarviointivälinettä (DEAT) ja sitä täydentävää tietoa käyttäen)

29 952
25 600

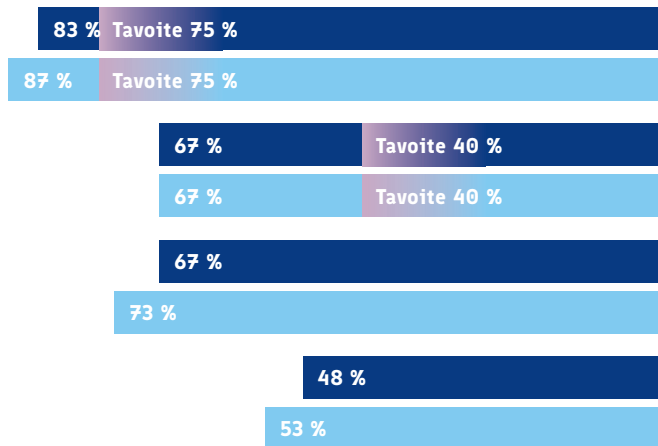
Työpaikat rahoitettavissa hankkeissa

38 046
15 812

Hyötyä saaneet viljelijät (Koskee hankkeita, jotka jalostavat alkutuotteita ja joille viljelijät tuottavat tuotantopanoksia)

334
285

Verotulot kehitysmaissa (milj. euroa vuodessa)

Matalan ja alemman keskitulotason maihin kohdentuvat sijoitukset osuutena Finnfundin uusista sijoituspäätöksistä euromääräisesti.

Köyhää väestönosaa suoraan palvelevien hankkeiden osuus tehdyistä päätöksistä.

Rahoituksen lisäisyys; riskirahoituksen osuus päätöksistä

Uusien investointien toimialajako (uusista investoinneista uusiutuvaan energiaan, kestävään metsätalouteen tai ruokaturvaan)

30 762 500
4 282 601

Ilmastonmuutoksen torjunta (vältetyt kasvihuonekaasupäästöt, CO2 ekvivalenttia tonnia) Kyseisenä vuonna tehtyjen sijoituspäätösten päästövähennykset koko sijoitusajalta.

6 619
3 124

Tuotettu energia (GWh)

LÄHDE: FINNFUND

valtiolliset ja ei-valtiolliset intressit ovat samansuuntaiset, kuten esimerkiksi vammaisasioissa. Järjestöjen tulisi jatkossa kiinnittää enemmän huomiota yhteistyöstä poistumisen suunnitteluun riittävän varhaisessa vaiheessa.

Kansalaisjärjestöt ovat usein tarkoituksella valinneet tukensa kohteiksi heikompia kumppaneita. Järjestöt haluavat työskennellä esimerkiksi sellaisten orastavien vammais- tai ympäristöryhmien tai hauraiden poliittisten liikkeiden kanssa, jotka eivät voi saada tukea muualta. Evoluution mukaan kestävien tulosten aikaansaaminen on näissä tapauksissa to-

dennäköisesti vaikeampaa, vaikka perustelut tuen antamiselle ovat vahvat.

Kansalaisjärjestöjen työllä on saavutettu myös pidempiaikaisia hyviä tuloksia. Esimerkkejä ovat kansallisen lainsäädännön ja poliittisen vuoropuhelun parantuminen, tulo- ja työllisyystason nousu ja se, että haavoittuvassa asemassa olevien hyödynsaajien tilanne on kokenut.

Kaikissa ohjelmataukea saavissa järjestöissä on otettu käyttöön tulosperustaiset hallintojärjestelmät. Järjestöt ovat kohdistaneet toimintansa strategisemmin: ne ovat rakentaneet pitkäaikaisia kump-

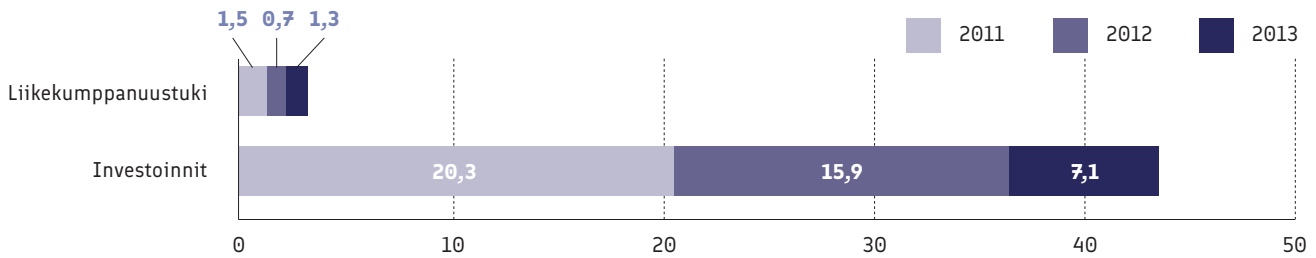
panuuksia entistä harvemmissä maissa. Samalla ne ovat vahvistaneet koordinoitua ja tulosten mittaamista. Haaste on sama kuin Suomen kehitysyhteistyössä laajemmin: pidemmän aikavälin tuloksista ja yhteistyön vaikutuksista ei ole riittävästi järjestelmällistä tietoa.

Yksityinen sektori

Ulkoministeriöllä on käytössä useita rahoitusmuotoja, joilla tuetaan yritysten liiketoiminta-aloitteita kehitysmaissa eri kehitystavoitteiden tukemiseksi. Niiden tausta-ajatuksena on mobilisoida yksityistä rahoitusta, investointeja ja liiketoi-

LIIEKUMPPANUUSTUKI POIKII INVESTOINTEJA KEHITYSMAIHIN

Finnpartnershipin liiekekumppanuustuki ja siitä seuranneet investoinnit 2011–2013, miljoonaa euroa

LÄHDE: FINNPARTNERSHIP

mintaa kehitysmaihin julkisen kehitysyritysten avulla. Aikaa rahoituspäätöksestä liiketoiminnan alkamiseen kuluu yleensä kahdesta viiteen vuotta. Tuloksia on mahdollista saada aikaan vasta, kun toiminta on päässyt kunnolla käyntiin.

Kehitysrahoitusyhtiö Finnfundin toiminnan lakisääteinen tavoite on kehitysmaiden taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistäminen. Yhtiön omistajaohjauksesta vastaa ulkoministeriö. Vuodesta 2012 lähtien Finnfundia on ohjattu tekemään vähintään 75 prosenttia sijoituksistaan alemman keskitulotason tai sitä köyhempiin maihin. Finnfund on onnistunut toteuttamaan tämän linjauksen.

Vuoteen 2015 asti Finnfund keräsi tietoa rahoitettavien hankkeiden luomista työpaikoista: vuonna 2015 tuloksena oli noin 2 200 työpaikkaa. Samoin Finnfund kokosi tiedot rahoitettavien hankkeiden tuottamista nettoverotuloista: vuonna 2015 niitä oli noin 11,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 kehitysvaikutusindikaattoreita uudistettiin ja niiden määrää lisättiin. Nyt Finnfund raportoi vuosittain ulkoministeriölle työnsä kehitysvaikutuksista kymmenellä indikaattorilla.

Finnfundin rahoituskohteille on ominaista, että mukana on myös muita rahoittajia. Kokonaisuudella on merkitystä rahoituspäätöstä tehtäessä. Finnfundin on mahdollista kantaa hankkeessa muita suurempi riski, ja usein tämä mahdollistaa muiden rahoittajien mukaantulon. Raportoidut kehitysvaikutukset koskevat siksi sijoituksien kokonaisvaikutusta, eikä niissä eritellä, mikä on Finnfundin ja muiden rahoittajien suhde. Rahoituksen lisäksi Finnfund tarjoaa yrityskump-

paneille tukea siinä, miten sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät seikat otetaan huomioon kehitysmääloosuhteissa.

Muihin kansallisiin eurooppalaisiin kehitysrahoittajiin verrattuna Finnfundilla on etenkin metsätalouteen ja uusiutuvaan energiaan liittyvää erityisosaamista. Sen sijoitukset ovat muita rahoituslaitoksia enemmän näillä sektoreilla. Finnfundilla on myös poikkeuksellisen paljon sijoituksia köyhissä maissa, joissa kehitysrahoittajan lisäarvo usein on suurempi.

Köyhissä maissa kehitysvaikutusten lisäksi myös poliittiset, liiketaloudelliset ja ihmisoikeusriskit ovat suuremmat. Osana toiminnan painopisteen siirtämistä köyhempiin maihin Finnfund on kehittänyt hallinnollisia prosessejaan ja lisännyt henkilöstöä näiden riskien hallitsemiseksi. Taseen vahvistaminen viime vuosina on parantanut yhtiön kykyä kantaa tästä syntyvät lisäkustannukset. Tämä kehitystyö on olennainen osa Finnfundin sijoitusten kehitysvaikutusten vahvistamista myös jatkossa.

Suomalais- ja kehitysmaayritysten liiekekumppanuuteen kannustava Finnpartnership julkaisee vuosittain liiekekumppanuustuen kehitysvaikutusraportin 1–2 vuotta aikaisemmin päättyneistä hankkeista. Esimerkiksi vuoden 2013 myönteisen rahoituspäätöksen saaneista hankkeista ilmestyi lopullinen kehitysvaikutusraportti vuonna 2017⁵. Investointien kokonaisarvo on yhteensä noin seitsemän miljoonaa euroa, mikä on lähes kuusi kertaa myönnettyjen tukien verran. Tätä voi pitää onnistumisena.

Vuonna 2013 tuetuista hankkeista reilu kolmasosa (20 kpl, 36 prosenttia) arviointiin vuonna 2017 onnistuneiksi. Onnis-

Finnfund tukee kumppaneitaan sosiaalisten ja ympäristöasioiden huomioimisessa.

tuneista hankkeista kuusi (30 prosenttia) kohdistui ylemmän keskitulotason maihin, yhdeksän (45 prosenttia) alemman keskitulotason maihin ja viisi (25 prosenttia) vähiten kehittyneisiin maihin.

Liiekekumppanuustukihankkeet tuottavat myös välillisiä kehitysvaikutuksia. Vuonna 2013 tuetuista hankkeista 37 prosentilla oli tasa-arvoaikutuksia, 25 prosenttia paransivat infrastruktuuria, 58 prosenttia kouluttivat ihmisiä kehitysmaissa ja 35 prosenttia siirsivät teknologiaa kehitysmaihin. Heinäkuusta 2016 alkaen kansalaisjärjestöjen tukihankkeet liiekekumppanuushankkeille (esim. arvo- ketjujen vastuullisuuden lisäämiseksi) ovat olleet tukikelpoisia. Yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa voi usein parantaa liiketoiminnan laajempia yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Suomen arvojen ja periaatteiden toteutuminen kehityspolitiikassa

Suomen kehityspolitiikka perustuu ihmisoikeuksien toteuttamiseen. Tiettyjä Suomen tavoitteita pyritään edistämään läpi kaiken toiminnan.

Ihmisoikeusperustaisuus ja läpileikkaavat tavoitteet ovat olleet pienin muutoksin voimassa jo useamman hallituskauden ajan. Kaikessa toiminnassa pyritään ottamaan huomioon ihmisoikeudet keinona ja tavoitteena. Samoin kaikessa toiminnassa pyritään edistämään sukupuolten tasa-arvoa, vähennetään eriarvoisuutta ja syrjintää sekä vahvistetaan ilmastokestävyyttä. Nämä tavoitteet kulkevat jatkuvasti työn varsinaisten päätavoitteiden rinnalla.

Ulkoministeriö on vuodesta 2015 tuottanut tilastotietoa siitä, miten ihmisoikeusperustaisuus ja läpileikkaavat tavoitteet toteutuvat uusien rahoituspäätösten tavoitteenasettelussa. Työtä sen eteen, että näiden yhteyttä tulosten syntymiseen voitaisiin analysoida, jatketaan.

Ihmisoikeusperustaisuus työn pohjana

Vuosina 2015–2017 Suomen kehitysyhteistyötä on toteutettu ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan mukaisesti verrattain hyvin. Noin 93 prosenttia uusista rahoituspäätöksistä pohjaa ihmisoikeusperustaiseen lähestymistapaan. Hallinnollisia, hankintoihin ja yleiseen kehittämistyöhön liittyviä tai kaikkia suunnitellu- ja evaluointikuluja ei tältä osin ole määritelty, koska niiden linkitys ihmisoikeuksien edistämiseen on vain välillinen. Ulkopuolella ovat toistaiseksi eri syistä

myös muun muassa paikallisen yhteistyön määräraha ja liikekumppanuustuki. Ihmisoikeusperustaisuuden soveltamista ja tilastointia näiden osalta kehitetään.

Kehitysyhteistyössä ihmisoikeudet voi ottaa huomioon ja niitä voi edistää eri tavoin ja eri tasoilla. Suomi on nimennyt kolme tasoa: ihmisoikeudet huomioiva, ihmisoikeuksia edistävä ja ihmisoikeushaasteisiin tarttuva. Pitkän aikavälin tähtäimeksi on vuonna 2015 asetettu se, että kaikki Suomen tukema yhteistyö olisi vähintään ihmisoikeudet huomioivaa ja että vaiheittain se olisi yhä enemmän ihmisoikeushaasteisiin tarttuvaa.⁶

Tavoitteeseen pääseminen edellyttää aktiivisia toimia, kuten koulutusta ja lisäohjeistuksen kehittämistä. Vuosina 2015–17 tehdyistä uusista päätöksistä 66 prosenttia edustaa vasta vähimmäistasoa: ihmisoikeusperiaatteet ohjaavat toimintaa ja hankkeissa huolehditaan, että negatiivisia ihmisoikeusvaikutuksia ei synny. Viidennes uusista hankkeista edistää ihmisoikeuksien toteutumista aktiivisesti. Vain pieni osa (seitsemän prosenttia) tällä hallituskaudella päätetyistä kehitysyhteistyövaroista on ohjattu sellaiseen toimintaan, joka perustavanlaatuisesti tarttuaisi ihmisoikeushaasteisiin. Erityisesti on syytä kiinnittää huomiota eri yhteistyömuotojen ja kumppanuuksien välisiin eroavaisuuksiin. Ihmisoike-

usperustaisuuden soveltaminen on ollut haasteellista uudemmissa, yrityksille suunnatuissa tukimuodoissa.

Suomen tavoite on olla tukematta sellaista yhteistyötä, jossa ihmisoikeustilannetta ei arvioida. Huomiotta jättäminen voi pahimmillaan aiheuttaa sen, että hankke vaikuttaa ihmisoikeuksiin jopa kielteisesti. Haasteena on edelleen ihmisoikeusarvioiden saaminen osaksi toiminnan suunnittelua kaikilla alueilla. Analyysseissa havaitut ihmisoikeuksiin liittyvät mahdolliset riskit on huomioitava sekä yhteistyön suunnittelussa että sen toteutuksessa.

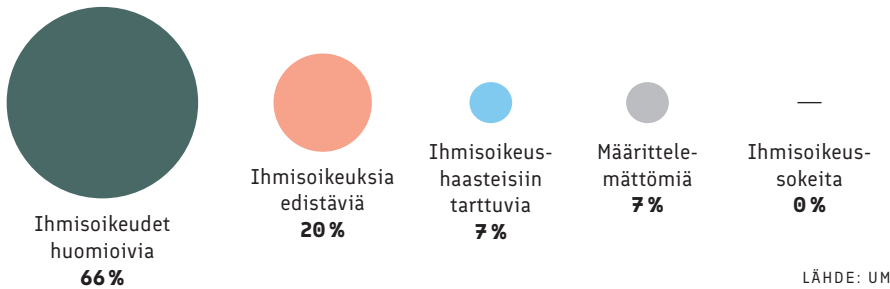
Vammaisten oikeudet oletettua paremmin huomioitu, läpileikkavassa toimeenpanossa haasteita

Vuosina 2015–2017 tehdyistä uusista rahoituspäätöksistä noin 1–3 prosenttia oli vammaisten henkilöiden oikeuksiin ja asemaan keskittyviä hankkeita. Lisäksi Suomessa on lukuisia hankkeita, joissa edistetään vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia yhdenvertaiseen osallistumiseen sekä perusoikeuksien toteutumista, vaikkei hankkeissa tähän liittyvää erillistä budjetia olisikaan. Esimerkiksi Suomen tukemilla opetussektoriohjelmilla on jo vuosikymmeniä tavoiteltu vammaisten lasten yhdenvertaista oikeutta käydä koulua.

Kaikki vaikuttaminen ei myöskään ole rahallista: monenlainen politiikkavaikut-

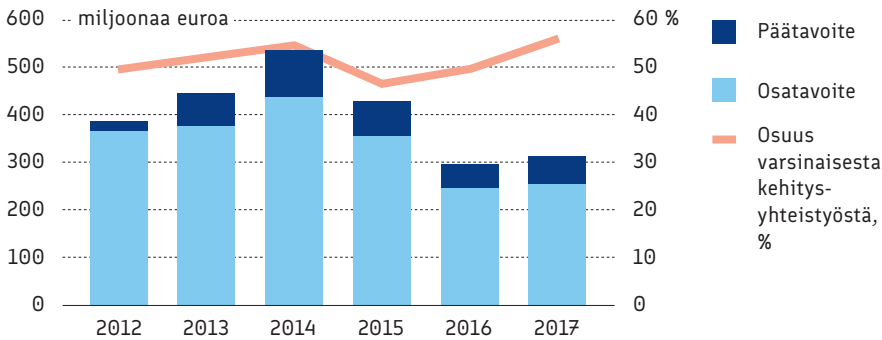
IHMISOIKEUKSIEN HUOMIOINTI VARSIN KATTAVAA

Ihmisoikeuksien tasomääritellyt rahoituspäätöksissä vuosina 2015–2017, euroa⁷

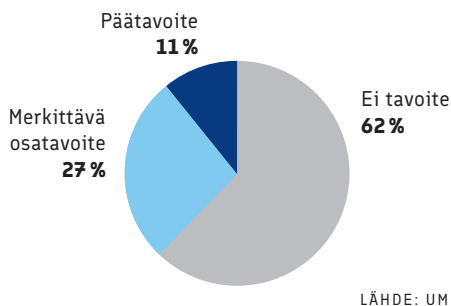

TASA-ARVO: OSUUS KASVANUT, RAHOITUS VÄHENTYNYT

Maksatukset hankkeille, joissa päätavoitteena tai merkittävänä osatavoitteena sukupuolten välinen tasa-arvo sekä näiden osuus varsinaisesta kehitysyhteistyöstä vuosina 2012–2017⁸

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄÄ TAI SOPEUTUMISTA EDISTÄVÄT RAHOITUSPÄÄTÖKSET VUOSINA 2015–2017⁹

taminen pyrkii kohentamaan vammaisten asemaa pitkällä aikavälillä. Esimerkiksi Etiopiassa Suomi on myötävaikuttanut siihen, että opetussektorin yhteisrahoitusohjelmassa on vammaisille lapsille korvamerkittyä rahoitusta. Tällainen työ ei näy budjetteja koskevissa tilastoissa.

Yli 70 prosenttia Suomen vammaisrahoituksesta kanavoidaan vammaisten omille järjestöille, kuten Abilis-säätiölle ja Vammaiskumppanuudelle. Näiden kautta Suomen rahoituksella tavoitetaan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia ihmisiä ja ruohonjuuritasolla toimivia vammaisjärjestöjä, joiden mahdollisuudet saada ulkopuolista rahoitusta ovat usein muutoin olemattomat. Esimerkiksi Abilis-säätiön projektien hyödynsääjistä vuonna 2015 noin kolmannes oli vammaisia tyttöjä ja naisia, ja vuosina 2016 ja 2017 heidän osuutensa oli jo 50 prosenttia. Vuosina 2015–2017 Vammaiskumppanuus tuki yhteensä 21 kehittyvissä mais-sa toimivaa vammaisten omaa järjestöä.

Jatkossa uusien rahoituspäätösten suunnittelussa ja tavoitteiden seurannassa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että vammaisuus on yksi yleinen syrjinnän peruste kaikkialla maailmassa. Erityisen tärkeää on huomioida moniperustainen syrjintä, mikä edellyttää muun

muassa systemaattista iän, sukupuolen ja vamman perusteella eritellyn tulostiedon ja tilastotietojen keruuta.

Sukupuolten välinen tasa-arvo mukaan kaikkeen työhön

Vuosien 2015–2017 rahoituspäätöksistä yli puolen tavoitteena on sukupuolten tasa-arvon edistäminen. Kehitysyhteistyövarojen leikkaukset vuonna 2015 supistivat euromääriä merkittävästi, mutta prosentuaalisesti sukupuolten tasa-arvon edistäminen ensi- tai toissijaisena tavoitteena yleisty. Tähän tarvitaan ennakkoonasetetut tavoitteet, jotta tuloksia pystytään seuraamaan ja arvioimaan.

Niissä maissa, joista Suomi on tehnyt maaohjelman, sukupuolten tasa-arvon edistäminen on erityisen näkyvä tavoite. Muissa yhteistyömuodoissa tilanne vaihtelee, eikä kaikesta yhteistyöstä ole saatavissa tilastotietoa. Esimerkiksi humanitaarisen avun vaikutusta sukupuolten tasa-arvoon ei ole tilastoitu.

Vastaisuudessa Suomen tulee edelleen kehittää keinoja, joilla kaikki Suomen toiminta valjastetaan edistämään myös sukupuolten tasa-arvoa ja samalla kaikkien naisten ja tyttöjen oikeuksia. Työn tueksi tarvitaan johdonmukaista sukupuolianaalyyttä sekä nykyistä kattavampaa ja yhdenmukaisempaa tilastointia tukemaan muun muassa tulosten seuranta.

Ilmastokestävyudessa paljon kehitettävää

Suomi pyrkii kaikessa kehityspolitiikassaan hillitsemään ilmastonmuutosta ja tukemaan ihmisiä väistämättömään muutokseen sopeutumisessa ja varautumisessa. Vielä tämä ei kuitenkaan toteudu. Ilmastonmuutoksen hillintää tai sopeutumista edistettiin päätavoitteena 11 prosentissa ja merkittävänä osatavoitteena 27 prosentissa tällä hallituskaudella tehdyistä rahoituspäätöksistä.

Ilmastonmuutos huomioidaan tavoitteena yleisimmin monenkeskisten kumppanien kanssa toteutettavassa yhteistyössä sekä finanssisijoituksissa.

Suomi uudistaa parhaillaan ohjeistusta, koulutusta ja viestintää, jotta ilmastokestävyys otettaisiin entistä paremmin huomioon Suomen kaikessa kehitysyhteistyössä.

Riskienhallinta on osa kehitysyhteistyötä

Kehitysyhteistyöhön liittyy riskejä.
Niiden ennakointi ja hallinta on keskeinen osa
kehitysyhteistyön toimeenpanoa.

Kehitysyhteistyöllä parannetaan ihmisten elinoloja köyhissä ja usein hallinnoltaan heikoissa maissa. Tämä tuo työhön riskejä, jotka voivat vaikeuttaa tulosten saavuttamista. Avun tarve, mutta myös riskit, korostuvat erityisesti hauraissa valtioissa ja konfliktialueilla, joihin yhä suurempi osa Suomen rahoittamasta kehitysyhteistyöstä ja humanitaarisesta avusta on viime vuosina kohdistunut. Silti inhimillisesti, poliittisesti ja taloudellisesti suurin riski on olla tekemättä mitään. Kielteisen kehityksen vaikutukset tuntuvat laajasti, usein välillisesti, myös Suomessa.

Yksi kehitysyhteistyön riskeistä on se, että tuloksia ei synny odotusten mukaisesti. Riskit voivat liittyä esimerkiksi toimintaympäristöön ja sen äkillisiin muutoksiin. Tuloksia voivat heikentää kumppanimaan poliittinen epävakaus, turvallisuusongelmat ja äärimmäiset luonnonilmiöt. Esimerkkejä näistä ovat Lähi-idän konflikti, Itä-Afrikan kuivuus ja Nepalín maanjäristys. Lisäksi globaalin toimin-

ta ympäristön muutokset ovat tuoneet uudenlaisia riskejä. Tällaisia ovat esimerkiksi tietosuojan ja -turvallisuuden liittyvät uhat sekä kansainvälisen kehitysrahoituksen jyrkkä heilahtelu.

Myös ohjelmien toteutus sisältää omat riskinsä. Esimerkiksi ohjelmien suunnittelun, ihmisten osaamisen ja järjestelmien puutteet voivat viivästyttää tai rajoittaa tulosten syntymistä. Liian kunnianhimoiset tavoitteet, kumppanimaan byrokratia tai henkilöstön vaihtuvuus voivat vaikuttaa siihen, miten asetettuja tulostavoitteita saavutetaan. Myös korruptio ja varojen väärinkäyttö ovat uhka tulosten saavuttamiselle.

Ulkoministeriön riskienhallintaa kehitetään

Ulkoministeriön sisäinen valvonta ja riskinhallinta ovat viime vuosina kehittyneet. Nyt ne ovat kohtalaisella tasolla. Arvio perustuu Valtiontalouden tarkastusviraston ja ulkoministeriön sisäisen tarkastuksen yksikön tarkastuksiin sekä

kansainvälisiin maatutkintoihin. Esimerkiksi OECD:n lahjonnanvastainen komitea totesi vuonna 2017 maatutkinnassaan, että Suomen kehitysyhteistyön lahjonnanvastainen toiminta oli monipuolista ja kattavaa. OECD:n kehitysapukomitean vuoden 2017 maatutinnan mukaan Suomessa on eniten parannettavaa varainhallinnan, turvallisuuden ja poliittisten riskien ennakoinnissa ja hallinnassa.

Riskienhallintaa kehitetään jatkuvasti. Ulkoministeriölle laaditaan riskienhallintapolitiikka, jossa toimintatavat, roolit ja vastuut määritellään aiempaa selkeämmin. Samalla varmistetaan, että henkilöstöllä on riittävästi aikaa ja osaamista riskien tunnistamiseen, ennakointiin ja niiden vaikutuksen lieventämiseen. Valtion yhteiset periaatteet ohjaavat riskienhallintaa, jossa myös yhteisillä hallintopalveluilla on tärkeä rooli. Tiivistyvä viranomaisyhteistyö tuottaa etuja myös riskienhallinnassa.

Maaohjelmissa varaudutaan riskeihin

Kahdenvälisen yhteistyön maissa Suomen työtä ohjaavat maaohjelmat. Ohjelmien suunnittelussa ja toimeenpanossa huomioidaan maakohtaiset riskiarviot, ja riskien kehittymisestä raportoidaan vuosittain.

Vuoden 2017 raportoinnissa yleisimpinä toimintaympäristöön liittyvinä riskeinä korostuivat kumppanimaan heikko hallinto ja korruptio sekä turvallisuustilanne sekä tietyissä maissa terrorismin uhka. Riskeinä nähtiin myös ihmisoikeustilanteen heikkeneminen. Suomen rahoituksen vähenemisen katsottiin vähentävän Suomen vaikuttavuutta.

Esimerkiksi Myanmarissa yhteistyötä on jouduttu uudelleen arvioimaan ja sopeuttamaan elokuussa 2017 Pohjois-Rakhinessa käynnistyneen sotilaallisen operaation ja sitä seuranneen humanitaarisen kriisin myötä. Tilanne on vaikuttanut myös avunantajien ja hallituksen välisiin suhteisiin. Suomen tukema UNFPA-hanke pystyi kuitenkin jatkamaan toimintaansa Rakhinen osavaltiossa matalalla profiililla ruohonjuuritason kumppaneiden kautta ja tarjoamaan palveluita väkivallan uhriksi joutuneille naisille kriisin keskellä.

Konflikti keskeytti työn Etelä-Sudanissa

Konflikti tai sota voi romuttaa suunnitelmat jopa kokonaan. Näin on käynyt Etelä-Sudanissa, missä ulkoministeriö on rahoittanut vesi- ja sanitaatio-ohjelmaa yhdessä Saksan (KfW) kehityspankin kanssa vuodesta 2012 alkaen. Suomen rahoitusosuudesta toimitettiin Saksan kehityspankille 18 miljoonaa euroa. Sitten aseelliset konfliktit laajenivat ohjelman kohdekaupunkeihin, ja työ piti keskeyttää. Uusien rakennusurakoiden kilpailutus oli juuri alkamassa vuonna 2016, kun projektihenkilökunta jouduttiin evakuoimaan.

Alue on siitä lähtien ollut epävakaa. Vaikka turvallisuustilanne on hetkittäin ollut parempi, rakennusurakoita ei ole voitu toteuttaa. Suomen rahoituksesta 11,2 miljoonaa euroa on jäänyt käyttämättä, ja varat palautetaan Suomelle.

Avunantajien valvontaan uudistuksia

Syksyllä 2017 kansainvälisiin otsikoihin nousi avustustyöntekijöiden valta-aseman väärinkäyttö Haitin maanjäristyksen jälkeen. Ilmi tulleet seksuaalisen häirinnän ja hyväksikäytön tapaukset saivat kansainväliset kansalaisjärjestöt ja YK:n tarkistamaan omia käytäntöjään. Suomi osallistui tähän yhtenä rahoittajista.

YK:ssa on tiukennettu seksuaalisen hyväksikäytön ja häirinnän kitkemistä koskevia linjauksia ja tehostettu niiden toimeenpanoa. Tapoja epäilysten ilmoittamiseen on lisätty. Tähän liittyvästä koulutuksesta on tehty pakollista kaikille työntekijöille.

Suomen tukemilla humanitaarista yhteistyötä tekeville järjestöille on oltava Euroopan komission humanitaarisen avun ja pelastuspalvelun pääosaston (ECHO) kumppanuusstatus. ECHO tarkastaa muun muassa järjestön talousraportointi-, kirjanpito- ja tilintarkastuskäytännöt sekä varmistaa, että järjestön sisäinen valvonta ja mekanismit korruption ja väärinkäytösten varalta ovat kunnossa.

Väärinkäyttöepäilyt tutkitaan

Ministeriön tietoon tuli vuosina 2015–2017 yhteensä 63 varojen väärinkäyttöepäilyä. Mikäli kyseessä on rikosepäily, kuten petos tai varojen kavallus, tutkinnasta vastaa keskusrikospoliisi yhteistyössä muiden maiden tutkintaviranomaisten kanssa. Vuonna 2017 takaisinperintäpäätöksiä tehtiin reilun miljoonan euron edestä. Päätökset koskevat sekä väärinkäytettyjä että käyttämättä jääneitä varoja.

Vuonna 2018 Keskusrikospoliisi on tutkinut verkko-rikosepäilyä, joka liittyy Suomen ja YK:n kehitysohjelman UNDP:n Kirgisiassa toteuttamaan oikeusalan hankkeeseen. Tutkinta koskee Suomen helmikuussa 2018 ohjelmalle tekemää 400 000 euron maksatusta, josta osa on päätyntä väärille tileille. Kyse ei ole ohjelmaan liittyvästä varojen väärinkäytöstä, vaan teosta epäillään ulkopuolista, ammattimaisesti toimivaa verkkorikollista. Asian tutkinta on toistaiseksi kesken, mutta osa varoista on saatu palautettua Suomeen.

Kehitysyhteistyö on tehostunut

Viiden viime vuoden arviointiraporttien mukaan Suomen kehitysyhteistyö on tehostunut. Arvioinneissa Suomi saa kiitosta vammaistyöstä ja moitteita ilmastokestävyyden riittämättömästä huomioimisesta kehitysyhteistyössä.

Suomen kehitysyhteistyön toimeenpanoa arvioivat säännöllisesti useat tahot. Ulkoministeriö ja kumppanit tilaavat ulkopuolisia arviointoja. Hallituksen asettama Kehityspoliittinen toimikunta ja kansainvälinen vertaisarviointijärjestelmä tekevät omat arvionsa. Ulkoministeriön oma tarkastustoiminta ja Valtiontalouden tarkastusvirasto tarkastavat kehitysyhteistyötä tiiviisti.

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön OECD:n kehitysapukomitea DAC teki vuonna 2017 Suomen kehitysyhteistyöstä vertaisarvion. Arvio antoi Suomelle avunantajana hyvän arvosanan. Erityistä kiitosta Suomi sai humanitaarisen avun joustavasta ja nopeasta rahoittamisesta sekä esimerkillisestä työstä vammaisten aseman parantamiseksi niin kansainvälisesti kuin kumppanimaissa. Suomi sai myös positiivista palautetta kehitysyhteistyön voimavarojen keskittämisestä: työ keskittyy oikeasti Suomen kumppanimaihin ja kehityspolitiikan painopisteisiin.

Haasteita DAC näki Suomen kehitysrahoituksen tasossa sekä eräiden yhteistyömuotojen ”siiloutuneissa” eli toisistaan erillisissä toimintarakenteissa. Vertaisarvio kehotti Suomea tekemään pitkän aikavälin suunnitelman siitä, miten kansainvälisesti sovittu kehitysrahoituksen taso

(0,7 prosenttia bruttokansantulosta) saavutetaan. Arvioijat kehottivat Suomea myös laatimaan kumppanimaistaan kokonaisvaltaisemmat maastrategiat, joista kävisi laaja-alaisesti ilmi Suomen kaikki yhteistyö näissä maissa. Kokonaisvaltaisempi suunnitelma olisi tarpeen myös monenkeskiseen yhteistyöhön sekä yritysten kanssa ja kautta toteutettavaan yhteistyöhön.

DAC kannusti Suomea hyödyntämään tulostietoa nykyistä laaja-alaisemmin eri tarkoituksiin – strategiseen suunnitteluun, oppimiseen ja viestintään. DAC:n mukaan Suomella on parantamisen varaa siinä, miten se ottaisi ilmastokestävyyden huomioon kaikessa kehitysyhteistyössään.

Tarkoituksenmukaisuudesta kiitosta

Ulkoministeriön kehitysevaluoinnin vuosiraportti 2017 kokoaa yhteen ministeriön vuosina 2015–2017 teettämät laajemmat ulkoiset evaluoinnit. Johtopäätöksenä todetaan, että Suomen kehitysyhteistyö on ollut tarkoituksenmukaista, ja pääsääntöisesti työ tuottaa suunnitellut välittömät tulokset.

Arvioiden mukaan haasteita ovat tulojen ja vaikutusten todentaminen sekä

puutteet seurantajärjestelmissä. Tämä on rajoittanut tuloksista oppimista ja tehokasta tulosohjausta. Heikkoudet suunnittelussa ja työmuotojen välisessä yhteistyössä sekä riittämättömät henkilöstöresurssit ovat omalta osaltaan vaikeuttaneet tulosten saavuttamista ja niiden kestävyyttä. Evaluoinnit suosittavat, että erityisesti tulosohjausta ja tuloksista oppimista on syytä kehittää.

Kehitysevaluoinnin vuosiraportin mukaan Suomen kehitysyhteistyö mielletään joustavaksi. Kansalaisjärjestöjen ruohonjuuritason toiminnan nähdään täydentävän hyvin ministeriön politiikkatyötä. Evaluointien mukaan parhaita tuloksia on saavutettu maissa, joissa kehitysyhteistyö on ollut pitkäaikaista ja joissa edustustoilla ja järjestöillä on ollut riittävät rahoitus- ja henkilöstöresurssit työn tukena.

Useissa arvioissa suositellaan, että Suomi lisäisi yhteistyötä eri rahoitus- ja yhteistyömuotojen välillä. Näin osat alueet vahvistaisivat toisiaan. Maissa, joissa ollaan siirtymässä perinteisestä kehitysyhteistyöstä eteenpäin, tulisi vahvistaa yritysten osallisuutta työssä.

Ulkoministeriön kehityspolitiikan ja -yhteistyön arviointijärjestelmää pitäisi arviointien mukaan edelleen kehittää.

YK:n kestävä kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030 edellyttävät entistä laajaa-alaisempaa arviointitoimintaa. Hankkearviointien pohjalta kehittynyt arviointijärjestelmä ei ole enää riittävä tässä ympäristössä, vaan tarvitaan eri politiikkalochoja yhdistävää ja tutkimustakin hyödyntävää, laaja-alaista arviointia.

Johdonmukaisuudessa parantamisen varaa

Kehityspoliittisen toimikunnan (KPT) 2017 vuosiarviossa keskityttiin Suomen toimintaan kehitysmaiden talouden, yksityissektorin ja verotuskyvyn vahvistamisessa. Vuosiarvio painottaa, että Suomen tulisi edistää entistä johdonmukaisemmin kaikkien kumppanimaidensa talouden ja yksityissektorin vahvistamista sekä kehitysyhteistyöllä että Agenda 2030:n mukaisella kehityspoliitikalla ja yritysyritysyrityksellä.

KPT:n esittämän kritiikin mukaan ministeriö keskittyy liikaa vain suomalaisten yritysten rooliin. Toimikunta kehottaa teettämään ulkopuolisen arvioinnin Finnfundin työn tuloksista ja vaikutuksista.

KPT suosittaa, että Suomi laatisi toimintasuunnitelman ja yli hallituskausien ulottuvan ohjeistuksen, jotka ohjaisivat Suomen työtä kehitysmaiden talouksien ja yritysyrityksien hyväksi. KPT:n mukaan yhteistyössä tulisi pyrkiä eri toimijoiden, rahoitusmuotojen ja toimien täydentävyyteen sekä pitkäjänteisyyteen.

Tasa-arvon saavuttamiselle kunnianhimoisemmat tavoitteet

Kehityspoliittisen toimikunnan vuoden 2018 raportti arvioi, miten Suomi on edistänyt kehitysmaiden naisten ja tyttöjen tasa-arvoa. Johtopäätöksenä toimikunta toteaa, että Suomen kehitysyhteistyötä ja -politiikkaa tulisi uudistaa, jotta se edistäisi entistä paremmin sukupuolten välistä tasa-arvoa ja vahvistaisi naisten ja tyttöjen asemaa ja oikeuksia. KPT kehottaa Suomea nostamaan kunnianhimon tasoa ja pyrkimään kansainvälisesti tasa-arvokysymysten mallimaaksi myös kehityspoliitikassa.

KPT:n arvon mukaan Suomen kehityspoliittinen tasa-arvotyö on kohdennettu hyvin niin maantieteellisesti kuin myös temaattisesti. Suomen tulee jatkaa aktiivista vaikuttamista EU:ssa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla erityisesti, kun on kyse seksuaali- ja lisääntymisterveydestä ja -oikeuksista. KPT toteaa, että samalla, kun naiset ja tytöt nostettiin Suomen prioriteetiksi vuonna 2016, painopisteen rahoitus väheni noin 40 prosenttia kehitysyhteistyön määrärahaaleikauksen takia.

KPT linjaa, että Suomen tulisi sitoutua EU:n tasa-arvoa edistävän toimintasuunnitelman tavoitteeseen. Sen mukaan sukupuolten tasa-arvon tulee olla joko merkittävä osatavoite tai pääasiallinen tavoite 85 prosentissa kaikista uusista ohjelmista vuoteen 2020 mennessä.

KPT toteaa arviossaan, että sukupuolten tasa-arvo on kestävä kehityksen ehto. Suomi voi myötävaikuttaa parhaiten tämän toteutumiseen, jos kehityspoliitika on nykyistä pysyvämpää eikä heilahtele hallituskausittain.

KPT kannustaa aloittamaan uudistukset tällä hallituskaudella ja sisällyttämään ne seuraavan hallituskauden kehityspoliittiseen selontekoon. Toimikunta kehottaa hallitusta esittämään suunnitelman ja aikataulun siitä, miten Suomi nostaa virallisen kehitysavun BKTL-osuuden 0,7 prosenttiin ja suuntaa vähiten kehityksineisiin maihin vähintään 0,2 prosenttia bruttokansantulosta.

Kehityspoliitiikan ja -yhteistyön toimintatapoja uudistetaan

Ulkoministeriö aloitti kehityspoliitiikan ja -yhteistyön toimintatapojen uudistamishankkeen tammikuussa 2017. Hankkeella on kolme tavoitetta:

1 Johtaminen

Painopisteiden selkeyttäminen sekä seuranta- ja tulostiedon parempi hyödyntäminen temaattiseen johtamiseen.

2 Välineet

Kehitysyhteistyön kanavien, instrumenttien ja toimeenpanoprosessien yksinkertaistus. Sähköisten järjestelmien parantaminen.

3 Ihmiset

Henkilöresurssien parempi mitoitus ja kohdennus. Kehitysyhteistyöosaamisen vahvistaminen.

Kyseessä on laaja-alainen kehittämistyö. Tähän mennessä on muun muassa laadittu temaattista johtamista tukevat tuloskartat (liite 4) ja kehitetty strategista johtamista.

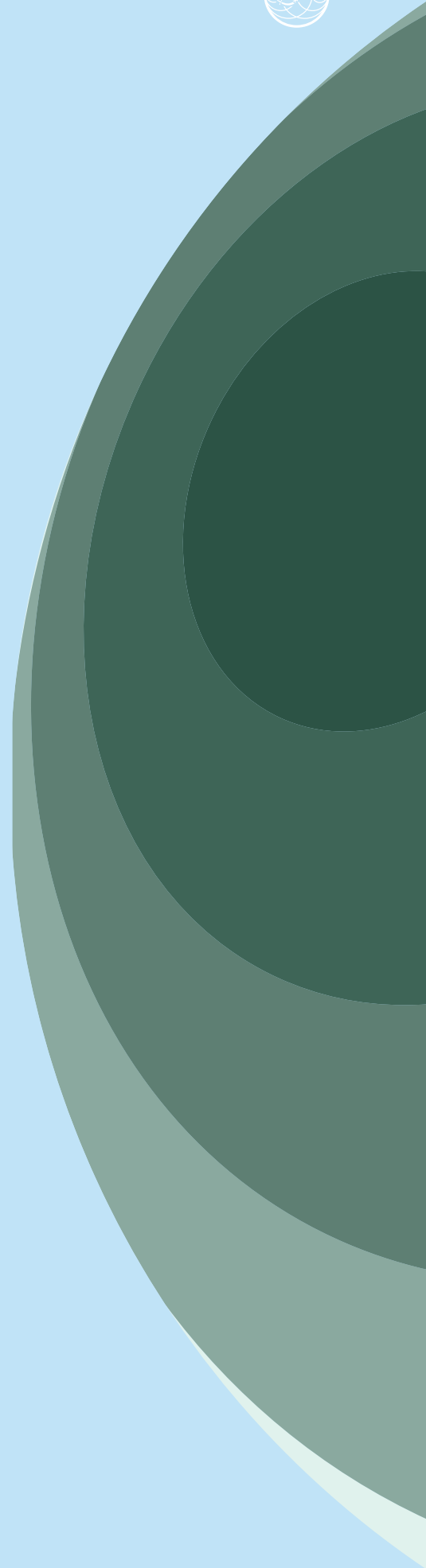
Roolit ja vastuut on määritelty entistä tarkemmin.

Päätöksentekoa on kytketty aiempaa vahvemmin käytettävissä olevaan tulostietoon.

4

JOHTO- PÄÄTÖKSET

Suomen kehityspolitiikka vastaa ajankohtaisiin haasteisiin

Suomen kehitysyhteistyön tulosten taustalla ovat pitkäjänteisyys, reagointikyky ja sitoutuminen arvoihin.

Suomen ensimmäinen kehityspolitiikan tulosraportti osoittaa, että Suomi saa aikaan myönteistä kehitystä, joka edistää globaalia vakautta ja hyvinvointia. Suomella on osaamista, kokemusta ja voimavaroja. Kehityspolitiikalla ja kehitysyhteistyöllä on edistetty Suomelle tärkeitä kansainvälisiä tavoitteita.

Yhteistyö kumppanien kanssa on tuottanut konkreettisia parannuksia kehitysmaiden ihmisten elämään, yhteiskuntiin, talouteen ja ympäristöön. Lisäksi kan-

sainvälisissä järjestöissä ja sopimusneuvotteluissa on saatu aikaan sitoumuksia, joilla on edistetty tärkeitä kehitystavoitteita. Suomi on vaikuttanut niiden syntymään paitsi suoraan myös EU:n jäsenenä ja osana kansainvälistä yhteistyötä.

Tuloksia on saavutettu kaikilla Suomen kehityspolitiikan painopistealueilla; naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien edistämiseksi, kehitysmaiden talouksien, työpaikkojen ja hyvinvoinnin vahvistamisessa, toimivien yhteiskuntien kehittämiseksi sekä ruokaturvaan, veteen, energi-

aan ja luonnonvaroihin liittyvässä työssä sekä vastauksena ilmastonmuutoksen haasteisiin.

Suomen kehityspolitiikka on tehtyjen arvioiden valossa tarkoituksenmukaista kehitysmaiden, lopullisten hyödynsaajien sekä kansainvälisen kestävä kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030:n kannalta. Suomi saavuttaa asetetut tavoitteet kohtalaisen hyvin. Onnistumisten – samoin kuin ongelmien – syytä kyetään analysoimaan yhä paremmin, ja niistä saatu tieto auttaa kehittämään ja tehostamaan

toimintaa. Tulokset perustuvat vahvoihin kumppanuuksiin, vuoropuheluun ja oppimiseen. Niukentuneet resurssit ovat vähentäneet mahdollisuuksia tulosten saavuttamiseen.

Suomi on kansainvälisesti etulinjassa monilla kehityspolitiikan aloilla. Suomi on ansioitunut erityisesti niillä aloilla, joilla se toimii keskeisimpien arvojensa pohjalta tasa-arvoisuutta, osallisuutta ja syrjimättömyyttä edistäen. Suomi on onnistunut hyvin, kun se on työskennellyt naisten ja tyttöjen aseman vahvistamiseksi, koulutuksen laadun parantamiseksi ja sen varmistamiseksi, että opetus sopii kaikenlaisille oppilaille. Myös vammaisten ihmisten huomioiminen katastrofitalanteissa on aihe, jossa Suomella on ollut keskeinen vaikutus.

Suomen kehityspolitiikalla on edistetty myös sellaisia tavoitteita, jotka kohtavat vastustusta tai väheksyntää. Kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan toimintavapaus ja yhteiskuntien avoimuus, sukupuolten välinen tasa-arvo, seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet sekä kestävä rauha ovat paitsi kehitystavoitteita itsessään, myös muiden kehitystavoitteiden mahdollistajia. On tilanteita, joissa jo kielteisen kehityksen pysäyttäminen on tulos.

Kehitysyhteistyöhön liittyy riskejä, sillä usein toimitaan vaikeissa olosuhteissa. Riskeihin varaudutaan ja ratkaisuja etsitään tiedostaen, että olosuhteet voivat muuttua äkillisesti. Toimintaa on kehitetty myös ulkopuolisten arviointien suosi-

Suomi on kansainvälisesti etulinjassa monilla kehityspolitiikan aloilla.

tusten pohjalta. Viime vuosina tulospöytäkirjoitusta on uudistettu ja tietoa hyödynnetään päätöksenteossa entistä systemaattisemmin.

Konfliktit, ilmastonmuutos, tasa-arvon puute ja oppimisen kriisi uhkaavat saavutettuja tuloksia

Kansainvälisen yhteisön työ YK:n vuosittain vahvistettujen ja nykyään kestävä kehityksen Agenda 2030-tavoitteiden hyväksi on tuottanut huomattavia myönteisiä muutoksia maailmanlaajuisesti. Mittavista ongelmista huolimatta maailma on nyt monella tapaa parempi paikka elää kuin

koskaan ennen. Äärimmäisen köyhyyden poistaminen kokonaan on saavutettavissa oleva tavoite ensimmäistä kertaa historiassa. Tavoitteiden ja tulosten saavuttamista uhkaa kuitenkin kansainvälisen yhteisön kollektiivinen kyvyttömyys vastata tiettyihin kansainvälisiin haasteisiin.

Konfliktien ja hauraiden maiden tilanteiden ratkaisemisessa sekä osapuolet että kansainvälinen yhteisö ovat liian usein epäonnistuneet. Maailmassa on nyt enemmän väkivaltaisia konflikteja kuin koskaan viimeksi kuluneiden 30 vuoden aikana. Konflikteista on tullut aiempaa sitkeämpiä ja monimutkaisempia. Niissä kuolleiden siviilien määrä on korkeimmillaan vuosikymmeniin ja kotinsa jättäneiden ihmisten määrä on suurempi kuin kertaakaan sitten toisen maailmansodan.

Niin Suomen, EU:n kuin muidenkin toimijoiden on löydettävä nykyistä parempia ratkaisuja konfliktien ja kriisien ennaltaehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi, yhteiskuntien rakentamiseksi sekä ihmisten selviytymiskyvyn ja katastrofivalmiuden vahvistamiseksi. Kehityspolitiikan ja -yhteistyön keinoissa ja tavoitteissa on tarpeen löytää uusia toimintatapoja, jotta eri alojen ja toimijoiden yhteistyöllä saavutetaan parempia tuloksia. Diplomatian, ulko- ja turvallisuuspolitiikan, kriisinhallinnan, rauhanvälityksen, humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön keinojen on toimittava tehokkaammin samoja tavoitteita kohti. Suomen kykyä ja kapasiteettia edistää rauhaa on jo vahvistettu, ja myös tuloksia on saatu aikaan. Suomella on

Keskeiset havainnot

► Suomen kehitysyhteistyö tuottaa tuloksia, jotka edistävät ulkopolitiikan tavoitteita ja kansainvälisten sitoumusten toteutumista. Kehitysyhteistyöllä Suomi vaikuttaa ihmiskunnan suurten ongelmien ratkaisemiseksi.

► Tulokset syntyvät rahoituksen ja asiantuntemuksen avulla. Vuodesta 2016 toteutetut leikkaukset ovat vähentäneet saavutettujen tulosten määrää. Suomen on järkevää keskittyä rajalliseen määrään teemoja ja toimintoja.

► Riittävä pitkäjänteisyys on välttämätöntä tulosten saavuttamiseksi, sillä yhteiskunnalliset muutokset vaativat aikaa. Samalla kehitysyhteistyön on jatkuvasti uudistuttava, koska toimintaympäristö muuttuu ja uutta tietoa on käytettävissä.

kuitenkin paljon enemmän annettavaa rauhan vahvistajana, joten on tärkeää parantaa Suomen valmiuksia vielä nykyisestään.

Ilmastonmuutos uhkaa tehdä tyhjiksi monet tähän mennessä saavutetut kehitystulokset. Se vaikeuttaa jo nyt erityisesti köyhimpien ja haavoittuvimmissa tilanteissa elävien ihmisten elämää. Pariisin sopimuksen hyväksyminen ei vielä riitä takaamaan, että ilmaston lämpeneminen saataisiin hillittyä kestäväälle tasolle. Myöskään toimet ilmastonmuutokseen sopeutumisen tukemiseksi eivät ole riittäviä.

Myös tässä Suomen on tärkeä edellyttää muutoksia muilta mutta myös toimia itse nykyistä tehokkaammin: kehitysyhteistyössä ilmastotoimiin suunnattuja varoja tulisi lisätä ja kaikkien kumppanien osalta on varmistettava, että ne edistävät ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista kaikessa työssään. Samalla on syytä huolehtia, että Suomi tekee itse riittävästi ilmasto- ja energiapolitiikassaan. Tehostettujen ilmastotoimien tarve on todellinen ja kiireellinen.

Eriarvoisuuden vähentäminen ja naisten aseman vahvistaminen ovat tulevien vuosien avainhaasteita myös kestävä kehityksen näkökulmasta. Kummallakin on suora vaikutus muiden kehitystavoitteiden saavuttamiseen. Näissä Suomi on ollut ja voi olla enemmänkin edelläkävijä, vaikuttaja ja ratkaisujen tarjoaja. Eriarvoisuuden poistamiseen ja naisten aseman parantamiseen on syytä puuttua systemaattisesti kaikissa hankkeissa. Suomi voi nostaa profiliaan edelleen tuomalla nämä teemat johdonmukaisesti esiin kaikissa kansainvälisissä kehitys- ja ulkopolitiikan kannanotoissa.

Kehitystulosten näkökulmasta tärkeä haaste on myös globaali oppimisen kriisi. Merkittävää edistystä on saavutettu siinä, että lähes kaikki kehitysmaidenkin lapset ovat päässeet kouluun. Oppimistulokset ovat kuitenkin monissa maissa huonoja. Myös tämän haasteen ratkaisemisella on vaikutusta muiden kehitystavoitteiden saavuttamiseen. Suomella on paljon annettavaa oppimisen kriisin ratkaisemisessa. Jatkossa on perusteltua vahvistaa toimintamalleja, jotka hyödyntävät laajasti suomalaisia koulutusalan osaamisresursseja.

Kuusi johtopäätöstä

1

Suomen kannattaa keskittää riittävät resurssit tärkeimpien tavoitteiden saavuttamiseen

Suomi saa aikaan tuloksia parhaiten silloin, kun rahoitus yhdistyy riittäviin henkilöresursseihin. Tulevina vuosina on tärkeää priorisoida Suomen tavoitteita ja keskittää voimavaroja. Näin saadaan asiantuntemus, vuoropuhelu ja vaikuttamistyö tulostavoitteiden tueksi.

Suomen sitoutumisen kestäväan kehitykseen tulisi näkyä kehitysrahoituksen vakaana kasvuna. Tarvitaan selkeä suunnitelma 0,7 prosentin BKT-osuuden saavuttamiseksi sekä toimia yksityisen rahoituksen moninkertaistamiseksi ilmasto- ja kehitysrahoitukseen.

2

Tulokset edellyttävät linjan säilymistä ja kykyä reagoida muutoksiin

Tulosten saavuttaminen kehityskumppanien ja kumppanien kanssa vaatii pitkäjänteistä toimintatapaa. Tulevina vuosina ja hallituskausina on tärkeää rakentaa työtä nykyisten tulostavoitteiden pohjalle ja välttää voimakkaita vaihteluja. Toiminnan on kuitenkin jatkuvasti mukauduttava sekä muutoksiin olosuhteissa että tulosseurannan havaintoihin.

On järkevää kasvattaa ohjelmien kokoa siellä, missä hyviä tuloksia on saatu aikaan. Kehitysyhteistyövarojen kohdentamisen ei jatkossakaan tule perustua yksinomaan tulosten saavuttamiseen, vaan edellyttää aina monipuolista harkintaa. Suomen tuki kohdistuu usein vaikeisiin haasteisiin riskialttiissa toimintaympäristöissä, joissa tuki on perusteltua vaikka tavoitteiden saavuttaminen onkin epävarmaa.

3

Arvopohjaisuus lisää vaikuttavuutta

Suomi on vahva inklusiivisen eli kaikille sopivan opetuksen, seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien sekä moniperusteiseen syrjintään puuttumisen edelläkävijä. Tulevina vuosina Suomen on tärkeä hyödyntää tätä ja jatkaa kumppaneita ja toimintatapoja strategisesti etsivänä edelläkävijänä näillä aloilla, joilla tukea erityisesti tarvitaan. Kahdenvälisessä yhteistyössä on toimittava taitavasti, kumppanimaiden omistajuutta kunnioittaen.

Suomen tulee myös vahvistaa rahoittamisensa ohjelmissa ihmisoikeuksien, vammaisten ihmisten, ilmastokeskävyyden ja sukupuolten välisen tasa-arvon huomioon ottamista. Samoin erityistä huomiota tulee kiinnittää vähiten kehittyneiden maiden tukemiseen.

4

Hauraita ja konfliktimaita on tuettava pääsemään jaloilleen

Riskit tulosten romuttumisesta konfliktien, luonnonkatastrofien ja ilmastonmuutoksen vuoksi on otettava nykyistä paremmin huomioon Suomen kansainvälisessä yhteistyössä. Yhä merkittävämpi osa Suomenkin kehitysyhteistyöstä tehdään hauraimissa maissa ja tilanteissa, joissa lahjamuotoinen kehitysyhteistyö on tärkeä väline. Näissä maissa yhdistyvät usein konfliktin, pitkäaikaisen köyhyyden ja ilmastonmuutoksen seuraukset. Myös varautuminen katastrofeihin on heikointa. On kehitettävä parempia keinoja tukea näitä maita kokonaisvaltaisesti.

5

Kehitysyhteistyön toimeenpanon ja kehitysrahoituksen uudistamista syytä jatkaa

Kehitystulosten saavuttamiseen tarvitaan erilaisia rahoituskanavia ja politiikka-aloja. Suomen on hyvä jatkaa innovatiivista kehitysrahoitusta (kuten finanssisijoitukset), joka täydentää lahjamuotoista tukea ja jonka odotetaan moninkertaistavan tulosten määrän.

Suomalaisen kehitysyhteistyön on jatkossakin tähdättävä kumppanimaissa tapahtuvaan todelliseen muutokseen, joka kantaa myös, kun Suomi ei enää osallistu työhön paikan päällä. Tässä suhteessa merkittävää parannusta on tapahtunut. Samalla kuitenkin toiminnan suunnittelua samoin kuin tulosten ja pidemmän aikavälin vaikutusten seurantaan on syytä kehittää edelleen. On tarpeen vahvistaa temaattista ja tulosjohtamista, yhteistyön mukauttamista sekä tavoitteellista vaikuttamistyötä.

6

Kehitystulokset voivat vahvistua kokonaisvaltaisemmalla toimintatavalla

Kestävän kehityksen tavoitteita edistetään kaikella Suomen politiikalla. Suomen kehityspolitiikan tavoitteet on syytä ottaa huomioon nykyistä vahvemmin Suomen ulko- ja turvallisuus-, ilmasto-, energia- ja kauppapolitiikassa sekä silloin, kun Suomi kehittää yritys vastuuta ja kansainvälisiä verosääntöjä. Kehityspolitiikan kyky saada aikaan tuloksia ja tukea pitkän aikavälin muutoksia on syytä nähdä osana kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja seurantaan sekä osana monien muiden alojen ja toimijoiden kokonaisuutta.

Myös kehitysyhteistyön eri muotojen keskinäistä synergiaa on hyvä vahvistaa tulosten parantamiseksi entisestään. Kokonaisvaltaisempi tarkastelu, selkeämmät yhteiset prioriteetit, yhtenäisemmät tavat asettaa ja seurata tavoitteita sekä entistä yhdenmukaisemmat toimintatavat mahdollistavat yhteistyötä. On tärkeä kehittää suomalaisen kansalaisyhteiskunnan, yksityissektorin, investointi-, tutkimus- ja innovaatio toiminnan yhteistoimintaa sekä keskenään että valtion kanssa.

Viitteet Johdanto

- 1 Palkit kuvaavat maksatuksia kunakin kalenterivuonna. Maksatukset on jaettu hallituskausille sen mukaan, minkä hallituksen aikana viimeinen kyseiseen maksatukseen liittyvä rahoituspäätös on tehty.
- 2 Suomi noudattaa OECD:n kehitysapukomitean sopimaa määritelmää kehitysyhteistyöksi laskettavista varoista.
- 3 United Nations/Department of Economic and Social Affairs – Development Strategy and Policy Analysis Unit, Development Policy and Analysis Division (2017): Global context for achieving the 2030 Agenda for Sustainable Development International financial flows and external debt. Development Issues No. 10, March 2017.
- 4 Suomi sitoutui vuonna 2005 Eurooppa-neuvoston tekemään kehitysyhteistyön määrärahakehitystä koskevaan päätökseen. Sen mukaan vanhojen jäsenmaiden tulee saavuttaa 0,51 %:n minimitaloite vuoteen 2010 mennessä ja 0,7 %:n tavoite vuoteen 2015 mennessä. Suomi on edelleen sitoutunut pyrkimykseen saavuttaa YK:n virallisen kehitysavun (ODA) tavoite 0,7 % bruttokansantulosta.
- 5 Valtioneuvosto (2017): Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda 2030:sta: Kestävän kehityksen Suomi – pitkäjänteisesti, johdonmukaisesti ja osallistavasti.
- 6 Varsinainen kehitysyhteistyön momentti: (24.30.66.). Muu julkinen kehitysyhteistyö sisältää ulkoministeriön muut momentit (mm. toimintamenot ja finanssisijoitukset) sekä muiden hallinnonalojen maksamat, kehitysyhteistyöksi laskettavat erät. Tällaisia ovat (jollain osin) mm. valtiovarainministeriön maksut EU-budjettiin ja sisäministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön budjeteista maksetut pakolaisen vastaanottokulut.
- 7 Lainamuotoinen rahoitus on laskettavissa kehitysyhteistyöksi vain siltä osin kuin laina on markkinakorkoista lainaa edullisempaa. Finnfundin saamat pääomat kirjataan Suomen kehitysyhteistyömenoina vasta siinä vaiheessa, kun Finnfund tekee varoilla kehitysyhteistyöhön liittyvän sijoituksen. Maksatukset on laskettu tietyille sektorille hankkeen pääasiallisen sektorin mukaan. Esimerkiksi finanssisijoitus IFC-rahastoon kohdistui usealle sektorille, mutta tilastoinnissa se näkyy kokonaisuudessaan energiasektorilla.
- 8 Mukana luvuissa ovat vain valitut sektorit. Myöskään sektoreittain kohdentamattomia maksatuksia, kuten hallintokulut, humanitaarinen apu ja monenkeskisten järjestöjen yleistuki, ei ole sisällytetty.
- 9 Merkintä tehdään uusien rahoituspäätösten yhteydessä tavoitteenasettelun pohjalta. Vaihtoehtoina ovat ensisijainen tai toissijainen tuki painopisteen tavoitteille. Otoksessa ovat mukana 1.6.2015–31.12.2017 tehdyt päätökset.
- 10 Ministry for Foreign Affairs of Finland/Indufor (2015): Finland's Development Policy Programmes from a Results-Based Management Point of View 2003-2013.

Viitteet Tulokset

- 1 ECOSOC (2018): Progress towards the Sustainable Development Goals, Report of the Secretary-General (E/2018/64).
- 2 Promoting Health and Well-being Amongst Migrants Transiting Through Morocco, Egypt, Libya, Tunisia and Yemen (International Organization of Migration); Integrated RH/MCH program for Afghanistan – Phase VI (Marie Stopes International Afghanistan); Joint Health and Nutrition Programme (JHNP), Somalia; UNFPA Somalia Country Programme ja Maaohjelmaraportti (UM/ASA), Myanmar (2017).
- 3 Ministry for Foreign Affairs of Finland / Pariticip GmbH ja Indufor Oy (2018): Evaluation – Evaluation on Improvement of Women's and Girls' Rights in Finland's Development Policy and Cooperation.
- 4 Kehityspoliittinen toimikunta (2018): Suomen kehityspoliittikan tila 2018: Myytistä maan pinnalle ja mallimaaksi – Suomi kehitysmaiden naisten ja tyttöjen tasa-arvon vahvistajana.
Ministry for Foreign Affairs of Finland / Pariticip GmbH ja Indufor Oy (2018): Evaluation – Evaluation on Improvement of Women's and Girls' Rights in Finland's Development Policy and Cooperation.
- 5 TYÖPAIKAT: Monenkeskinen yhteistyö: Inter-American Development Bank (IDB), African Development Bank (AfDB) ja United Nations Development Programme (UNDP). AfDB ja UNDP raportoivat naisten osuudesta.

Kahdenväläinen ja alueellinen yhteistyö: UN Joint Programme on Enhancing Competitiveness and Sustainable Business among MSMEs in Building Construction Industry, Main Phase, Zambia (2015–2017); Farmers' Clubs for Wealth Creation among Smallholder Farmers in Mozambique, Mosambik (2016); Programme for Agro-Business Induced Growth in The Amhara National Regional State (Agro-BIG), Etiopia (2014–2017); Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki (EBRD)/Southern & Eastern Mediterranean (SEMED) Fund; UN Women, UN Women's "Eid-bi-Eid" to Promote Women's Economic Empowerment in Za'atari and Azraq Camps and Surroundings, Jordania (2015–2017); International Labour Organization (ILO), The Way Forward after the Revolution: Decent Work for Women in Egypt and Tunisia, Egypti ja Tunisia (2012-2018); Syria Recovery Trust Fund (SRTF); United Nations Development Programme (UNDP), Building Resilience in Response to the Syrian Crisis, Syyria, Libanon, Jordania, Irak, Turkki ja Egypti (2016–2017); United Nations Development Programme (UNDP), Aid for Trade and Sustainable Development, Kosovo (2015–2016); United Nations Development Programme (UNDP), Diaspora Engagement in Economic Development (DEED), Kosovo (2012–2016); United Nations Development Programme (UNDP), Active Labour Markets Programme 2 (ALMP 2), Kosovo (2014–2016); United Nations Development Programme, UNDP Regional Project: Aid for Trade in Central Asia (Phase III), Kirgisia, Tadžikistan ja Uzbekistan (2015–2017); UN Joint Programme on Domestic Violence in Kosovo; Rural Village Water Resources Management Project in Nepal (RVWRMP), Nepal (2010–2016); Maailmanpankki, Infodev Multi-Donor Trust Fund 2015-2017; Vietnam-Finland Innovation Partnership Programme II (IPP 2), Vietnam (2015-2017); Multi-Stakeholder Forestry Programme (MSFP) (Nepal); UN Women, Strengthening Implementation of the Women, Peace and Security Agenda in Nepal (SIWSPAN), Nepal (2013–2016); Trademark East Africa; Energy and Environment Partnership in Southern and East Africa (EEP-SGEA), Botswana, Burundi, Etelä-Afrikka, Kenia, Lesotho, Mosambik, Namibia, Ruanda, Sambia, Seychellit, Swazimaa, Tansania ja Uganda (2013–2017) ja Energy and Environment Partnership (EEP) with the Andean countries (2015–2016). 21:stä ohjelmasta 12 oli raportoinut naisten osuudesta.

Lisäksi Afganistanin Recovery Trust Fund:in rahoittaman hankkeen alla tuettu yli 300 000 vuosityöpaikkaa yhteisöhankeiden toteutuksessa, Suomen rahoitusosuus rahastossa 1,2%.

Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö: Abilis, Frikykrlig Samverkan,

Kirkon Ulkomaanapu, Plan International Suomi, Reilu Kauppa, SASK ja Solidaarisuus. Järjestöistä 4 oli raportoinut naisten osuudesta.

Yksityisen sektorin rahoitusinstrumentit: Finnfund ja Finnpartnership.

Sisältää Finnfundin ja Finnpartnershipin rahoittamien yritysten raporttoimien työpaikkojen kokonaismäärän (mukaan lukien jo olemassa olleet työpaikat). Finnfundin osalta mukana ovat vuosina 2015–2017 sen salkussa olleet yritykset sekä sen rahoittamien sijoitusrahastojen salkussa olevien yritysten työpaikat; Finnpartnership raportoi vuosina 2011–2013 tuettujen hankkeiden työpaikkaluvut.

- 6 YRITYKSET: Monenkeskinen yhteistyö: Asian Development Bank (AsDB), International Trade Centre (ITC), Environmental Investment Fund (EIF-ohjelma), UNICEF Innovation Fund; UNIDO; Business Call to Action ja United Nations Global Compact. Tuki suuntautuu mikro-, pien- ja keskisuurille yrityksille. Neljä organisaatiota raportoi tästä.

Lisäksi kolme järjestöä raportoi yli 600 000 rahoituspalveluiden pariin päässyttä yritystä, joita ei ole sisällytetty lukuun: EU, Inter-American Development Bank (IDB) ja African Development Bank (AfDB).

Kahdenvälinen ja alueellinen yhteistyö: UN Joint Programme on Enhancing Competitiveness and Sustainable Business among MSMEs in Building Construction Industry, Main Phase, Sambia (2015–2017); Programme for Agro-Business Induced Growth in The Amhara National Regional State (Agro-BIG), Etiopia (2014–2017); Information Society and ICT Sect. Development Project (TANZICT)/Support to Tanzanian Innovation System (TANZIS), Tansania (2015–2016); Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki (EBRD)/Southern & Eastern Mediterranean (SEMED) Fund; International Labour Organization (ILO), The Way Forward after the Revolution: Decent Work for Women in Egypt and Tunisia, Egypti ja Tunisia (2012–2018); Maailmanpankin Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän alueen rahasto (MENA MDTF); Southern Africa Innovation Support Programme (SAIS I), Namibia, Botswana Mozambik ja Sambia (2011–2015); Infodev Multi-donor Trust Fund; Vietnam-Finland Innovation Partnership Programme II (IPP 2) (2015–2017); Capacity Building for Development of Cold Water Fish Farming in Vietnam, Vietnam (2014–2016); Multi-Stakeholder Forestry Programme (MSFP), Nepal; UN Women, Strengthening Implementation of the Women, Peace and Security Agenda in Nepal (SIWSPAN), Nepal (2013–2016); Rural Village Water Resources Management Project in Nepal (RVWRMP), Nepal (2010–2016); United Nations Development Programme (UNDP), Aid for Trade and Sustainable Development, Kosovo (2015–2016); United Nations Development Programme (UNDP), Diaspora Engagement in Economic Development (DEED), Kosovo (2012–2016); United Nations Development Programme (UNDP), Active Labour Markets Programme 2 (ALMP 2), Kosovo (2014–2016); United Nations Development Programme, UNDP Regional Project: Aid for Trade in Central Asia (Phase III), Kirgisia, Tadžikistan ja Uzbekistan (2015–2017); Slush Global Impact Accelerator (2015–2017); Trademark East Africa; Energy and Environment Partnership in Southern and East Africa (EEP-S&EA), Botswana, Burundi, Etelä-Afrikka, Kenia, Lesotho, Mosambik, Namibia, Ruanda, Sambia, Seychellit, Swazimaa, Tansania ja Uganda (2013–2017) ja Energy and Environment Partnership (EEP) with the Andean countries, Andien alue (2015–2016). Mikro-, pien- ja keskisuurten yritysten osuus tuensaajista keskimäärin on 99%. 18 hanketta on raportoinut tästä. Kaikista 22:sta ohjelmasta 9 oli raportoinut naisten osuuden.

Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö: Fida, Kirkon Ulkomaanapu, Plan International Suomi, Reilu Kauppa, Solidaarisuus, World Vision Finland, WWF Suomi ja Suomen Lähetysseura. Järjestöistä kolme oli raportoinut naisten osuudesta. Mikro-, pieni- ja keskisuurille yrityksille suunnatun tuen osuus 100 %.

Yksityisen sektorin rahoitusinstrumentit: Finnpartnership, Finnfund ja BEAM.

Sisältää vuosina 2015–2017 Finnfundin salkussa olleet yritykset sekä Finnfundin rahoittamien rahastojen salkuissa olleet yritykset, Finnpartnershipin osalta vuosina 2015–17 rahoitusta nostaneet ja

BEAMin osalta vuosina 2015–2016 rahoitusta nostaneet yritykset sekä vuonna 2017 positiivisen rahoituspäätöksen saaneet yritykset. Finnpartnershipilta tukea voivat saada myös muut toimijat kuten kansalaisjärjestöt ja oppilaitokset.

- 7 Ministry for Foreign Affairs of Finland/Niras Finland (2018): Stepping Up Finland's Global Role in Education.
- 8 Unesco raportoi tyttöjen yläkoulua käyvien osuudeksi 0 vuonna 1999. Talibanin hallinnon aikana tyttöjen koulunkäyntiä ei sallittu, vaikka osa tytöistä osallistui koulutukseen epävirallisissa opetuskeskuksissa.
- 9 Luvut ovat peräisin Unescon Global Education Monitoring raporteista (ks. lähdeluettelo). Ulkoministeriö on tehnyt pylväskaavion Unescon esittämien lukujen pohjalta.
- 10 Maaohjelmaraportti (UM/ASA), Myanmar (2015–2017); Maaohjelmaraportti (UM/ALI), Mosambik (2015–2017); Maaohjelmaraportti (UM/ALI), Kenia (2015–2017); Maaohjelmaraportti (UM/ALI), Tansania (2015–2017); Maailmanpankki, Parliamentary Strengthening Program, Kenia, Marokko, Mosambik, Myanmar, Tansania ja Sambia (2015–2017); Siemenpuu, DEMO ry ja Kalevi Sorsa -säätiö.
- 11 Maaohjelmaraportti (UM/ASA), Myanmar (2017); Maaohjelmaraportti (UM/ASA), Afganistan (2017); Maaohjelmaraportti (UM/ASA), Nepal (2017); Strengthening rule of law and human rights to empower people in Tajikistan, Tadžikistan (2014–2017); WAJ II: Women's Access to Justice in the MENA Region - Phase II, Jordania, Libanon, Egypti, Jemen (2014–2016); Widening Access to Justice for Legal Empowerment in the Kyrgyz Republic, Kirgisia (2014–2017); Kios ja Siemenpuu.
- 12 Abilis, CMI, DEMO ry, Fida, Frikyrklig samverkan, Kepa, KIOS, Pelastakaa lapset ry, Plan International Suomi, Reilu kauppa, SASK, Siemenpuu, Solidaarisuus, Suomen lähetysseura, Suomen Pakolaisapu, Suomen punainen risti, Taksvärkki, World Vision Suomi, WWF Suomi ja Vammaiskomppanuus.
- 13 Yhteenlasketut päästövähennysodotukset koskevat Vihreän ilmasto-rahaston osalta vuoden 2015 jälkeen hyväksytyjen 76 hankkeen yhteenlaskettuja odotettuja päästövähennyksiä ja Globaalin ympäristörahaston osalta rahoituskaudella 2014–2018 hyväksytyjen 603 hankkeen odotettuja päästövähennyksiä. Tarkemmat tiedot päästövähennysodotusten laskemisesta löytyvät näistä linkeistä: https://www.greenclimate.fund/documents/20182/226888/GCF_B.13_26_-_Further_development_of_some_indicators_in_the_performance_measurement_frameworks.pdf/0ad22e10-703d-49ae-baad-eb87669d0223 ja <https://www.thegef.org/documents/gef-climate-change-mitigation-tracking-tool>
- 14 Vihreän ilmasto-rahaston vuoden 2015 jälkeen hyväksytyjen 76 hankkeen yhteenlaskettu tulosodotus.
- 15 Kehityspoliittisen osaston tulkinta talousarvioesityksessä esitettyjen energiaverojen fossiilienergiiaan kohdistuvien veroetujen määrästä. IMF arvioi vuonna 2015 (How Large are Global Energy Subsidies?) Suomen fossiilienergian tuiksi 1,4 miljardia Yhdysvaltain dollaria, koostuen ympäristövaikutusten ulkoiskustannuksiin.
- 16 Suomen Lähetysseura, Solidaarisuus; Kirkon Ulkomaanapu, World Vision; Food and Forest Development Finland, Fida International, WWF Suomi; Agricorn; Siemenpuusäätiö ja UFF.
- 17 Programme for Agriculture and Livelihoods in Western Communities (PALWECO), Kenia (2010–2017); Programme for Agro Business Induced Growth in the Amhara National Regional State, Etiopia, (AgroBIG) (2013–2018); Responsible and Innovative Land Administration Project (Reila), Etiopia (2011–2018); Farmers' Clubs for Wealth Creation Among Smallholder Farmers in Mozambique Project, Mosambik (2014–2018); Support to Rural Development in Zambézia Province in Mozambique (Prodeza), Mosambik (2010–2015); Lind and Mtwara Agribusiness Support (LIMAS), Tansania (2010–2016); Program for Luapula Agriculture and Rural Development (PLARD), Sambia (2011–2015); The Social Cash Transfer (SCT), Sambia (2016–2018); Rural Village Water Resources Management Project in the Far-West Region of Nepal (2016–2018); Towards Sustainable Aquaculture and Fisheries Development in the Kyrgyz Republic, Kirgisia (2014–2018); Improving Food Security in

- East and West Africa (FoodAfrica), Itä- ja Länsi-Afrikka (2012–2018); Climate Change Impacts of Ecosystem Services and Food Security in Eastern Africa Project /Adaptation for Food Security and Ecosystem Resilience in Africa (Chiesa/ Aferia), Itä-Afrikka, (2011–2018); The Biocarbon and Rural Development (Biodev), Länsi-Afrikka, 2012–2016; The Mitigation of Climate Change in Agriculture (MICCA), Global (2009–2016); Improving the safety in the feed-dairy chain, Kenia (2011–2016); Assessment of Soil Amendment Rock Resources and Balanced Application of Fertilizer and Soil Conditioners, Etiopia (2014–2018) ja Strengthen Ethiopian Dairy Development, Etiopia (2011–2017).
- 18 Finnfund (2017).
- 19 The International Fund for Agricultural Development (IFAD), European Commission, World Bank (WB); African Development Bank (AfDB) ja Syyria Recovery Trust Fund (SRTF).
- 20 UNICEF Suomi, WWF Suomi, Waterfinns ry, Käymäläseura Huussi ry ja Suomen World Vision.
- 21 Community led Accelerated WASH in Ethiopia (COWASH), Etiopia (2015–2016); Maaohjelmaraportti (UM/ALI), Etiopia (2017); Support to Equitable Access to Quality Water, Basic Sanitation and Enhanced Water Resources Management for the Underserved Communities in Rural Kenya (WSTF II), Kenia (2015–2016); Maaohjelmaraportti (UM/ALI), Kenia (2017); Maaohjelmaraportti (UM/ALI), Palestiina (2017); Maaohjelmaraportti (UM/ALI), Syyria (2017); Rural Village Water Resources Management Project Phase III (RVWRMP III), Nepal (2015–2016); Rural Water Supply and Sanitation Project in Western Nepal Phase II (RWSSP-WN II), Nepal (2015–2016); UNICEF Nepal ONE WASH Programme (UNICEF ONE WASH), Nepal (2015–2016); UNICEF Nepal WASH Earthquake Recovery and Reconstruction Programme (UNICEF EQ WASH), Nepal (2015–2016); Maaohjelmaraportti (UM/ASA), Nepal (2017); Water and Sanitation Project for Small Towns in Vietnam (WSPST III), Vietnam (2015–2016); Concessional Credit Projects Bac Kan, Vietnam (2015–2016); Finland's Water Management Programme in the Kyrgyz and Tajikistan as part of Wider European Initiative (FinWaterWEI), Kyrgyz Republic and Tajikistan (2015–2016) ja UNICEF Afghanistan WASH in Schools Programme (UNICEF WiS) (2015–2016).
- 22 UNICEF, UNICEF WASH, The World Bank Group (WBG), Asian Development Bank (AsDB), African Development Bank (AfDB) ja Water Supply and Sanitation Collaborative Council (WSSCC).
- 23 Lähetysseura, World Vision ja WWF Suomi.
- 24 Energy & Environment Partnership (South & Eastern Africa), Etelä- ja Itä-Afrikka (2014-2017); Energy & Environment Partnership (Mekong), Mekongin alue (2018); Energy & Environment Partnership (Andies), Andien alue (2013–2016); Improving Electric Power Supply reliability in Dar es Salaam, Tansania (2011–2016); Rural Village Water Resources Management Project Phase III (RVWRMP III), Nepal (2015–2016) ja Smallholder Farmers' Clubs for in Mozambique, ADPP, Mosambik (2017).
- 25 Rural Electrification Project/ ABB, Honduras (2016) ja Finnfund (2017).
- 26 The World Bank Group (WBG) ja Asian Development Bank (AsDB)
- 27 Thai Biogas Energy Company (Rayong), RE Power Group (Khorat), Burn Manufacturing (Ruiru/Thika) ja d.Light. Koska aurinkovalaisimet eivät täytä kotitalousratkaisun vaatimuksia, on d.Lightin 280 000 myydyistä tuotteesta huomaitu tulostiedoissa vain 20%..
- 28 WWF Suomi ja Siemenpuu.
- 29 Miti Mingi Maisha Bora (MMMB), Kenia (2015–2016); Scaling Up Participatory Sustainable Forest Management Project (SUFORD-SU), Laos (2015–2017); Maaohjelmaraportti (UM/ALI), Tansania (2015–2017); Lindi and Mtwara Agribusiness Support Project (LIMAS), Tansania (2015–2016); Maaohjelmaraportti (UM/ALI), Sambia (2017); Support to Implementation of Forest Policy and Strategy in Kosovo, Kosovo, 2015–2016; Rural Village Water Resources Management Project Phase III (RVWRMP III), Nepal (2015–2017) ja Maaohjelmaraportti (UM/ASA), Myanmar (2017).
- 30 Finnfund (2017).
- 31 United Nations General Assembly (2016): New York Declaration for Refugees and Migrants.

Viitteet Toteutus

- Maaohjelmat ovat vuonna 2015 Afganistan, Myanmar, Nepal, Vietnam, Kenia, Etiopia, Mosambik, Sambia ja Tansania; vuonna 2016 Etiopia, Mosambik, Sambia, Tansania, Palestiina, Kenia, Afganistan, Myanmar, Nepal ja Vietnam sekä vuonna 2017 Etiopia, Kenia, MENA (Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alue), Mosambik, Palestiina, Somalia, Syyria/Irak, Tansania, Sambia, Afganistan, Myanmar, Nepal ja Vietnam. Vuoden 2015 raportointi koski edellisen hallituskauden aikaisia maaohjelmien tavoitteita, jotka oli asetettu eri tavoin kuin nykyisissä ohjelmissa.
- Mukana monenkeskisissä kumppaneissa Afrikan kehityspankki (AFDP), Aasian kehityspankki (AsDB), Enhanced Integrated Framework (EIF), Vihreä ilmastorahasto (GCF), Maailmanlaajuinen ympäristöraahasto (GEF), Punaisen Ristin Kansainvälinen Komitea (ICRC), Latinalaisen Amerikan kehityspankki IDB ja sijoitusyhtiö IIC, Kansainvälisen maaseudun kehittämISRahasto (IFAD), Kansainvälisen katastrofiriskin vähentämisen strategia (ISDR), YK:n humanitaarisen avun koordinaatiotoimisto (OCHA), Taloudellisen kehityksen ja yhteistyön järjestö /kehitysyhteistyökomitea (OECD-DAC), YK:n kehitysohjelma (UNDP), YK:n ympäristöohjelma (UNEP), YK:n kasvat-, tiede- ja kulttuurijärjestö (Unesco), YK:n väestöraahasto (UNFPA), Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestö (UNHCR), YK:n lastenraahasto (UNICEF), YK:n palestiinalaispakolaisjärjestö (UNRWA), YK:n tasa-arvojärjestö (UN Women), Maailmanpankkiryhmä ja Maailman ruokaohjelma (WFP).
- Ministry for Foreign Affairs of Finland/Mokoro Ltd (2016): Evaluation – Evaluation of Finland's Development Cooperation Country Strategies and Country Strategy Modality.
- Ministry for Foreign Affairs of Finland/Niras Finland (2016): Evaluation – Programme-based Support through Finnish Civil Society Organizations I.
Ministry for Foreign Affairs of Finland/FCG (2017): Evaluation - Programme-based Support through Finnish Civil Society Organizations II.
Ministry for Foreign Affairs of Finland/FCG (2017): Evaluation - Programme-based Support through Finnish Civil Society Organizations III.
- Finnpartnership (2017): Kehitysvaikutuksia 2017 – vuoden 2013 liikekumppanuustukihakemusten viimeinen seurantaraportointi.
- Ministry for Foreign Affairs of Finland (2015): Human Rights Based Approach in Finland's Development Cooperation. Guidance Note, 2015.
- Merkintä tehdään uusien rahoituspäätösten yhteydessä tavoitteenasettelun pohjalta asteikolla ihmisoikeussokea, ihmisoikeussensitiivinen (kuviossa ihmisoikeushasteisiin tarttuva), ihmisoikeusprogressiivinen (kuviossa ihmisoikeuksia edistävä) ja ihmisoikeustransformatiivinen (kuviossa ihmisoikeudet huomioiva) tai ei määritelty. Rahoituspäätöksistä ja maksatuksista on jätetty pois paikallisen yhteistyön instrumentti määrittelemätön kategoriasta. Instrumentin osuus on laskenut viime vuosina reilusta kymmenestä miljoonasta eurosta vuoden 2017 noin viiteen miljoonaan euroon.
- Merkintä tehdään uusien rahoituspäätösten yhteydessä tavoitteenasettelun pohjalta. Otoksessa ovat mukana tehdyt rahoituspäätökset, joille on merkitty pääasialliseksi tai merkittäväksi osatavoitteeksi sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen. Rahoituspäätöksistä ja maksatuksista on jätetty pois paikallisen yhteistyön instrumentti. Instrumentin osuus on laskenut viime vuosina reilusta kymmenestä miljoonasta eurosta vuoden 2017 noin viiteen miljoonaan euroon.
- Merkintä tehdään uusien rahoituspäätösten yhteydessä tavoitteenasettelun pohjalta. Vaihtoehtoina ovat ensisijainen tai toissijainen tuki painopisteen tavoitteille. Otoksessa ovat mukana tehdyt rahoituspäätökset, joille on merkitty pääasialliseksi tai merkittäväksi osatavoitteeksi joko ilmastonmuutoksen hillintä tai ilmastonmuutokseen sopeutuminen.

Liitteet

Liite 1: Raportissa käytetyt lyhenteet

- AfDB** Afrikan kehityspankki (African Development Bank)
AsDB Aasian kehityspankki (Asian Development Bank)
ATAF Afrikan verohallintojen Foorumi (African Tax Administration Forum)
BEAM Business with Impact -ohjelma (Tekesin ja ulkoministeriön kehitysmaihin suuntautuvan innovaatio- ja liiketoiminnan edistämishjelma)
CIVICUS Globaali kansalaisyhteiskuntaliittoutuma (World Alliance for Citizen Participation)
CMI Konfliktinratkaisujärjestö (Crisis Management Initiative)
DEAT Kehitysvaikutusarviointiväline (Development Effect Assessment Tool)
DAC Kehitysyhteistyökomitea (Development Assistance Committee)
DEMO Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyöjärjestö
ECHO Euroopan komission humanitaarisen avun ja pelastuspalvelun pääosasto (European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations)
EEP Energia- ja ympäristökumppanuushanke (Energy Environment Partnership)
EIF Enhanced Integrated Framework
Etyj Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö
EU Euroopan unioni
FAO YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö (Food and Agriculture Organization of the United Nations)
FDI Suora ulkomainen investointi (Foreign Direct Investment)
Fida Hellunntaiseurakuntien lähetys- ja kehitysyhteistyöjärjestö
FINGO Suomalaiset kehitysjärjestöt (Finnish Development NGOs)
GEF Maailmanlaajuinen ympäristörahassto (Global Environment Facility)
GCF Vihreä ilmastörahassto (Green Climate Fund)
IASC Pysyvä yhteistyökomitea (Inter-Agency Standing Committee)
ICRC Punaisen ristin kansainvälinen komitea (International Committee of the Red Cross)
IDA Kansainvälinen kehitysjärjestö IDA (International Development Association)
IDB Latinalaisen Amerikan kehityspankki (Inter-American Development Bank)
IOM Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö (International Organization for Migration)
IFAD Kansainvälisen maaseudun kehittämissärahasto (International Fund for Agricultural Development)
IFC Kansainvälinen rahoitusyhtiö (International Finance Corporation)
ILO Kansainvälinen työjärjestö (International Labour Organization)
IOM Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö (International Organization for Migration)
IPP Innovaatiokumppanuusohjelma (Innovation Partnership Programme)
ISDR YK:n Kansainvälisen katastrofiriskin vähentämisen strategia (International Strategy for Disaster Reduction)
Kehys Kehitysyhteistyöjärjestöjen EU-yhdistys
Kepa Kehitysyhteistyön kattojärjestö
KIOS Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö
KPT Kehityspoliittinen toimikunta
MOPAN Monenkeskisten järjestöjen arviointiverkosto (Multilateral Organisation Performance Assessment Network)
OCHA YK:n humanitaaristen asioiden koordinoitumisto (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs)
ODA Julkinen kehitysapu (Official Development Assistance)
OECD Taloudellisen kehityksen ja yhteistyön järjestö (Organisation for Economic Co-operation and Development)
SASK Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus
SDG Kestävän kehityksen tavoite (Sustainable Development Goal)
SPR Suomen Punainen Risti
UM Ulkoministeriö
UN Women YK:n tasa-arvojärjestö (United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women)
UNDP YK:n kehitysohjelma (United Nations Development Programme)
UNEP YK:n ympäristöohjelma (United Nations Environment Programme)
Unesco YK:n kasvat-, tiede- ja kulttuurijärjestö (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
UNFPA YK:n väestörahassto (United Nations Population Fund)
UNHCR YK:n pakolaisjärjestö (United Nations High Commissioner for Refugees)
UNICEF YK:n lastenrahassto (United Nations Children's Fund)
UNRWA YK:n palestiinalaispakolaisjärjestö (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East)
UNTIL YK:n teknologia- ja innovaatiolaboratorio (UN Technology Innovation Laboratory)
VIKES Viestintä ja kehitys -säätiö
WFP Maailman ruokaohjelma (World Food Programme)
WHO Maailman terveysjärjestö (World Health Organization)
WOREC Kansalaisjärjestö Women's Rehabilitation Center Nepal
WWF Maailman luonnonsäätiö (World Wildlife Fund)
YK Yhdistyneet kansakunnat (englanniksi UN eli United Nations)

Liite 2: Lähdeluettelo

- Asian Development Bank (2018): Annual Report 2017.
<https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/411996/adb-annual-report-2017.pdf>
- Center for Global Development; Sumner, Andy (2011): The New Bottom Billion: What If Most of the World's Poor Live in Middle-Income Countries?
https://www.cgdev.org/files/1424922_file_Sumner_brief_MIC_poor_FINAL.pdf
- CIVICUS (2018): State of Civil Society report 2018 - year in review: top ten trends.
https://www.civicus.org/documents/reports-and-publications/SOCS/2018/socs-2018-overview_top-ten-trends.pdf
- ECOSOC (2018): Progress towards the Sustainable Development Goals, Report of the Secretary-General (E/2018/64).
<https://unstats.un.org/sdgs/files/report/2018/TheSustainableDevelopmentGoals-Report2018-EN.pdf>
- European Commission (2018): 2017 Annual Report: Staff Working Document. On the implementation of the European Union's instruments for financing external actions in 2016.
https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/2017-swd-annual-report_en.pdf
- Executive Board of the United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (2018): Annual Report of the Under Secretary-General/Executive Director on the Strategic Plan, 2014-2017.
http://digitallibrary.un.org/record/1627856/files/UNW_2018_2-EN.pdf
- FAO, IFAD, UNICEF, WFP ja WHO (2017): The State of Food Security and Nutrition in the World 2017. Building resilience for peace and food security.
<https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000022419/download/?ga=2.53597739.281198578.1537769238-1125346542.1537769238>
- FAO (2018): The State of the World's Forests 2018. Forest Pathways to Sustainable Development.
www.fao.org/3/CA0188EN/CA0188EN.pdf
- Finnpartnership (2017): Kehitysvaikutuksia 2017 – vuoden 2013 liikekumppanuustukiha-kemusten viimeinen seurantaraportointi.
<https://finnpartnership.fi/wp-content/uploads/2018/07/Seurantaraportti-2017-Raportti-Kehitysvaikutuksista-2013-nettisivuille.pdf>
- Flour Fortification Initiative, USAID, GAIN, WHO, World Bank ja UNICEF (2009): Investing in the Future. United call to action on vitamin and mineral deficiencies. Global Report 2009.
https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/E7048CF2A553C171492576DB-001FB2E2-Investing_in_the_future.pdf
- Global Environment Facility (2018): GEF-6 CORPORATE SCORECARD (June 2018).
https://www.thegef.org/sites/default/files/council-meeting-documents/EN_GEF.C.54.Inf_03_Scorecard_0_0.pdf
- Global Financial Integrity (2017): Illicit Financial Flows to and from Developing Countries: 2005-2014.
http://www.gfintegrity.org/wp-content/uploads/2017/05/GFI-IFF-Report-2017_final.pdf
- High-Level Political Forum on Sustainable Development (2017): 2017 HLPF Thematic Review of SDG 1: End Poverty in All its Forms Everywhere.
https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/14379SDG1format-final_OD.pdf
- IEA, World Bank Group, WHO, IRENA ja United Nations Statistic Division (2018): TRACKING SDG7: THE ENERGY PROGRESS REPORT. A joint report of the custodian agencies 2018.
https://trackingsdg7.esmap.org/data/files/download-documents/tracking_sdg7-the_energy_progress_report_full_report.pdf
- ILO (2018): World Employment and Social Outlook: Trends 2018.
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_615594.pdf
- ILO (2017): Employment Research Brief. +789 Million and Counting: The sub-Saharan African Equation.
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_559245.pdf
- International Centre for Evidence in Disability ja London School of Hygiene & Tropical Medicine (2018): The Economic Exclusion and Gains of Inclusion of People with Disabilities: Evidence from Low and Middle Income Countries.
<https://disabilitycentre.lshhtm.ac.uk/files/2014/07/Costs-of-Exclusion-and-Gains-of-Inclusion-Report.pdf>
- International IDEA (2017): The Global State of Democracy - Exploring Democracy's Resilience.
<https://www.idea.int/gsod/files/IDEA-GSOD-2017-REPORT-EN.pdf>
- Kehityspoliittinen toimikunta (2017): Suomen kehityspoliittian tila 2017: Miten Suomi vahvistaa kehitysmaiden taloutta, yksityissectoria ja verotuskykyä?
https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/wp-content/uploads/sites/17/2017/05/kpt_vuosiarvio2017_web.pdf
- Kehityspoliittinen toimikunta (2018): Suomen kehityspoliittian tila 2018: Myytistä maan pinnalle ja mallimaaksi – Suomi kehitysmaiden naisten ja tyttöjen tasa-arvon vahvistajana.
https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/wp-content/uploads/sites/17/2018/05/kpt_vuosiarvio_2018_web.pdf
- Kepa (2017): Kepan tietoisuus 2: Järjestöt tuplaavat saadut kehitysyhteistyöeurot.
<https://www.kepa.fi/sites/kepa.fi/tiedostot/julkaisut/kepa-factsheet-omarahoitus.pdf>
- Ministry for Foreign Affairs of Finland (2015): Human Rights Based Approach in Finland's Development Cooperation. Guidance Note, 2015.
https://um.fi/documents/35732/48132/human_rights_based_approach_in_finlands_development_cooperation__guidance
- Ministry for Foreign Affairs of Finland (2015): Results on the Ground? An Independent Review of Finnish Aid.
https://um.fi/doc/Independent_Review_2015/files/assets/common/downloads/files/Results_on_the_Ground-An_Independent_Review_of_Finnish_Aid_2015.pdf
- Ministry for Foreign Affairs of Finland/Indufor (2015): Finland's Development Policy Programmes from a Results-Based Management Point of View 2003-2013.
https://um.fi/doc/evaluation/FinlandDPPfromRBMview2003-13/files/assets/common/downloads/files/Evaluation_Finlands_Development_Policy_Programmes_2003%E2%80%932013.pdf
- Ministry for Foreign Affairs of Finland/Mokoro Ltd (2016): Evaluation – Evaluation of Finland's Development Cooperation Country Strategies and Country Strategy Modality.
https://um.fi/documents/384998/385866/synthesis_report
- Ministry for Foreign Affairs of Finland/Niras Finland (2016): Evaluation – Programme-based Support through Finnish Civil Society Organizations I.
https://um.fi/documents/384998/385866/cso1_evaluation_synthesis_report

Ministry for Foreign Affairs of Finland/FCG (2017): Evaluation - Programme-based Support through Finnish Civil Society Organizations II. www.ulkoasiainministerio.fi/public/download.aspx?ID=168703&GUID={E23A5485-7972-4DF5-9418-7642A35661F4}

Ministry for Foreign Affairs of Finland/FCG (2017): Evaluation - Programme-based Support through Finnish Civil Society Organizations III. https://um.fi/documents/384998/385866/cso3_synteesiraportti

Ministry for Foreign Affairs of Finland/Niras Finland (2018): Stepping Up Finland's Global Role in Education. https://um.fi/documents/35732/0/UM_case_education_loppuraportti.pdf/a77c91c5-c6eb-ee2e-e38d-602ee8dd4d36

Ministry for Foreign Affairs of Finland/Particip GmbH ja Indufor Oy (2018): Evaluation – Evaluation on Improvement of Women's and Girls' Rights in Finland's Development Policy and Cooperation. https://um.fi/documents/384998/0/Evaluation_Women_and_Girls_rights_NETTI_2018.pdf/96f487f6-595d-32d8-959c-b3b-60bb508ee

OCHA (2018): Global Humanitarian Overview 2018. <https://www.unocha.org/sites/unocha/files/GHO2018.PDF>

OECD (2018): States of fragility report 2018. https://www.oecd-ilibrary.org/states-of-fragility-2018_5j8s6rcs2thb.pdf?itemId=%2Fcontent%2Fpublication%2F9789264302075-en&mimeType=pdf

OECD-DAC (2017): OECD Development Co-operation Peer Reviews: Finland 2017. www.oecd-ilibrary.org/deli-ver/9789264287235-en.pdf?itemId=/content/book/9789264287235-en&mimeType=application/pdf

ReliefWeb (2018): Aid Worker Security Report - Figures at a glance 2018. https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/awsr_figures_2018_1%20%281%29.pdf

UNFPA (2016): UNFPA Results Highlights 2014-2016. <https://www.unfpa.org/resources/unfpa-results-highlights-2014-2016>

Ulkoministeriö (2017): Kehityspoliittinen kansalaisyhteiskuntalinjaus 2017. formin-origin.finland.fi/public/download.aspx?ID=170421&GUID={CF20A519-1B3E-4C48-BDE4-1096D7B178FB}

Ulkoministeriö (2018): Kehitysevaluoinnin

vuosiraportti 2017. https://um.fi/documents/384998/385866/kehitysevaluoinnin_vuosiraportti_2017

Unesco ja UNGEI (2015): Education for All Global Monitoring Report. Gender Summary GENDER AND EFA 2000-2015: achievements and challenges. <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002348/234809E.pdf>

Unesco (2015): Global Education Monitoring Report 2015. Education for All 2000-2015: Achievements and Challenges. <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002322/232205e.pdf>

Unesco (2017): Global Education Monitoring Report 2017/8. Accountability in Education: Meeting Our Commitments. <http://unesdoc.unesco.org/images/0025/002593/259338e.pdf>

UNHCR (2018): Global Trends. Forced Displacement in 2017. www.unhcr.org/5b27be547.pdf

United Nations General Assembly (2016): New York Declaration for Refugees and Migrants. http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/71/1

United Nations/Department of Economic and Social Affairs – Development Strategy and Policy Analysis Unit, Development Policy and Analysis Division (2017): Global context for achieving the 2030 Agenda for Sustainable Development International financial flows and external debt. Development Issues No. 10, March 2017. https://www.un.org/development/desa/dpad/wp-content/uploads/sites/45/publication/dsp_policy_10.pdf

UN Water (2018): Sustainable Development Goal 6: Synthesis Report on Water and Sanitation 2018. http://www.unwater.org/app/uploads/2018/07/SDG6_SR2018_web_4.pdf

Valtioneuvosto (2017): Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda 2030:sta: Kestävän kehityksen Suomi – pitkäjänteisesti, johdonmukaisesti ja osallistavasti. julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79854/VNK_J0317_net.pdf?sequence=1&isAllowed=y

V-Dem Institute (2018): Democracy for All? V-Dem Annual Democracy Report 2018. https://www.v-dem.net/media/filer_public/3f/19/3f19efc9-e25f-4356-b159-b5c0e-c894115/v-dem_democracy_report_2018.pdf

World Bank (2017): Political economy of public financial management reforms : experiences and implications for dialogue and operational

engagement. documents.worldbank.org/curated/en/596281510894572778/pdf/121436-REVISSED-PUBLIC-PE-of-PFM-Reforms-Report-Web.pdf

World Bank/ESMAP (2015): BEYOND CONNECTIONS: Energy Access Redefined. http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/Topics/Energy%20and%20Extract/Beyond_Connections_Energy_Access_Redefined_Exec_ESMAP_2015.pdf

World Bank Group (2016): Poverty and Shared Prosperity 2016: Taking on Inequality. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/25078/9781464809583.pdf?sequence=24&isAllowed=y>

World Food Programme (2018): Annual performance report for 2017. <https://docs.wfp.org/api/documents/5c0a93e-cec0f4dcc9916c3978bae238e/download>

NETTISIVULÄHTEET:

Green Climate Fund (3.8.2018): Portfolio Dashboard. <https://www.greenclimate.fund/what-we-do/portfolio-dashboard>

Our World in Data (päivitetty 28.3.2017): Global Extreme Poverty. <https://ourworldindata.org/extreme-poverty> viitattu 20.8.2018

World Bank Group (30.7.2018): Proportion of seats held by women in national parliaments (%). <https://data.worldbank.org/indicator/SG.GEN.PARL.ZS>

World Bank Group (30.7.2018): World Bank Data Bank: Individuals using the Internet (% of population). <https://data.worldbank.org/indicator/IT.NET.USER.ZS>

World Bank Group (30.7.2018): World Bank Data Bank: Mobile cellular subscriptions (per 100 people). <https://data.worldbank.org/indicator/IT.CEL.SETS.P2>

Liite 3: Kestävän kehityksen tavoitteet

THE GLOBAL GOALS
For Sustainable Development

Kestävän kehityksen tavoitteet ja toimintaohjelma ohjaavat kestävän kehityksen edistämistä vuoteen 2030 saakka kaikkialla maailmassa. Myös Suomessa.

YK:n jäsenvaltioiden kestävän kehityksen tavoitteiden ja Agenda 2030-toimintaohjelman tavoitteena on äärimmäisen köyhyyden poistaminen ja kestävä kehitys kaikilla osa-alueilla: niin taloudellisesti, ihmisten hyvinvoinnin kuin ympäristön kannalta.

Taustalla ovat kahdeksan vuoden 2015 päätyttyä vuosituhattavoitetta sekä ympäristö- ja kehityksysymyksiä käsittelevä *Rion agenda*. Ne osoittivat, että tuloksia voidaan saada aikaan yhteisellä sitoumuksella: Äärimmäinen köyhyys puolitettiin etujassa ja yli kaksi miljardia ihmistä on saanut puhdasta juomavettä. Yhdeksän kymmenestä maailman lapsesta pääsee aloittamaan peruskoulun. Kehitys on kuitenkin ollut epätasaista.

Uudet tavoitteet ja toimintaohjelma ovat entistä laajempi ja kunnianhimoisempi kokonaisuus. Vuosituhattavoitteet painottuivat kehitysmaihin, mutta kestävän kehityksen tavoitteet ja toimintaohjelma asettavat velvoitteita myös teollisuusmaille – kuten Suomelle.

Mottona on, ettei kukaan jää kehityksestä jälkeen: *leave no one behind*.

KÄYTÄNNÖN TOTEUTUS RATKAISEE

Tavoitteiden avainkysymys on se, miten kestävä kehitys edistäviä ratkaisuja käytännössä tehdään ja etenemistä mitataan. Agenda 2030 sisältää 17 tavoitetta ja 169 alatavoitetta. Yhteisiä mittareita eli indikaattoreita on yli 200. Toinen avainkysymys on kestävien ratkaisujen rahoittaminen.

Lähtökohdana on, että koko yhteiskunta voi omalla toiminnallaan edistää ja rahoittaa kestävä kehitys: yksittäiset kansalaiset, yritykset, kunnat, valtiot ja muut toimijat.

Virallisella kehitysavulla on edelleen merkittävä rooli erityisesti vähiten kehittyneiden maiden tukemisessa, mutta myös niissä rahoitus tulee monista eri rahoituslähteistä. Tärkeää on maiden omien voimavarojen lisääminen.

Tärkeä etappi oli heinäkuussa 2015 sovittu Addis Abeban toimintaohjelma,

KESTÄVÄ KEHITYS?

Kestävä kehitys on yhteiskunnallista muutosta, jossa turvataan nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämisen mahdollisuudet niin, ettei esimerkiksi luonnonvaroja kuluteta enemmän kuin maapallo pystyy tuottamaan.

Ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa.

3 ULOTTUVUUTTA:

- 1) EKOLOGINEN KESTÄVYYS
- 2) TALOUDELLINEN KESTÄVYYS
- 3) SOSIAALINEN KESTÄVYYS

Addis Ababa Action Agenda. Valtiot sitoutuivat tekemään politiikkamuutoksia, joilla esimerkiksi vahvistetaan verojärjestelmiä, tuetaan yritysten sijoituksia ja pyritään pysäyttämään laittomia rahavirtoja. Tätä myös Suomi tukee kehitysyhteistyön ja -politiikan kautta.

MITÄ SUOMI TEKEE?

Suomi on yksi ensimmäisiä maita, jotka ovat asettaneet YK-tavoitteiden saavuttamiselle kansalliset painopisteet, toimenpiteet sekä seuranta- ja arviointijärjestelmän. Suomi on tiiviisti mukana myös Agenda 2030:n kansainvälisessä seuranta-työssä.

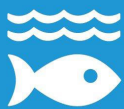
Globaalisti Suomi edistää tavoitteita ja toimintaohjelmaa erityisesti kehityspolitiikan ja -yhteistyön keinoin. Ne ovat Suomen kehityspolitiittisen linjauksen tärkeä lähtökohta.

Kotimaassa tärkeitä tavoitteita ovat esimerkiksi kestävän kulutuksen ja tuotannon sekä tasa-arvon edistäminen. Yksi käytössä oleva työkalu on Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus, jonka kautta yhteiskunnan eri toimijat voivat kukin sarallaan osallistua maailman yhteisen kehitysuunnitelman toteuttamiseen.

13 ILMASTOTEKOJA

14 VEDENALAINEN ELÄMÄ

15 MAANPÄÄLLINEN ELÄMÄ

16 RAUHA, OIKEUDEN MUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

MITEN SINÄ VOIT EDISTÄÄ KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ?

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

17 KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITETTA JA ESIMERKKEJÄ 169 ALATAVOITTEESTA

1. POISTAA KÖYHYYS SEN KAIKISSA MUODOISSA KAIKKIALTA

- Poistaa äärimmäinen köyhyys (ihmiset, jotka elävät alle 1,25 dollarilla päivässä) ja vähentää ainakin puolella niiden ihmisten määrää, jotka kansallisten määritelmien mukaan elävät köyhyydessä.
- Taata kaikille sosiaaliturva ja vakuutusuoja sekä yhtäläiset oikeudet mm. taloudellisiin resursseihin, peruspalveluihin ja luonnonvaroihin.

2. POISTAA NÄLKÄ, SAAVUTTAUVA RUOKATURVA, PARANTAA RAVITSEMUSTA JA EDISTÄÄ KESTÄVÄÄ MAATALOUSTA

- Poistaa nälkä ja aliravitsemus sekä varmistaa, että kaikki saavat riittävistä turvallisista ja ravinteikkaista ruokaa.
- Tuuplata mm. maatalouden tuottavuus ja pienruoantuottajien tulot, vahvistaa sopeutumista ilmastomuutokseen.

3. TAATA TERVEELLINEN ELÄMÄ JA HYVINVOINTI KAIKEN IKÄISILLE

- Vähentää äitiyskuolleisuutta niin, että alle 70 äitiä kuolee 100000 elävänä syntyneitä lasta kohden. Lopettaa vastasyntyneiden ja alle 5-vuotiaiden lasten ehkäistävissä olevat kuolemat.
- Lopettaa mm. AIDS-, tuberkuloosi- ja malariaepidemiät. Ehkäistä päihitteiden väärinkäyttöä. Puolittaa 2020 mennessä liikenneonnettomuuksista johtuvat kuolemat ja vammat.
- Tukea tutkimusta ja kehittämistä ja taata kaikille edulliset välttämättömät lääkkeet ja rokotteet.

4. TAATA KAIKILLE AVOIN, TASA-ARVOINEN JA LAADUKAS KOULUTUS SEKÄ ELINIKÄISET OPPIMISMAHDOLLISUUDET

- Varmistaa, että kaikki saavat päätökseen ilmaisen, tasa-arvoisen ja laadukkaan perus- ja keskiasteen koulutuksen.
- Varmistaa kaikille mahdollisuus laadukkaaseen esiopetukseen sekä edulliseen ja laadukkaaseen ammatilliseen ja kolmannen asteen koulutukseen.

5. SAAVUTTAUVA SUKUPUOLTEN VÄLINEN TASA-ARVO SEKÄ VAHVISTAA NAISTEN JA TYTTÖJEN OIKEUKSIA JA MAHDOLLISUUKSIA

- Lopettaa tyttöihin ja naisiin kohdistuva syrjintä, väkivalta ja haitalliset käytännöt, kuten lapsiavioliitot ja naisten sukupuolielinten silpominen. Edistää seksuaali- ja lisääntymisterveyttä.
- Taata naisille yhtäläiset oikeudet taloudellisiin resursseihin, omistajuuteen, rahoituspalveluihin, perintöön ja luonnonvaroihin.

6. VARMISTAA PUHTAAN VEDEN SAANTI JA KESTÄVÄ KÄYTTÖ SEKÄ SANITAATIO KAIKILLE

- Varmistaa puhtaan veden saatavuus ja hyvä sanitaatio ja hygienia kaikille.
- Parantaa veden laatua, lisää vedenkäytön tehokkuutta ja suojella veteen liittyviä ekosysteemejä.

7. VARMISTAA EDULLINEN, LUOTETTAVA, KESTÄVÄ JA UUDENAIKAINEN ENERGIA KAIKILLE

- Varmistaa edullinen, luotettava ja uudenaikainen energia, lisää uusiutuvan energian käyttöä sekä parantaa energiatehokkuutta.
- Edistää puhtaan energian tutkimusta ja teknologiaa sekä niiden saatuutta ja parantaa energiainfrastruktuuria.

8. EDISTÄÄ KAIKKIA KOSKEVAUVA KESTÄVÄÄ TALOUSKASVUA, TÄYTTÄ JA TUOTTAVAA TYÖLLISYYTTÄ SEKÄ SÄÄLLISIÄ TYÖPAIKKOJA

- Ylläpitää kaikkia koskevaa talouskasvua – erityisesti 7 % BKT:n vuosittaisesta kasvua vähiten kehittyvissä maissa. Tehostaa luonnonvarojen kestävä käyttöä.
- Saaavuttaa täysi ja tuottava työllisyys ja säällinen työ kaikille. Vähentää 2020 mennessä merkittävästi niiden nuorten määrää, jotka eivät käy töissä tai opiskele.
- Poistaa pakkotyö, moderni orjuus, ihmiskauppa ja lapsityö.

9. RAKENTAA KESTÄVÄÄ INFRASTRUKTUURIA SEKÄ EDISTÄÄ KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA JA INNOVAATIOITA

- Kehittää laadukasta, luotettavaa ja kestävä infrastruktuuria.
- Nostaa teollisuuden osuutta työllistäjänä ja bruttokansantuotteessa – ja tuuplata sen osuus vähiten kehittyneissä maissa.

- Lisätä resurssien tehokasta käyttöä sekä edistää puhtaiden teknologioiden ja prosessien käyttöä.
- Lisätä tieteellistä tutkimusta ja rohkaista innovaatioita.

10. VÄHENTÄÄ ERIARVOISUUTTA MAIDEN SISÄLLÄ JA NIIDEN VÄLILLÄ

- Nostaa väestön köyhimmän 40 % tulojen kasvu korkeammalle tasolle kuin kansallinen keskiarvo iästä riippumatta. Edistää kaikkien sosiaalista, taloudellista ja poliittista osallistumista iästä riippumatta.
- Parantaa kansainvälisten talousmarkkinoiden ja -instituutioiden sääntelyä ja valvontaa. Kannustaa viralliseen kehitysapuun ja rahansiirtoihin kehittyviin maihin.

11. TAATA TURVALLISET JA KESTÄVÄT KAUPUNGIT SEKÄ ASUINYHDYSKUNNAT

- Taata kaikille riittävä, turvallinen ja edullinen asunto, peruspalvelut sekä kestävä liikennejärjestelmä.
- Suojella maailman luonto- ja kulttuuriperintöä. Vähentää kaupunkien haitallisia ympäristövaikutuksia.

12. VARMISTAA KULUTUS- JA TUOTANTOTOPOJEN KESTÄVYYS

- Käyttää luonnonvaroja kestävästi ja tehokkaasti. Puolittaa ruokajätteen määrä jälleenmyyjä- ja kuluttajatasoilla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa.
- Varmistaa 2020 mennessä ympäristön kannalta kestävä kemikaalien ja jätteiden käsittely sekä vähentää merkittävästi niiden vapautumista ilmaan, veteen tai maahan.

13. TOIMIA KIIREELLISESTI ILMASTONMUUTOSTA JA SEN VAIKUTUKSIA VASTAAN

- Parantaa kaikkien maiden kykyä sopeutua ilmastomuutokseen. Integroida toimenpiteet kansalliseen politiikkaan, strategiaihin ja suunnitteluun sekä herättää tietoisuutta ilmastomuutoksesta.
- Mobilisoida kehitysmaiden ilmastomuutoksen hillinnän tukemiseen 100 miljardia dollaria vuosittain 2020 mennessä.

14. SUOJELLA MERIÄ JA MERTEN TARJOAMA LUONNONVAROJA SEKÄ EDISTÄÄ NIIDEN KESTÄVÄÄ KÄYTTÖÄ

- Vähentää merten saastumista, suojella ja hallita kestävästi merten ja rannikkoalueiden ekosysteemejä.
- Lopettaa liikakalastus ja suojella 2020 mennessä vähintään 10 % rannikko- ja merialueita.

15. SUOJELLA JA PALAUTTAA ENNALLEEN MAAEKOSYSTEEMEJÄ, EDISTÄÄ NIIDEN KESTÄVÄÄ KÄYTTÖÄ SEKÄ PYSÄYTTÄÄ MAAPERÄN KÖYHTYMINEN JA LUONNON MONIMUOTOISUUDEN HÄVIÄMINEN

- Suojella ja palauttaa ennalleen 2020 mennessä maanpäällisiä ekosysteemejä, kuten vuoria ja makean veden alueita sekä edistää niiden ja metsien kestävä käyttöä. Taistella aavikoitumista vastaan.
- Pysäyttää luonnon monimuotoisuuden katoaminen ja estää uhanalaisten lajien sukupuuttoon kuoleminen. Pysäyttää suojeltujen kasvien ja eläinten salametsästys.

16. EDISTÄÄ RAUHANOMAISIA YHTEISKUNTIA, TAATA KAIKILLE OIKEUSPALVELUT, RAKENTAA TEHOKKAITA JA VASTUULLISIA INSTITUUTIOITA KAIKILLA TASEOILLA

- Vähentää merkittävästi kaikkia väkivallan muotoja. Edistää oikeus- turvaa kansallisilla ja kansainvälisillä taseoilla sekä varmistaa kaikille yhtäläinen pääsy oikeuspalveluiden piiriin.
- Vähentää merkittävästi rahan sekä aseiden laittomia siirtoja, korruptiota ja lahjontaa.
- Taata kaikille laillinen henkilöllisyys, kuten rekisteröiminen syntyessä.

17. VAHVISTAA KESTÄVÄN KEHITYKSEN TOIMEENPANOJA JA GLOBAALIA KUMPPANUUTTA

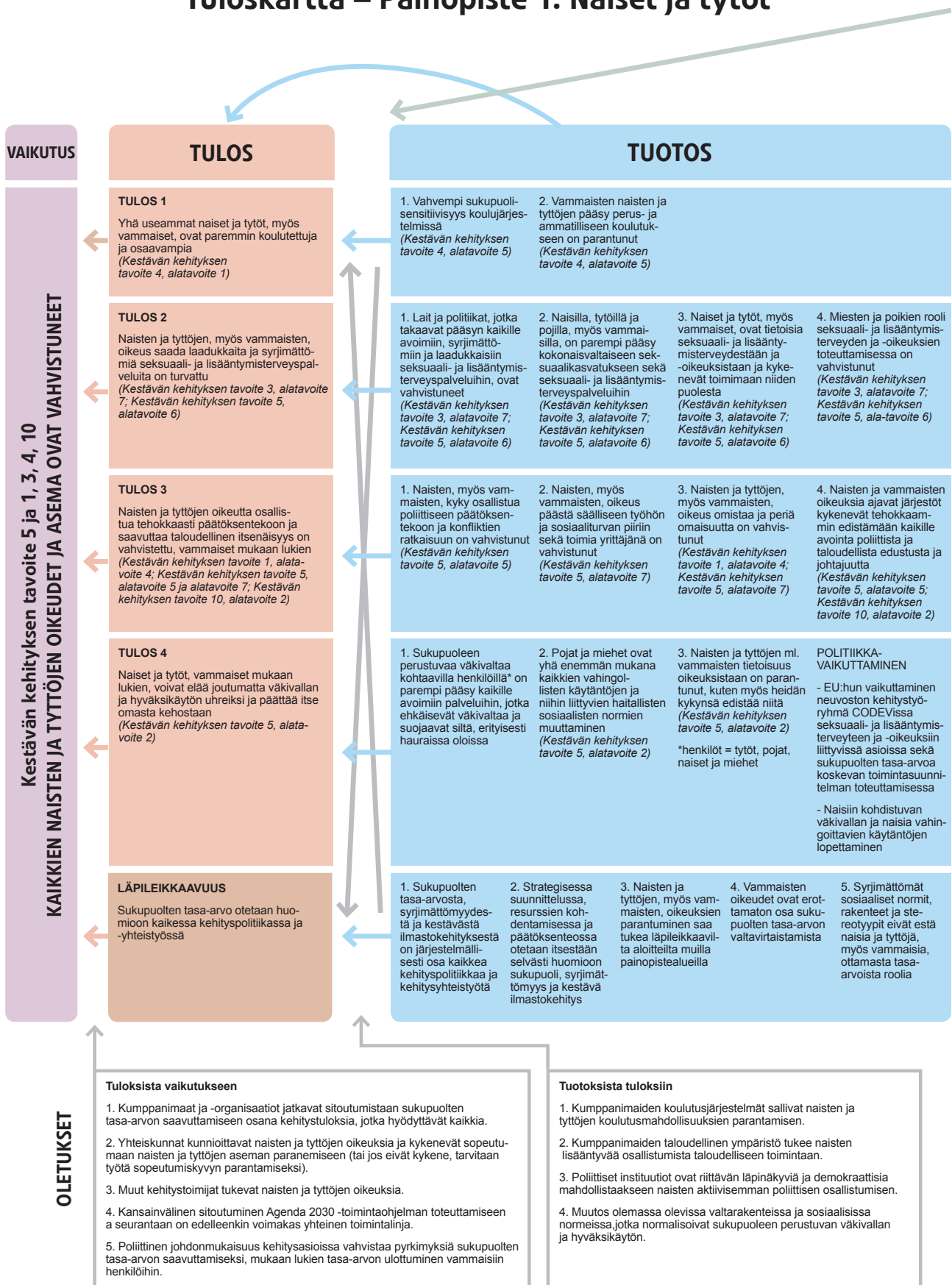
- Parantaa kehittyvien maiden kykyä verojen tai muiden tulojen keräämiseen. Edistää niiden velkarahoitusta ja -helpotuksia.
- Kasvattaa merkittävästi kehittyvien maiden vientiä ja tuuplata vähiten kehittyvien maiden osuus globaalista viennistä vuoteen 2020 mennessä.
- Kehittyneiden maiden tulee toteuttaa sitoumuksensa virallisesta kehitysapusta, kuten 0,7 % osuus BKT:sta kehitysmaihin ja 0,15–0,20 % osuus BKT:sta vähiten kehittyneisiin maihin.

Liite 4: Kehityspolitiikan painopisteiden tulokartat

Tulokartta – Painopiste 1: Naiset ja tytöt

POLITIIKKAVAIKUTTAMINEN

- UN Womenin, UNFPAn ja UNICEFin yleisrahoitus, QCPR:n ja strategisten suunnitelmien toteuttaminen keskittyen kireellisimpiin tavoitteisiin
- Kantoihin vaikuttaminen ja niiden koordinoitiin samanmielisten avunantajaryhmien ja asiantuntijaryhmien kanssa (YK, EU, Maailmanpankki, OECD/DAC, Pohjoismaiset ryhmät)
- Vaikuttaminen Maailmanpankkiin, jotta tasa-arvostrategia saadaan toteutettua tehokkaasti
- Tasa-arvon huomiointiin ja käytännön toimien osallistavuuteen vaikuttaminen työkomennuksella olevien asiantuntijoiden kautta sekä UNV- ja JPO-rekrytoinneilla ja muilla suomalaisten rekrytoinneilla

KEINOT, TOIMET, KUMPPANUUDET
(tämänhetkiset)

- Maatason tekninen ja poliittinen tuki tasa-arvon huomiointille ja kaikille avoimen perusopetuksen edistämiseksi Mosambikissa, Etiopiassa, Nepalissa, Palestiinassa, Myanmarissa ja Afganistanissa sekä monen- ja kahdenvälinen rahoitus ammatilliselle koulutukselle Nepalissa ja Jordaniassa
- Kansalaisjärjestöjen tukeminen ja yhteistyö niiden kanssa kaikille avoimen koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen edistämiseksi, painopisteenä Etiopia.
- Poliittisen vuoropuhelun käyminen kumppanimaissa ja monenvälisesti (UNICEF, UNFPA, UNESCO ja kehityspankit)

- Poliittisen vuoropuhelun käyminen YK:ssa, EU:ssa ja kumppanimaissa
- Tekninen, taloudellinen ja poliittinen tuki (monen- ja kahdenvälinen sekä kansainvälisten kansalaisjärjestöjen kautta) kumppanimaille, joiden olosuhteet ovat hauraat (Somalia, Afganistan, Myanmar, Lähi-itä ja Pohjois-Afrikka)
- UNFPAn, EU:n ja YK:n yhteisen AIDS-ohjelman (UNAIDS) rahoittaminen ja niihin vaikuttaminen
- Yhteistyö ja tuki kansalaisjärjestöille, jotka kampanjoivat ja tuottavat palveluita kansallisella tasolla olosuhteissa, joissa julkiset palvelut eivät ole riittäviä

- Tekninen, taloudellinen ja poliittinen tuki (monen- ja kahdenvälinen) päätöksentekoon osallistumiselle Keniassa, Tansaniassa, Nepalissa sekä Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa, ja naisten taloudellisten oikeuksien ja aseman vahvistamiseksi Jordaniassa, Egyptissä, Tunisiassa ja Nepalissa
- UN Womenin, EU:n, Maailmanpankin, OECD:n kehitysyhteistyökomitea DAC:n ja Afrikan kehityspankin (AfDB) rahoittaminen ja niihin vaikuttaminen
- Kumppanimaiden kansalaisjärjestöjen tukeminen ja yhteistyö niiden kanssa kaikilla tasoilla – erityisesti paikallistason poliittisessa päätöksenteossa Sambiassa – sekä vammaisten ja naisten taloudellisten oikeuksien ja aseman vahvistamisessa
- Poliittisen vuoropuhelun käyminen kumppanimaissa

- Poliittisen vuoropuhelun käyminen YK:ssa, EU:ssa ja kumppanimaissa
- UN Womenin, UNFPAn, EU:n, UNICEFin ja Maailmanpankin rahoittaminen ja niihin vaikuttaminen
- Maatason teknisen, taloudellisen ja poliittisen tuen antaminen (kansainvälisten kansalaisjärjestöjen tuki ja kahdenvälinen tuki) seksuaali- ja lisääntymisterveydelle- ja -oikeuksille sekä sukupuoleen perustuvan väkivallan kitkemiseksi Keniassa, Afganistanissa, Myanmarissa ja Somaliassa sekä maailmanlaajuisesti
- Kansalaisjärjestöjen tukeminen ja yhteistyö niiden kanssa vahingollisten käytäntöjen, haitallisten sosiaalisten normien, naisiin kohdistuvan väkivallan, mukaan lukien vammaiset naiset, torjumiseksi

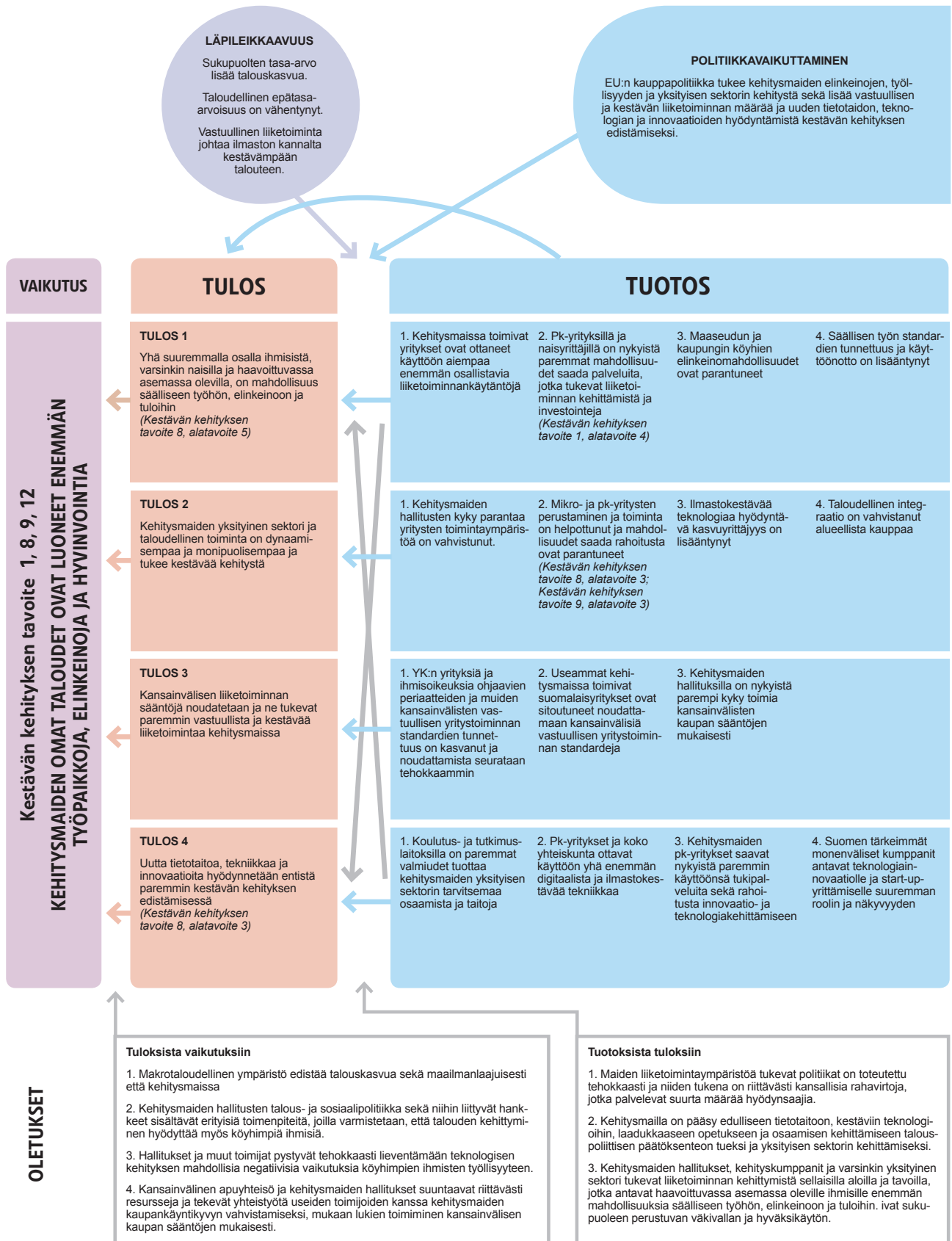
- Säännöllinen koulutus, ohjeistus ja neuvontapalvelut läpileikkaavista tavoitteista riittävän institutionaalisen kyvykkyyden takaamiseksi
- Seuranta- ja vastuullisuusjärjestelmät läpileikkaaville tavoitteille eri tasoilla
- Teknisten neuvojen antaminen läpileikkaavista tavoitteista muille painopistealueille

Panoksista ja keinoista tuotoksiin

1. Sukupuoli- ja syrjimättömyysanalyysi ml. ilmastovaikutusten arviointi on osa kaikkia ohjelmia, niiden toteutusta ja tarkastelua.
2. Suomi on sitoutunut pitkäjänteisesti edistämään sukupuolten tasa-arvoa, vammaiset henkilöt mukaan lukien, ja Suomella on riittävät taloudelliset resurssit ja henkilöresurssit haluttujen tulosten saavuttamiseksi.
3. Suomen kumppanit seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien alalla kykenevät hankkimaan uutta rahoitusta. Muut kehityskumppanit toimivat aktiivisesti löytääkseen innovatiivisia tapoja riittävän rahoituksen saamiseksi.
4. Suomella on mitattavissa olevat ja selkeästi määritellyt tavoitteet sekä riittävät resurssit politiikkaan vaikuttamiseksi.
5. Suomen sitoutumista köyhyyden ja epätasa-arvoisuuden vähentämiseen kehityspolitiikan peruseriaatteena ohjaa "ketään ei jätetä" -periaate.

Tuloskartta – Painopiste 2: Talous ja työ

KEINOT, TOIMET, KUMPPANUUED

Vaikuttaminen Euroopan komission kauppapolitiikkaan ja kantoihin kansainvälisillä foorumeilla siten, että Suomen kehityspoliittiset tavoitteet tulevat huomioituksi.

KEINOT, TOIMET, KUMPPANUUED
(tämänhetkiset)

- Liiketoimintaympäristön ja palveluiden saatavuuden parantaminen kahdenvälisellä ja alueellisella yhteistyöllä Sambiassa, Tansaniassa sekä Etelä- ja Itä-Afrikassa
- Kehitysmaiden yritykset saavat tukea Finnfundilta, Finnpartnershipiltä, BEAM-ohjelmalta ja IFC:n Blended Climate Facility -ohjelmasta
- Naisyrityttäjäyttä tuetaan kahdenvälisellä, monenvälisellä sekä multi-bi -yhteistyöllä Sambiassa, Keniassa, Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueella, Nepalissa ja Keski-Aasiassa
- Elinkeinomahdollisuudet sekä taloudelliset vaikutusmahdollisuudet ovat vahvistuneet kansalaisjärjestöjen projektien myötä

- Hallitusten kyky vahvistaa liiketoimintaympäristöjä on parantunut pääasiassa Sambian ja Itä-Afrikan kahdenvälisen ja alueellisen yhteistyön ansiosta
- Liiketoimintaympäristö metsäsektorilla on parantunut Tansanian ja Kenian kahdenvälisen yhteistyön ansiosta
- Finnfundin investoinnit rahoituslaitoksiin, jotka palvelevat kehitysmaiden kasvuyrityksiä
- Ilmastokestäviä investointeja tuetaan IFC:n, Finnfundin ja PIF:n kautta
- Suomen tärkeimpiin investointikumppaneihin vaikuttaminen (IFC, GEF, AsDB, IDB), jotta yksityiseltä sektorilta saadaan lisää rahoitusta ilmastollisesti kestäväille liiketoiminnalla
- Kahdenvälinen ja alueellinen yhteistyö on luonut uutta yritystoimintaa Sambiassa, Tansaniassa, Vietnamin, Etelä- ja Itä-Afrikassa ja Mekongin alueella sekä kumppanuuksissa kansalaisjärjestöjen kanssa

- Yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien parempi seuranta YK:n ihmisoikeusasioiden korkean edustajan toimiston (OHCHR) ja muiden toimijoiden kautta
- Vastuullisen yritystoiminnan käytäntöjä edistetään suomalaisessa yrityskehittämisessä ja ulkoministeriön yksityisen sektorin instrumenteista rahoitusta saaneiden yritysten edellytetään noudattavan niitä
- Monenvälinen yhteistyö YK:n kauppaa- ja kehityskonferenssin (UNCTAD), Kansainvälisen kauppakeskuksen (ITC), Maailman kauppajärjestön (WTO), Yhdistyneiden kansakuntien teollistamisjärjestön (UNIDO), Euroopan investointirahaston (EIF) ja WTO-lain neuvontakeskuksen (ACWL) kanssa kehitysmaiden kaupankäyntikykyä vahvistamiseksi
- Maailman tullijärjestö (WCO) kehittää kansallisten tullien kyvykkyyttä Etelä- ja Itä-Afrikassa

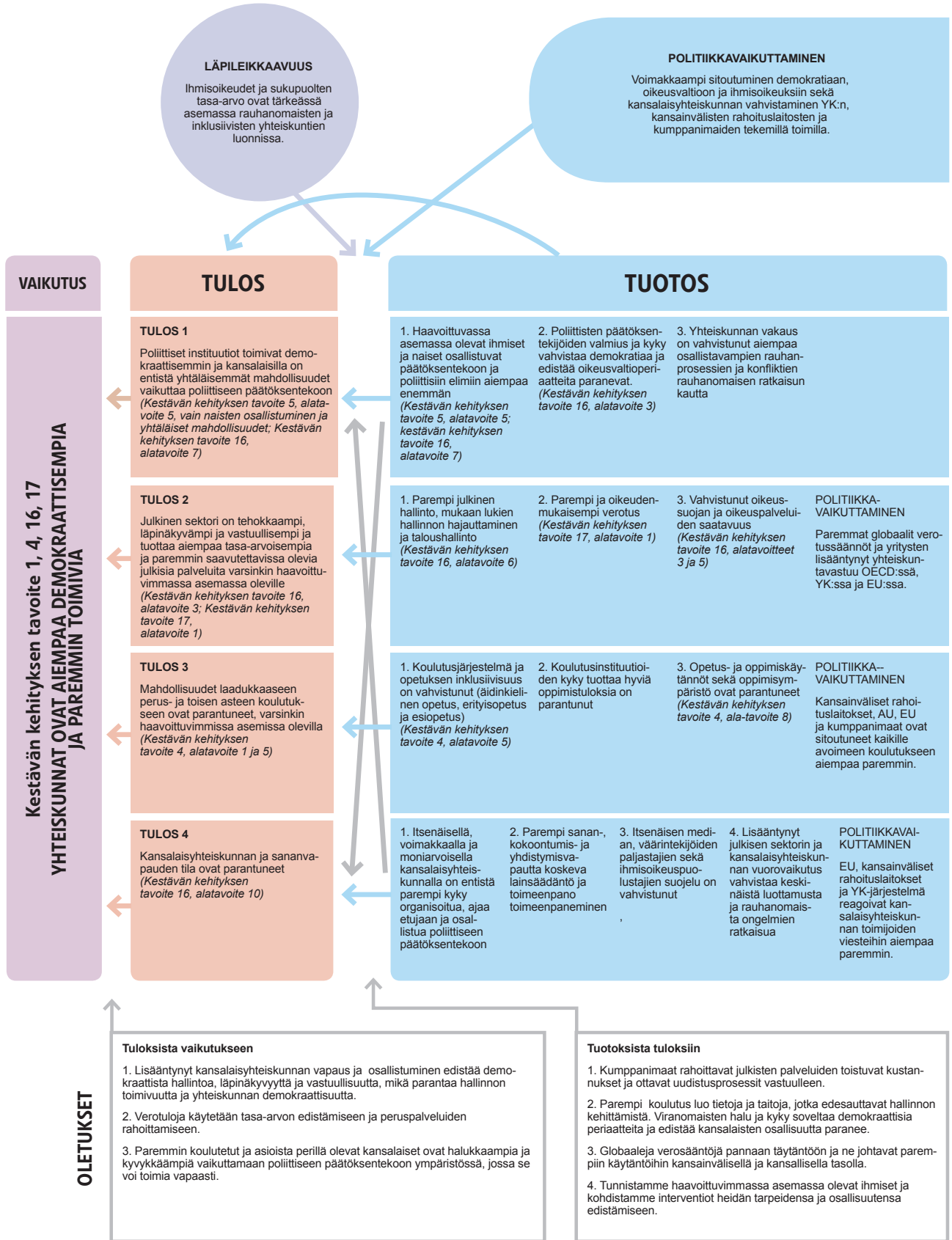
- HEI-HCI, BEAM ja kehitystutkimus tukevat korkeakoulujen kapasiteettia, yliopistojen ja teollisuuden yhteistyötä ja uuden tiedon luomista
- Kahdenväliset ja alueelliset projektit Etiopiassa ja Keski-Aasiassa sekä Maailmanpankki ja UNICEF auttavat edistämään digitaalisten teknologioiden käyttöönottoa yrityksissä ja yhteiskunnissa
- Kahdenväliset projektit tukevat yksityisen sektorin teknologiakehitystä ja innovointia
- BEAM ja Finnpartnership tukevat suomalaisten yritysten tekemää uusien innovaatioiden ja teknologioiden kehittämistä ja pilotointia kehitysmaissa
- Tukea YK:n Suomen innovaatio- ja teknologialaboratoriolle (UNTIL Finland) innovatiivisten, kestäväen kehityksen tavoitteita tukevien, ratkaisujen löytämiseen terveyden, kiertotalouden sekä rauhan ja turvallisuuden alueilla
- Digitaalisten teknologioiden innovointiin ja käyttöönottoon liittyvien investointien edistäminen kehitysmaissa YK:n järjestelmän puitteissa (ml. Maailmanpankki)

Panoksista ja keinoista tuotoksiin

1. Ulkoministeriö ja sen kumppanit työskentelevät yksityisen sektorin kanssa ja hyödyntävät teknologisesti ja sosiaalisesti edistyksellisten yritysten investointeja ja osaamista.
2. Ulkoministeriöllä on riittävät henkilöresurssit kehityspolitiikan suunnitteluun ja toimeenpanoon sekä johdonmukaiseen politiikkavaikuttamiseen, erityisesti kauppapolitiikassa.
3. Ulkoministeriö ja sen kumppanit jatkavat yksityisen sektorin kehitykseen panostamista ja aktiivisesti osallistavat yksityistä sektoria muilla relevantilla kehityspolitiikan painopistealueilla.
4. Suomi ja sen kumppanit onnistuvat tunnistamaan haavoittuvimmassa asemassa olevat väestöryhmät ja kohdistamaan tukensa heille mahdollisimman tehokkaasti. Ulkoministeriö vaatii kumppaneiltaan ihmisoikeusperustaisia lähestymistapaa ja läpileikkaavien tavoitteiden tehokasta integrointia kaikessa toiminnassa.

Tuloskartta – Painopiste 3: Toimiva yhteiskunta

KEINOT, TOIMET, KUMPPANUUDET

- Osallistuminen poliittiseen vuoropuheluun ja vaikuttaminen sen kautta kumppanimaisissa, kansainvälisissä rahoituslaitoksissa, YK-järjestelmässä, EU:ssa, AU:ssa, OECD:ssä ja Demokratioiden yhteisössä

- Tuki kansalaisjärjestöjen kampanjoille

- Vaikuttaminen sektorityöryhmissä, muissa työryhmissä ja maatasolla osana maastrategian toteuttamista

KEINOT, TOIMET, KUMPPANUUDET
(tämänhetkiset)

- Poliittisen vuoropuhelun käyminen Myanmarissa ja Mosambikissa
- Tekninen, taloudellinen ja poliittinen tuki (kahdenvälinen sekä multi-bi) kumppanimaille
- UNDP:n ja UN Womenin rahoittaminen ja niihin vaikuttaminen
- Tuki ja yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa
- Vaikuttaminen sektorityöryhmissä, muissa työryhmissä ja maatasolla osana maastrategian toteuttamista
- Kumppanuudet kansainvälisten kansalaisjärjestöjen kanssa (IMD)

- Poliittisen vuoropuhelun käyminen Tansaniassa, Keniassa, Nepalissa ja Mosambikissa
- Tekninen, taloudellinen ja poliittinen tuki (kahdenvälinen sekä monen- ja kahdenvälinen) kumppanimaille
- UNDP:n, kansainvälisten rahoituslaitosten ja OECD:n rahoittaminen ja niihin vaikuttaminen
- Tuki ja yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa
- Vaikuttaminen sektorityöryhmissä, muissa työryhmissä ja maatasolla osana maastrategian toteuttamista
- Kumppanuudet kansainvälisten kansalaisjärjestöjen kanssa (GFI, TI...)

- Poliittisen vuoropuhelun käyminen Mosambikissa, Etiopiassa, Nepalissa, Palestiinassa, Afganistanissa ja Myanmarissa
- Tekninen, taloudellinen ja poliittinen tuki (kahdenvälinen sekä monen- ja kahdenvälinen) kumppanimaille
- UNESCO:n, UNICEFin ja Maailmanpankin rahoittaminen ja niihin vaikuttaminen
- Tuki ja yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa
- Vaikuttaminen sektorityöryhmissä, muissa työryhmissä ja maatasolla osana maastrategian toteuttamista

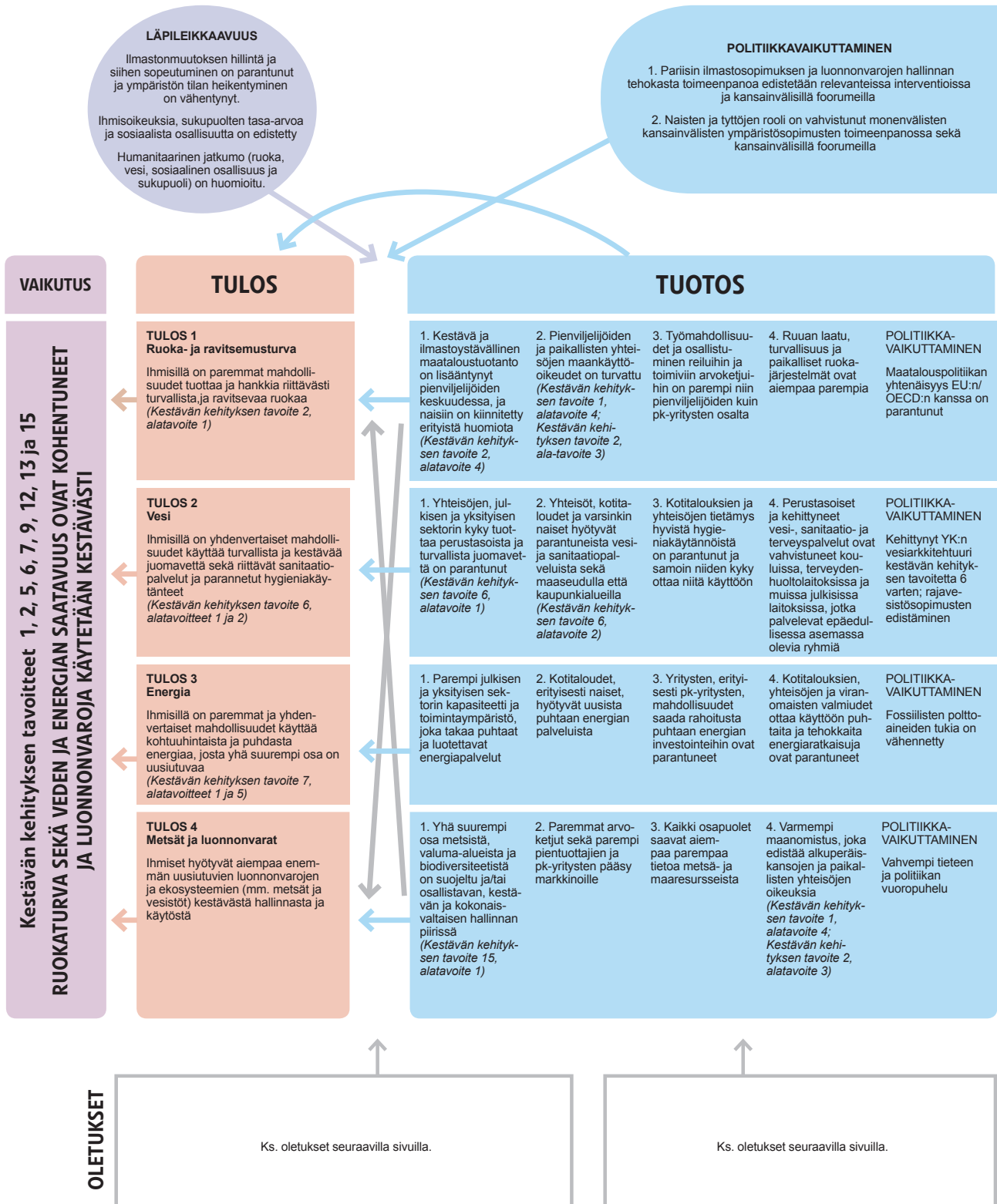
- Poliittisen vuoropuhelun käyminen kaikissa kumppanimaisissa
- Vaikuttaminen sektorityöryhmissä, muissa työryhmissä ja maatasolla osana maastrategian toteuttamista
- Aktiivinen osallistuminen EU-maiden tiekarttoihin, jotka koskevat kansalaisyhteiskunnan kanssa toimimista
- UNESCO:n rahoittaminen ja siihen vaikuttaminen
- Tuki ja yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa
- Kumppanuudet kansainvälisten kansalaisjärjestöjen kanssa (TI, Kansainvälinen juristikomissio ICJ)

Panoksista ja keinoista tuotoksiin

1. Suomen käyttämät poliittikavaikuttamisen strategiat maatasolla ja monenvälisissä organisaatioissa ovat yhtenäiset tämän vaikutusalueen tavoitteiden kanssa, ja niiden tukena on riittävästi henkilöresursseja ja taloudellisia resursseja.
2. Suomen tukemat kansalaisjärjestöt vahvistavat kansalaisyhteiskuntaa ja myötävaikuttavat osallistavan toimintaympäristön luomiseen.
3. Suomen ministeriöillä, virastoilla, yliopistoilla, tutkimuslaitoksilla ja kansalaisjärjestöillä on hyvin toimivat verkostot ja ne täydentävät toistensa työtä ja työskentelevät keskenään johdonmukaisesti.
4. Suomen rahoitus kehitysmaalle ja relevanteille monenvälisille organisaatioille on riittävää haluttujen tuotosten saavuttamiseksi.
5. Kehitysyhteistyöhön on käytettävissä hyvää suomalaista asiantuntemusta.

Tuloskartta – Painopiste 4: Luonnonvarat

KEINOT, TOIMET, KUMPPANUUDET

- Vaikuttaminen kansainvälisillä foorumeilla ja vaikuttaminen Suomen ja EU:n kantoihin, jotka koskevat neuvotteluita monenvälisistä ympäristösopimuksista
- Kansainvälisten järjestöjen, sopimusten ja muiden kumppanien prioriteetteihin vaikuttaminen ja strateginen rahoitus (IFAD, FAO, WFP, GCF, GEF, IDB, UNEP, UNCCD, CBD, UN FF, IUCN)

KEINOT, TOIMET, KUMPPANUUDET
(tämänhetkiset)

- Kahdenväliset hankkeet ja monen-välinen yhteistyö IFADin, FAOn, EU:n ja Maailmanpankin kanssa
- Suomalaiset kansalaisjärjestöt tukevat yhteisöihin perustuvia, integroituja hankkeita (ruokaturva, vesi, energia)
- Tutkimusprojektit saavat tukea alueellisesta yhteistyöstä, HEI-ICI-ohjelmasta ja Suomen Akatemialta
- Yksityinen sektori ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet, joiden painopisteinä ovat pienviljelijät ja pk-yritykset, saavat tukea kahdenvälisistä ohjelmista sekä BEAM-hankkeelta, Finnfundilta ja Finnpartnershipiltä

- Tärkeimmät tuetut kahdenväliset maaseudulle kohdistetut vesi-, sanitaatio- ja terveyshankkeet Nepalissa, Etiopiassa ja Keniassa, painopisteinä sektorin laajuisen lähestymistapa
- Siirtyminen kahdenvälisestä yhteistyöstä kaupallisesti rahoitettuun yhteistyöhön Vietnamissa
- Palestiinassa, Nepalissa ja Afganistanissa Suomi osallistuu veden yhteisrahoitukseen Maailmanpankin ja UNICEFin kanssa
- Ulkoministeriö hankki EU-rahoitusta vesiohjelmalle Nepalissa

- Puhtaan energian projekteja tuetaan ensisijaisesti antamalla pehmeäehtoista rahoitusta ja sekarahoitusta julkiselle ja yksityiselle sektorille
- Alkuvaiheen rahoitus puhtaan energian yrityksille Etelä- ja Itä-Afrikassa sekä Kaakkois-Aasiassa
- Ukrainan viranomaisten valmiuksien tehostaminen, jotta he kykenevät luomaan poliittiset puitteet uudistuvan energian käytölle ja energiatehokkuudelle
- Puhtaan energian teknologian käyttöönottoa tuetaan edistämällä yksityisen sektorin rahoitusta ja muita toimintoja

- Yhteistyö kahdenvälisesti / multi-bi / kansalaisjärjestöjen ja instituutioiden kanssa kestävän metsänhoidon tukemiseksi Myanmarissa
- Yhteistyö kahdenvälisesti ja kansalaisjärjestöjen kanssa maaseudun vesivarantojen ja ympäristöresurssien hallinnan yhdistämiseksi esimerkiksi Nepalissa ja maanomistuksen turvaamiseksi Etiopiassa
- Tukea siirtymälle kohti yksityistä metsätaloutta ensisijaisesti kahdenvälisen yhteistyön avulla, painopisteinä Kenia ja Tansania
- Alueellinen yhteistyö, joka tukee rajat ylittävää vesivarantojen hoitoa Keski-Aasiassa.

Ks. oletukset seuraavilla sivuilla.

Oletukset

RUOKA- JA RAVITSEMUSTURVA

Tuloksista vaikutukseen

1. Kansainväliset ja kansalliset rahavirrat ja sijoitukset nään poistamiseksi sekä ruoka- ja ravitsemusturvan tehostamiseksi ovat lisääntyneet. Tämä on linjassa kestävän kehityksen tavoitteiden ja Agenda 2030:n kanssa ja sisältää sidosryhmien välisiä kumppanuuksia eri tasoilla sekä aktiivisia, vastuullisia yksityisen sektorin investointeja, kansalaisyhteiskunnan toimijoita ja paikallisia ihmisiä.
2. Kansalliset maatalous-, ravitsemus- ja talouspolitiikat tukevat kestävää maataloutta ja maaseudun kehitystä ja kansallinen budjetti sisältää riittäviä investointeja esimerkiksi maaseudun infrastruktuuriin ja maatalousneuvontaan.
3. Kauppaa vääristäviä maailmanlaajuisia ja alueellisia kauppapolitiikkoja on entistä vähemmän ja lopulta ne poistuvat kokonaan, mikä hyödyttää kehitysmaiden maataloustuotantoa.

Tuotoksista tuloksiin

1. Eri apuinstrumentteja käyttävien, Suomen rahoittamien hankkeiden ja kumppaniohjelmien välinen synergia on vahvistunut, ja interventioihin on integroitu käytännön tasolla toimivia sukupuoli-, nuoriso-, ihmisoikeus- ja sosiaalisen osallistamisen elementtejä.
2. Maaohjelmien suunnittelussa ja projektisyklin hallinnassa ymmärretään vahvat yhteydet, jotka vallitsevat humanitaarisen avun, ruokaturvan, veden, energian ja ilmaston välillä "siiloutumisen" välttämiseksi; esimerkiksi ravintokasvit ovat riippuvaisia vesivarantojen hoidosta.

Panoksista ja keinoista tuotoksiin

1. Saatavana olevaa suomalaista rahoitusta käytetään tehokkaasti ruoka- ja ravitsemusturvan tukemiseksi eri tavoin (kahdenvälinen/monenvälinen/tutkimus/kansalaisjärjestöt).
2. Suomalaisia yksityisen sektorin instrumentteja on saatavana maatalouden ja maaseutusektorin innovaatioille ja hankkeille.
3. Ulkoministeriön kehitysyhteistyöohjelmat ja poliittinen vaikutustyö sisältävät toisiaan täydentäviä ja johdonmukaisia maanomistukseen ja sosiaaliseen suojeluun liittyviä politiikkoja ja sijoituksia.
4. Maaohjelmien suunnittelussa ja projektisyklin hallinnassa ymmärretään vahvat yhteydet, jotka vallitsevat ruokaturvan, veden, energian, luonnonvarojen ja ilmaston välillä. Lisäksi ymmärretään humanitaarisen yhteistyön tärkeys ja teemat (työllisyys, sukupuoli, muuttoliike ja konflikti), jotta ruoka- ja ravitsemusturvaan voidaan luoda kattava lähestymistapa.

VESI

Tuloksista vaikutukseen

1. Vesi-, sanitaatio- ja terveydenhuollon kansallinen rahoitus lisääntyy kumppanimaissa.
2. Luonnonkatastrofien ja ihmisten konfliktien aiheuttamat humanitaariset kriisit eivät ylitä kumppanimaiden inhimillisiä ja taloudellisia voimavaroja, ja läpileikkaavana lähestymistapana on jatkuvuus, jotta katastrofien riskit vähäisivät ja varautuminen katastrofeihin olisi parempaa.
3. Vettä kohdellaan luonnonvarana vähintään tasolla, joka takaa juomavesihuollon kestävyuden, sekä vesistöihin liittyen alatavoitteen 4.4 mukaisesti.
4. Paremmat sektorienväliset politiikat veteen liittyvillä sektoreilla (vesi, koulutus, terveys) auttavat saavuttamaan halutut tulokset.

Tuotoksista tuloksiin

1. Mahdollistava toimintaympäristö on vahvistunut, mikä takaa aloitteiden kestävyuden, mukaan lukien huomion kiinnittäminen vahvoihin rakennusvaiheen jälkeisiin toimenpiteisiin; painopisteen asettaminen vain toteutustoiimiin heikentää kestävyyttä niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä.
2. Poliittikka johdonmukaisuus toteutuu maatasolla: alatavoitteessa 4.2 (i) Veden saanti, sanitaatio- ja (WASH) hygieniakoulutus, terveydenhuolto- ja vesisektori ovat täysin mukana; ja alatavoitteessa 4.4 (ii) Yhdistetty vesivarantojen hoito, maatalous-, metsätalous-, energia- ja vesisektorit ovat täysin mukana.
3. Interventioissa on mukana vahvoja ihmisoikeus- ja sosiaalisen osallistamisen elementtejä, mikä mahdollistaa veden, sanitaation ja hygienian tuomisen kaikille, myös syrjäytyneimmille.

Panoksista ja keinoista tuotoksiin

1. Resurssien kohdentaminen ulkoministeriön osastojen ja yksiköiden välillä on koordinoitu siten, että suunniteltuja tavoitteita lähestytään tasapainoisella tavalla. Näin vältetään yhteen asiaan keskittyvät hankkeet (pelkkä sanitaatio tai pelkkä vesi, vain maaseudulle tai kaupunkeihin kohdistuvat vesi-, sanitaatio- ja terveyshankkeet, jne.).
2. Kehityspolitiikan instrumenttien edellytetään olevan monimuotoisia ja sisältävän instrumentteja, kuten tutkimus, multi-bi sekä monenvälinen yhteistyö, jonka erityisenä painopisteenä on monenkeskinen vaikuttaminen vesivarantojen paremman hallinnan puolesta (mukaan lukien rajavesistö-kysymykset); keinoina tässä ovat vesiarkkitehtuuraloite ja kestävän kehityksen tavoitteen 6 toteuttaminen täysimittaisesti.
3. Alueelliset ja kansainväliset elementit ovat vahvistuneet ulkoministeriön globaalissa vesihankesalkussa.

ENERGIA

Tuloksista vaikutukseen

1. Puhtaan energian ratkaisut ovat laajalti tunnustettuja ja hyväksytyjä toimivaksi ja kustannustehokkaaksi vaihtoehdoksi fossiiliperustaisille ratkaisuille kehitysmaissa. Tätä tukee asiaan liittyvä lainsäädäntö ja sääntely sekä fossiilisia polttoaineita suosivien, markkinoita vääristävien tukien poistaminen.
2. Uusiutuvan energian teknologian kustannusten pienentyminen parantaa uusiutuvan energian kilpailukykyä fossiiliperustaisiin ja keskitettyihin ratkaisuihin verrattuna.
3. Ilmastonmuutoksen edellyttämä tarve ryhtyä pikaisiin toimenpiteisiin on johtanut maatasolla politiikkoihin, jotka edistävät ilmastonmuutoksen torjumista.

Tuotoksista tuloksiin

1. Kansalliset politiikat mahdollistavat hajautettuun uusiutuvaan energiaan perustuvan yrittäjyyden.
2. Fossiilisten polttoaineiden tuet eivät vie pohjaa Suomen tukemien interventioiden taloudelliselta kestävyydeltä.
3. Avunantajien välinen tehokas koordinointi sekä suomalaisten apuinstrumenttien yhtenäinen ja toisiaan täydentävä käyttötapa luo synergioita ja estää päällekkäisyyksiä.

Panoksista ja keinoista tuotoksiin

1. Energiahankeisiin myönnetyn suomalaisen rahoituksen taso pysyy yllä jatkossa. Lisää huomiota kiinnitetään rooliin, joka yksityisellä sektorilla ja uusien kaupallisten yhteistyömuotojen kehittämisellä on edullisiin luottoihin perustuvien projektien korvaamisessa.
2. Ulkoministeriön ja muiden ministeriöiden yhteistyömuotoja käytetään tasapainoisemmalla tavalla, mikä tarkoittaa, että myös edullisiin luottoihin perustuvien energiaprojektien tuleva väheneminen integroidaan ulkoministeriön maaohjelmiin.
3. Suomen yksityisen sektorin instrumentit onnistuvat mobilisoimaan päteviä yksityisen sektorin toimijoita, joilla on käytössään teknisesti luotettavaa ja kustannustehokasta, kohtuuhintaista ja täten osallistavaa uusiutuvan energian teknologiaa, joka vastaa myös kaupunkien energiantarpeisiin.
4. Ulkoministeriön hankkeita pidetään tehokkaina ja asianmukaisina, ja ne onnistuvat hankkimaan lisäresursseja myös ministeriön ulkopuolelta.

METSÄT JA LUONNONVARAT

Tuloksista vaikutukseen

1. Hallitusten, yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan välillä on aiempaa suurempi yhteinen ymmärrys siitä, että köyhyyttä ja eriarvoisuutta ei voida vähentää, eikä kestävää sosiaalista tai taloudellista kehitystä saada aikaan ilman kestävää ympäristöllistä kehitystä, vastuullista luonnonvarojen hallintaa ja ilmastonmuutoksen vastaisia toimia, ja tämän ymmärryksen tukena ovat tieteelliset tutkimustulokset ja kansainvälisesti sovitut poliittiset puitteet, kuten Agenda 2030 ja Pariisin ilmasopimus.

Tuotoksista tuloksiin

1. Hallitusten politiikoissa tunnustetaan oikeusperustaisen lähestymistavan tärkeys varsinkin maanomistusasioissa, sukupuolten tasa-arvossa ja yksityistä sektoria koskeissa asioissa, kun halutaan hallinnoida metsiä ja muita luonnonvaroja kestävästi kehityksen mukaisesti ja edistää useista sidosryhmistä koostuvia kumppanuuksia.
2. Hallitukset ja julkisen sektorin organisaatiot omaksuvat avoimemman ja läpinäkyvämmän tavan jakaa tietoa, joka on tuotettu ja jota ylläpidetään Suomen tuella luoduissa järjestelmissä.
3. Hallitusten politiikoissa tiedostetaan, että metsien ja muiden luonnonvarojen tehottomalla ja kestävämmällä hoidolla on kytkös konflikteihin ja muuttoliikkeeseen.

Panoksista ja keinoista tuotoksiin

1. Taloudellisten resurssien tasapainoinen ja riittävä kohdentaminen, jotta biodiversiteettiin ja vesivarantoihin, luonnonvaroihin, ympäristön hoitoon ja metsänhoitoon liittyvät tavoitteet täyttyvät; ilmastonmuutoksen ja ympäristön tilan heikentymisen välisten yhteyksien tunnustaminen.
2. Suomalaisen avun mekanismeja ja instrumentteja käytetään toisiaan täydentävällä ja johdonmukaisella tavalla, tunnustaan sektorien väliset yhteydet metsänhoidon, ilmaston, energian, veden, ja biodiversiteetin suojelun välillä.
3. Ilmastosta, ympäristöstä ja metsänhoidosta vastaavat suomalaiset ministeriöt ymmärtävät, että on tärkeää vastata kehitysmaiden tarpeisiin johdonmukaisesti ja Suomen kehityspolitiikan mukaisesti.
4. Keinot ja toimet edistävät tasa-arvoa ja ottavat huomioon, miten tärkeää on käyttää kaikista lähteistä saatavilla olevia resursseja, monesta sidosryhmästä koostuvia kumppanuuksia ja osallistavaa lähestymistapaa, joka parantaa varsinkin haavoittuvien ihmisten asemaa, kuten vammaisten ja alkuperäiskansojen asemaa.

Liite 5: Metodologia

a. Tilastolliset käsitteet

Rahoituspäätökset

Rahoituspäätös on kirjallinen sitoumus tulevaan varainkäyttöön. Päätös on taattu tarvittavilla julkisilla varoilla. Tulosraportin rahoituspäätöksissä mukana ovat kaikki rahoituspäätökset, jotka on tehty aikavälillä 1.6.2015–31.12.2017 varsinaisen kehitysyhteistyön momentilta (24.30.66) tai kehitysyhteistyön finanssisijoitusten momentilta (24.30.89). Purkupäätökset on vähennetty kokonaissummasta eli jos hankkeista on jäänyt käyttämättömiä rahoja, on nämä vähennetty summasta.

Maksatukset

Varainkäytöllä eli maksatuksilla tarkoitetaan kehitysyhteistyöstä aiheutuneita menoja. Maksatukset koostuvat varsinaisen kehitysyhteistyön momentista, kehitysyhteistyön finanssisijoitusten momentista sekä eri hallinnonalojen muista momenteista, joilta on maksettu kehitysyhteistyöksi laskettavia eriä. Joidenkin erien osalta vain tietty osuus varsinaisista maksuista on laskettu kehitysyhteistyöksi (esim. maksut Euroopan Unionille ja pakolaisien ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto). Raportointisäännöistä on sovittu yhdessä OECD:n kehitysapukomitean jäsenmaiden kanssa lukujen vertailukelpoisuuden ja uskottavuuden varmistamiseksi.

Vuoden 2017 maksatukset ovat ennakkotietoja. Lopullisiin lukuihin voi tulla pieniä tarkistuksia vuoden 2018 loppuun asti.

Kahdenväliset maksatukset

Tilastoinnissa kahdenvälisiksi maksatuksiksi katsotaan kaikki muut paitsi hallitusten välisille järjestöille (YK-järjestöt, EU-instituutiot, Maailmanpankkiryhmä, alueelliset rahoituslaitokset) maksetut yleiset.

Sektorit

OECD:n kehitysapukomiteassa on sovittu sektoreista, joilla kuvataan maksatusten kohdentumista eri tarkoituksiin. Kunkin rahoituskohteen osalta vain pääasiallinen sektori on huomioitu, vaikka joissain tapauksissa toiminta voi kohdistua useammalle sektorille.

b. Painopisteiden aggregaatti-indikaattorit

PAINOPISTE 1: NAISTEN JA TYTTÖJEN OIKEUDET JA ASEMA OVAT VAHVISTUNEET

Indikaattori 1:

Tyttöjen määrä/osuus yläkoulun aloittavista oppilaista

Perustelu:

Indikaattori kertoo tyttöjen määrästä yläkoulussa ja epäsuorasti myös tyttöjen sosiaalisista ja taloudellisista mahdollisuuksista osallistua koulutukseen sekä alakouluopetuksen laadusta. Alemmilla luokilla tyttöjä ja poikia on useimmissa maissa yhtä paljon, mutta tyttöjen siirtyminen yläkouluun on toistaiseksi vähäisempää kuin poikien. Yläkoulun merkitys on suuri koska sen kautta edetään ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Tällä hetkellä muutoksen tuloksia voidaan parhaiten nähdä yläkoulun aloittamisessa ja siksi se on valittu indikaattoriksi.

Metodologia/Tekniset huomiot:

Indikaattoria seurataan kaikissa Suomen tukemissa opetussektoriohjelmissä. Tieto kerätään yläkoulun ensimmäiseltä luokalta (lower secondary level), joka on maasta riippuen luokat 7, 8 tai 9. Indikaattorina on tyttöjen kokonaismäärä ja tyttöjen osuus (% kaikista oppilaista) kunkin maan yläkoulun ensimmäisellä luokalla (net enrollment rate for lower secondary). Tieto kerätään luokka-asteittain niin, että maiden välinen tieto on mahdollisimman vertailukelpoista. Lähtötilanteena käytetään vuotta 1999. Huomioon otetaan vain maat, joissa Suomi on mukana yhteisrahoitetuissa opetussektorin kehittämissuunnitelmissa. Tässä raportissa tätä indikaattoria koskevat tulokset on yhdistetty painopiste 3:n indikaattoriin ”Yläkoulun oppilaiden kokonaismäärä ja tyttöjen osuus siitä vuosina 1999 ja 2015”.

Disaggregointi:

Ei disaggregointia.

Tulostiedon lähteet (KYT kanavat ja instrumentit):

Indikaattorille on saatavilla tietoa maaohjelmista ja valittujen kahdenvälisten maiden opetusministeriöiden vuotuisista tilastoista (Etiopia, Mosambik, Myanmar, Nepal, Palestiina, Afganistan).

Indikaattori 2:

Seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluja käyttävien naisten ja tyttöjen lukumäärä

Perustelu:

Indikaattori kertoo siitä, miten naiset ja tytöt voivat hyvien palvelujen saannin kautta vaikuttaa omaan ja perheensä elämään esim. päättämällä lastensa lukumäärästä ja ajoituksesta sekä siitä, että heidän terveydentilansa paranee. Näiden toteutuessa heillä on paremmat mahdollisuudet mm. tehdä palkallista työtä, osallistua yhteiskuntaan ja päätöksentekoon ja viettää vapaa-aikaa.

Metodologia/Tekniset huomiot:

Indikaattoriin lasketaan naisten ja tyttöjen määrä, jotka ovat saaneet erilaisia seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja – oikeuksiin liittyviä palveluja, ml ehkäisyä palveluita, seksuaaliterveyspalveluita, äitiysterveyspalveluita, seksuaalivouktoa tai seksuaalikasvatusta, turvallinen abortti, jne.

Neuvontapalveluissa huomioidaan yksilö-, perhe-, ryhmä- tai verkossa tapahtuva neuvonta, jossa henkilöön muodostuu neuvonnallinen vuorovaikutustilanne ja hänellä on mahdollista esittää kysymyksiä omaan tilanteeseensa liittyen. Mukaan ei lasketa tiedotusta, josta tällainen vuorovaikutustilanne puuttuu.

Eri palveluiden käyttäjämäärät lasketaan yhteen. Poikkeuksena on eritelty tieto, jolloin yhteen lasketaan vain kokonaisluku (esimerkiksi xx määrä synnytyksiä, joista x määrä keisarinleikkauksia, vain synnytysten kokonaismäärä lasketaan). Tieto pohjautuu hankkeiden vuosi- tai puolivuotisseurantaraportteista saataviin hankekohtaisiin lukuihin (ei kansallisiin tilastoihin).

Disaggregointi:

Tiedon erittely voidaan tehdä esim. tarjottujen palvelujen mukaan, palvelujen käyttäjät ikäryhmittäin tai koulutettujen henkilöiden sukupuolen mukaan.

Tulostiedon lähteet (KYT kanavat ja instrumentit):

Ei erittelyä.

PAINOPISTE 2: KEHITYSMAIDEN TALOUSELÄMÄ ON LISÄNNYT TYÖPAIKKOJA, ELINKEINOJA JA HYVINVOINTIA

Indikaattori 1: Tuettujen yksityisen sektorin työpaikkojen lukumäärä

Perustelu:

Indikaattori kuvaa hyvin output/outcome-tason tuloksia (tuetut työpaikat output, uudet työpaikat outcome); se liittyy kiinteästi moneen SDG:hen; se on mitattavissa ja aggregoitavissa; tulostiedot on mahdollista saada monesta hankkeesta; myös monenkeskisten järjestöjen tuloksista voi aggregoida ko. indikaattorin tulostietoja; lisäksi indikaattori kuvaa DCED:n mukaan myös liiketoimintaympäristön kehittämisen vaikutuksia.

Metodologia/Tekniset huomiot:

Lukuun lasketaan sekä 1) uusien yksityiselle sektorille, arvoketjuihin tai yrityksiin hankkeen tuloksena syntyneiden työpaikkojen lukumäärä että 2) hankkeen kohteena olleiden yksityisen sektorin tai arvoketjujen toimijoiden tai yritysten olemassa olevien työpaikkojen lukumäärä, jotka olisivat hävinneet ilman tukea. Työpaikkoihin lasketaan sekä kokopäiväiset että osa-aikaiset, kausiluonteiset ja epävirallisen sektorin työpaikat. Suorien työpaikkojen lisäksi lasketaan epäsuorat työpaikat (epäsuora työpaikka syntyy alihankkijan tai asiakkaan yritykseen hankkeen seurauksena, vaikka alihankkija tai asiakas ei olisi tuen kohde). Osa-aikaiset, kausiluonteiset ja epävirallisen sektorin työpaikat muutetaan kokopäiväisiksi työpaikoiksi seuraavasti: esimerkiksi kolmen kuukauden työ vastaa 0,25 työpaikkaa. Mikäli tarkempaa tietoa osa-aikaisuudesta, kausiluonteisuudesta tai epävirallisen sektorin työpaikasta ei ole saatavilla, käytetään DCED:n mukaan peukalosääntönä sitä, että kaksi osa-aikaista työpaikkaa vastaa yhtä kokopäiväistä työpaikkaa.

Disaggregointi:

- Uusien työpaikkojen osuus kaikista;
- Suorat/epäsuorat;
- Miehet/naiset

Tulostiedon lähteet (KYT kanavat ja instrumentit):

Kahdenvälisen yhteistyön, alueelliset ja multi-bi-hankkeet, yksityisen sektorin instrumentit ja monenkeskisten järjestöjen rajatut temaattiset ohjelmat ja rahastot.

Indikaattori 2: Tuettujen yritysten lukumäärä

Perustelu:

Indikaattori kuvaa liiketoimintaympäristön kehittämisen output/outcome-tason tuloksia (tuetut yritykset output, uudet yritykset outcome); se on mitattavissa ja aggregoitavissa; tulostiedot on mahdollista saada monesta hankkeesta; lisäksi indikaattori kuvaa DCED:n mukaan myös liiketoimintaympäristön kehittämisen vaikutuksia.

Metodologia/Tekniset huomiot:

Lukuun lasketaan sekä 1) uusien, hankkeen tuloksena perustettujen yritysten lukumäärä että 2) hankkeen kohteena olleiden yritysten ja muiden ”bisnesyksikköjen” lukumäärä, joiden toiminta jatkui tuen ansiosta tai jotka pystyivät tuen ansiosta laajentamaan tai kehittämään toimintaansa. ”Yrityksiä” ovat myös osuuskunnat sekä epäviralliseen talouteen syntyneet bisnesyksiköt. Mikäli maataloudessa tai epävirallisessa taloudessa tuetut yksittäiset viljelijät ovat yrittäjiä, heidät voidaan laskea tässä ”yrityksiksi”, mutta samaa yrittäjää ei tule laskea sekä ”yritykseksi” että ”työpaikaksi”.

Disagregointi:

- Uusien yritysten osuus kaikista;
- Miesten omistamat/naisten omistamat;
- Mikro-, pienet ja keski-suuret yritykset/suuret yritykset (kansallisen määrittelyn mukaisesti)

Tulostiedon lähteet (KYT kanavat ja instrumentit):

Kahdenvälisen yhteistyön, alueelliset ja multi-bi-hankkeet, yksityisen sektorin instrumentit ja monenkeskisten järjestöjen rajatut temaattiset ohjelmat ja rahastot.

PAINOPISTE 3: YHTEISKUNTIEN DEMOKRAATTISUUS JA TOIMINTAKYKY ON VAHVISTUNUT

Indikaattori 1:

Maiden lukumäärä, joissa on tuettu parlamenttien, puolueiden tai paikallistason poliittisten päätöksentekojen demokratisoimista.

Perustelu:

Indikaattori kertoo Suomen tuen laajuudesta. Demokratiatyötä tehdään hyvin kontekstilahtoisesti ja tuloksien yhteismitallistaminen ei ole mielekäästä. Input-indikaattoria tuetaan case-pohjaisella raportoinnilla tuella saavutetuista tuloksista.

Metodologia/Tekniset huomiot:

Lukuun lasketaan mukaan maat, joissa Suomi on vahvistanut joko kansallisen tai alueellisen/paikallisen tason poliittisten (eli edustuksellisten, lakia säätävien ja/tai poliittisia päätöksiä tekevien) elinten avoimuutta, tilivelvollisuutta, osallistavuutta ja kykyä hoitaa tehtäviään.

Disagregointi:

Maan, instituution (kansallisen/alueellisen/paikallisen tason kansanedustuslaitos, poliittinen puolue) mukaan.

Tulostiedon lähteet (KYT kanavat ja instrumentit):

Multi-bi hankkeet, monenkeskisten järjestöjen temaattiset ohjelmat ja rahastot, kansalaisjärjestöhankkeet.

Indikaattori 2:

Oikeusapua ja oikeustarpeisiin liittyvää neuvontaa saaneiden ihmisten määrä

Perustelu:

Indikaattori kertoo oikeusjärjestelmän toimivuudesta ja ihmisten pääsystä oikeussuojelun piiriin. Oikeusapu ja -neuvonta ovat konkreettisia palveluja ihmisille ja elementtinä Suomen tukemissa oikeusvaltiohankkeissa.

Oikeusapu vahvistaa erityisesti köyhien ja haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten suojelua, vähentää eriarvoisuutta sekä vahvistaa oikeuslaitoksen ja oikeustoimijoiden tilivelvollisuutta.

Metodologia/Tekniset huomiot:

Indikaattoriin lasketaan mukaan ihmiset, jotka ovat päässeet oikeudellisten palveluiden piiriin Suomen tukemien hankkeiden kontribuution ansiosta. Suomen tukemissa hankkeissa oikeudellisiin palveluihin kuuluu yleensä joko 1) ilmainen, henkilökohtainen oikeusneuvonta (legal counselling, legal consultations) tai oikeusapu (legal aid) tai 2) tietyille kohderyhmille tai -yhteisöille suunnattu ryhmäneuvonta. Jos yksittäisessä hankkeessa tarjotaan molemmankaltaisia palveluita, lasketaan sekä yksilöllisten oikeusapu/-neuvontapalveluiden että ryhmäneuvonnankautta tavoitetut hyödynsaajat kunkin hankkeen osalta yhteen. Esimerkiksi jos hankkeessa lasketaan erikseen oikeusaputoimistossa käyneiden määrä ja niiden henkilöiden määrä, jotka ovat osallistuneet hankkeen parissa järjestettyihin yhteisötilaisuuksiin, joissa yhteisön asukkaiden on mahdollista keskustella juristin kanssa oikeudellisista ongelmistaan tai saada tietoa etuuskien hakemisesta tai muista oikeudellisista kysymyksistä, lasketaan molempien ryhmien hyödynsaajat ko. hankkeen osalta yhteen. Oikeudellisten palveluiden kriteerit ja hyödynsaajat on määritelty hankkeasiakirjoissa, ja tarjottavat palvelut on määritelty kontekstin ja kyseisen oikeusjärjestelmän mukaisesti. Oikeusapu ja oikeusneuvonta voivat olla viranomaisten, kansalaisjärjestöjen tai joissakin tapauksissa virallisten oikeusjärjestelmien ulkopuolisia palveluja. Oikeusneuvontaan lasketaan mukaan ainoastaan senkaltaiset palvelut, jossa hyödynsaajat ovat saaneet mahdollisuuden vuorovaikutukseen omaan oikeudelliseen ongelmaansa liittyen.

Disagregointi:

Minimissään sukupuolen ja mahdollisuuksien mukaan myös iän ja vammaisuuden mukaan.

Tulostiedon lähteet (KYT kanavat ja instrumentit):

Suomen rahoittamat oikeusvaltiohankkeet. Hankkeet ovat pääsääntöisesti multi-bi hankkeita, INGO-hankkeita ja PYM-hankkeita. Jotkut hankkeet ovat yhteisrahoitettuja. Oikeusavun ja oikeusneuvonnan palveluiden tarjonta on osa hankkeiden tavoitteista ja niiden painotukset hankkeissa vaihtelevat.

Indikaattori 3:

Yläkoulun oppilaiden kokonaismäärä ja tyttöjen osuus siitä vuosina 1999 ja 2015

Perustelu:

Indikaattori kertoo yhteiskunnan kehityksestä laajasti sen suurten kerrannaisvaikutusten takia. Yläkouluun siirtyminen on epäsuora indikaattori myös alakoulun toimintakyvystä. Yläkoulun päättäneiden määrän ja osuuden kehitys ei tule olemaan lähivuosina yhtä hyvää kuin aloittaneiden määrän kasvu koska keskeyttäneiden määrä on toistaiseksi suuri.

keskeyttäneiden määrä on toistaiseksi suuri.

Metodologia/Tekniset huomiot:

Suomen tukemissa opetussektoriohjelmissa on kerätty tietoa yläkoulun ensimmäiseltä luokalta (lower secondary level). Jotta muutoksesta saataisiin kokonaisvaltaisempi kuva, päädyttiin tässä raportissa käyttämään Unesco:n tilastotoimiston dataa, joka kattaa oppilaiden kokonaismäärän vuosilta 1999 ja 2015. Taulukkoon yhdistettiin tyttöjen osuuden kehitys näinä vuosina (vrt. PPI, indikaattori 1). Huomioon otetaan maat, joissa Suomi on mukana yhteisrahoitetuissa opetussektorin kehittämisohjelmissä.

Disagregointi:

Sukupuolen mukaan.

Tulostiedon lähteet (KYT kanavat ja instrumentit):

Tiedot ovat Unesco:n Global Education Monitoring raporteista 2015 ja 2017.

Indikaattori 4:

Tuettujen kansalaisyhteiskuntatoimijoiden määrä (raporttikautena eli vuosina 2015-17).

Perustelu:

Ei perustelua.

Metodologia/Tekniset huomiot:

1. Määritelmä kansalaisyhteiskuntatoimijalle otetaan kehityspoliittisesta kansalaisyhteiskuntalinjauksesta: Kansalaisyhteiskuntatoimijalla tarkoitetaan tässä linjauksessa yhteisen teeman, tavoitteen tai aatteen pohjalle perustettuja voittoa tavoittelemattomia yhdistyksiä, yhteisöjä, verkostoja ja sosiaalisia liikkeitä, mutta myös esimerkiksi ei-kaupallista mediaa, säätiöitä ja tutkimuslaitoksia.

2. Tuella tarkoitetaan suoraan toimijoille suunnattua rahallista ja/tai in-kind -tukea, jonka tulee olla pidempikestoista, prosessinomaista tukea/yhteistyötä (esim. pitkäkestoinen koulutus, mentorointi tai muu ohjelma-toimintaan osallistuminen).

Disaggregointi:

Ei disaggregointia.

Tulostiedon lähteet (KYT kanavat ja instrumentit):

Tuettujen kansalaisyhteiskuntatoimijoiden määrän tulee perustua vahvistettavissa olevaan dataan, esim. vuosiraportteihin.

PAINOPISTE 4: RUOKATURVA SEKÄ VEDEN JA ENERGIAN SAATAVUUS OVAT KOHENTUNEET JA LUONNONVAROJA KÄYTETÄÄN KESTÄVÄMMIN**Indikaattori 1:**

Pienviljelijöiden ja ruuantuottajien määrä, jotka on tavoitettu ruokaturvaa ja tuottavuutta vahvistavilla toimilla.

Perustelu:

Indikaattori kuvaa konkreettisesti hankkeilla tavoitettujen välittömien hyödynsaajien (pienviljelijöiden) määrän. Indikaattori on avunantajien keskuudessa yleisesti toimivaksi todettu tuloseurannan indikaattori.

Metodologia/Tekniset huomiot:

Tiedot lasketaan ruokaturvaa ja maaseutukehitystä edistävien hankkeiden ja ohjelmien kautta suoraan tavoitettujen viljelijöiden ja tuottajien määränä. Suoriksi hyödynsaajiksi lasketaan maa-, kotieläin- ja kalataloutta harjoittavat viljelijätuottajat, joiden tuotantotoimintaa hankkeissa ja ohjelmissa on konkreettisesti parannettu määrällisesti ja/tai laadullisesti. Oletuksena on, että ruokaturvaa ja tuottavuutta parantavien toimien kautta myös tavoitettujen viljelijöiden ja tuottajien perheenjäsenten ruokaturva paranee. Ohjelmista hyötävien ihmisten kokonaisuus voidaan laskea kertomalla viljelijöiden/tuottajien määrä ao. maan/alueen keskimääräisellä perhekoolla. Myös tämä tieto kuvataan tulosraportissa.

Viljelijöiden/tuottajien määrä saattaa sisältää jonkin verran päällekkäisyyttä, koska samat henkilöt voivat olla hyödynsaajina eri toimenpiteissä. Tämän vuoksi kunkin hankkeen tiedot korjataan hankkeiden antaman päällekkäisyysarvioinnin perusteella (kuinka monta prosenttia päällekkäisyyden arvioidaan olevan).

Disaggregointi:

Tuettujen viljelijöiden ja tuottajien sukupuoli (naiset/miehet).

Tulostiedon lähteet (KYT kanavat ja instrumentit):

Kahdenväliset ja multi-bi hankkeet, joilla edistetään ruokaturvaa ja maaseutukehitystä.

Indikaattori 2:

Parannetusta vesihuollosta (perus ja turvallinen tasot) hyötävien ihmisten määrä (suorat hyödynsaajat).

Parannetusta sanitaatiosta (perus ja turvallinen tasot) hyötävien ihmisten määrä (suorat hyödynsaajat).

Parannetusta institutionaalista (perus ja edistynyt tasot) vesihuollosta ja sanitaatiosta hyötävien ihmisten määrä, palveluiden

tulee olla lapsi, sukupuoli ja vammaistarpeet huomioivia.

Perustelu:

Indikaattorit kuvaavat vesihuolto, sanitaatio ja institutionaalista tuloksia toisistaan erillisesti ja mittaavat aloitteiden konkreettisia tuloksia.

Suomen rahoittamat vesihuolto, sanitaatio ja hygienia (WASH) ohjelmat raportoivat kohtuullisen hyvin tätä tietoa ja mittarit ovat linjassa globaalin SDG seurannan kanssa (Joint Monitoring Programme WHO/UNICEF).

Ajoittain kansallinen standardi poikkeaa globaalista monitorointi standardista, sellaisessa tapauksessa tulokset voidaan edelleen laskea mukaan, mutta standardien välinen ero tulee selkeästi merkitä.

Metodologia/Tekniset huomiot:**Vesihuolto:**

Perustaso = talousvesi parannetusta vesihuollosta, edestakainen hakumatka ei kestä yli 30 minuuttia, mukaan lukien jonotus.

Turvallinen taso = talousvesi parannetusta vesihuollosta jonka vesipiste sijaitsee kotitalouden omissa tiloissa, käytettävissä tarvittaessa ja on vapaa ulosteperäisestä ja kemikaalisesta pilaantumisesta.

Sanitaatio:

Perustaso = käytetään parannettuja käymälätiloja, jotka eivät ole jaettuja muiden kotitalouksien kanssa.

Turvallinen taso = käytetään parannettuja käymälätiloja, jotka eivät ole jaettuja muiden kotitalouksien kanssa ja joissa uloste on turvallisesti hävitetty paikalla tai kuljetettu ja käsitelty toisaalla.

Institutionaalinen WASH (koulut ja terveysasemat):

Perus taso = (i) talousvesi parannetusta vesihuollosta on käytettävissä koululla, (ii) parannetut käymälätilat jotka ovat ovat sukupuoli eriteltyjä ja käytettävissä koululla, ja (iii) käsienpesutilat joissa vesi ja saippua käytettävissä.

Edistynyt taso = määritellään kansallisella tasolla.

Lapsi, sukupuoli ja vammais **minimikriteerit**, joiden tulee kaikkien toteutua:

- vesihuoltojärjestelmä;
- halpa veden puhdistusmekanismi käyttöpisteellä;
- erilliset käymälät tytöille ja pojille, vähintään yksi käymälä 50 lasta kohden;
- käsienpesutila, jossa vesi ja saippua käytettävissä;
- esteetön käynti käymälälle (ramppi);
- käsikaide käymälän sisäpuolella;
- jätteenpolttopiste;
- terveysasemalla erillinen jätteenpolttopiste eettiselle, lääketieteelliselle ja/tai haitalliselle jätteelle.

Lapsi, sukupuoli ja vammais **tavoitteelliset kriteerit**, joiden toteutumisen käyttöpaikalla olisi suotavaa:

- päivittäinen valvottu käsienpesu;
 - päivittäinen valvottu käymälöiden siivoaminen;
 - valuma-alueen jolla koulu sijaitsee tulee olla vapaa avoimeen maastoon ulostamisesta (Open Defecation Free);
 - vesihuolto, sanitaatio ja hygienia huomioitu koulun kehittämissuunnitelmissa;
 - valuma-alueen jolla koulu sijaitsee tulee olla riskikartoitettu;
- Siinä tapauksessa, että hyödynsaajien määrä ei ole suoraan saatavilla lasketaan fasilitteettien lukumäärä ja esitetään arvio hyödynsaajien määrästä fasiliteettia kohden.

Disaggregointi:

- Maaseutu/kaupunkiväestö
- Institutionaalinen WASH eriteltyinä kouluihin, terveysasemat ja muut

Tulostiedon lähteet (KYT kanavat ja instrumentit):

Mittarin tieto kerätään kahdenvälisten hankkeiden raportoinnista maaohjelmaraportteihin, joista alueosastojen tarkistama tieto siirretään koko Ulkoministeriön laajuiseen Tulosraporttiin vuosittain. Muiden kehityspoliittisten instrumenttien tulokset kerätään suoraan aloitteiden virallisista raporteista.

Indikaattori 3:

Ilmastokestävien energiapalvelujen pariin saatujen kotitalouksien määrä

Perustelu:

Indikaattori kuvaa energiaratkaisujen kehittämisen konkreettisia tuloksia. Tulokset voidaan lukea ilmastokestäviksi, koska toimenpiteillä parannetaan energiaratkaisujen tehokkuutta ja/tai korvataan fossiilista energiaa uusiutuvalla energialla.

Vastaava indikaattori on käytössä useimmissa kehitysyhteistyöorganisaatioissa ja -pankeissa. Energia-alan kehitysohjelma EEP raportoi myös tätä tietoa.

Metodologia/Tekniset huomiot:

Indikaattoriin lasketaan kotitaloudet, joiden energiapalveluita on parannettu. Lukuun lasketaan hajautetun uusiutuvan energian piiriin saadut kotitaloudet (esim. aurinkoenergia tai kiinteistökohtaiset bioenergiaratkaisut), uudet sähköliittymät ja parannetun sähkönjakelun piiriin saadut kiinteistöt sekä kotitaloudet, joihin on saatu parannetut liedet. Parannetut liedet lasketaan mukaan, koska niiden energiatehokkuus on perinteisiä liesiä huomattavasti parempi ja ilmastopäästöt vastaavasti pienempiä. Mikäli kotitalous saa sekä sähköä että puhtaan liesiratkaisun, lasketaan hyödynsaajien määrä vain kertaalleen.

Disaggregointi:

- Maaseutu / kaupunki
- Kotitaloudet, joiden energiaratkaisu perustuu uusiutuvaan energiaan (%-osuus)

Tulostiedon lähteet (KYT kanavat ja instrumentit):

Maaseutua koskevat tiedot kerätään EEP-hankkeiden raportoinnista. Kaupunkialueen tuloksiin lasketaan Dar-es-Salaamin sähköverkohankkeen tiedot. Näiden lisäksi osa maaseudun kehittämishankkeista sisältää kehittyneiden liesien edistämistä; myös nämä kotitaloudet/henkilöt lisätään tulostietoon. Energia-alan mahdollisten korkotukihankkeiden tiedot lisätään myös tuloksiin ja mikäli yksityissektorin PIF-hankkeista on raportoitu taessa tulostietoja, lasketaan myös ne mukaan mittariin.

Indikaattori 4:

Kestävän luonnonvarojen käytön ja/tai suojelun piiriin saatujen alueiden pinta-ala

Perustelu:

Indikaattori kuvaa konkreettisesti sekä kestävän metsätalouden ja maankäytön että luonnonvarojen suojelun tuloksia. Se on käytössä useissa kehitysyhteistyöorganisaatioissa ja kehityspankeissa.

Metodologia/Tekniset huomiot:

Indikaattoriin lasketaan alueet, jotka on saatu joko suojelun piiriin tai joille on luotu ympäristöllisesti kestävä hallinta- ja käyttöjärjestelmät. Mittari sisältää siten kestävän metsätalouden ja/tai muun parannetun maankäytön piiriin saadut alueet sekä alueet, joiden vesivarahallintaa on parannettu. Mittariin lasketaan myös uudet suojelualueet sekä suojelualueet, joiden toimintaa on kehitetty.

Disaggregointi:

Ei disaggregointia.

Tulostiedon lähteet (KYT kanavat ja instrumentit):

Indikaattorin tieto kerätään kahdenvälisistä, alueellisista ja multi-bi hankkeista, kansalaisjärjestöhankeista sekä EU:n kehitysyhteistyöstä

c. Ohjeistus kehityspoliittisten painopisteiden, ihmisoikeusperustaisuuden ja hyödynsaajien määrittämiseen liittyen

PAINOPISTE I: NAISTEN JA TYTTÖJEN OIKEUDET JA ASEMA OVAT VAHVISTUNEET

Hanke/ohjelma kohdentuu painopistealueeseen I kun sen tavoitteena (outcome-taso) on esimerkiksi jokin tai useampi seuraavista:

- Naisten ja tyttöjen autonomia ja itsemääräämisoikeus on vahvistunut lisäämällä tietämystä ja mahdollisuuksia vaatia omia oikeuksia ja tehdä itseä koskevia päätöksiä. Miesten ja poikien osallistuminen tasa-arvotyöhön on vahvistunut.
- Naisten ja tyttöjen poliittinen osallistuminen ja – päätöksentekomahdollisuudet ovat vahvistuneet ja/tai lisääntyneet.
- Naisten ja tyttöjen osallistuminen taloudelliseen toimintaan sekä elinkeinoja, luonnonvaroja ja taloutta koskevaan päätöksentekoon on parantunut.
- Naisten ja tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut ovat parantuneet sekä heidän oikeus päättää omasta terveydestään ja kehostaan toteutuu.
- Naisten ja tyttöjen perus- ja toisen asteen opetuksen sekä ammatti- ja korkeakoulutuksen saatavuus, laatu ja sukupuolensensitiivisyys ovat parantuneet siihen tähtäävillä erityistoimilla.
- Naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan, hyväksikäytön ja ihmiskauppan vastaiset toimet ja tukipalvelut ovat parantuneet ja/tai lisääntyneet.
- Naisjärjestöjen ja muiden tasa-arvotoimijoiden kyky edistää tyttöjen ja naisten oikeuksia ja sukupuoltenvälistä tasa-arvoa on vahvistunut.
- Naisten ja tyttöjen osallistuminen kansainvälisillä ja kansallisilla vaikuttamisfoorumeilla on vahvistunut.
- Naisten ja tyttöjen oikeuksien toteutuminen ja suojele konfliktialueilla on vahvistunut sekä heidän osallistuminen konfliktien ratkaisuun ja rauhanrakentamiseen 1325-päätöslauselman mukaisesti on varmistettu.

PAINOPISTE II: KEHITYSMAIDEN TALOUSELÄMÄ ON LISÄNNYT TYÖPAIKKOJA, ELINKEINOJA JA HYVINVOINTIA

Hanke/ohjelma kohdentuu painopistealueeseen II kun sen tavoitteena (outcome-taso) on esimerkiksi jokin tai useampi seuraavista:

- Kestävä taloudellinen kehitys, taloudellisen toiminnan tuottavuuden kasvu, monipuolistuminen tai resurssitehokkuus, kasvanut kauppa tai muu kansainvälinen taloudellinen yhteistyö tai investoinnit.
- Lisääntyneet ihmisarvoiset työpaikat tai toimeentulomahdollisuudet.
- Parempi liiketoimintaympäristö, vahvemmat talouden instituutiot, vastuullinen yritystoiminta tai elinkeinojen (ml. maa- ja metsätalous) tai arvoketjujen kehittyminen.
- Vahvistuneet yritystoimintaa tukevat palvelut, esimerkiksi rahoitus-, infrastruktuuri-, kuljetus-, varastointi-, tietoliikenne- tai työvoimapaalvelut tai työmarkkinoihin liittyvät sosiaaliturvapalvelut.
- Tutkimus, teknologia tai innovaatiot tai niiden hyödyntäminen hyvinvointiin lisäämiseksi tai parempi osaavan työvoiman saatavuus.
- Kehitysmaiden osallistuminen kauppaneuvotteluihin.
- Lisääntyneet liikekumppanuudet tai lisääntynyt tietoisuus taloudellisesta kehityksestä tai taloudellisista yhteistyömahdollisuuksista eri toimijoiden välillä tai Suomen ja kehitysmaiden välillä.

PAINOPISTE III: YHTEISKUNTIEN DEMOKRAATTISUUS JA TOIMINTAKYKY ON VAHVISTUNUT

Hanke/ohjelma kohdentuu painopistealueeseen III kun sen tavoitteena (outcome-taso) on esimerkiksi jokin tai useampi seuraavista:

- Vahvistunut perusta rauhanomaisille yhteiskunnille, rauhanrakentamisen, konfliktinehkäisyn tai kansallisten dialogien tukemisen kautta.
- Vahvistunut demokratia, tilivelvollisuus ja yhteiskunnallinen vuorovaikutus vahvistamalla poliittisten elinten tilivelvollisuutta, kansalaisyhteiskunnan vaikuttamismahdollisuuksia tai median toimintaedellytyksiä.
- Vahvistunut oikeusvaltio vahvistamalla oikeuslaitoksen ja valvontainstituutioiden toimintakykyä ja riippumattomuutta, lisäämällä oikeuspalveluiden saatavuutta, tai ihmisoikeuksiin perustuvaa lainsäädäntövalmistelua ja toimeenpanoa.
- Vahvistunut julkishallinnon kapasiteetti tuottaa laadukkaampia palveluita, jotka ovat kaikkien saatavilla tukemalla uudistuspolitiikkoja, suunnittelua ja budjetointia sekä edistämällä tilivelvollisuutta.
- Parantunut koulutuksen laatu ja saatavuus tukemalla opetusalan kehittämishankkeita ja – hankkeita.
- Vahvistunut kansallinen rahoituspohja tukemalla tehokasta ja oikeudenmukaista verotusta ja verotulojen käyttöä julkisten palveluiden rahoittamiseksi, vahvistamalla julkista taloushallintoa, ehkäisemällä korruptiota ja laittomia rahavirtoja.

PAINOPISTE IV: RUOKATURVA SEKÄ VEDEN JA ENERGIAN SAATAVUUS OVAT KOHENTUNEET JA LUONNONVAROJA KÄYTETÄÄN KESTÄVÄMMIN

Hanke/ohjelma kohdentuu painopistealueeseen IV kun sen tavoitteena (outcome-taso) on esimerkiksi jokin tai useampi seuraavista:

- Vahvistunut ruokaturva ja/tai maatalouden ja kalatalouden tuottavuus.
- Laadukkaat vesihuoltopalvelut maaseutu- ja/tai kaupunkialueilla.
- Ympäristöllisesti ja terveydellisesti turvallinen sanitaatio ja/tai jätevesien käsittely.
- Laadukkaat energian tuotantoon ja jakeluun liittyvät palvelut.
- Kestävä metsävarojen käyttö, ml. metsäkadon sekä laittomien hakuiden ja puukaupan torjunta (FLEGT).
- Kestävä luonnonvarojen (maaperä, maaekosysteemit ja vesivarat) käyttö ja suunnittelu ja/tai luonnonvarojen suojele.
- Ilmastonmuutoksen hillintä ja/tai siihen sopeutuminen, ml. REDD+, ilmastoälykäs maatalous ja uusiutuva energia.
- Parantunut hallinto, joka liittyy luonnonvarojen hallintaan ja omistukseen ja/tai maatalous-, vesi/sanitaatio- ja energiasektorien kehittämiseen.

IHMISOIKEUSPERUSTAISEN LÄHESTYMISTAVAN TOTEUTUMINEN

Kohdassa kartoitetaan hankkeen/ohjelman tavoiteltu ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan taso. Tasot perustuvat ulkoasiainministeriön yleisohjeeseen ihmisoikeusperustaisesta lähestymistavasta kehitysyhteistyöhön (Human Rights Based Approach in Finland's Development Cooperation, Guidance Note, 2015).

Ihmisoikeussokea – intervention ei huomioi ihmisoikeuksia

Interventiossa ei huomioida ihmisoikeuksia: toimintaympäristön ihmisoikeustilannetta ja intervention mahdollisia kielteisiä ihmisoikeusvaikutuksia ei ole arvioitu.

Ihmisoikeussensitiivinen – intervention huomioi ihmisoikeudet osana intervention prosesseja

Ihmisoikeusperiaatteet ohjaavat intervention suunnittelua, toimeenpanoa, seuranta ja arviointia. Ihmisoikeustilanteesta on tehty arvio sen varmistamiseksi ettei interventio suoraan tai välillisesti luokkaa ihmisoikeuksia, eikä edistä tai vahvista syrjintää ylläpitäviä rakenteita, normeja tai käytäntöjä. Intervention eksplisiittisenä tavoitteena ei ole ihmisoikeuksien edistäminen. Interventiossa voi olla tavoitteita, jotka liittyvät oikeudenhaltijoiden tai vastuunkantajien kapasiteetin vahvistamiseen. Intervention toimintoihin voi sisältyä vaikuttamistyötä.

Ihmisoikeusprogressiivinen – interventio edistää ihmisoikeuksia osana sen tulostavoitteita

Intervention prosessit noudattavat ihmisoikeusperiaatteita ja intervention tulostavoitteena on 'outcome' ja 'impact' tasoilla edistää tiettyjen ihmisoikeuksien toteutumista ja vahvistaa näiden kunnioitusta ja suojaa. Intervention toiminnot ja odotetut tulokset on suunniteltu vastaamaan eri vastuunkantajien ja oikeudenhaltijoiden tarpeita ja kapasiteettivajeita, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien osalta. Eriteltä tietoa käytetään ja analysoidaan systemaattisesti intervention suunnittelussa ja tulosten seurannassa. Interventiolla ei kuitenkaan pyritä kokonaisvaltaisesti puuttumaan ihmisoikeushaasteiden taustalla vaikuttavaan lainsäädäntöön, normeihin, tapakulttuuriin ja käytäntöihin. Interventiossa voi olla tavoitteita, jotka liittyvät kapasiteetin vahvistamiseen tai vaikuttamistyöhön.

Ihmisoikeustransformatiivinen – intervention tulostavoitteena on edistää ihmisoikeuksia ja vaikuttaa ihmisoikeushaasteiden juurisyihin

Intervention tulostavoitteena 'outcome' ja 'impact' tasoilla pyritään saamaan aikaan sellaisia yhteiskunnallisia muutoksia, joilla edistetään ihmisoikeuksien toteutumista ja poistetaan syrjiviä lainsäädäntöjä ja normeja, sekä muutetaan käytäntöjä ja tapoja, jotka estävät ihmisoikeuksien täysmääräisen toteutumisen. Ihmisoikeudet ohjaavat intervention prosesseja ja tavoitteiden asettamista. Interventio sisältää myös aktiivista vaikuttamistyötä sekä toimintoja, joiden avulla pyritään tehokkaasti vahvistamaan oikeudenhaltijoiden ja vastuunkantajien omaa kapasiteettia edistää ihmisoikeuksia. Tilivelvollisuutta korostetaan suunnittelussa ja interventiossa on selkeästi määritelty vastuunkantajien velvollisuudet ja oikeudenhaltijoiden oikeudet. Aktiivista ja strategista poliittista vuoropuhelua relevanteista ihmisoikeushaasteista käydään osana interventiota.

Ei määritelty

HRBA:n tasoksi voidaan valita 'ei määritelty' silloin kun intervention toimintaympäristö ei ole tarkasti määriteltävissä ja näin ihmisoikeustilanteen analyysiä ei voida tehdä. Interventiolla voi myös olla niin välilliset vaikutukset ihmisoikeuksiin, että HRBA tason määrittely ei ole mahdollista tai mielekäästä. Tällaisia interventioita voivat olla esimerkiksi erilaiset tekniset koulutukset tai foorumeiden ja kokousten rahoitus sekä yksiköiden suunnittelumäärärahat.

HAAVOITUVASSA ASEMASSA OLEVAT HENKILÖT OSANA HANKKEEN/OHJELMAN HYÖDYNAAJIA

Kohdassa kartoitetaan ne haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt, jotka hankkeessa/ohjelmassa on erityisesti huomioitu (hanke/ohjelmadokumenteista käy ilmi miten). Kohdassa myös kartoitetaan onko hankkeessa/ohjelmassa toimeenpantu, edistetty tai huomioitu vammaisten henkilöiden oikeuksia ja/tai osallistumismahdollisuuksia.

Ohjeet hankkeille/ohjelmille, joissa on vammaisia henkilöitä hyödynsaajina:

Erityinen vammaishanke/ohjelma: Hankkeen/ohjelman päätavoitteena on vammaisten oikeuksien ja aseman vahvistaminen ja/tai hankkeen päähyödynsaajina ovat vammaiset henkilöt. Intervention budjetista 100 % käytetään näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Interventio voi keskittyä esimerkiksi lainsäädäntöön, kapasiteetin vahvistamiseen, peruspalveluiden saatavuuteen, osallistumis- sekä vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseen, työllisyyteen, toimeentuloon, infrastruktuuriin, asenteiden muokkaamiseen tai tiedon keräämiseen.

Erillinen vammaiskomponentti: Hankkeen/ohjelman päätavoitteena ei ole vammaisten henkilöiden oikeuksien tai aseman edistäminen. Interventiossa on kuitenkin erillinen komponentti, jossa keskitytään vammaisten oikeuksien tai osallistumismahdollisuuksien edistämiseen hankkeen päätavoitetta koskevalla toimialalla. Komponentilla on budjetti.

Hankkeessa/ohjelmassa on huomioitu osallistumis- ja esteettömyyskysymyksiä: Hankkeessa/ohjelmassa ei ole erillisiä vammaistavoitteita eikä välttämättä erillistä budjettia. Interventiossa on kuitenkin toimintoja, jotka edistävät tai mahdollistavat vammaisten osallistumisen ja interventiosta hyötymisen esimerkiksi osallistamalla vammaisia intervention suunnitteluun, toimeenpanoon ja seurantaan. Interventio voi myös edistää vammaisten osallistumista esimerkiksi poistamalla tai minimoimalla osallistumiseen liittyviä esteitä tai esteettömällä viestinnällä.

Vammaisrahoituksen osuus

Arvioitu vammaisrahoituksen osuus ilmoitetaan prosenttiosuutena hankkeen/ohjelman kokonaisrahoituksesta.

